Роман-феєрія

…Ось іде Князь цього світу, і в мені немає нічого…

Встаньте, ходімо звідси…

ІСУС ХРИСТОС Єв. від Івана

Хай будуть щасливі всі істоти, хай живуть усі вони в радості й задоволенні!

Усі живі істоти, котрі тільки є в світі, і слабі, й сильні, і довгі, й короткі, і великі, й середні, і високі, й малі, видимі й невидимі, ті, що живуть близько й далеко, наро-джені або ті, які ще в утробі, — всі вони хай будуть щасливі!

ГАУТАМА БУДДА "Сутта Нітапа"

— Людино, чого тобі треба?

Усе в тебе є… усе в тебе є…

І море широке, і сонце у небі,

І зорі — багатство твоє.

— За морем широким є обрії нові —

Незримі духовні моря,

За сонцем пекучим є сонце казкове,

За зорями — диво-зоря.

— Людино, ти маєш кохання,

Ти твориш міста і пісні…

То звідки ж ридання, і вічні страждання,

І мрії в тривожному сні?

— Обійми ведуть до могили,

Холонуть і в’януть гарячі вуста,

За муром тілесним — вітчизна всесильна,

Там жде мене зустріч свята.

Книга перша. Космодром для божевільних

Частина перша

Лабіринт Мари

Першим отямився Григір. Глибоко зітхнув і оглянувся довкола. Каплиця щезла, ніби її й не було. Вони стояли поміж густими бур’янами, і складалося враження, що хтось опустив їх з простору в гущавину кропиви та чорнобилю, не потолочивши жодного кущика. Юліана-Марія та Галя-Громовиця розгублено перезирнулися і одночасно запитали Григора:

— Що ж далі?

— Заждіть, зорієнтуємося, — сказав хлопець, розглядаючи обідрані стіни невеликої церкви та зоряні склепіння Видубицького монастиря, що виблискували поміж височенних осокорів. — Щось тут не так…

— Що не так? — схвилювалася Галя. — Ми опинилися в іншому місці?

— Та ні. Місце те саме. Видубицький монастир. Тільки чому тут бур’яни? Має бути подвір’я Інституту археології, асфальт.

— Хтось повинен зустріти нас? — схвильовано запитала Юліана. — Ти згадував про вчених, про експе-римент…

— Так. Ми зараз підемо нагору… туди, де нас мають чекати, де розташовано пристрої хроностанції. Ідіть за мною.

Хлопець рушив до стін церкви, де виднілася протоптана стежина, громадилися купи цегли і сміття. За-тріщали бур’яни під ногами. З темного отвору храму зненацька басовито загавкав собака, почувся хрипкий го-лос:

— Стій! Стрілять буду!

— Ще цього не вистачало, — збентежився Григір. — Звідки тут взявся вартовий? Хутчіше, дівчата. По-спішайте туди, до монастиря, а там — стежиною вгору…

— Стій, мать твою перемать! — Загоготіла луна, і над купою сміття з’явився закуйовджений, заспаний вартовий, а поряд з ним — здоровенний вовкодав, весь у реп’яхах од вух до хвоста. Пес погрозливо скалив ікла, а охоронець, націлюючи дуло рушниці на порушників, вимальовував у світанковій тиші кренделі багатоповер-хових матюгів. Здавалося, що багрово-сизий ніс п’яниці принюхується до несподіваних гостей, безсилий збаг-нути, звідки вони тут взялися. Червоні злобні очиці перебігали з постаті Григора до дівчат, зупинилися на кни-гах

Євангелія в руках черниць, зацікавлено розширилися, уздрівши мерехтливу чашу в долонях Галі-Громовиці.

— Злодюги! — загорлав охоронець. — Украли державне майно! Вислідили, що я на хвилинку одвернув-ся, туди вашу розтуди! А ще в монашеському одіянії, гади! Ти диви, контра недобита!

— Заспокойтеся, — різко обірвав його Григір. — Тут важлива державна справа. Ходімо з нами нагору, до дирекції Ботанічного саду і там…

— Державна справа? — Огидно зареготав охоронець. —-Це я вам обіцяю: буде вона державна, коли я од-веду вас, злодюг, до міліції.

— Я сам співробітник МВС, — намагався втишити п’яницю хлопець. — Ось гляньте… — Він витягнув посвідчення в червоній палітурці, розкрив перед очима вартового.

Той з недовір’ям глянув на книжечку. Мотнув рушницею на дівчат.

— А оці… манашки, чи хто вони тобі… ги-ги!.. чому тут шляються? За книжками прийшли? Еге ж? Тут їх навалом у церкві, та тільки зась брати! Не замакітрюй мені голови своєю книжечкою, може, ти цього доку-мента вкрав… або одняв! Ану підніми руки вгору, хлопче! А ви, хвойди, книжечки кладіть сюди, а то собачку нацькую… тільки шмаття полетить з ваших ряс! Ги-ги!

— Припиніть! — Гнівно гримнув Григір. — Ми добром вас просимо: ходімо нагору, до адміністрації Бо-танічного саду. Невже ви нічого не чули? Вчора проводився науковий експеримент, я і оці дівчата — учасники…

— Руки вгору! Стріляю! — Не слухаючи хлопця, заревів охоронець. Постріл понад головами оглушив дівчат, вони злякано скрикнули й

присіли. Григір машинально метнувся під ноги п’яниці, прийомом карате по-валив його на землю. Пес вчепився в холошу хлопця, несамовито рвав її. Григір висмикнув зброю з рук охоро-нця, хутко розрядив, вийняв затвора.

— Не вмієш користуватися — не берися! — Задихано сказав він, кидаючи гвинтівку на землю. — А за-твора отримаєш в міліції…

— Ах, он ти як! — Плаксиво-злобно крикнув вартовий. Зірвавшись на рівні ноги, він зайорчав у свисток. — Міліція! Бандити! Мілі-і-ці-і-я!

— Дівчата, за мною! — скомандував Григір, уже не звертаючи уваги на оскаженілого сторожа. Через бур’яни вони побігли до стежечки, що вилася попід стіною монастиря. Десь позаду кричав, матюгався варто-вий, чулися вигуки та свистки з набережної вулиці.

Хлопець, захекавшись, дряпався урвищем на кручу, підбадьорював дівчат, а разом з тим, дивуючись, озирався довкола. Хащі, бур’яни, козячі стежини… А де ж алеї Ботанічного саду, де культурні рослини, будів-лі? Куди вони щезли?

Дівчата розгублено поглядали на Григора, розуміючи, що гой збентежений, але мовчки поспішали за ним. Доки вони вибралися нагору, над Лівобережжям зійшло сонце, замерехтіло плесо Дніпра, заблищали зірки на склепінні монастиря.

Григір зупинився, занепокоєно оглянув околиці. Довкола прокидалися із світанкової дрімоти осінні сади та діброви, розцяцьковані золотом і багрянцем, де-не-де поміж ними в’юнилися на тлі неба пасма диму з коми-нів старовинних особняків. Що за фантасмагорія? Куди подівся Ботанічний сад? Ось видно верхів’я дзвінички, біля неї має бути оранжерея, теплиці. Ліворуч — адміністративні корпуси, від них повинна пролягати широка дорога до центрального входу. Навіть натяку нема на

щось подібне. І ось тут, де вони зупинилися… саме тут, він не може помилитися… їх повинні чекати вчені, учасники й автори експерименту.

Він тривожно зітхнув, ніби риба, викинута на пісок. Галя схопила його за рукав.

— Що сталося? — Занепокоєно скрикнула вона. — Я теж бачу, що місцевість змінилася. Ми з тобою ча-сто тут гуляли в Ботанічному саду, а тепер…

— А тепер… тю-тю! — Похмуро підхопив Григір, чухаючи потилицю. — Щось наплутали вчені з хро-ностанції. Вже ясно їжаку, що ми в іншому часі.

— Дай Боже, щоб не в іншій країні, — озвалася Юліана. — Аріман хіба дарма погрожував? Як він ска-зав? "У мене для вас достатньо стін та загадок…"

— Але ж Горіор… Корсар обіцяв… — Галя благально глянула на Григора.

— Корсар? — Перехопив її мову хлопець. — А що він обіцяв? Допомогти перейти у "фронтове буття"? А що це означає? До того ж… вам не здається вся наша пригода сном, маревом?

— А я? — Тривожно глянула на Григора Юліана. — Сподіваюся, що я не фата-моргана, друзі? Давайте скоріше знайдемо людей, фахівців, які пояснять нам, що відбулося.

— Правда твоя! — Рішуче кивнув хлопець. — Вийдемо на вулицю. Треба знайти телефон, зв’язатися з моїм шефом, з Гореницею.

— Гореница — Горикорінь? — підхопила Юліана.

— Так. А якщо він справді тяжко поранений… то його співробітники повинні знати, що і як. За мною, ді-вчата, бо чує моє серце, що той п’яниця може нам ускладнити життя.

Вони проминули кілька прадавніх хат. З-за парканів гавкали пси. Понад стежкою босоноге дівча пасло корову, тримаючи в руках налигача. Дівчинка здивовано розглядала подорожніх, особливо її зацікавили жінки в чорних рясах, їхні бліді гарні обличчя з тривожними очима.

— Ви артисти, еге? — Не стримало цікавості дівча. — Кіно знімаєте?

— Ти вгадала, кіно, — згодився Григір. — Може, підкажеш нам, де тут найближчий таксофон?

— А що це? — здивувалася дівчинка.

— Ну… телефон… Де тут будка телефонна, щоб подзвонити до міста?

— Е, далеко, — махнула рученям дівчинка. — Треба йти до Чорної гори… або до Московського вокза-лу… або до школи на Звіринецькій вулиці. Осьдечки стежка, вона виведе вас на Звіринецьку, а там спитаєте.

— А дирекція Ботанічного саду? — З надією запитав Григір. — Де вона тут?

— Дирекція? Саду? — Спантеличено перепитала пастушка. — Не чула. Не знаю. Ботанічний сад є десь там, аж біля вокзалу. А тут — не…

— Ну, дякую тобі. Ходімо, дівчата, хутчій.

— А як називається кіно? — гукнула вслід їм дівчинка.

— Кіно? — Оглянувшись, перепитав Григір. — "Кільця змія" називається. Запам’ятаєш?

— Про змія? — зраділо дівча. — Мабуть, казка? Еге? Я люблю казки. Недавно бачила кіно про "Васили-су Прекрасну". Ой, здорово! А ці гарні артистки, мабуть, красунь грають? А ви їх визволяєте? Еге?..

— Вгадала, дівчинко. Правду сказала! — Помахав їй рукою Бова, зворушено перезирнувшись зі своїми супутницями. На очах Юліани блиснула сльоза.

— Смішно, але ж правду сказала, — озвалася вона. — Ми ніби містерію якусь проходимо.

— Тихо, — застеріг Григір. — Ми виходимо на вулицю…

Стежка вивела їх на бруківку. Над шляхом височіла недобудована церква без хрестів. З’явилися нечис-ленні перехожі. Всі запитливо поглядали на дивну групу. Бова спантеличено сказав своїм супутницям:

— Ну ось… друга загадка. Звідси починалася вітка чотирнадцятого тролейбуса, а тепер тут примітивна бруківка… І жодного транспорту.

— А що таке тролейбус? — поцікавилася Юліана.

— Машина, що рухається силою електрики, — пояснив Бова.

— Зрозуміло. Отже, ми в іншому часі. А може, й в іншому вимірі. Нещодавно я читала книги Успенсько-го про інші виміри…

— Знаю, — обірвав її Григір. — Проте це нам не допоможе. Треба вияснити подробиці — куди ми по-трапили.

Він зупинив молодичку з кошиком, повним червонобоких яблук, запитав її, як добратися до найближчо-го телефону. Та вказала їм, як і дівчинка-пастушка, в напрямку Чорної гори.

— Підете прямо, потім ліворуч… пізніше знову повернете праворуч… і там рукою подати…

Подякувавши, Григір з дівчатами закрокував униз. Та не встигли вони пройти й півкілометра, як їм назу-стріч вискочили з бокових вуличок два міліцейських авто і, перекривши шлях для втечі, різко зупинилися. Кі-лька офіцерів та сержантів у міліцейській формі вихопилися з машин, тримаючи в руках автомати та пістолети.

— Стояти! — Суворо скомандував капітан, уважно оглядаючи хлопця й дівчат у чернечих рясах.

— Стоїмо, — усміхнувся Григір і поліз до внутрішньої кишені за посвідченням.

— Руки вгору! Не балуй! — гримнув капітан. З-за його спини виглянув знайомий хлопцеві вартовий, тримаючи в руках гвинтівку без затвора. Офіцер кивнув на затриманих.

— Вони?

— Вони, суки, — вдоволено гаркнув сторож. — Я йому кажу — стій! А він мені під ноги… Здоровило! Хіба я в силі його побороти? Точно, шпійон! Де б він навчився таких прийомчиків? Куди подів затвора, гнида? Верни казьонне імущество!

— Тихо! — обірвав його капітан. — У відділенні розберемося. Затвор у тебе?

— Ось тут, у кишені, — миролюбно відповів Григір. — Капітане! Я прошу одвезти нас до Міністерства внутрішніх справ. Справа дуже складна, й у відділенні...

— Може, ти ще в ЦК партії захочеш? — Глузливо засміявся офіцер.

— Або в ресторан "Кукушку", — з огидною гримасою підхопив сторож. — Одкушать котлету київську...

Міліціонери засміялися. Капітан різким жестом обірвав сміх.

— Годі! По машинах. Руки назад.

— Я співробітник МВС, — запротестував Бова. — Візьміть у внутрішній кишені посвідчення...

— Візьмемо! — пообіцяв зловтішно офіцер. — Усе візьмемо. Марш до машини. Ми вас навчимо, як роз-зброювати вартових. І онукам закажеш!

Григір схвильовано розглядав будівлі на вулиці Києва, якими їхали міліцейські машини. Все здавалося сном, міражем: замість широких заасфальтованих проспектів — покручені бруківки, зруйновані квартали, убо-го вбрані люди з торбами та кошиками, старовинні трамваї, схожі на катафалки. Де ж вони опинилися? В яких роках? Чи зустрінуть вони кого-небудь знайомого? Перед експериментом він із Гореницею розмовляв про мож-ливі парадокси часу. Досить легковажні теоретизування. Одна справа базікати, а інша — стрибнути в іншу епо-ху! Що тоді казав Гореница? "Ваш наступний експеримент, безумовно, якось відіб’ється на прийдешньому і на сучасності, звичайно, хоча б уже тим, що відкриє потік принципово нової інформації. Де відіб’ється цей експе-римент, в чому, що означатиме поява тут жінки з минулого (а

разом з тим — із неймовірного грядущого), хто може передбачити?" Навіть він, геніальний теоретик, очевидно, безсилий був пророкувати результати першого прориву в стіні Хроноса. І ось… несподіване зміщення фази часового континууму. Вірогідніше всього, що вони потрапили в минуле… десь у п’ятдесяті роки, одразу після війни. Проте в ті роки і він, Григір Бова, і Галя Ку-рінна вже народилися. То, може, вони зустрінуть тут самі себе? Як тоді доведеться розв’язувати карколомні вузли? Чи не стане ця ситуація катастрофічною? Треба вимагати в міліції зустрічі з ученими, з теоретиками. І спробувати знайти шефа. Він, безумовно, тепер молодший, але працює в органах…

— Я відчуваю твою думку… твої сумніви, — зненацька озвалася Галя, схилившись до нього. — Ми по-трапили у вузол часу… і розв’язати його буде складно.

Григір глянув на її бліде, схвильоване личко, відзначив лихоманковий блиск в очах. Ласкаво обняв за плечі.

— Заспокойся, рідна моя. Це наш іспит. Горіор не обіцяв нам готових рішень, а урагани й шторми…

Машина минула круглу вежу, застрибала по трамвайній колії. Прогуркотів, задзеленчав трамвай. Марія-Юліана зацікавлено дивилася йому вслід, похитувала головою.

— Який страшний монстр. Дуже примітивна техніка…

— А в дев’ятнадцятому віці хіба краща була? — Скептично запитав Григір.

— Я порівнюю не з моїм досвідом тутешнім, — заперечила Юліана. — Мені згадалася наша рідна Ара.

— Мовчати! — гаркнув, почувши їхнє перешіптування, капітан, обернувшись із переднього сидіння. — Зараз будете мати нагоду говорити те, про що вас питатимуть. І раджу не викручуватися, не шукати алібі. Не допоможе!

— Ми алібі не потребуємо, — одрізав офіцерові Григір. — Заспокойтеся. І знайдіть терпіння для взаємо-розуміння.

— Я бачу, ти дуже розумний! — Погрозливо буркнув капітан. — Доведеться тобі показати, де раки зи-мують.Та ось ми вже приїхали. Виводьте злочинців. Попереджую, при спробі втекти…

— Шановний капітане, — сказав Бова, — раджу тримати при собі ваші садистичні емоції. Вам же потім буде соромно.

— Ах ти, подонок! Я цього не забуду. Ану марш з машини! Живо до дверей! Семеній! Веди їх прямо до шефа. І сторожа-свідка теж! Це пташки непрості. Ми їм покажемо, з ким мають діло!

Начальник Печерського відділення міліції майор Куштенко уважно розглядав високого, плечистого хло-пця, одягнутого в легку куртку з мерехтливої тканини, шукаючи в його обличчі, в погляді страх або занепоко-єння. Бова дивився на нього щиро, дружньо, з надією на взаєморозуміння. Майор здивувався, але не показав цього. Перевів погляд на жінок в чернечих рясах. Відзначив на їхніх лицях небуденну красу і спокійне благо-родство. Потім кивнув капітанові:

— Краще буде, якщо всі сядуть. Ось так. Прошу заспокоїтись і розповісти все, що сталося. Капітане! Я вас слухаю.

— Наша патрульна машина чергувала біля Видубицького озера. Я почув свисток вартового позавідомчої охорони. Ось він перед вами…

— Так точно! — Схопився з місця вартовий. — Демобілізований гвардієць Іван Горобець, тепер — охо-роняю склади книг в монастирі.

— Сядьте! — Махнув рукою майор. — Я потім вас запитаю. Що далі, капітане?

— Почувши крики, ми прибігли до монастиря. Сторож розповів нам, що застав ось цих затриманих, коли вони тихцем вибиралися зі складу, несучи в руках якісь книги і ще якусь цінну річ. Він наказав їм зупинитися, хотів одвести до міліції…

— Далі…

— А далі… цей бандит напав на нього, обеззброїв, витягнув затвора з гвинтівки, а сам з бабами втік. Ми, ясна річ, зорієнтувалися, об’їхали довкола… і перехопили втікачів!

— Ясно, — сказав майор. — Горобець, капітан правильно нас інформує?

— Так точно! — Знову підскочив сторож. — Я одразу поняв, що це за птички. Не інакше — американсь-кі шпійони. Гляньте на його шмотки… Заграничні. А баби — чому одяглися в ряси? Щоб задурманити голову. Ягнятами прикидаються…

— Досить, — перебив його майор. — Мені все ясно. Сідайте, Горобець. Затримані, прошу називати ваші прізвища, імена, де живете, чому сталося те, про що я почув? Коротше, чому ви опинилися в монастирі, біля складу? Спочатку ти, хлопче… Як твоє прізвище?

— Бова. Звати Григір Максимович.

— Професія.

— Криміналіст. Детектив.

— Гм. І де ви працюєте?

— У Міністерстві внутрішніх справ. Площа Богдана Хмельницького. Відділення незалежних криміналіс-тів. Мій шеф — Гриб Семен Йовтухович.

— Гриб Семен? — здивувався майор. — Я знаю його. Разом училися. Тільки який же він шеф? Та ще й відділення… Він дільничний, дуже шанований. Капітан Гриб Семен Йовтухович…

— Полковник, — заперечив Григір.

— Гм. Тоді це однофамілець. Та ти зажди… Які такі незалежні криміналісти? Нема такого відділення в міністерстві.

— Як то нема? — обурився Григір. — Ось моє посвідчення. Прошу…

Майор розгорнув червону книжечку, здивовано пробіг очима текст, знову глипнув на Бову.

— Що за жарти, громадянине Бова?

— Які жарти, товаришу майоре?

— Тут підпис міністра Куштенка Івана Івановича.

— А що вас дивує? Все правильно. Міністр внутрішніх справ генерал-полковник Куштенко Іван Івано-вич.

— Наш міністр Кобець Антон Сидорович, — заперечив майор. — Генерал-лейтенант. А Куштенко Іван Іванович — це я, начальник

Печерського відділення. Що за містифікації ви, громадянине Бова, розігруєте? Ди-вний ви криміналіст!

— Артист, а не криміналіст! — Хрипко видихнув сторож. — Я ж кажу: це той жучило! Роги йому треба обламати.

— Тихо! — наказав майор. — Ось ще одна химера… Посвідчення видане 12 січня 1968 року. Як це ро-зуміти? Може, ви знімаєте якийсь кінофільм? Тоді не валяйте дурня, говоріть одразу…

— Заждіть, заждіть! — Задихнувся від хвилювання Григір, перезирнувшись зі своїми супутницями. — А який у вас рік?

— У нас? — здивувався майор. — Чому у нас? Рік один і той же для всіх: тисяча дев’ятсот сорок вось-мий…

Галя охнула, зблідла.

— Двадцять п’ять років, — прошепотіла вона.

— Товаришу майор! — Злобно озвався капітан. — Злочинці просто морочать нас. Треба серйозно попра-цювати з ними. По-нашому. Вони швидко у нас заговорять…

— Товаришу майоре, — втрутився Бова, — нам треба з вами поговорити на самоті. Справа великої дер-жавної ваги. Навіть вселюдської ваги. Не варто говорити про це привселюдно.

Майор помовчав трохи, замислено розглядаючи посвідчення Бови, хмикнув.

— А паспорт у вас є?

— Ось він. Будь ласка…

— А у вас, жінки, які документи є?

— У черниць документів не буває, — зауважила Марія-Юліана.

— У мене є паспорт, — озвалася Галя. — Григоре, передай майору.

— У однієї черниці є паспорт, у іншої — нема, — скептично зауважив майор. — Як це зрозуміти?

— Я не черниця, — мовила Галя. — Мене силою вкинули до монастиря.

— Силою? — здивувався начальник. — Вперше чую, щоб у нашій країні силою запроторювали до мона-стиря.

— Товаришу майоре, — настирливо повторив Бова. — Прошу розмови на самоті…

— Хвилиночку. Завершимо спочатку розмову зі свідками. Так. Паспорт нормальний. Ага. Знову такі штучки. Паспорт видано 8 квітня 1965 року Кагарлицьким райвідділом МВС. А у вас, громадянко… як вас?

— Курінна Галина Андріївна…

— Правильно. Курінна Галина Андріївна. 1953 року народження. Паспорт видано Опішнянським райвід-ділом Полтавської області. У сімдесятому році, 10 травня. Аж дві неув’язочки. Опішнянського району на Пол-тавщині нема, я сам з тих країв родом. А ще — оці роки, які ще не настали. Ну, гаразд! Поговоримо про це піз-ніше. Громадянин Горобець обвинувачує вас у тому, що ви вкрали на складі якісь книги й цінні речі. Це прав-да?

— Як перед Богом кажу — правда! — вигукнув сторож. — Поцупили, гади! Заховали під свої балахони. Пошмонайте їх гарненько, потрусіть!

— Я не тебе питаю, — суворо обірвав його майор. — Громадянине Бова, що можете відповісти на це об-винувачення?

— У руках черниць були книжечки Нового Завіту. Євангелії. І чаша. Ритуальна чаша… Все належить їм. А у мене нічого в руках не було.

— Прошу показати книжки Нового Завіту, — звелів майор.

Черниці дістали з-під ряс Євангелії, поклали на стіл. Майор розгорнув одну, перегорнув кілька сторінок, знизав плечима.

— Більше нема книг?

— Нема, — підтвердили жінки. — Була літургія, ми взяли з собою лише Євангелії.

— А чаша. Покажіть чашу.

Галя обережно поставила на стіл чарівний келих. Він заіскрився мерехтливими вогниками, привабивши до себе погляди присутніх.

— Чудова річ, — кивнув майор. — Ваша? — Глянув він на Галю.

— Моя.

— Розберемося. Добре. Капітане, вийдіть зі своєю командою в коридор. Громадянин Горобець теж. За-пишіть його свідчення. Зачекайте, я вас покличу. Я говоритиму з затриманими сам…

— Слухаю, — похмуро відповів капітан, даючи знак своїм супутникам.

— Григоре Максимовичу, — доброзичливо сказав майор, залишившись із затриманими сам на сам. — Ви хочете мені щось розповісти важливе? Тоді я весь — увага. Тільки прошу без викрутасів і вигадок. Перше: по-ясніть, що це у вас за документи, позначені роками, які ще не настали?

— Іване Івановичу, — дружелюбно, в той майору, відповів Бова, — ми не зможемо обмежитися теперіш-ньою розмовою, проте я розповім вам усе вичерпно, щоб ви могли збагнути парадоксальність ситуації. Ви читали коли-небудь фантастику?

— До чого тут фантастика? Ну, скажімо, читав. Ще в дитинстві. Жуля Берна. Велса… Бєляєва…

— Велса? — зрадів Григір. — Чудово. Тоді ви зрозумієте. Читали "Машину часу"?

— Угу. Читав. Забавна штука.

— Так от. З нашими документами — жодної містифікації. Вони правдиві. І справді видані в тих роках, що там позначені…

— Ви хочете сказати, що прибули…

— Саме так. Ми прибули з майбутнього, — твердо сказав Бова. — Спочатку з майбутнього, а потім — з минулого. Бачу — ви іронічно посміхаєтеся. Коротко пояснюю. Інститут проблем Буття проводив експеримент по проникненню в дев’ятнадцяте століття. Я — учасник експерименту. Я повинен був знайти в тому часі оцю дівчину…

— Галину Курінну?

— Так. І забрати її в свою епоху. Вона — житель двадцятого віку, але була перенесена в дев’ятнадцятий злочинцями.

— Ого! — Не стримався майор. — Детектив хоч куди. Можна кіно знімати.

— І все-таки — це правда. При поверненні назад, очевидно, відбулася якась деформація. І ми потрапили у ваш рік. Для нас — це минуле…

— А друга черниця? Чому вона опинилася з вами?

— Вона захотіла перейти в двадцятий вік. Може, саме таке рішення викликало деформацію в часовому переході. Про все це треба говорити з ученими, теоретиками. Ви повинні збагнути, наскільки важлива ця спра-ва.

— Гм, — почухав потилицю майор, широко усміхаючись. — Здорово все збігається. І ваша поява біля монастирських складів, і дивне вбрання, і документи… Хм… Так що, справді Куштенко Іван Іванович міністр внутрішніх справ?

— Правда, — кивнув Бова. — Заждіть, заждіть. Так він викапаний — ви. Може, у вас є брат? Або родич?

— Нема. Я одинак у батьків.

— Міністр і ви— одне лице. Тільки міністр — сивий, а ви — темноволосий.

— Дивина, — покрутив головою майор. — Генерал-полковник. Все може бути. Хотілося б вірити, що та-ке можливе. Наука — велика сила. Проте ви ж розумієте, Григоре Максимовичу, що я не можу вас ось так від-пустити…

— Розумію, ми й самі не хочемо цього. Адже треба розв’язати цей вузол… і вернутися в свій час… Якщо це можливо…

— Ось і добренько. Гадаю, що вами зацікавляться компетентні органи, і не лише наукові. Поки що я по-селю вас у нашому відомчому готелі. Під охороною, ясна річ. Повідомлю куди належить. А ви — напишіть по-дробиці всього, що сталося. І ще… ви, Григоре Максимовичу, вже мали десь народитися… Адже так?

— Правда ваша, — підтвердив Бова.

— От бачте. Як же це можливо? Тоді ви можете зустрітися із самим собою? Еге?

— Ми думали про це. Наш експеримент повинен прояснити багато таких парадоксів. Наприклад, я зна-йомий із шефом там, у майбутньому, а ви кажете, що він тут працює дільничним. Або я можу познайомитися зі своїми батьками, котрі молодші від мене… або мої ровесники. Те ж саме з Курінною. У її батьків вона ще не народилася, а разом з тим — ось вона тут, доросла жінка…

— Еге! Загадочка для учених, — реготнув майор. — Ну, люди добрі, якщо ви не авантюристи, тоді… то-ді я радий, що буду учасником казкового дива… Я дам наказ, ідіть відпочивайте. Євангелії заберіть, а чашу я залишу. Не турбуйтеся, нічого не пропаде.

Затриманих розмістили в двокімнатному номері відомчого готелю. Тут був санвузол, кухня, радіоточка. На столі стояла таця з трьома комплексними обідами, дві хлібини, цукор.

Григір відсунув ситцеву фіранку, виглянув у вікно. Висока цегляна стіна закривала виднокіл, підходячи майже впритул до готелю.

— Усе передбачено, — усміхнувся Бова. — Ми водночас гості й в’язні.

— Я розгублена, — розвела руками Юліана. — В голові туман. Мені здається, що я сплю. Так часто бу-вало в сновидіннях. Якісь лабіринти, в’язниці, підземелля, ворожі істоти…

— Це далеко не сновидіння, — зауважила Галя, скидаючи чернечу рясу. — Нам треба добре подумати, як діяти. Що можна зробити в цих умовах? У сорок восьмому році навряд чи були теоретики, які працювали над проблемами часу й простору…

— Дівчата! — Піднявши вгору руки, благально скрикнув Григір. — Маю пропозицію. Я смертельно хочу спати. Голова дурна, немов капустяний качан. Не хочу їсти-пити, а падаю на постіль. Ви можете митися, при-хорошуватися, снідати, а я хоч пару годин відпочину. Згода?

— Добре, добре! — Ласкаво підштовхнула хлопця до спальної кімнати Галя. — Іди. А нам треба зайня-тися своїми дівочими справами. А то ми з’явилися в минуле немов городні опудала. Спи скільки захочеш, а ми з Юліаною теж відпочинемо.

***

Горіор і Гледіс зупинили своїх зоряних коней біля стін Надземного Вітаполіса. Самоцвітна брама тихо відкрила вхід до Блакитної Алеї. Горіор ласкаво торкнувся граціозної шиї Грома, коня-побратима, запрошуючи його ввійти до Оселі. Гледіс тривожним рухом зупинила друга. Насторожилася, прислухаючись до чогось дале-кого й болісного.

— Що сталося? — здивувався Горіор.

— Я відчула: твоя акція деформована. Аріман вчинив ще один злочин. Космократори в біді. Прошу тебе — проаналізуй сам.

Горіор підняв праву руку вгору і плавно опустив її, ніби прокладаючи невидиму стежку в просторі. Вог-няна стріла майнула понад обрієм і розтанула над мерехтливими банями київських Храмів.

— Ну що? Правду я сказала?

— Правду. Проте вина в цьому не Арімана, а самих Космократорів.

— Що ж сталося?

— Доленосне плетиво Часу. Вони потрапили в сорок восьмий рік Земної Ритміки.

— Тобто в минуле?

— У минуле, але не в своє.

— Що це означає?

— Доленосне плетиво багатомірне, Гледіс. Ми з тобою вже розмовляли про це. Це як багатоголовий змій у казках. Зрубуєш одну голову — виростає кілька інших.

— Тоді вони, потрапивши не в свою колію, можуть породити ще кілька нових?

— Так, — спантеличено згодився Горіор, рушаючи з конем до входу. Гледіс, не відстаючи від свого дру-га, поклала ніжну фіолетову долоню на його руку.

— Це ускладнює наше завдання?

— Дуже, — замислено мовив Горіор, спрямовуючи Грома до дніпровської кручі. Скочивши з коня, він допоміг зійти на землю подрузі.

— Гуляйте, — звернувся до коней Горіор. — Нам треба побути на самоті.

— Дякуємо вам, побратими, — додала Гледіс, погладивши їх по шиях.

Коні радісно заіржали й поскакали понад кручею. Потім збігли стежиною вниз і заглибилися в срібноли-сту діброву. Блакитна й фіолетова постаті щезли в яругах біля Небесного Дніпра. Горіор глянув на райдужне плесо ріки, важко зітхнув.

— Як легко тварини підіймаються до рівня ноосфери, і як тяжко сюди добратися самому творцю її. Ось де космічний парадокс.

— Коли ж Зоряний Вітаполіс набере повноти? — запитала Гледіс. — Доки ми будемо чекати нових вої-нів?

— Не раніше ніж пустить коріння Земний Вітаполіс, моя кохана Гледіс. А тепер нам треба зосередитися. Допоможи мені.

— Що б ти хотів?

— Заспівай пісню. Імпровізуй, Гледіс. А я промчу понад віками, подивлюся, де розсіяли свої вогненні зе-рна Космократори. Чи є можливість звести докупи розірвані ниті доль і прагнень? Я догадуюся, що нинішнє завдання на кілька порядків глибше, ніж попередні.

— Чому?

— Ноосфера підказує: до дії треба залучити не лише людей та Космократорів, а й богів та демонів.

Темно-сині очі Гледіс сповнилися тривогою.

— О мій друже! Як ти їм допоможеш у цьому? Адже це люди впродовж віків творили кумирів, ідолів та богів. У нас відсутній зв’язок з ними, вони локалізовані в ноосферних колапсах. Ми на них не впливаємо, а во-ни мають тиранічну владу над людьми.

— Саме так! — згодився Горіор. — Таку владу, як примхливі діти над батьками. Різниця лиш в тому, що боги полюбляють криваві спектаклі.

— То як же ти сподіваєшся допомогти людям і Космократорам? Як звести докупи такий розбурханий світ, розчахнутий, розірваний, розкиданий понад віками й просторами? Це завдання складніше, аніж для Ізіди зібрати розтерзані частки Озіріса.

— Дякую, кохана. Ти вже дала мені натяк. Співай, співай, Гледіс. Хвиля Осяяння котиться, я спробую осідлати її.

Горіор ліг на килим блакитно-срібної ковили, заглибився поглядом в Дивоколо Надмірності. Гледіс при-мостилася біля нього і, тримаючи побратима за руку, тихо заспівала:

— Десь там стоїть Блакитний Храм в Правічнім Лісі,

Стежок туди давно нема… давно нема…

Ні Сонце не засяє там, ні Місяць,

І лише тиша обнімає все німа.

Сія олтар. Горять на ньому ясні свічі.

Мовчання жде молитви і зітхань.

А Вічність роки непочаті лічить,

Заснулі зерна мрій та поривань.

Прийдіть, святі, філософи і діти,

Хай загримить склепіння вікове,

Молитва дивна попливе над Світом

І Дух Любові знову оживе.

Погляд Горіора темнів, наливався глибиною Безмірності. Променисто-блакитне тіло завмерло, почало танути, обнімаючи кручі Вітаполіса, простори Небесного Дніпра, зоряну Оселю, позавимірні сфери; Гледіс з острахом відчувала, як його сутність переростала всі мислимі масштаби Буття, ширяючи в таких безоднях, зві-дки навіть Духу тяжко вертатися. Та, як завжди, вона знала, що так треба, що від його польотів та її мудрого чекання залежить доля Світів і міріадів живих Істот.

***

Свідомість Григора кружляла в смерчі таємничого часового урагану. Здавалося, що розум складався з ти-сяч і тисяч мерехтливих елементів, як фасеточне око метелика або іншої комахи. І кожен кристалик сприйняття реальності бачив свій окремий потік подій. Дух жадав об’єднати всі ці струмки в спільне річище, бо психічна роздробленість, розчахнутість спричиняла терзання, біль, томління душі. Свідомість

хотіла знати — хто ж вона насправді? Григір Бова, химерний криміналіст сімдесятих років двадцятого століття, народжений в Україні на планеті Земля; чи космослідчий таємничої сфери Ара з міфічним ім’ям Меркурій? А може, вірний побратим славетного запорозького характерника і гетьмана Байди-Вишневецького? Як його звали тоді? Вогневик… Див-не магічне ім’я… А ось він скаче на коні поруч з легендарним Спартаком… Йому чотирнадцять років, захопле-ний римськими легіонерами в Македонії, повсталі гладіатори визволили його з рабства, і він готовий вмерти за свого вождя — могутнього блакитноокого велетня. А ось він іде заболоченою стежиною поміж вікових дерев, під ногами хлюпає вода, в руці спис, на плечі накинута шкура ведмедя. Григір спостерігає за своїми ногами: вони м’язисті, волохаті, невтомні. І такі ж супутники вождя — сильні, кремезні, звіроподібні воїни, готові кож-ної миті до сутички, бою і смерті, коли цього вимагатиме доля рідного племені. Як його звати? Гур… Гур його ім’я. Навіть супротивники промовляють ці звуки з пошаною і острахом. А ось Григір летить верхи на велетен-ському птахові. Внизу пропливають буйні краєвиди — предковічні ліси, прозорі озера, ріки, гори. Це вже, ма-буть, чистий сон, марення. Такого не може бути — політ на спині титанічного лелеки. Птах розумний, він пове-ртає до вершника голову, ніби питаючи поради. Дивно, але в Григора відчуття цілковитої реальності. Та не в Григора, а в Ріяма. Його називають Ріям. Він син і спадкоємець Володаря… кого, кого? Тане ім’я, розпливаєть-ся, ніби ранковий туман під сонцем.

З безодні з’являються магнетичні чорні очі Арімана, пронизують душу, потрясають свідомість. Чути іро-нічний сміх.

— Ну що, Меркурію? Хто з нас володіє нитями причинності? Я чи Корсар? Ви, наївні Космократори, вважали, що можна легковажно міняти імператив Закону, ніби роль у спектаклі. Емоції доречні при інтимних обіймах. Ти раніше добре знав про це, мій колишній детективе! Куди ж поділася твоя знаменита мудрість? Хто ти тепер? Лялька в руках деспотичного суспільства, яке не знає пощади. Ви самі допомогли мені, заплутавшись у часовій павутині. Я вже, признатися, почав

хвилюватися, бо магніт Єдності вів усіх Космократорів докупи. Але тепер — моя перемога.

— Ще не осінь, Арімане! — Понуро відповідає Григір. — Зерна проростають, хто гарантує, який врожай виросте на історичному полі?

— Я господар земної ниви, — гордовито каже Аріман. — Ваші сподівання на Корсара марні. Хто він для Землі? Легенда, примара. Хто йде за ним? Як його ім’я? Десь його називають Буддою, десь Кетцалькоатлем, десь Озірісом, десь Христом, а то й Люцифером! Ха-ха-ха! Він розчахнутий, розмазаний у ноосфері Світу, ніби відбиток сонця на схвильованій воді. Спробуй заспокоїти море, щоб уздріти цільний образ Світила. Зможеш?

— Ми прагнемо цього! — Вперто заперечив Григір, борсаючись в обіймах сну. — Він уже знайшов нас і захистив від тебе!

— Хороший захист! — засміявся Аріман. — Потрапити в чужу епоху без жодної можливості вибратися?! Корсар безсилий допомогти. Повір мені — я знаю. Він сам розгублений. Тут лише я можу зарадити…

— Як? — Скептично запитав Григір. — Відмовитися від місії Космократорів?

— Яка місія? — Зневажливо підхопив Аріман, — Меркурію! Ти ж добре знаєш ноосферний потік історії Землі. Де той композитор, що витворить гармонійну симфонію з кривавого шмаття, з огризків забобонів, віру-вань, містифікацій, надій, зрад, братовбивства, кармінних лабіринтів різних релігій, епох та народів? Ось тільки що ти борсався у павутині власних втілень… Що спільного між ними, як ти нанижеш намистини розмаїтих ілю-зорних життів на спільну гірлянду? Хто з вас буде ведучим у цьому хаотичному зборищі? Навіть втілені Кос-мократори геть забувають свої минулі стежки, а що ж говорити про звичайних людей, душа яких ще живе у сутінках архейської ери?

— І ти вважаєш, що володієш можливостями допомогти нам у вирішенні цього завдання?

— Я не збираюся його вирішувати, — заперечив Аріман. — Навіщо ловити вітер на долоні? Ми — пред-ставники Найвищого Розуму у Всесвіті, навіщо ж опускатися до рівня черв’яків? Залишити геть навіки абсурдні сновидіння, стати знову титаном…

— Це щось нове! — здивувався Григір. — Адже ти сам творив цю тримірну сферу для споживання її психоенергії. Як же обійдешся без паразитизму?

— Дурню! — крикнув Аріман. — Невже гадаєш, що ці еони, відколи ти зрадив мене, я марнував? Все не так, як ти мариш у своїх видіннях… і не так, як гадав я. Ти бачиш — я самокритично ставлюся до себе. Аналі-тичний Центр Ари знайшов гармонійне рішення. Ми відкриємо потік автотрофності, що тече з глибини Абсо-лютного. Ми дійшли висновку, що Океан Буттєвості байдужий до наших емоцій. Енергія доступна кожному, хто проб’є до неї річище. Ти збагнув?

— Отже, ти залишиш у спокої цю сферу?

— Я її спопелю, — просто відповів Аріман.

— Разом з міріадами істот, живих сутностей, людей? — Жахнувся Григір.

— Хіба не те саме чиниш ти, прокидаючись із сновидіння? — здивувався Аріман. — Хіба не кидаєш ти в безодню небуття своїх супутників по маренню? Ми просто покинемо дурний космоісторичний сон. Вернемося до радості вільного Буття. Згадай, Меркурію, нашу Сферу. Згадай нашу дружбу!..

— Ти кажеш — сновидіння? — нахмурився Григір. — Може, й так. Але чому нас жахає вбивство рідної істоти навіть у сновидінні? Ментальне вбивство ще страшніше. Це говорив той, кого ти ненавидиш. Пам’ятаєш? Він казав про силу думки… якщо про щось подумав, ти вже вчинив те…

— Геть з цим ім’ям! Не кажи мені про нього! — спалахнув Аріман. — Я достатньо проявив до тебе дру-жньої уваги. Ти не захотів? Вибирайся ж з павутини часу сам! Буде каяття — не буде вороття! — як кажуть твої українці. Прощай, дурню!

Блискавиця засліпила Григора, він рухнув у безодню і страшно закричав.

— Григоре! Що з тобою? — Почувся схвильований голос Галі. — Любий, прокинься.

Бова підхопився на ліжку, розплющив очі. На нього турботливо дивилися Галя і Юліана. В повітрі чувся приємний запах смаженої картоплі з цибулею. Дівчата були причесані, прихорошені, на обох — білі сорочки, підв’язані на кшталт древніх тунік якимись шнурками.

— Тобі щось приснилося? — непокоїлася Галя. — Ти стогнав і кричав.

— Аріман, — понуро відповів Григір.

— Приснився?

— Не знаю. Скоріше всього — проник у свідомість. Надто реалістично й жорстоко. Поставив ультима-тум…

— Що ж він хоче? — Насторожено запитала Юліана.

— Щоб ми дали згоду покинути цю сферу. Інакше ніколи не виберемося. Твердить, що Корсар нам не допоможе, Горіор, мовляв, сам розгублений.

— Бреше, — твердо запевнила Юліана, гнівно нахмурившись. — Я добре знаю його витівки. Батько бре-хні, що ти хочеш від нього почути? Лукавству Князя Мороку нема межі.

— Тут усе складніше, — зітхнув Григір. — Маємо справу не з міфічним чортом. Ми з ним не в рівноцін-них ситуаціях. Аріман — повелитель світового комп’ютера, а ми немов заряджені частки в електромагнітному полі. Зміни фазу — і нас несе, куди забажав оператор.

— Ти, може, згодився з ним? — здивувалася Галя.

— Про це не може бути й мови, рідна моя. Тут проблема набагато складніша. Ми повинні знати. Розуміє-те? ЗНАТИ!!! Якщо Аріман може проникати в нашу свідомість, то…

— То… — Дівчата з надією дивилися на нього.

— То з Корсаром ми теж зможемо знайти контакт. Ви збагнули?

Юліана глянула на подругу, схвально кивнула.

— Він правду каже. Наша здатність до концентрації волі не пропала, а лише затьмарилася. Доведеться згадувати минуле. Свого часу ми викликали Горіора й Гледіс…

— Тоді вас було повне кільце, — заперечив Григір.

— Зате нині ми в екстремальній ситуації. Можна мобілізувати найглибші резерви. Проте заждіть. Григо-ру треба поїсти. Ми вже трохи перехопили. Тепер твоя черга.

— Дякую, подруги. Я справді голодний як вовк. Заморю черв’ячка — і під душ.

Не встиг хлопець вийти із спальної кімнати, як вхідні двері широко розчинилися і в коридор увійшов ма-йор Куштенко, а з ним ще один міліціонер і дві молоденькі дівчини у міліцейській формі. Вони тримали в руках якісь згортки, перев’язані шпагатом.

— Не хвилюйтеся, — підбадьорливо посміхнувся начальник. — Усе йде за планом. Я вже повідомив ко-му слід про пригоду. Мене, звичайно, підняли на сміх співробітники Міністерства державної безпеки.

— Чому безпеки? — здивувався Бова.

— А хто ж цим займається? Проблема виходить за межі наших прерогатив, хлопче. У них є достатньо солідних фахівців. Але чому ви занепокоїлися? Я повідомив і в Академію наук.

— І що ж?

— Там зацікавилися… хоча й трохи іронізували. Є вказівки знайти ваших відповідників у цьому часі. Ха-ха! Я теж починаю вірити в марення… вибачайте на слові… Ну нічого, наберіться терпіння. Вже сьогодні вве-чері чекайте гостей. Прийдуть і співробітники безпеки, і вчені. Готуйтеся! А поки що — ми заберемо від вас усе вбрання. Не протестуйте! Потрібна експертиза. Все буде честь честю. Ми вам дамо на зміну пристойне вбрання. Потім повернемо. Згода? Адже ви хочете дружнього рішення? От і добренько.

"Гості" з міліції залишили на столі купу свіжих газет і часописів. Григір, переодягнувшись у принесене вбрання (вельветові штани, куртка, байкова сорочка-шотландка), попросив дівчат не турбувати його протягом двох годин ("Треба ж хоч трохи ознайомитися з психологічними реаліями цієї епохи") і взявся до читання пре-си. За кілька хвилин він уже протирав очі, щипав себе за руку, хмикав, а пізніше, не витримавши, вломився до сусідньої кімнати, де дівчата перед дзеркалом приміряли сукенки та блузони, пошиті з штапельної темно-зеленої тканини, і, не помічаючи їхніх протестуючих жестів, загорлав:

— Дівчата! Ми влипли!

— Куди влипли? — здивувалася Галя. — Про що ти кажеш?

— Ось! — Григір потряс у повітрі газетами. — Слухайте, я вам прочитаю! "Роковини Великої Перемоги! 25 жовтня 1948 року на Красному майдані в Москві відбувся військовий парад на відзнаку Великої Перемоги у Світовій Революційній Війні над об’єднаними полчищами плутократів та імперіалістів…"

— Яка Світова Революційна Війна? — Спантеличено запитала Галя. — Що це — якась фантастика?

— Та ні! — заперечив Григір. — Ось глянь, на першій сторінці написано: "ІСКРА" — Орган Євроазійсь-кої Комуністичної партії…

— Хіба є така партія — Євроазійська?

— Нема і не було.

— Тоді це містифікація?

— Яка містифікація? Невже ти гадаєш, що заради нас міліція чи держбезпека за кілька годин приготува-ла б якусь фальшивку? Та й в ім’я чого?

— Я не розумію, — втрутилася в розмову Юліана, — про що ви говорите?

— Еге, я й забув, що ти не з нашого століття. Ти нічого не знаєш з реалій двадцятого віку.

— Чому ж, дещо Галя мені встигла розповісти.

— Тоді ти теж здивуєшся, Юліано. В цих газетах дійовими особами є цілком інші люди, аніж у нашому віці. Це вражаючий доказ того, що ми не лише в іншому часі, а й в іншому світі. Тут інший варіант історичного процесу. У нас остання війна… так звана друга світова… або — Велика Вітчизняна… велася об’єднаною силою Радянського Союзу і західних держав: Америки, Англії, Франції та ще кількох дрібніших. А тут — Світова Ре-волюційна Війна ведеться Союзом Радянських Республік Європи й Азії вкупі з "державами осі": Німеччиною, Італією та Японією супроти "плутократів" (саме так написано) Америки, Англії, Франції, Канади. Війна завершилася перемогою "братської спілки" комуністичних та фашистських партій. Доктрина Нового Порядку пере-могла. І ось ще химерніша новина: "На трибуні Мавзолею Лева Троцького…"

— Кого, кого? — Вихопилося у Галі.

— Троцького, Галю! Ти не спиш. Не перебивай, а слухай. "На трибуні Мавзолею Лева Троцького поруч з великим Керманичем усіх віків та народів, Генералісимусом Йосипом Сталіним керівники братських партій, бойові генерали переможної війни з держав Інтернаціональної Коаліції: фюрер Великого Німецького Рейху Адольф Гітлер, дуче Римської імперії Муссоліні, Генералісимус Франко, маршали Паулюс,

Герінг, Піччоліні, головнокомандуючий Імператорською Гвардією Японії Міцудісі…"

— Голова паморочиться, — простогнала Галя, тручи пальцями скроні. — Я нічого не розумію. Як же це може бути? Як узгодити цю інформацію з тим, що відбулося в нашій реальності?

— Узгодити можна все, Галю, але тоді нова теоретична доктрина приведе нас до страшних висновків.

— Яких?

— Ми в руках всесильного режисера або сценариста, який пробує різні варіанти сюжету. Ми не в спон-танному історичному потоці, а в своєрідній театральній лабораторії. І за цим стоїть…

— Аріман, — підхопила Юліана.

— А хто ж іще? — Блиснув очима Бова. — Тепер я розумію його погрози. Так просто нам не вибратися з демонічного лабіринту. Ось тут… я знайшов інформацію… Не в Америці вперше випробували ядерну бомбу. Це здійснила Німеччина вкупі з Союзом Радянських Республік Європи й Азії на островах Франца-Йосифа. Пе-рші дві бомби були скинуті на Лондон і Нью-Йорк. Це й стало причиною капітуляції західних держав. Тепер Спілка комуністів та фашистів домінує в світі. Готуються космічні польоти до інших планет. В Африці завершується будівництво Інтернаціонального космодрому. Новий порядок буде розповсюджено на далекі світи. Встановлено контакт з Небесною Ієрархією Сили і Влади…

— Що це означає?

— Не будь наївною, Галю. — Бова тяжко зітхнув. — Ця реальність не лише повністю в тенетах Арімана, а й починає визнавати його водієм Еволюції. Я зрозумів його задум. Розділити потік Еволюції на безліч

струмо-чків, у кожному змоделювати різні варіанти реальності й таким чином тримати під повним контролем можли-вість інтеграції. Якщо одна з реальностей підходить до розуміння ситуації, її можна навіть знищити, а з іншими маніпулювати далі. О який страшний монстр!

— Мене це не дивує, — зауважила Юліана. — Він здатний до будь-якого хамелеонства. Містифікація стала конструктивним методом Арімана. Я свого часу глибоко вивчала всі легенди й перекази про Сатану. Свя-ті й містики, навіть не знаючи про трагедію Системи Ари, зуміли розпізнати характер того, кого здавна назива-ють Зрадливим Архангелом.

— Про це поговоримо пізніше, а тепер треба домовитися, як нам поводитися з господарями цієї сфери, — перебив мову Юліани Григір. — Незабаром вони прийдуть. Очевидно, буде безліч запитань. Якби лише мати справу з ученими, тоді я чекав би спокійно. А якщо органи безпеки… та ще й в такому дивному коктейлі — комуністи й фашисти… Не знаю, що й подумати.

— А яка різниця? — здивувалася Галя. — Оберемо критерій правди. Викладай факти. Космогонія не ві-дає політичних критеріїв.

— Космогонія не відає, зате відають спецслужби, — покрутив носом Григір. — Я свого часу вивчав ме-тоди гестапо і революційних чекістів. Не хотілося б потрапити їм до рук. Тим більше що в цій реальності до владних важелів прийшли не ті люди, що в нас. Ось гляньте. — Бова розгорнув газету. — Тут фотографія Мав-золею. У нас в Мавзолеї лежить тіло Леніна, а тут — тіло безсмертного теоретика Революції Лева Троцького…

— Хто такий Троцький? — Зацікавлено озвалася Юліана.

— Один з лідерів соціалістичної революції. Досить хистка душа, але пластична. Перескакував з коня на коня, шукаючи найсильнішого. У

нашій реальності він не знайшов спільного шляху зі Сталіним, його вислали за кордон, а потім — агенти Сталіна вбили його в Мексиці. А тут… я зрозумів, що він номер і похований як Вождь Світового Пролетаріату в Мавзолеї. А Ленін, навпаки, тут дискредитований як опортуніст, ревізіоніст, зрадник соціалізму… він був висланий за кордон, спочатку жив і формував Новітній Інтернаціонал у Швейцарії, а потім заснував Міжнародний Центр Комунізму в Китаї… шалено критикує політику угодництва сталініс-тів із гітлерівцями, називає перемогу в світовій війні лихом для земної цивілізації, закликає мобілізувати всі сили демократії та соціалізму для боротьби проти архімерзотного альянсу (саме так він висловлюється) сил зла. Ось так, дівчатка! Все переплутане в цій сфері, історичний Шекспір тут був п’яний. Що будемо діяти? Може, спробуємо ввійти в контакт з Горіором?

— Григорчику, — торкнулася рукою його плеча Галя. — Вирішимо це після розмови з людьми, які до нас прийдуть увечері. Хіба можна судити про ситуацію по кількох газетах?

Бова замислився на хвилину, потім рішуче згорнув газету.

— Гаразд. Одягайтеся, готуйтеся. Більше не буду вас хвилювати. Я ще трохи почитаю, а ви — повністю абстрагуйтеся від так званої реальності. Ми — лише мандрівники в часі. Хай роблять висновки вони — жителі цього світу.

Надвечір, коли сутінки впали на кам’яну стіну за вікнами, до готельного номера знову прийшли міліціо-нери і запропонували йти з ними. Виходячи в коридор, Григір шепнув дівчатам:

— Розповідайте лише про своє… і якнайменше… Решту я беру на себе.

Вони піднялися сходами на два поверхи, наблизилися до дверей з написом: "КЛУБ ім.ені ТРОЦЬКОГО". Один з офіцерів, які супроводжували

гостей, звелів зачекати, сам зайшов До залу. Звідти чувся гомін, сміх. По-тім запанувала тиша. Незабаром двері відчинилися, офіцер сказав:

— Вас запрошують.

Григір пропустив дівчат, потім увійшов сам. Зал був невеликий, душ на двісті. Маленька естрада. Стільці зсунуті до стін, у центрі залу кілька столів, розташованих квадратом. Три сторони квадрата вже осідлали госпо-дарі — дехто у формі, більшість у цивільному. Десятки очей схрестилися на лицях пришельців. Іронічні, насто-рожені, відверто зневажливі або ворожі погляди. І лише деякі — уважні, допитливі. Григір пізнав начальника райвідділу Куштенка, той гостинним жестом вказав їм на вільну сторону квадрата.

— Прошу сідати.

— Дякуємо, — кивнув Григір. Дівчата сіли обабіч нього.

— На ваше прохання, — сказав Куштенко, — ми терміново зібрали компетентну раду. Можете дякувати високим посадовим особам, які дали розпорядження провести розслідування. Головним співрозмовником буде віце-президент Академії наук Української Комуністичної Республіки, всесвітньовідомий філософ і астрофізик, автор теорії "Релятивізм часу", лауреат премії Лева Троцького, академік Семен Іванович Баняк. Він прекрасно володіє проблемою, тому відповідайте вичерпно, ясно і… правдиво… Тут також присутні представники органів державної безпеки та внутрішніх справ, співробітники ідеологічного відділу ЦК партії та вищих шкіл і курсів марксизму-троцькізму. Хочу застерегти: більшість присутніх скептично сприймають ситуацію, тому ми запро-сили також видатних фахівців — психоаналітиків і психіатрів. Вас не бентежить такий склад компетентної ра-ди?

— Анітрохи, — спокійно відповів Григір. — Навпаки — я дякую за серйозний підхід до парадоксальної ситуації. Повірте — ми розуміємо химерність події для вашого часу. Прошу запитувати.

На протилежному боці стола-квадрата випростався літній чолов’яга в сірому костюмі: на правому лацка-ні піджака виблискувало золоте кружальце медалі, високе пергаментне чоло вінчав сивий їжачок волосся, про-зорі очі були холодні й безжально-уважні. Він пожував безбарвними вустами, ніби пробував щось на смак, при-сунув до себе кілька аркушиків паперу і, заглянувши в них, сказав:

— Дозвольте мені перед тим, як поставити ряд запитань мандрівникам у часі… — У залі пролунали іро-нічні смішки. — Ні, ні, сміятися не треба… щоб вияснити глибину й серйозність проблеми, треба зберігати від-чуття достовірності ситуації… так от: перед тим я прочитаю результати експрес-аналізу вбрання наших гостей, їхніх документів, деяких предметів побуту, знайдених при них… а також експрес-розслідування тих даних, що їх товариш Куштенко передав нам…

Перше. Вбрання черниць (верхнє і натільне) не має аналогів у дев’ятнадцятому і двадцятому столітті на-шої реальності. Спеціальний спектральний та ядерний аналіз виводить ці речі за межі відомої науці номенкла-тури.

— Що це означає нормальною мовою? — Різко втрутився мовчазний тип, який досі сидів непорушно, втупившись поглядом у центр стола.

— Якщо простіше, товаришу генерале, — невдоволено відповів академік Баняк, — то предмети, про які я згадав, не мають своїх двійників у нашому світі.

— Яка дивина, — знизав плечима генерал. — До відкриття Австралії ми не знали кенгуру або тасманій-ського вовка. Мало чого ми не знаємо! На світі, певна річ, є ще безліч явищ і предметів, невідомих науці.

— Цілком справедливо, — різко відповів учений, — але я мовлю не про зовнішній аспект: форму, вид, рід, функції. Йдеться про те, що згадані предмети сформовані при дії інших космологічних констант… тобто в іншому світі. Ви розумієте?

— Продовжуйте, — кивнув генерал і знову втупився поглядом в якусь цятку перед собою.

— Друге, — вів далі академік, — примірники книжок Нового Завіту, віддруковані накладом Священного Синоду Руської Православної Церкви в 1860 році, в нашій реальності не знайдені. Руська Церква не відала такої інституції, як Синод, а весь час керувалася Патріархатом. Далі: всі Євангелії, видані у вказаних роках, не мають тотожності з цими, про які ми говоримо.

Третє. Експрес-аналіз чаші (чи келиха) черниці, яка іменується Галиною Курінною, показує: матеріал предмета має кристалічно-атомну структуру, невідому на Землі.

Четверте. Костюм чоловіка, котрий іменується Григором Бовою, його паспорт, посвідчення, записник, дрібні речі побуту — все це, як я вже пояснював, створене в умовах, повністю чужих для нашої реальності. Уважний криміналістичний аналіз доказує достовірність документів для епохи, що там відзначена, хоч для нас вона ще не настала.

— Як це можливо доказати? — знову озвався генерал. — Адже є фахівці, які створюють фальшивки на високому рівні тотожності.

— У нас є методи, — спокійно заперечив академік, — що дозволяють зробити правильні висновки. Отже, я пропоную поки що… зауважте —

поки що… прийняти як робочу гіпотезу запевнення наших гостей, що вони потрапили в нашу епоху з іншої просторово-часової реальності. Виходячи з такого припущення, я маю намір ставити запитання, і інших членів компетентної ради прошу робити те саме. Спочатку коротко, шановний Гри-горе Максимовичу, буквально в кількох реченнях повторіть: хто ви, з якої епохи, планети, країни? Що за експеримент, який для вас завершився невдачею? Чи є можливість для вас вернутися в свою реальність, а разом з тим — прокласти канали між вашою реальністю й нашою? Чи зрозуміли ви, чого від вас чекають?

— Мені все ясно, і я одразу починаю. Дякую за щирий критерій, за довір’я, хай і тимчасове. Сподіваюся, що наша відвертість розвіє ваші сумніви і допоможе вийти з парадоксальної ситуації.

Моє прізвище Бова. Звати Григір. Батько — Бова Максим, коваль. Мати — Коробенко Марія Григорівна, селянка. Народився я в селищі Ржищів Кагарлицького району Київської області, де закінчив середню школу. Потім — юридичний факультет Київського університету, пізніше — вищі курси криміналістів-детективів, пра-цював у спеціальному відділенні криміналістики при Міністерстві внутрішніх справ Української Радянської Соціалістичної Республіки…

— Як, як? — Раптом перепитав генерал, ніби прокинувшись з напівдрімоти. — Радянської? Соціалістич-ної?

— Саме так! — підтвердив Бова. — Чому вас це дивує?

— Нічого, нічого… Продовжуйте…

— Рік народження — тридцять восьмий. Епоха — двадцятий вік від народження Христа. Країна — Союз Радянських Соціалістичних Республік. Назву Республіки я вже згадав — Україна. Планета — Земля. Централь-не світило — Сонце. Столиця України — Київ. Експеримент, націлений на проникнення в минуле, проводився Інститутом проблем

Буття. Керівник експерименту — Сергій Гориця, доктор фізико-математичних наук, ко-смолог. В експерименті задіяні учені з багатьох країн, а також космічна база на Місяці.

— Ви вже літаєте на Місяць? — Вражено запитав Баняк.

— Так. Здійснено також польоти на Венеру, Марс, астероїди, на кордони Сонячної Системи в автомати-чному режимі.

— Чий пріоритет в космічних польотах? — Гостро глянув на Бову генерал. — Яка країна перша?

— Радянський Союз, — здивовано відповів Григір. — А яке це має значення? Космічні польоти — про-блема глобальна, навіть зоряна.

— Добре, добре, — махнув рукою академік. — Продовжуйте… Чому взяли для реалізації експерименту саме вас? Чому було обрано саме такий рік дев’ятнадцятого віку, в певному місці, а саме — Видубицький мо-настир?

— Тут зійшлося кілька нібито випадкових подій і тенденцій, — повільно мовив Бова, ніби міркуючи, як краще відповісти. — Сергій Гориця розробляв свою теорію і готував експеримент, навіть не відаючи про моє існування. Я теж не знав нічого про нього, займався своїми рутинними справами. Потім шеф дав мені завдання: знайти сліди людини, на яку відкрито кримінальну справу. Йшлося про Андрія Курінного, директора горілча-ного заводу в Опішні. Ось перед вами його донька. Вона працювала в лікарні. Я мав з нею познайомитися і щось дізнатися про батька.

— Як? — Вражено глянула на хлопця Галя, спалахнувши від несподіваного відкриття. — То виходить, що ти…

— Ми домовилися говорити правду, — з притиском сказав Григір. — Галю, про це поговоримо пізні-ше.

Присутні загомоніли, перезиралися, посміхалися. Баняк щось відзначив у блокноті, схвально глянув на Бову.

— Гаразд. Ви не бентежтеся. Ваша спонтанність свідчить на вашу користь. Отже, ви познайомилися з ці-єю милою дівчиною, щоб виконати певне детективне завдання. Що далі?

— Мене вразила її доля, — щиро заявив Григір. — Я полюбив її. І зрозумів, що маю розв’язати складний вузол долі уже не для шефа чи організації, а для неї, для себе. Паралельно з цими подіями розкривався зв’язок з іншомірними сферами буття. Там заторкувалися причини Космоісторії, Землі, тих світів, які були зацікавлені в ментальному полоні людства. Якщо коротко: висока цивілізація Ара свого часу обирала певний вектор еволю-ції. Основних було два — вихід у ноосферу, тобто Сферу Розуму, безмежного розкриття потенцій, Преобра-ження тіла й мислення, або — використання психічних потенцій тримірних цивілізацій, паразитування на енер-гії молодих еволюцій — буйних, стихійних, агресивних. Перемогла друга тенденція. Система Ара обрала стеж-ку експлуатації і прирекла себе, а відтак Землю та інші молоді планети на еволюційний колапс, на зупинку, на деградацію. Вас, безумовно, цікавить, яке ми маємо відношення до історії з Арою, з її Координатором Аріма-ном?

— Саме так, — підхопив академік Баняк. — Яке?

— Річ у тім, що ми належимо до тієї групи, котра повстала проти ідеї паразитизму. Група Багатомірності, яка розробляла альтернативний шлях. Коли переміг Аріман, ми вирішили проникнути в тримірну сферу, стати її жителями і поступово, упродовж віків чи навіть тисячоліть, розімкнути часово-просторовий колапс. Проте сили Арімана,

переслідуючи Кос-мократорів (так нас називають в рідній Системі), натрапили на слід Галі Ку-рінної.

— Вона з групи Багатомірності? — Серйозно запитав Баняк, переглядаючись із іншими учасниками роз-мови-допиту.

— Так, — кивнув Григір. — Одна з найактивніших. Ім’я в Системі Ара — Громовиця.

— А ваше?

— Меркурій. Головний космослідчий. Ця дівчина — Юліана, теж учасник групи Багатомірності.

— Отже, Аріман… здається, так ви його назвали… натрапив на слід Курінної. Далі?

— Він заплутав її долю химерним детективним сюжетом, який тепер переказувати довго, і зумів захопи-ти в полон, а потім перекинув у минуле, в дев’ятнадцятий вік, де перебувала Юліана. Дізнавшись про зникнен-ня Галі, я розпочав її пошук з допомогою прадавніх манускриптів. Нам пощастило. Шеф повірив у мою гіпоте-зу, зв’язався з Інститутом проблем Буття, де готувалися до мандрів у часі. Була запропонована моя кандидатура і конкретний пункт в часі, а також — конкретне завдання: забрати Курінну і Юліану… або черницю Марію… Перша частина експерименту завершилася успішно, я потрапив у заплановане місце простору й часу, знайшов дівчат. Йшла саме вечірня служба. Але втрутився Аріман. Він повідомив, що сталася катастрофа, що Гориниця загинув, і ми не зможемо повернутися додому. Пропонував співпрацювати з ним. У течію подій увійшли сили Вищої Цивілізації, які належать до першого потоку Еволюції, Еволюції свободи й любові, якщо формулювати коротко. Ці сили захистили нас і відправили в нашу епоху. Проте, очевидно, сталося якесь порушення… і ось ми тут, за двадцять

п’ять років до рідного часу… та ще й, здається, у іншій історичній реальності… я б сказав — у іншому варіанті реальності.

Не встиг Бова закінчити фразу, як присутні закричали, загомоніли, почали сваритися. Почулися вигуки:

— За кого нас вважають?

— Дикі вигадки!

— Фантастика! Хай краще пише дитячі казочки!

— Скликати серйозну нараду для забави шизофреніків! До чого ми докотилися?

— Краще з цими типами порозмовляти у іншому місці. Там їм хутко язики розв’яжуть!

— Прошу тиші! — Гучно озвався академік. — Вельмишановні товариші, я розумію ваші емоції, але ми повинні розв’язати вузол проблем спокійно, неантагоністично. — Звертаючись до Григора, Баняк поблажливо промовив: — Гадаю, ви розумієте, чому така бурхлива реакція?

— Розумію. Але ми домовилися говорити відповідально… і з цілковитою правдивістю.

— От і чудово. Проте персонажі дуалістичних теогоній — Аріман, Меркурій чи хто там у вас ще буде — не можуть викликати серйозного ставлення. Доба наша раціональна, релігія доживає останні дні, тому…

— До чого тут релігія? — спалахнув Григір. — Наука повинна оперувати лише фактами, а не ідеологе-мами…

— Які ж факти ви нам пропонуєте? — Зловісно озвався генерал, дивлячись на хлопця крижаним погля-дом.

— Сам феномен нашої появи. Хіба для вас це не проблема?

— Наші славні чекісти розв’язують такі проблеми за кілька годин, — їдко засміявся генерал, а вслід за ним захихотіли деякі військові. — Те, що авторитетним вченим здається гносеологічною проблемою, для нас лише питання злочинної психіки, яка морочить людей і шукає якоїсь вигоди.

— Заждіте, — раптом втрутився в гостру розмову чоловік у напіввійськовому френчі з лисячою усміш-кою на безбарвному обличчі невизначеного віку. Потираючи руки, ніби спортсмен перед підняттям штанги, він лагідно-звернувся до Бови: — Моє прізвище Бабій, завідуючий ідеологічним сектором ЦК партії. Ви тільки що зневажливо промовили слово "ідеологема". Не відаю, як у вашій реальності, а в нашій — нерушимі ідеологе-ми геніального вчення марксизму-троцькізму не лише є керівними в суспільному житті, а й передбачають роз-криття тих чи інших фактів історії. Тому ваше апелювання до голих фактів є антимарксистським. Те, що ми почули, суперечить чітким ідеологічним концепціям Учителя нашої партії Троцького, а тому — закономірно викликає настороженість.

— Я не можу керуватися вашими концепціями хоча б тому, — зітхнув єхидно Григір, — що в нашій реа-льності панує ідеологія марксизму-ленінізму, а троцькізм засуджено як реакційне, антипартійне спрямування. Троцький був висланий за кордон, формував четвертий Інтернаціонал, боровся проти вождя Радянського Союзу Сталіна, а в сорокових роках був убитий.

— Ви провокатор! — Зблід ідеолог. — Не знаю, звідки ви з’явилися, але вас не можна показувати людям. Я поставлю питання перед

Політбюро ЦК партії, щоб цю справу взяли в свої руки органи державної безпеки.

— Заждіть! — Заспокійливо та розважливо промовив академік. — Товаришу Бабій, ми всі розуміємо ва-ші емоції, будь-яке дискредитування геніального Лева Троцького неприпустиме, проте… якщо справді є сенс у концепції багатомірності світів, то хіба виключено варіант, при якому партію очолює, скажімо, Ленін. Адже він був соратником Троцького.

— Це виключено! — скрикнув Бабій. — Закони істмату непорушні. Будь-де має статися так, як тут. Ле-нін — Юда комуністичного вчення, а Троцький…

— А у нас, — підхопив Григір, — саме Троцького Ленін назвав Іудушкою. І в Мавзолеї на Красній площі лежить Ленін, геніальний продовжувач вчення марксизму.

— Ви тим самим дискредитуєте геніального Вождя комунізму Сталіна, — зловісно попередив Бабій, — який нині завершує справу Світової Революції.

— Чим же?

— Тим, що показуєте нашого вождя безпринципним! Тут він продовжує справу Троцького, у вас — ре-негата Леніна. Ви вважаєте це нормальним?

— Це не наша проблема! — Спокійно зауважив Григір. — Я не розумію, що тут відбувається: розв’язується наукова дилема чи кипить ідеологічна дискусія? Для нашої реальності такі речі стали релятивни-ми: Сталін теж помер, його культ розвінчано, розкрито страшні злочини, що їх чинили органи державної безпе-ки, багатьох з них судили і розстріляли. Наприклад, маніяка Лаврентія Берію.

— Замовкни, гад! — заверещав генерал, зриваючись з місця. — З мене достатньо. Товариші, тут нема чо-го розв’язувати. Маємо справу з дуже хитрою контрреволюційною групою. Не здивуюсь, якщо вони заслані сюди ренегатом Леніним з Китаю. Там, у Тибеті, розвинуті окультні течії, цілком можливо, що дещо вирішено вжити супроти нас. Товаришу Куштенко!

— Слухаю! — Підхопився на рівні ноги майор, улесливо подавшись вперед.

— Тримати їх під замком. Назовні не випускати. Я звернуся до Прокурора України за ордером на арешт. Справа надто гостра, щоб її пускати на самоплив. Все! Більше ні слова!

***

Гледіс здавалося, що над нею пливуть тисячоліття. Тіло її коханого Горіора втратило видиму зібраність, перетворилося в іскристе джерело райдуг і вогнів, пульсувало у часово-просторових поєднаннях, котрі виявля-лися у дивовижних формах розмаїтих еволюцій та космічних творень. "Усе і всі єсть Я", — згадалися Гледіс віщі слова прадавньої Мудрості. "Той, хто прилучив іскру свого серця до єдиного творящого серця, може вважати себе рідним для всієї Безмірності". Чудові слова! Тільки чому ж вирує ще джерело зла й ненависті, захоплюючи в свою орбіту не окрему якусь планету, а цілі системи Світів?

Кілька разів з яруг весело вискакували коні-побратими, тихенько іржали до Гледіс, закликаючи до весе-лої прогулянки, але вона давала їм мовчазний знак, що залишається на місці, і небесні тварини знову щезали в хащах сріблястих дерев.

Згодом Дивоколо почало зменшуватися, звужуватися, дивні, містичні сутінки скрали обрій, далекі Світи-ла зібралися в мерехтливу кулю, що опинилася під ногами Гледіс. Вона здивувалася: невже Горіор для вирі-

шення дилеми Космократорів охоплює своїм розумом Метасвіт? Ось перед нею — модель Великої Цілості: п’ять зоряних вихорів — один в центрі, чотири — по боках, вони переливаються один в інший, вирують, за-тьмарюються або набирають сили, буйності, яскравості, намагаються знайти рішення свого кружляння, вирва-тися за незриму межу і згасають у безсиллі осягнути ту мету…

Настала мить, коли все щезло довкола Гледіс. Існував лише п’ятимірний світ-вихор, і вона сидить над безвидним берегом тієї зоряної ковбані поруч з дрімаючим коханим. Чекає, чекає, чекає… Кого? Чого? Чи не відчували себе так і великі Попередники — дрімаючий Вішну і терпляча Сарасваті, Шива і Парваті, Христос і його таємнича Супутниця, прикрита Плащем Жалоби?!

Скільки ще треба чекати? Що має статися від такої напруги? І чи можна це називати чеканням, коли тут відсутній час, а лише Вічність обнімає їх Крилом Спокою?!

Зорі мерехтять, пульсують, переливаються із сфери в сферу, знову повертаються на старі вмістилища. Гледіс починає розуміти, що причина існування дрімаючого світу в них самих, що конче треба знайти мить і місце виходу з колеса порочної постійності, і не лише знайти, а й спрямувати Свідомість до вічного польоту угору. Що таке вгору? Хіба вони з Горіором не обрали давно цей напрямок? Хіба не трансформували свої тіла у ноосфері в згустки волі, здатні долати смерть і руїну?

Так, все так! Тільки ж Зоряна Круговерть залишається в роздрібненій свідомості оптильйонів мислячих істот, — і куди їм подітися від цієї психогенетичної спорідненості? Одвернутися, як від набридливого снови-діння? Це те, що пропонує Космократорам Аріман: спопелити минулі історичні спектаклі, ніби їх і не було. Не було походів, кохання, смертей, жорстокостей, надій, злочинів, мрій, поезій, дум, прекрасних картин, мудрих осяянь. Розпочати Еволюцію з чистого аркуша променистої матерії творення. О Лукавий Арімане! І ще лукаві ший попереднику — Кареосе! Ви добре відаєте, що думка, народившись,

уже зачинає в лоні Пречистої Матері прекрасних або потворних дітей. Годі їх знищити або трансформувати. Потрібне парадоксальне рішення, якого ще не було в ментальному полі Метасвіту. В чому ж воно? Чи знайде його Горіор у безоднях Океану Буття, ку-ди він так часто пірнає?

Золотисті вії Горіора затріпотіли, наче він почув роздуми Гледіс. Тіло почало ущільнюватися, густішати, налилося теплою блакиттю. Зоряні вихори піднялися вгору, розпливлися над Дивоколом, охопили Всесвіт, зно-ву стали далекими світилами. Запломенів обрій над Правічним Дніпром, заспівали різноголосо птахи в небес-них гаях.

Горіор розплющив очі. Побачив кохану, втомлено усміхнувся.

— Ти так довго чекала, — прошепотів він. — Цілу Вічність.

— Моє терпіння розтопило всі межі, — просто відповіла вона. — Ти розшукав те, що хотів?

— Так, Гледіс, — кивнув Горіор, замислено дивлячись у височінь. — Я пронизав сфери часу, де заро-джувалися заплутані лабіринти їхньої сучасності. Доленосні ускладнення і багатомірне плетиво світів — нас-лідки втручання Космократорів у примітивний плин цієї еволюції.

— Але ж ми самі рекомендували їм проникнути сюди? — зауважила Гледіс.

— Правду кажеш. Ми теж оцінювали результати таких втручань поверхово. Експеримент-імпровізація. Аріман також жалкує, що так сталося, та тільки він хіба здатний покаятись для повної трансформації?

— Що ж повинні зробити Космократори? І звідки починати? Чи маємо ми можливість вирвати їх з чужо-го виміру і повернути в свій, притаманний?

— Жоден вимір Землі не рідний для них, — заперечив Горіор. — Тим більше Юліана, яка вихоплена з дев’ятнадцятого віку, має ввійти в двадцятий, знову різко порушивши кармічні плетива.

— Тоді як?

— Я побачив один з варіантів, який при успішній реалізації відкриє браму до повної метаморфози Бут-тя.

— У чому цей варіант?

— Тяжко і просто, Гледіс. Ми повинні допомогти Космократорам зібратися в певній локалізованій добі за п’ять тисячоліть до сучасності.

— Жах! — скрикнула Гледіс. — Навіть у цю епоху їх звести докупи майже немислимо, а перекинути в минуле, яке вже реалізоване…

— Хто тобі сказав, що воно реалізоване? — Суворо заперечив Горіор. — Реалізована лише гіпнотична воля Арімана. Йому вдалося нав’язати плину еволюції Землі низку глибинних стереотипів, які стали алгоритмом і програмою планетарного Спектаклю. Актори переодягаються, лаштунки оновлюються, режисери змі-нюють один одного, але фабула та сама, результати повторюються, кулі космічного більярду падають в ті самі лузи.

— Потрібно змінити алгоритм біля першовитоків історії Планети? — запитала схвильовано Гледіс.

— Не лише змінити, а розкріпачити монади мислячих істот від будь-яких алгоритмів, вернути їм Право Самодеміургів.

— Ти хочеш оголити сучасність від Космократорів? І тоді настане хаос, адже ця реальність зв’язана з цими.

— Ми використаємо багатовекторність Духу. Вони будуть одномоментно тут і там.

— Пе загрожує божевіллям, роздвоєністю свідомості.

— Вони вже здатні усвідомлювати кілька рівнів реальності. Іншої стежки нема.

— Як ти мислиш передати їм таке рішення? Як зведеш докупи?

— Вони самі мають вийти на контакт. І збагнути потребу в парадоксальному експерименті. Імператив неприпустимий. Хоч доля їхня в цій сфері жахлива, ми не можемо її полегшити.

***

Гримнули двері. Брязнули ключі.

На прощання холодні погляди міліціонерів. І жорстке прощальне слово майора Куштенка:

— Я зробив усе, що міг. Виплутуйтеся самі зі своєї пастки. Тепер лише слово закону…

— Невже ви гадаєте, що шпигуни або розвідники могли б творити химерну легенду?! — Відчайдушно скрикнув Григір, простягаючи руки до Куштенка, який уже зачиняв двері. — Адже академік чітко аналізував факти, і логічно мислячі люди…

— Вступила в дію не логіка, — повчально обірвав його майор, — а щось глибше. Думайте, вирішуйте. Я лише простий виконавець наказів. Приготуйтеся, за вами скоро прийдуть. Можливо, цієї ночі.

Затихли кроки в коридорі. Тиша. Галя перша порушила стан заціпенілості, рушила до кухні.

— Треба випити міцного чаю, Григорчику, — сказала вона. — І заспокоїтися. Сідайте і думайте.

Галя ввімкнула газову плиту, поставила чайник з водою. Сіла за стіл поруч з Юліаною. Григір ходив від дверей до вікна, зосереджено думаючи.

— Ти знаєш звичаї цього часу, — озвалася Юліана, — тим більше вивчав юриспруденцію двадцятого ві-ку. Як гадаєш, що вони можуть зробити з нами?

Бова різко повернувся до дівчат, зупинився. Іронічна посмішка з’явилася на його міцно стиснутих вус-тах.

— Яка юриспруденція? — вигукнув він. — У ці роки на будь-яку розправу лише накидали фальшивий юридичний флер. Суцільна містифікація! Мільйони людей були розстріляні, закатовані, згноєні в таборах та в’язницях не тому, що вони вчинили злочин, а просто так… за примхою підлотника, який садистично користу-вався владою. Згадайте генерала, який оскаженів лише тому, що в нашій сфері події розвивалися не гак, як тут.

— То, може… — Галя несміливо глянула на хлопця.

— Що може?

— Саме це допоможе нам? Інша сфера, інші закономірності. У нас кумир Ленін. У них — Троцький. Треба роз’яснити їм…

— Роз’яснюй вовкові про гуманізм, коли він захотів зжерти вівцю, — гірко зауважив Бова. — Тим біль-ше що Троцький аніскілечки не кращий

від Сталіна чи Леніна. Сам він мріяв про трудові армії, про жорстокий примус на виробництві, про світову революцію. Дуже кривавий тип. Сподіватися на доброзичливість марно.

— А що вони можуть нам інкримінувати? — здивувалася Галя. — Проведуть слідство. Знайдуть наших відповідників. Я ще навіть не народилася. Юліани тут нема. Ти десь бігаєш хлопчиськом. Твій шеф, як повід-омив Куштенко, ще працює дільничним міліціонером. У них голова піде обертом від усіх цих фактів. І рано чи пізно — вони змушені будуть повернути справу до учених…

— Галю, не будь наївним дитям! Ми опинимося — і це в кращому випадку — там, де був твій батько в нашій сфері. В дурдомі. А звідти шлях нам справді до божевілля. Я вивчав архіви злочинів колишнього ЧК у нашій реальності. Гадаю, що тут вони не кращі. Подвиги інквізиції бліді порівняно з цими борцями за щастя людства.

— Що ж нам робити?

Григір наблизився до столу, сів навпроти дівчат, схопив їхні руки в свої великі долоні.

— Треба викликати Горіора, — прошепотів він. — Негайно. Доки ми разом. Запитати у нього.

— Я згодна, — рішуче озвалася Юліана.

— А зможемо? — Брови Галі запитливо зійшлися на переніссі.

— Я вірю, — твердо запевнила Юліана. — Коли була в монастирі, найкращий контакт з іншими сферами був при найвищому напруженні. Хіба тепер не так?

— Заждіть, — підхопилася Галя. — Закипів чай. Вип’ємо по склянці і почнемо.

— Сядь, — наказав Григір. — Жодної секунди не втрачаймо. За нами можуть прийти несподівано. Я пе-вен, Горіор і Гледіс знають про нашу екстремальну ситуацію. Вони ждуть… Ваші руки, дівчаточка…

Він поклав свої руки долонями вгору, Юліана і Галя прикрили їх своїми. Очі до очей. Потік сили і волі. Жадібне бажання пронизати час і простір. Де ти, Зоряний Корсаре? Де ти, Володарю Казки? Гледіс, Принцесо з таємничого світу думки, чи чуєш нас?

Танець золотавих іскринок між ними. Ніжні пунктири променів тчуть обриси знайомого обличчя. В сві-домості відлунює схвильований голос Корсара:

— Нарешті. Ви зважилися. Це знак вірної дороги. Запитуйте.

— Чому ми опинилися тут? — запитав Григір.

— Сплелася причинність кількох сфер і епох. Марно тепер теоретизувати. Я не можу просто так розв’я-зати причинний вузол і повернути вас у вашу реальність.

— Невже ми залишимося тут? — скрикнула Галя.

— І так, і ні.

— Як це може бути?

— Слухайте уважно. І вирішуйте блискавично. Бо канал може раптово перерватися — умови міста чужі для такого єднання. Ми з Гледіс проаналізували вашу ситуацію в спів’єдності з долею всієї сфери

життя. Ко-ротко картина вимальовується така: той набір реальностей, що формує долю двадцятого віку, — штучний спек-такль Арімана та його тисячолітніх земних виконавців. Правдива еволюція та історія зупинена давно, замість них твориться псевдоеволюція і псевдоісторія. Але в цьому космоісторичному сні нагромаджена така енергія карми, що вона може зачати в субстанційному полі Великої Матері стабільну реальність. Монстр сновидін-ня почне жити як суверенна сутність, експлуатуючи єдиний потік Буття.

— Невже Вищі Світи дозволять народження потворної реальності? — скрикнула Юліана. — Мільйони душ на Землі мріють про справедливість тієї сили, яку йменують Богом, Вітцем Небесним, а виявляється, що така Сила… безсильна?

Прекрасні очі Горіора ніби затуманилися від печалі. Він якусь хвилю мовчав, потім у свідомості Григора й дівчат знову почулися лагідні, але вольові слова:

— Друзі мої! Доки ви в земних тілах, море знання, яким ви вже володієте, заховане, законсервоване. І лише ви самі можете звільнити його з глибин лабіринту тримірної щільності. Прошу відчути визначальне, те, що маєте здійснити тепер. Слухайте… Щоб пробудити потік сплячих монад і ввести до Дії енергію правди-вого Світу, вам треба втілитися в прадавній реальності, де Предки людства формували під гіпнотичною волею Арімана теперішній містифікований світ.

— Сновидіння Брахмана, дрімота Вішну? — схвилювався Григір.

— Далеко дивишся, — схвально мовив Горіор. — Це мене тішить.

— Ти кажеш — втілитися в прадавній добі. Що це означає? Зникнути тут? Відчути себе в інших тілах, зберігаючи теперішню свідомість?

— Не так, друзі, — м’яко заперечив Корсар. — Ваші тіла залишаться тут. Ви приймете на себе весь жах цієї сфери. Якщо залізли в чужу грядку, не мрійте, щоб вас зустрічали з фанфарами. Згадайте Христа чи інших Великих Учителів. Хрести і вогнища, на яких вони вмирали, — бумеранг від того Вогню, що його вони дарува-ли людям. Бідна Земля! Вона ненавидить Вогонь, але розкладається, якщо не матиме його благодаті. Отже, збе-ріть все терпіння, все розуміння, йдучи тут по гострому камінні. Я не покину вас. спрямую назустріч вітрила інших кораблів.

— Інших Космократорів? — Радісно скрикнула Юліана.

— Так. Ви неодмінно зустрінетеся, — ласкаво підтвердив Горіор. — І тут, і там, за п’ять тисяч літ до сьо-годення.

— Так далеко? — зітхнула Галя.

— На відстані однієї миті, — заперечив Корсар. — Для пас є лише мить і вічність. Одна дорівнює дру-гій.

— Ми й там будемо знати, хто ми і звідки? — запитав Григір.

— Ні. Там ви будете людьми того віку. А тут — подвійна свідомість. Це терзатиме вас, ви перетворитеся у ноосферні мости понад епохами, а по них рушать легіони співробітників видимих і невидимих сфер.

— Яким же чином ми зможемо змінити причинну ситуацію там, у передісторичну епоху? Адже ця свідо-мість розтане… і просто забудемо, звідки й куди?

— Кожен з вас тут аналізуватиме те, що відбуватиметься з вашими двійниками т а м, у минулому. І при-йматиме коригуюче рішення. Парадоксальне рішення, щоб збурити вже сформовану програму, реалізований алгоритм Арімана. Коли це станеться, весь його задум

впаде. І тоді засяє реальне Буття. І ми повернемося до рідної Оселі, щоб стати садівниками Великої Матері. Нам теж тяжко у Небесному Вітаполісі. Нам самотньо. Свобода потрібна не лише живим духам, а й живі духи потрібні Свободі. Ви збагнули, рідні мої?

— Так, — сказав Григір.

— Ви готові прийняти такий тягар? Іти поміж громами і прислухатися до майже нечутного камертону Неба?

— Я готова, — рішуче мовила Юліана. — Я вже вирвалася з однієї лабіринтної реальності, тепер можна рвати скільки завгодно інших.

— Я готова, — загорілася радістю Галя. — Нам не звикати до втрат і пригод. Правда, Григорчику?

— Я готовий, Корсаре! — Твердо відповів Бова. — Лише не забувай про нас. І про друзів, які шукають нас.

— Не забуду! — Просто сказав Горіор. — Ваша воля стала волею об’єднаної ноосфери. Приготуйтеся. За вами йдуть ваші мучителі. Приготуйтеся — до вас простяглися руки далеких батьків. Народжуйтеся і пробу-джуйте героїчну добу пращурів! До зустрічі, Корсари! До зустрічі, Герої!..

Частина друга

Джерело причинності

…За дверима почулися кроки багатьох людей. Забряжчали ключі. Григір схвильовано глянув на дівчат.

— Прийшли по наші душі. Дівчаточка, я навіть не знаю, як вас втішити. Ми в цих тілах не Космократо-ри, а лише слабенька тінь їхньої могутності. Готуйтеся до найгіршого. П’ятдесяті роки двадцятого століття — апофеоз культу страшного тирана.

— Але ж у цій реальності результати можуть бути інші, — зауважила Галя. — Досить значні відмінності. У нас культ Леніна, а тут — Троцького.

— А режисер той самий: Сталін, — гірко сказав Бова. — Не сподівайтеся на випадковості. Тримайте ко-нтакт з Горіором. Уважно дивіться в очі зустрічних людей. Корсар запевнив, що нам назустріч ідуть інші Кос-мократори. Коли зберуться всі — спалахне повна пам’ять.

— Як вести себе? — запитала Юліана. — Що відповідати? Мовчати? Чи скласти якусь легенду?

— Лише повна правда врятує нас, — суворо промовив Григір.

— Повна правда? — прошепотіла Юліана. — Але ж вони вважатимуть нас божевільними… або містифі-каторами…

— Треба витерпіти все. Можливо, нас навіть згодом відправлять до психіатричної лікарні. Хіба це найгі-рший варіант? Проте спочатку з нас постараються вибити якісь безглузді визнання.

— Як вибити? — Сполохано кинулась Галя.

— Буквально. Певен, що в цій реальності чекісти не дуже відрізняються від наших. Тим більше якщо злигалися з нацистами Гітлера. Важливо, щоб наші відповіді були спокійні, впевнені, доброзичливі… і логічні. Малюйте перед ними вражаючу картину величного Всесвіту, де триває герць між творцями і руйнаторами. Хай вони вибирають — куди їм іти. Увага! Двері відчиняються…

***

СТЕНОГРАМА ДОПИТУ ЗАТРИМАНОЇ КАТЕРИНИ САМІЙЛЕНКО

"Допит провів керівник слідчої групи Міністерства Державної Безпеки Української Комуністичної Рес-публіки Сергій Мудрий.

— Попереджую: відмова від показань або свідомий обман слідчих органів карається, відповідно до кри-мінально-процесуального кодексу УКР, на строк до п’яти років позбавлення волі. Ясно?

— Ясно. Проте я не збираюся обманювати вас або ухилятися від щирої відповіді.

— Тим краще. Ваше прізвище?

— Я вже казала при затриманні.

— Ви повинні говорити це кожного разу, коли вас запитують. Ваше прізвище?

— Самійленко.

— Ім’я?

— Катерина. Чернече ім’я Марія.

— Спочатку світське. Про церковні справи потім. По батькові?

— Іванівна.

— Суспільний стан?

— Дворянка. Але після постригу все це не має значення.

— Ми теж гадаємо, що ваше дворянське походження не має жодного значення після Світової Революції. Хіба що органи ґрунтовніше аналізуватимуть ваше генеалогічне древо, щоб зрозуміти мотиви вашого злочину.

— Про який злочин ви говорите? Адже мене ще навіть не допитано. Якесь непорозуміння…

— Наші органи, громадянко Самійленко, без причини не затримують людей. Якщо ви потрапили сюди — можете не сумніватися: ви будете покарані. Суворіше чи м’якше — це вирішить суд.

— Але я не розумію…

— Згодом зрозумієте. Прошу відповідати на мої запитання, і не вступати в полеміку. Рік народження?

— Тисяча вісімсот п’ятдесят четвертий.

— Ви жартуєте? Я серйозно запитую.

— Я вам серйозно відповіла.

— Ви хочете сказати, що вам дев’яносто чотири роки?

— Навіщо так багато? Всього двадцять шість.

— Проте, громадянко Самійленко, тепер тисяча дев’ятсот сорок восьмий рік.

— У вашій реальності — так. Я вже це зрозуміла. А в моїй — тисяча вісімсот вісімдесятий.

— Про які реальності ви мелете? Реальність одна-єдина. І прошу не корчити дурня. До психіатричної лі-карні ви ще встигнете потрапити. Обіцяю вам це. Отже, рік народження?

— Тисяча вісімсот п’ятдесят четвертий від народження Христа, якщо вам треба уточнити.

— Гаразд. Запишемо так, як ви сказали. Але тримайтеся. Ваша основна спеціальність?

— Учителька народних шкіл.

— Освіта?

— Закінчила Вищі курси благородних дівиць.

— Де ви народилися?

— У Києві.

— Адреса?

— Андріївський узвіз. Дім п’ятий, наш родовий притулок.

— Навчалися теж в Києві?

— Так.

— Ви сказали про те, що працювали учителем. Чому потрапили до монастиря?

— Мій світогляд не влаштовував попечителів освіти. Рутина і консерватизм бюрократичної структури самодержавства змусили мене шукати романтичних шляхів самореалізації. їх я знайшла у вихованні юного по-коління мрійників, революціонерів, дослідників таємниці буття. Ви повинні б знати, що такі погляди не схва-лювалися. Не лише колеги-учителі, керівники шкіл, дворянське середовище, а навіть мої батьки вважали мене психічно неврівноваженою, хворою. Дехто навіть вважав мене одержимою темними силами. Тому наполягали, щоб я прийняла постриг. Так я опинилася в монастирі.

— І це відбулося в якому році?

— У тисяча вісімсот сімдесят дев’ятому. В червні місяці.

— Угу. Логічно. А де ви зустрілися з подругою… як її?

— З Громовицею?

— Хіба в неї таке прізвище?

— Та ні. Земне прізвище в неї Курінна.

— Саме так. Курінна. Здається — Галина?

— Так. Галя.

— А що означає ваш натяк: земне прізвище? Хіба в неї є й небесне?

— Пробачте, треба говорити про все послідовно. Ми з нею знайомі ще з іншої сфери буття, що має назву Ара. Там її ім’я Громовиця, а моє — Юліана. А в цьому народженні вона — Галина Курінна, а моє прізвище ви вже записали.

— Так, так. Чудово. Прекрасненько. Я збираюся задрімати, а ви мені гомоните казочку: бай-бай, бай-бай…

— Невже ви мені не вірите?

— Чому ж, вірю! Спробуємо логічно завершити вашу версію. Яким чином до вас потрапила Галина Ку-рінна? Ви з нею раніше були знайомі? Маю на увазі не іншу, вибачайте, сферу, а тут — на грішній Землі?

— У цій реальності вона народилася в середині двадцятого віку, а я — в дев’ятнадцятому. Тому зустрі-тися ми не могли.

— І все-таки зустрілися?

— Я знаю лише те, про що вона розповіла. Антагоністичні сили, що з ними наша група Космократорів увійшла в протистояння, перекинули Галю в дев’ятнадцятий вік.

— Навіщо?

— їхнє основне завдання — не дати Космократорам з’єднатися на Землі, бо тоді…

— Що тоді?

— Тоді ми згадаємо всю інформацію свого космічного буття і зможемо визволити земних людей від вла-ди Арімана — володаря Ари.

— Ого! Колосальні у вас наміри. З певними політичними натяками. Цікаво — чи не виникають у вас пе-вні асоціації з постаттю Арімана, коли ви згадуєте вождів Світової Революції? Адже Аріман — це, здається, міфічна істота з теогонії Заратустри? Володар пітьми? Чи не так?

— Для нас він дуже реальна постать. Колись був близьким другом, співробітником. Головний Координа-тор Системи Ара. Проте в екстремальних умовах еволюційної трансформації зрадив Хартію Єдності і почав деградувати. А щодо асоціацій… я нічого не відаю про вождів… як ви це називаєте… Світової Революції… тому й жодних асоціацій у мене не виникає… Ви повинні зрозуміти, пане слідчий.

— У нас панів нема, громадянко Самійленко. Прошу називати мене "громадянин слідчий".

— Добре, громадянине слідчий.

— Ходімо далі. Повіримо, що співробітники Арімана перекинули Галю Курінну в дев’ятнадцятий вік. Ви в розпачі. І тут раптом… з’являється ще одна дійова особа химерного спектаклю… як його?

— Меркурій. Головний слідчий Системи Ара.

— Ого. Велике цабе. А тут, на Землі, — хто він?

— Григорій Бова. Нібито й тут він криміналіст. Ми навіть не встигли як слід поговорити.

— Гаразд. Як же він потрапив до вас? Як дізнався, де ви перебуваєте?

— Подробиць не відаю. Не встигла дізнатися. Він лише сказав, що наука двадцятого віку відкрила таєм-ницю подорожі в часі. З допомогою древніх манускриптів він знайшов натяки про те, де перебуває його дівчи-на.

— Курінна?

— Так.

— Вона його дружина чи?..

— Наречена. Вони кохали одне одного і там, у рідній сфері. Магніт любові з’єднав їх і тут.

— Ах, як романтично. Чудово! Отже, Бова намацав місце перебування своєї нареченої. І могутня держа-вна інстанція надає йому можливість кинутися в минуле для визволення баби… пробачте, дівчини?

— Навіщо ви іронізуєте? Для науки добровольці завжди мають визначальне значення. Бова був знайомий з керівником експерименту. До речі, це наш керівник і в Системі Ара — Горикорінь. Отже, жодного непорозу-міння нема. Можливо, для вас, громадянине слідчий, закони космічної причинності ще не достатньо ясні, то-му…

— Для мене, громадянко Самійленко, давно вже ясно. Ви містифікуєте. Скажу відверто, мені вас жаль. Ви ще не підозрюєте, куди потрапили. Щоб не трапилося гіршого, прошу отямитися і казати правду… одну лише правду.

— Але ж я кажу правду,

— Ще раз пропоную: відверто розкажіть слідчим органам, хто вас завербував, яке завдання поставив, що ви повинні були здійснити? Диверсія? Терористичний акт? Саботаж? Чи створити пропагандистську групу контрреволюціонерів? Чи знайомі ви з ренегатом Леніним та його псевдовченням? Хто, зрештою, для вас вига-дав таку ідіотську легенду про подорож в часі? Навіщо?

— Громадянине слідчий! Ви даремно стараєтеся. Я не можу сказати чогось іншого, крім того, що вже сказала. Ваші версії — то марення, яке я навіть не можу збагнути.

— Ну що ж… Ви обрали свій шлях. Я гадав, що м’який метод дасть кращий результат. Певно, ви натре-новані для екстремальних ситуацій. Жаль! Доведеться застосувати до вас жорсткі заходи.

— Не розумію. Що можна з мене взяти, крім того, що я маю? Які жорсткі заходи здатні змінити мене?

— О, ви ще не знаєте глибини власної підсвідомості. Ми вміємо добиватися таких результатів, коли осо-ба стає пластичною, як глина під руками скульптора.

— Догадуюся, громадянине слідчий. Догадуюся, дивлячись вам в очі. Ми в школах перших циклів ви-вчали історичні хроніки про жорстких, безжальних правителів минулого. Проте який сенс мучити мене, щоб отримати вимушене визнання? Ви ж отримаєте результат самообману.

— Ось тут ваша помилочка. Правду можна добути лише через муку. Правда — хитра бестія, вона хова-ється за безвинним поглядом, лагідною усмішечкою. Правда — шлюха, котра розраховує, що всі повірять сльо-зам і стогонам, клятвам у вірності і запевненням у щирості. Наші органи переконалися, що правдива суть лю-дини захована у безодні єства, під нагромадженням історичного лахміття традицій, морально-етичних кодексів, релігійних містифікацій. Лише страждання й мука може змести всю цю надбудову і оголити правду. Апологети лібералізму впродовж віків пудрили мізки численним поколінням солоденькими заповідями про братерство, любов і подібну муру. Лише доктрина Маркса–Троцького–Сталіна та братерське вчення Гітлера зуміли розпі-знати містифікацію плутократів і релігійних циніків. Коротше, не сумнівайтеся: ми будемо знати правду про вас і ваших

господарів. Попереджую ще раз: прокурор дав дозвіл на застосування до всіх вас фізичних та пси-хічних засобів впливу.

— І що це означає?

— Побачите. У вас нема потреби… доки не пізно… признатися?

— У чому?

— В обмані органів слідства.

— Я казала тільки правду.

— Ну що ж. Я все зробив, що міг. Ви не повинні скаржитися, що я не попереджував…"

(Кінець стенограми).

***

СТЕНОГРАМА ДОПИТУ ЗАТРИМАНОЇ КАТЕРИНИ САМІЙЛЕНКО

"Допит провів старший слідчий Міністерства Державної Безпеки Української Комуністичної Республіки Олексій Громов.

— Добрий день, громадянине слідчий!

— Стань у той кут!

— Зніміть з мене наручники. Навіщо мене в них закували? Я не збираюся на когось нападати. Крім того, я жінка.

— Стань у той кут. І закрий пащу. Будеш відповідати лише тоді, коли я запитаю. Наручників не зніму, доки не зрозумієш, куди потрапила.

— Я вже починаю розуміти.

— Тим краще.

— Дозвольте мені сісти. Адже ви мужчина, лицар…

— Заткнись, суко. Я тобі покажу лицаря. Стоятимеш як миленька і день, і ніч. Доки я не відправлю тебе в камеру.

— Ваш колега все-таки дозволяв мені сидіти. І не велів одягати наручники. Невже Революція відбулася для того, щоб до влади прийшли ще жорстокіші монстри, ніж при самодержавстві?

— Ти підписала свій вирок, падла, цими словами. Мій колега просто тюхтій! Таких, як ти, треба випалю-вати нещадно, як отруйну траву. Відповідай коротко… і лише на запитання. Твоє прізвище?

— Самійленко.

— Ім’я?

— Катерина.

— По батькові?

— Іванівна.

— Рік народження?

— Тисяча вісімсот п’ятдесят четвертий.

— Кажи правду, суко! Рік народження?

— Тисяча вісімсот п’ятдесят четвертий. Ой! Як ви смієте? Як ви можете бити жінку?

— Ти не жінка! Ти класовий ворог. Ти агент контрреволюційних сил. Я з тебе виб’ю визнання! Кажи, стерво, де вас викинули?

— Звідки викинули?

— З літака, суко! Де ви приземлилися? Як потрапили на територію Видубицького заповідника?

— Я вже розповідала. Відбувався експеримент у часі. Ми потрапили у вашу сферу випадково.

— Я тобі покажу сферу, мать твою перемать! Я з тобою такий експеримент проведу, що…

— Ох! Припиніть! Майте ж хоч крихту совісті! Я беззахисна черниця, а ви — сильний мужчина! Невже перебування в цих органах перетворило вас у механізм?

— Ах ти, авантюристко! Ще й філософію розводиш? Ось тобі, ось тобі, щоб не була такою розумною! Цить! Не галасуй! Це ще лише квіточки, ягідки — попереду!

— Краще вбийте мене одразу, жорстокий чоловіче! Мені соромно, що я народилася подібною до гомо сапієнс!

— Ха-ха-ха! Ну й ідіотів готують розвіднички за бугром! Не інакше — буддійська школа! Філософські сентенції, атака на сумління! Гомо та ще й сапієнс! Слухай ти, шлюха! Наш мудрий вождь Троцький і його вір-ний

учень Сталін давно розгадали психологічну диверсію тисячолітніх паразитів — перетворити людей у сли-нявих наївняків, а потім осідлати їх і експлуатувати. Ми готуємо орден безжальних воїнів, а не проповідників царства небесного. Мене не цікавлять твої марення про інші світи, про мандри в часі. Твої супутники вже роз-кололися і все розповіли. Отже, признавайся: хто ваші господарі, коли й куди вас викинули?

— Чому ви не хочете прийняти мої слова хоча б як версію? Спробуйте цю версію відпрацювати вичерп-но… спробуйте спіймати мене на алогічності… і тоді ви побачите, що…

— Заткнись! Я сам себе не поважатиму, якщо слухатиму подібні вигадки. За кого ти мене вважаєш?

— Але ж ви були присутні на зустрічі з ученими. Академік аналізував багато наших речей і…

— Бачив я таких академіків у труні в білих пантофлях. Чуєш, падла? Потрапить він сюди, буде говорити те, що я звелю! Таких академіків через мої руки пройшло сотні. Де вони тепер? Про те знає земелька тундри!

— Боже! Яка ж ви страшна потвора! Я відмовляюся говорити з вами. Мені важко дихати з вами одним повітрям! Ой! Ой!

— Ось тобі! Ось тобі! Так я для тебе потвора? Я для тебе монстр? Признавайся — хто твій господар? Вставай! Не прикидайся благородною дівицею, дворянська сучко! Вставай, кому кажу? Гм. Вона справді без-тямна. Сопля, а не жінка! Гей, сержант! Тягни її в камеру. Хай лікар приведе її до тями. А потім вкинеш до ка-мери. Та зніми наручники. А тепер — марш…"

(Кінець стенограми).

***

— Юліано… Юліано… Ти чуєш мене? Отямся, Юліано…

— Хто це?

— Громовиця. Твоя подруга.

— Де я?

— Ми в камері. У в’язниці, Юліано. Спочатку нас роз’єднали, а ось тепер тебе вкинули до моєї камери. Ти побита, знівечена. Хто тебе так? За що?

— Боже мій… Громовице… Знову цей страшний сон… А я мандрувала знову під променями Блакитного Світила… Дивні польоти, зустрічі… Наша космічна казка… В який жорстокий лабіринт ми потрапили, подру-го. Хто допоможе нам визволитися?

Галя поклала голову подруги собі на коліна, пестила її чоло, щоки.

— Заспокойся, Юліано. Заспокойся. Нам треба зосередитися і зрозуміти, як діяти.

Марія-Юліана розплющила очі, ледь-ледь підвелася па лікоть, оглядаючи камеру. Тьмяна лампочка в за-ґратованому віконечку, металеві двері, дощана підлога. Біля дверей — "параша", дерев’яне відро з водою. За ґратами — сутінки, кілька зірок на темно-синьому тлі неба. Звідти долинає ніжне туркотіння голубів.

— То справді голуби, Громовице? Чи мені ввижається?

— Голуби, Юліано, вдень вони навіть сідали на підвіконня. Я їм сипала крихти хліба.

— А чому ти сидиш на підлозі? Ні ліжка, ні стільця. В моїй камері було ліжко.

— Мені байдуже, Юліано. Я можу витерпіти будь-які злигодні, аби лише…

— Аби що?

— Знати, як діяти. Григір окремо, довкола жорстока, безжальна сила. Хто допоможе нам знову з’єднати-ся? На що ми можемо сподіватися? Чи відає Горіор, в яку халепу ми потрапили? Адже він обіцяв…

— Так… Обіцяв… Такі обіцянки Вищих Сфер, Громовице, звучать у сумлінні шукачів тисячоліттями. А в’язниця стоїть.

— Невже ти втратила надію?

— Та ні… Не втратила. Ти ж знаєш, що ми поза смертю. Умремо — знову народимося. Проте я думаю про секрети Лабіринту. Ти ж знаєш принцип лабіринтної Гри. Можна вийти з пастки миттю, а можна блукати там мільйонноліттями.

— А якщо додати, що Аріман вічно ускладнює Лабіринт, то надія вибратися з нього вельми химерна.

— Тоді треба зосередитися і викликати Горіора або Гледіс.

— Тут? У підземеллі?

— Треба спробувати, Громовице. Тебе ще не викликали до слідчого?

— Ні.

— А мене вже двічі. Перший слідчий був люб’язний і хитрий. А другий — цілковитий монстр. Жорсто-кий кат.

— Він бив тебе?

— Так. І дуже безжально. Потік брудних слів… удари… Боже мій! Як зберегти рівновагу поміж такими полюсами? Я турбуюся, що й з тобою вони вчинять так…

— Примітивний метод дресирування, — холодно промовила Галя, зосереджено дивлячись десь у прос-тір. — Не турбуйся, з мене вони не витягнуть жодного зайвого слова. Григір казав, щоб ми казали їм правду? Нізащо! Велика розкіш для мерзотників — слухати про наші чарівні світи. Хай уб’ють, а я замкну свої вуста.

— Такою ти була завжди, Громовице! — прошепотіла Юліана. — Ось чому боюся за тебе. Спробуємо об’єднати силу, щоб послати телепатему Горіору. Розповімо йому про ситуацію.

— Ти гадаєш, що він не знає?

— Інверсія свідомості зі сфери в сферу вимагає колосальної сили. Можливо, він відчуває лише психоло-гічне сум’яття нашої групи. А конкретно…

— Добре, подруго. Я готова. Зосередимося на он тій зірочці, що заглядає у віконце. Серце в мене загорі-лося. Вірю, що Зоряний Корсар прийде через цей канал.

Тиша.

Ніжний стогін голубів.

Кроки наглядача за кутими залізом дверима. Затихають. Шурхотить заслінка на вічку. З’являється в отворі око. То хіба людина дивиться в сутінки камери? То повноважний представник найвищого мучителя, світового Тюремника. І він це знає, відчуває. Саме тому всі службовці в’язниць сповнені містичної зверхності до інших людей: вони несуть космічний імператив вічної неволі. Ти можеш жити і спати в "своєму" будинку, але те відчуття — лише сон, уява: тобі на якусь мить мучитель подарував право безконвойного життя. Адже ти сам щоденно вертаєш на звичні нари-ліжко, слухаєш веління начальника, водія тролейбуса, диктора радіо, продавця в магазині, сигналу світлофора, голосу власного шлунка, страху втрати тілесної оболонки — цього таємничного скафандра псевдобуття.

— Що за дивні думки терзають тебе? — шепоче Юліана, пригортаючись до подруги. — Ти десь далеко… ти забула про зосередження?

— Навпаки, — тихо заперечила Галя. — Хай Корсар і його Кохана відчують нашу безмірну муку. Може, тоді вони хутчіше шукатимуть виходу з цього безумного світу.

Клацає вічко. Кроки наглядача віддаляються. Простір напружений грозовою силою очікування. Пливуть іскри біля заґратованого вікна, в’ються в марній спробі намалювати обриси знайомої істоти.

— Хто тут?

— Це я, Гледіс, рідні подруги мої. Чуємо муку вашу, бо то є наша мука. Не можу явно з’явитися перед вами, бо панцир Мари майже непроникний. Опануйте хвилю спокою, вірте друзям позавидимим. Хто

скаже, що таке хутко, що таке повільно? Згадайте нашу прощальну зустріч перед тим, як ви рушили в інфернальні світи. Ви тоді знали, що вас чекає. Безсмертні в країні смертних! Вічна мука, вічне терзання. Перемога суджена нам, але вона прийде через вічність поразок.

— Твоє слово, Гледіс, ніби прохолодний легіт у спеку. Хай навіть ти — наша мрія, наше знеможене ма-рення.

— Ми завжди поруч, подруги мої. Зробимо все, щоб захистити вас, зберегти поміж ураганами Землі.

— А Зоряний Корсар — твій друг… де він?

— Прокладає мости понад віками. Готує кармічні кладки над прірвами порушених зв’язків, щоб звести докупи Космократорів. Ця пора гряде, а поки що… всі ми живемо на розпутті високім, на грізних вершинах катастрофічного світу. Пробачте, якщо ми не завжди відгукнемося.

— Прости й нам, Гледіс. Ми тепер лише страждаючі люди… ми постараємося все витерпіти…

— Незабаром знову будете вкупі зі своїм другом. Парадоксальні сплетіння доль наближаються. Не загу-біть певності. Пам’ятайте: найвища творчість у повному самоспаленні. Дарую вам пісню Шиви. Вона про всіх нас. Про тих, котрі взялися будувати міст життя понад мороком смерті.

— Гледіс, ти ще тут?

Мовчання. З глибин моторошної тиші ледь чутна мелодія. Чи, може, то любовний гімн голубів? Або піс-ня далеких зірок? Здається, співають самі стіни. А чому б і ні? Адже стіни — шкаралупа яйця, в якому знемагає птах казкового світу. Задихається, прокльовує камінь власної темниці,

плаче, кличе Матір, котра знесла косміч-не яйце поміж безумними вихорами космічних самумів. Чи діждеться? Чи задихнеться у само-сформованій сфері?

— Ти чуєш, Юліано? Які дивні, тривожні слова.

— Чую, Громовице. Мені здається, ніби я вже чула їх.

Ми живем на розпутті високім,

Де лиш небо, гроза і орли.

Не побачиш його ветхим оком —

Боги всякі сліди замели…

— Боги всякі сліди замели, — задумливо повторила Юліана, заплющивши повіки. — Я це глибоко відчу-ла, коли потрапила до монастиря. Яка потужна гіпнотична гора, щоб застрахати дух! Прищепити безсилля, нік-чемність, гріховність, приреченість. Подруго! Ми ще не встигли з тобою осмислити навіть початкові знаки абе-тки Буття. Але я знаю — Знання вернеться до нас. І тоді…

— Тихо, Юліано, — пригорнулася Галя до подруги. — Послухаємо далі подаровану нам пісню…

Тільки Шива всевладно панує

Поміж тиші, ущелин і гір,

І йому та душа імпонує,

Що вирощує крила для зір!

Самоспалення, самогоріння

Нагромаджує силу Вогню,

Зачинаю нові покоління

На посіви грядущому Дню.

У земних катакомбах-імлищах

Тіні плачуть, жадаючи див,

Але диво одне — попелище

Шива їм на прощання лишив.

Самоспалення, самодостатність!

Лише смертю долається смерть!

Треба в гори високі дістатись,

Щоб наповнитись грозами вщерть!

Ми живем на високім розпутті

Громоводами людям Землі,

Динамітом для тих, що закуті,

І дощами для зернят в золі.

***

СТЕНОГРАМА ДОПИТУ ЗАТРИМАНОГО ГРИГОРА БОВИ.

"Допит провів керівник слідчої групи Міністерства Державної Безпеки Української Комуністичної Рес-публіки Сергій Мудрий.

— Прізвище?

— Бова.

— Ім’я?

— Григір.

— По батькові?

— Максимович.

— Рік народження?

— Тисяча дев’ятсот тридцять восьмий.

— Місце народження?

— Ржищів Київської області.

— Гм. Усе правильно, Григоре Максимовичу. Ми перевірили.

— Що ви перевірили?

— Подробиці вашої так званої біографії. В названому вами році справді народився хлопчик Григір. Саме в Ржищеві. Йому нині десять

років. Навчається в четвертому класі. Ім’я батька — Максим. Прізвище — Бова. Отже, виникає запитання: навіщо ви привласнили чуже прізвище та ім’я? Ще й з такою разючою різницею у роках, у віці? Ваша супутниця Галина Курінна теж вчинила подібну дурницю. Є така дівчинка, проте вона ще під стіл пішки ходить. А інша ваша "подруга"… та взагалі залетіла чортзна-куди, в інше століття. Як ви пора-дите компетентним органам виходити з цього лабіринту, що його ви нам підсунули?

— Спочатку скажіть, що з моїми супутницями? Де вони? Чому ви нас розлучили?

— Не валяйте дурня, Бова, чи як там вас! Ви затримані за серйозним підозрінням. Ви криміналіст, отже, повинні розуміти: доки ситуація не роз’ясниться, вас триматимуть в ізоляторі відповідно до закону. Тому від-повідайте без викрутасів — як нам бути з такою ідіотською версією?

— Це не версія, громадянине слідчий. Це — правда. Якщо ваші органи, як ви кажете, "компетентні", то спробуйте компетентно дослідити наш феномен. Якщо ви повірите нам, то всі загадки розгадаються. Теоретич-на передумова така: космічна реальність має багато варіантів… або дублів… Ми самі ще здивовані й вражені цим фактом. Саме фактом. Кожна індивідуальність реалізує себе, можливо, в сотнях або тисячах варіантів. Природа експериментує з безліччю розмаїтих поєднань, а потім вибирає оптимальний результат.

— Я можу з цікавістю послухати ваше гносеологічне марення. Це був би інтригуючий сюжет для фанта-стичного роману, Бова. Але для слідчих органів це блеф! Нам потрібна чітка відповідь: хто вас завербував? Де? Як ви потрапили до заповідника? Яка мета фантасмагоричної легенди? І так далі…

— Громадянине слідчий! Ну чому ви так вузько мислите? Чому не запросити вчених, створити дослідни-цьку групу? Це ж відкриваються двері у багатомірність світу.

— Об’єктивна реальність одна, вона дається нам через відчуття.

— Я знаю таке визначення. Це сказав Ленін, але…

— Ренегат Ленін безсилий дати таке геніальне визначення, це слова Троцького, а якщо об’єктивна реаль-ність одна, то де шукати ваші міфічні сфери? Суб’єктивне марення не цікавить органи. Нас цікавить, чому було обрано таку містифікацію для легенди? Або ваші шефи ідіоти, або…

— Або що?

— Або у них є якийсь диверсійний задум, який ще не збагнутий нами. Проте органи виб’ють його з вас.

— Як виб’ють?

— Як пилюку з килима, хлопче. Будемо бити, доки з вас вийде вся курява, все сміття, що його напудрили вам у голову. Нас цікавить лише точна інформація. Зрозумійте ж нарешті: вам звідси не вибратися! То хіба не краще допомогти слідчим органам, а відтак — полегшити власну долю. Я даю слово, що поклопочуся, аби вам дали мінімальний строк ув’язнення. А коли впиратиметеся, тоді не виключено вищу міру покарання.

— Розстріл?

— Ви догадливі.

— За що? Яку шкоду ми чинимо? Кому?

— Потенційно ви все, що завгодно. Наш вождь Сталін може мати таємні наміри, бо від нього залежить доля Землі, але більше ніхто.

Краще знищити десять невинних, аніж випустити одного потенційного злочинця, Так надійніше.

— Так ви знищите весь соціум. Талановиті люди пропадуть, а залишиться тільки сміття, яке слухняно кричатиме "слава" маніпуляторам. Це — свідомий геноцид, громадянине слідчий. Ваші вожді отримають такий же зворотний удар, як і в нашій сфері. Ганебна смерть, всенародне прокляття і повна руїна деспотії.

— Замовкни! Достатньо того, що ти сказав, щоб припаяти тобі десять років за антидержавну пропаганду. Проте ми не обмежимося покаранням. Ти не захотів мати справу з слід-чим-ліберalом, як мене називають мої друзі. Тоді хай з тобою порозмовляють серйозні хлопці. Ти скажеш, хто ваші господарі, де вони і як ви тут опи-нилися. Клянуся всіма богами й боженятами — ти таки скажеш!.."

(Кінець стенограми).

***

СТЕНОГРАМА ДОПИТУ ЗАТРИМАНОГО ГРИГОРА БОВИ.

"Допит провів старший слідчий Міністерства Державної Безпеки Української Комуністичної Республіки Олексій Громов з допомогою молодшого слідчого Степана Дурдила.

— Так. Обійдемося без дипломатичних викрутасів, скотино. Ти будеш стояти отам, у куточку. І не диш. Що ти метаєш па мене блискавки? Не рви, не рви наручники. їх кували наші браття в Німеччині. Першокласна сталь. Скоріше ти обдрищешся, аніж розірвеш їх. Ну, паразит! Ти готовий назвати своє прізвище?

— Бова.

— Я тобі дам Бова! Гнида! Може, ще й королевич? Тут тобі не казочка. Тут сурйозна інституція. Поняв, хробак контрреволюційний? Викладай все, що затаїв. Тоді шкура твоя залишиться цілою, а може, й розум. Бо після розмови зі мною і моїм соратником молодшим лейтенантом Дурдилом ніхто не зможе тобі гарантувати ні нормальної пам’яті, ні нормального функціонування печінки, легенів, нирок і всього прочого. Поняв, гнида?

— Мені більше нічого сказати. Вигадувати щось неіснуюче я не можу й не хочу.

— Ти чуєш, молодший лейтенант? Ти зустрічав ще десь таку викривлену психіку? Не доводилося? Мені також. Приготуємося до сурйозного діалогу. Слухай, падло! Дивися сюди. Що це таке? Доводилося бачити? Догадався? Це звичайнісінький паяльник. Юні техніки таким користуються. Вони працюють на користь рідної батьківщини, ми — теж. Ага. Ти зблід? Ти вже догадуєшся, який у нас буде діалог? Жодного середньовічного інструменту інквізиції. Чистенький, акуратний паяльник. Але скільки язиків він розв’язав! Сотні. І розповідали ті язики те, що ми веліли. Всі фрейдистські прірви розкривали свої таємниці. Ти читав Фрейда? У нас він забо-ронений для широкого загалу, проте для органів він неоціненна поміч. Знав, негідник, секрети людської душі. Спочатку я буду підігрівати тебе ззовні, а потім… що — злякався? Догадався? А потім я вставлю цю штучку в твій анальний отвір. Йоги кажуть, що десь там — центр Кундаліні. Ось ми й збудимо його, і твій дух рвонеться вгору. Ха-ха-ха!

— Ви не маєте права! Це порушення Декларації прав людини Об’єднаних Націй!

— Декларація прав людини? Що за блювотина? Де ти читав такий документ? Об’єднані Нації? Була така думка — про створення Об’єднаних Націй до Світової Революції. Гнилий ліберальний світ хотів охмурити людство. Не вийшло! Земля в надійних руках об’єднаних сил

комунізму і фашизму. Безповоротно, падло, чу-єш? Хай твої господарі не мріють про реванш. Цього не буде! Будеш говорити?

— Я лише можу повторити те, що вже сказав. Запросіть учених, вони збагнуть, що мова йде про небувалі відкриття…

— Заткнись! Молодший лейтенанте! Верни його до тями. Підніми температуру!

— Одійдіть! Я за себе не ручаюся. Мучителі! Гади! Ох!

— Дурдило! Він розірвав наручники! Не підходь! Стрілятиму! Ой! Він знає прийоми карате! Клич під-могу! Паразит! Валіть його на підлогу. Не жалійте! Ну, я тобі покажу! Напад на слідчого під час допиту?! Терорист! Так йому! Так! Ще раз, ще раз! Щоб знав, з ким має справу! Що? Втратив тяму? Ану дайте глянути. При-кидається, скотина! Кличте лікаря. Тягніть вниз. Привести до тями… і в карцер… Хай трохи охолоне…"

(Стенограма обірвана).

***

Блакитне Світило урочисто вставало над верхів’ями екзотичних ніжно-смарагдових рослин. Як тільки промені торкалися квітів і розкішних візерунчастих листків, попід склепінням титанічної житлової сфери по-пливла музика — ледь чутна, але вона ототожнювалася з простором, з хащами буйної рослинності, з гармоній-ним плетивом інших сфер, що окреслювалися на темно-фіолетовому тлі Космосу. Меркурій заплющив очі, прилучаючись до того мелодійного потоку. Чи можливо себе відділити від співу птахів, шелесту листя, мерехтіння променів світила? Ти — акорд цільної світової симфонії, і в цьому найвища Свобода.

— Ну ось, мій друже, — почувся лагідний, втаємничений голос, — ти повернувся додому. Додому, — з притиском повторив той голос. — Спробуй на смак це слово… на запах… на дотик… обійми його оком… ми-лозвучність його ти вже збагнув. Там, у далекому чужому світі, один Вічний Мандрівник торочив притчу про блудного сина, котрий проциндрив з шлюхами та п’яницями батьківський скарб. Згадавши про дім, він вернувся додому. І батечко не покарав його, а радісно зустрів на порозі і звелів зарізати відбірних тварин для щасли-вого бенкету. Гарна притча, мій друже, хоч і склав її мій Антагоніст. Так от, Меркурію… Я теж чекаю моїх дру-зів, моїх синів додому. І терпіння моє ще безмежніше, аніж у того Батька. Тільки я готовий прийняти вас що-хвилини, двері дому мого завжди відчинені, а його двері — то лише мрія, уявність, примара. І ще одна відмін-ність: різати невинних ягнят для друзів я не стану, бо давно вже наш дім спекався кривавих циклів Буття.

Меркурій кілька хвилин знеможено слухав той голос, а потім різко обернувся. Прямо в серце йому впи-вався погляд Арімана — дві чорні безодні очей.

— Ти? — Захлинувся від несподіванки Меркурій.

— Я, — дружньо кивнув Аріман.

— Це мені сниться?

— Навпаки. Ти прокинувся. Приснилося те, що було В, твоїй тямі як дотик космічного марення.

— Звідки воно? Чому таке логічне і болісне?

— Ти забув про потужність мислетворення, — поблажливо усміхнувся Аріман. — Адже недарма тебе поставлено було космослідчим! В індивідуальній ноосфері таких Космократорів, як ти,

безліч варіантів конкре-тної реалізації Світотворення. Ти спіймав сам себе у самостворену психопавутину. А нині — виборсався.

— І що — того світу нема?

— Нема. Не було.

— Не було мук, хрестів, вогнищ, походів, в’язниць, тисячолітнього божевілля жерців, вождів та тиранів?

— То лише сюжети драматурга, якого ми, Деміурги, Космократори та Координатори, називаємо Марою. Ти вийшов з театральної зали, не обертайся ж назад.

— А куди мені подіти болісну пам’ять, Арімане? Пам’ять не лише про страждання і муки в земному ін-ферно, а й про твою зраду, про твої демонічні хитрощі?

— Про яку зраду ти кажеш? — Гнівно нахмурився Аріман. — Чи можна зрадити в сні? Може, це ти зра-див нашу дружбу, коли сприйняв спектакль Мари за реальність? Хіба я не попереджував тебе?

— Так. Усе було, — заплющивши очі знову, прошепотів Меркурій. — Ти попереджував. Ти застерігав. Тільки ж справа не лише в мені. Хай ті віки, що вимучують мене, моє видіння. А вона? А вони?

— Хто вона? Хто вони?

— Громовиця. Інші Космократори? Що — вони теж моє сновидіння?

Аріман одвернувся від Меркурія, одступив кілька кроків до краю майданчика, під яким пропливали пас-ма казкових краєвидів, сформованих вітоархітекторами Ари. Помовчавши, він звільна сказав:

— Вони є.

— Теж повернулися? — Радісно стрепенувся Меркурій. — Покажи їх. Зустріньмося всі разом!

— Не можу цього зробити, — неохоче сказав Аріман. — Їхня психосфера так деградувала, що безсила піднятися сюди. Але ти можеш зарадити цьому. Залишся тут… і ми разом врятуємо їх. Не лише тих, кого ти зустрів, а всіх Космократорів.

— Ти знаєш, де вони?

— Ще б пак! — Гордовито відповів Аріман. — Кожної миті я бачу всіх вас. Ти забуваєш, що я творив світ тримірності. Всі закапелки, всі його лабіринти — мої.

— Ти ж тільки що сказав, що світи, в яких я мучився, творення драматурга на ймення Мара!

— Правду сказав. Лише треба додати, що Мара у мене на службі. Збагнув?

— Так розвій ту мару, Арімане! І тоді Космократори самі повернуться додому. І ти народишся знову ві-льним духом, щоб стати воєдино з нами.

— Я не можу силою вас витягнути з абсурдного театру віків, — з прихованим роздратуванням мовив Аріман. — Ви стали мазохістами, самомучителями. Вам подобаються Голгофи, нескінченні жертви. Ви мучите не лише себе, а й своїх героїв, обранців.

— Не всі ж пішли в інферно! — заперечив Меркурій. — Наша запорука — Зоряний Корсар. Хіба ти запе-речиш, що він будує Альтернативний Всесвіт?

— Мовчи про нього! — гримнув люто Аріман. — Божевільний Дух, божевільний задум. Уся Світобудова волає до нього, прохаючи зупинитися. Він повстав супроти закону Великої Матері, яка подарувала своїм дітям світ взаємозалежності. А він — руйнує те кільце Всебуття, рветься в безодню Небуття, формує імлисті палаци на вітрах Вічності. Якби Дух Життя підтримував його, хіба я міг би втриматися впродовж тисячоліть володарем Ари?

— Це давня суперечка, Арімане, — втомлено сказав Меркурій. — Той вузол не розрубаєш. Його треба розв’язати.

— Знаю, — кивнув Аріман. — Знаю про план Горіора. Кинути вас ще глибше — у провалля минулих ві-ків, щоб там знайти нитку причинності. Ти дивуєшся, що я знаю про це? Для мене відкрита вся книга Ноосфе-ри, дурню!

— Так чому ж опираєшся? — здивувався Меркурій. — Ми спробуємо вичерпати спектакль Мари. І пове-рнемося додому. Адже ти мрієш про це?

— Вичерпати спектакль? Наївний земний детективе. Ти втратив розуміння співвідношень і масштабів. Ви вже тут мільйони літ товчетеся… мільйони земних літ… Ось тепер ви заплуталися в трьох вимірах часу. Борсаєтеся, як метелик-ефемера перед оком павука. Тканина причинності зіткана так міцно, що її не розірве жодна сила. Чуєш? Жодна сила у Всесвіті. Лише я можу вийняти вас з тієї павутини. Своєю волею. Якщо кожен з вас захоче вернутися до законного буття.

— Тобто ти знову диктуєш?

— Таке співвідношення сил. Вибирай! Або ніколи вже не побачиш Ари, Блакитного Світила, рідного сві-ту.

— Я давно вибрав, Арімане! Ще тоді, коли…

— Пропадай же, божевільний, навіки!

Жахливий біль пронизав тіло. Меркурій закричав. В очах потемніло. А коли знову розплющив повіки, довкола пливли сутінки — якісь брудні, насичені мерехтінням химерного жовтого світла. Ті промені струмили-ся з невеликої заглибини над покритими металом дверима. Відкрилося вічко, звідти почувся голос — хрипкий, холодний:

— Чого галасуєш? Хочеш у бокс? Там звіром завиєш. Поняв? Пам’ять обвалом обрушилася на свідомість Григора Бови.

Ох, Арімане, ти ні на йоту не змінився за мільйони віків. Обмани, обмани. Невже жодної крихти любові не лишилося в твоєму серці? Невже ти справді трансформувався в АНТИ-ЛЮДИНУ, як тебе застеріг Горіор?

То чому ж так сумно, так печально серцю від цієї думки? Невже Всесвіт навіки розчахнувся прірвою не-нависті і відсутні мости, що з’єднають розірвані частки?

***

На столі генерала МДБ замиготів телефон-вертушка прямого зв’язку.

— Дубчак слухає.

— Добрий день, товаришу генерале. — Голос у динаміку був схвильований і збентежений. — Вас турбує академік Баняк. Вельми важлива справа.

— Я вас уважно слухаю.

— Спочатку повідомте, чи здобули ви від затриманих нову інформацію?

— Навіщо це вам? Тепер затримані повністю в нашій компетенції. Наука тут ні до чого. Сказати по прав-ді, злочинці виявилися міцним горішком. Затялися, базікають одне й те саме, хоч ми й вживали до них засобів певного впливу.

— Що ж далі?

— Якщо не розкаються — трибунал. І каюк. Відправимо, як вони того бажали… ха-ха!.. в інший вимір часу,

— Товаришу генерале, — примирливо озвався Баняк, — ви даремно іронізуєте. Проблемою зацікавилася Москва.

— Як?! — Ревнув генерал, наливаючись багрянцем. — Хто посмів? Хто повідомив і куди?

— Я мав розмову з президентом Академії Кедрачем. Згадав про дивний феномен появи групи людей, які вважають себе прибульцями з іншої реальності. Коротше, виклав йому те, чому був свідком. Ви ж знаєте, що президент — видатний теоретик у галузі космогонії, саме в нього є ідеї, пов’язані з багатомірністю світів.

— То й що з того, чорт би вас побрав? — Лютився генерал. — Мені яке діло, що він там маракує в своїх писаннях?

— Він дуже зацікавився химерним випадком, товаришу генерале, попросив доповісти подробиці аналізу речей, що їх мала в розпорядженні наша група. Я розповів усе, так, як воно є. І сказав про свою точку зору.

— Яку точку зору, товаришу Баняк? — єхидно перепитав генерал. — Відмінну від точки зору органів? — З притиском поцікавився він.

— Я переконаний, що в цьому щось є. Затримані не якісь там агенти закордонних розвідок, а…

— А хто?

— Це треба дослідити.

— Ви хочете, щоб ми передали затриманих вам? Цього не буде.

— На цьому наполягає не лише президент, а ще дехто…

— Хто ж? — Зневажливо поцікавився генерал.

— САМ, — урочисто, з придихом проголосив Баняк. — САМ, товаришу генерале.

— Ви хочете сказати, що…

— Так. Президент у розмові з товаришем Сталіним ніби жартома згадав про мою інформацію. Вождь дуже й дуже зацікавився. Вимагає подробиць. Коли дізнався, що затримані у вашому відомстві, дуже розгнівав-ся. Сказав буквально таке — пробачте, що я повторюю: "Тим живодерам достатньо об’єктів з інших парафій. А такі парадоксальні випадки — компетенція науки. А раптом затримані кажуть правду? Що тоді? Світова Рево-люція втратить щасливу можливість оволодіти секретом комуністичної експансії в іншу реальність. Доведеться поцікавитися інтелектуальним рівнем співробітників КДБ на Україні. Я чекатиму компетентних результатів наукового дослідження проблеми. Чим чорт не жартує, доки Бог спить? Передайте українським чекістам, що товариш Сталін поки що доброзичливо поставився до їхнього

промаху. Так і скажіть: поки що". Ось так, то-варишу генерале. Я стенографічно записав те, що прочитав по телефону президент.

Генерал, задихнувшись від страху, згорнув жирною долонею рясний піт з чола. Потім примирливим то-ном сказав:

— Якщо САМ так вважає, то хто ж заперечить. Треба знайти вихід із ситуації.

— Який такий вихід? — здивувався Баняк. — Передайте затриманих нам. Можете наглядати за ними, щоб не накивали п’ятами.

— Гм… Річ у тім, що вони в такому стані…

— Ви їх катували?

— Що за слова ви вживаєте? — обурився генерал.— Ми мали санкцію прокурора на вживання серйозних методів допиту. Ну й…

— Перестаралися? — Глумливо запитав академік.

— Хлопці наші звикли, — виправдовувався генерал,— Треба щось придумати. Може, ви підкажете?

— Гм. Що ж підказати? Нам з ними треба вільно спілкуватися. А як? Щоб не сполохати? Щоб вони не замкнулися в собі. Тим більше після ваших "методів". Еврика! — Радісно скрикнув Баняк. — Придумав.

— Що? — З надією запитав генерал.

— Передайте їх в психіатричну лікарню. Ми підготуємо бригаду лікарів і своїх співробітників, котрі пе-реодягнуться лікарями. Хай вільно ходять у прогулянковому дворі, спілкуються з хворими. На їхні розмови

про іншу реальність ніхто не зверне уваги. Там повно Христів, Магометів, пришельців з інших світів.

— Хе-хе, — улесливо-задоволено хихикнув генерал. — Геніально придумано. Вам би в органах працю-вати, товаришу академік.

— Обійдемося поки що, — серйозно обірвав його Баняк. — Прошу вас негайно передати затриманих го-ловлікареві Кирилівської лікарні. Тільки везіть їх не в "чорних воронах", а "швидкою допомогою". Як норма-льних людей. Там вас чекатимуть. Передайте затриманим їхнє вбрання і всі речі.

— І документи? І келих? — здивувався генерал.

— Усе, — жорстко підтвердив академік. — Експеримент має бути проведено чисто, без втручання орга-нів. Ви можете лише тримати вартових поза межами лікарні.

— Коли це треба зробити?

— Негайно. Максимум за дві години. Я повідомлю в Москву президентові, що помилка виправлена, що ми шукаємо повноцінної можливості передати вартісну інформацію вождеві. Ми — це Академія наук і славні органи. Я виручу вас. Ясно?

— Дякую, товаришу академік, — розчулено сказав генерал. — Я цього не забуду.

***

(Із записника Григора Бови)

Маю можливість записувати. Нотую бодай у вигляді тез те, що з нами відбувається.

Дивна зміна. Мене раптово забрали з карцера. Одвели до лазні. Звеліли грунтовно помитися. Повернули все моє вбрання, документи, дрібні предмети побуту, черевики. Ставлення співробітників ДБ коректне, спокій-не. Навіть доброзичливе. Ніхто нічого не говорить. Усе мовчки, в тиші.

Після лазні вивели у внутрішній двір в’язниці. Там чекав мікроавтобус. Офіцер, котрий супроводжував мене, звелів сідати до машини. Там я побачив Галю і Юліану. Зрадів неймовірно. Дівчата обнімали мене і пла-кали. Машина рушила. Ми заспокоїлися, перебиваючи одне одного, почали щось розповідати. Офіцер звелів замовкнути. Я зворушено дивився на моїх милих подруг, усе ще не вірячи, що ми разом. Звернув увагу, що їм теж повернули їхнє (чернече) вбрання. Хороший це знак чи поганий? Хто знає, що стукне в голову політичним бандитам? А до того ж… Не варто забувати про нашого вічного Антагоніста. Кожна зла істота в цьому світі чутлива до найменшого поруху його пальців.

Дивлячись у щілину між шторою і віконцем, я намагався зрозуміти, куди нас везуть. Марна річ! Тим бі-льше що Київ тутешній, напевно, інакший, аніж у нас.

У химерних відблисках вуличних ліхтарів я помітив, що дівчата мої змучені, під очима синці, знаки по-боїв на скроні у Галі, на чолі у Юліани. Невже негідники били жінок? А втім, чому я дивуюся? У нашій "рідній" реальності чекісти не зупинялися перед жодною мерзотою. Повна відсутність етичних гальм чи заборон. Тут, безумовно, повна тотожність. Я відчув це на собі.

Машина заїхала в якісь ворота. Потім виявилося, що нас привезли до психіатричної лікарні. У нас вона зветься "Павлівкою". А тут

"Кирилівкою", як і в нас до революції. Дивна річ! Знову доля звела мене з цим центром психічної недуги. Там я шукав розгадки долі Андрія Курінного, а тут сам потрапив до рук психіатрів разом з його донькою.

Коли нас зустріли лікарі в білих халатах, ми переглянулися з дівчатами і зрозуміли одне одного без слів. Хай краще трактують нас, як "шизів", аніж державних злочинців. З лікарями легше буде домовитися. А там, може, пощастить знайти стежечку до свободи… і далі… далі…

Лікарі уважно дивилися на нас, перемовлялися. Один з них, високий, худорлявий, доброзичливий, заспо-кійливо сказав:

— Ми знаємо вашу версію. Не турбуйтеся, вас ніхто не вважає хворими. Проте парадокс ситуації полягає в тому, що ми у всьому повинні розібратися… і дати вичерпні відповіді Академії наук.

— З такою постановкою питання я згоден, — відповів я. — Тільки просимо не колоти нас, не напихати всякою хімією. Ми нічого не приховаємо, якщо перевірка буде коректна.

— От і чудово, — кивнув лікар (чи хто він там).

Нас розмістили в двох камерах-палатах. Дівчата в одній, я в сусідній. Ззовні клацнув замок. Отже, вийти звідси з власної волі неможливо. Побачимо.

У палаті два ліжка. На одному хтось лежить, тихо посвистує носом. Тіло вкрите сірою ковдрою, руки складені, мов у мерця. Довга сива борода випростана поверх ковдри. Я тихо, щоб не розбудити його, підійшов до свого ліжка, роздягнувся. Накинув халат, що лежав поверх ковдри. Виклав на тумбочку гребінець, записник, кулькову ручку, хустинку, документи.

Що ж далі? Як вести себе, щоб не заплутати ниток причинності ще буйніше, ніж донині? Хто порадить? Хто спрямує в потрібному напрямку?

Зоряний Корсаре! Твоя урочиста риторика чарівна, але яка вона безсила перед рутинним лабіринтом Арімана. Володар тримірності нехтує будь-якими правилами і правами, а ти волієш лише вільного вибору і майже божевільної віри. Тут кожен атом на службі твого супротивника. Що ж протиставити йому?

"Ріка Буття єдина для всіх, для всього, — майже нечутно відлунюють у свідомості слова. — Води несуть до Океану всіх тих, хто радіє течії, і тих, котрі опираються..."

Хто це? Невже відповідь Корсара? Чи мої інтуїтивні глибини знають результати тих обставин, що вже склалися?

За вікном місяць, зорі. Всюди спокій, лише десь за стіною чути жалібний стогін. Може, я даремно хви-лююся? Адже Аріманів Всесвіт — титанічна божевільня! Хіба можна знайти в ній логічні закономірності і смисл функціонування? Ми з Гореницею раділи відкриттю таємниці мандрів у часі?! Наївні мрійники! Дізнати-ся, що в’язниця має ще міріади камер, про які ми не підозрювали? Це — велике досягнення науки?

А втім... Може, в якійсь із камер тонші стіни, ветхіші мури або... давні підкопи? Треба вірити ведучій зорі карми. Хто готується до втечі, той наближається до такої можливості. Там, за межами тюрми, є друзі, вони не зрадять.

Сідаю до тумбочки. Запишу все, що думаю. Може, пригодиться.

Снилися дивні сни. Тяжкі, тривожні. Якісь химерні сюжети з участю Великих Учителів. Урочиста мате-ріальність здавалася природною,

звичною. Моє мислення так трансформувалося, що найказковіші події сприй-малися як природні, вірогідні.

Я бачив себе духовним шукачем. Був одягнений в оранжеву накидку, більш нічого при мені не було. Знав, що десь у найвищих горах маю знайти храм Будди. Минали роки, а може — цілі життя? Втомлена душа відчувала, що наді мною пролітають віки. Я бачив безліч міст, тисячі й тисячі людей пливло довкола. Зустрічі, розмови, суперечки, дискусії. Велеречиві собори, старезні манускрипти, глибокодумні твердження жерців, йо-гів, свамі. А моє серце було сумне, зневірене, спрагле чогось небувалого.

І ось тоді, коли я постарів, коли висохлі ноги ледь-ледь несли мене по землі, гірська стежина привела ме-не до екзотичного титанічного храму. Людей не було, у велетенській залі пливла тривожна тиша. В центрі ви-сочіла постать Будди. Очі Учителя примружені, на вустах втаємничена усмішка — іронічна чи гумористична?

У мене було таке відчуття, що Будда щось знає таке, про що мовчать усі манускрипти, всі наставники, всі традиції. І це втаємничене знання дуже смішне. Якби люди дізналися про нього, то вони, можливо, реготали б самі з себе багато віків. Я стояв перед кам’яним громаддям Учителя, і ця думка бентежила моє сумління. А за нею з’являвся висновок моїх віковічних пошуків: я шукаю мару.

Але чому ж, чому серце тремтить у передчутті чуда? Щось має статися. Простір вібрує, мовби насичений грозою.

Зненацька з-за кам’яної скульптури Будди з’явився юнак. Він глянув на мене і радісно, білозубо усміхну-вся. Звідки, чому він знайомий? І навіть рідний? Смагляве обличчя, чорні, а разом з тим якісь на диво прозорі очі, рідкісна доброзичливість у погляді. І я внутрішнім знанням збагнув: ось той, кого я шукав так довго! Це той, кого назвали Буддою.

Той, хто вперше у світі розрубав павутину містифікованого буття, хто розірвав по-лон гіпнотизму Мари.

Я обережно ступив кілька кроків назустріч. Але він випередив мене. Простягши руки, стрімко наблизив-ся, і я опинився в його обіймах. І відчув, що тану, зникаю, зливаюся з чимось великим, простим, радісним.

Вогняна блискавка засліпила, метнула мене у безвість.

І я прокинувся.

Наді мною біліла стеля. Знадвору долинали якісь крики, гомін. Де я? Куди потрапив? Перехід від таєм-ничої духовної містерії до тривіальної буденності був такий разючий, що розум спочатку не міг згадати, де пе-ребуває моє тіло?

Потім свідомість прояснилась, і пам’ять кинула на мене обвал тяжких тактів останніх подій.

Ми в чужій реальності. Потрапили до божевільні. Потрібна обережність і пильність. Перш за все зустрі-тися з дівчатами і виробити спільну стратегію дій.

Поряд заскрипіло ліжко. Боковим зором я побачив людину похилого віку з довгою сивою бородою і та-ким же волоссям. Він сидів на ліжку, одягав — якось машинально — халат на худе тіло і, заплющивши очі, по-вільно, урочисто промовляв дивні віршовані рядки:

— Багато казкарів було.

Мов райдужне перевесло,

У небі пам’яті казки

Далекі з’єднують віки.

Піднявши руки до стелі, сивий чоловік важко зітхнув і, похитавши докірливо головою, вів далі свій ре-читатив, ніби звертаючись до когось лише йому видимого:

— Понад епохи і літа

Той клич казок переліта,

Немов у вирій журавлі

Прямують з рідної землі.

Багато казкарів було.

Було? Та, кажуть, загуло?

Мовляли пращури, що зло

Пісками казку замело.

Над нею буйнії лани,

Над нею квіти й бур’яни,

Над нею марення і сни

І поклик вічної весни.

Над нею — забуття печать…

Дід замовк на хвилину, ніби міркуючи над останнім твердженням, а потім повчально підняв кістлявого пальця вгору:

— Проте — хто може теє знать?

Можливо, рухне часу гать

І давні думи загримлять!

Анумо, діти, в коло, нум!

Я оповім одну з тих дум…

"Певно, якийсь учитель, — подумав я. — Знавець фольклору. Він весь поглинутий тими видіннями. Мо-же, й тепер бачить дітей. Адже комусь розповідає? Чому потрапив сюди? Комусь ворожими здалися його твер-дження про древню історію рідного краю. А далі вже ясно: переслідування, доноси, увага відповідних орга-нів…"

— Доброго ранку, сусіде, — озвався я, зводячись на ліжку.

Сивий чоловік сахнувся від несподіванки, кілька хвилин гостро дивився прозорим поглядом на мене. По-тім заспокійливо кивнув.

— Вітаю вас із прибуттям до космодрому.

— Якого космодрому? — здивувався я.

— Та оцього ж, — буденно пояснив сивий чоловік. — Куди вас привезли. Ви вперше тут?

— Не зовсім уперше. В якості хворого — вперше. А так бував кілька разів. Правда, в іншій реальності, в іншому Києві.

Не знаю, чому я так раптово випалив перед незнайомим цю інформацію. Здається, це сталося машиналь-но, за інтуїтивним імпульсом. Дід спантеличено завмер, сиві кущики брів піднялися вгору.

— Ого! — сказав він. — Екзотична пташка потрапила в наше сільце. Тоді ви повинні розуміти, чому тут — космодром.

— Все-таки поясніть, — попросив я.

— Київ і край, столицею якого він є, сформовані титанами-магатямами ще справіку як стартовий майдан Землі. Сюди прибували перші гості з далеких зоряних світів. Звідси стартували їхні вихованці у Безмірність. Тут кипіли вирішальні соціохімічні реакції загальнолюдської історії. А Кирилівська лікарня — визначальна реторта цих реакцій. Тут вічно сепаруються душі, зважуються на терезах Деміурга, а потім відправляються ку-ди треба: або на смітник бракованих деталей, або в світи Новотворення.

— Ви надто логічно мислите, — раптом сказав я, — щоб бути хворим.

— А хто вам сказав, що я хворий? — здивувався дід.

— Якщо потрапили в божевільню…

— Ну, це нічого не означає. Зовнішній соціум — це загіпнотизована лавина дрімаючих душ. Такі люди, як я, їх тривожать. Ось вони інтуїтивно формують для істот, котрі порушують мелодію сновидіння, відстійники. Те, що в просторіччі зветься дурдомом. Але хіба річ лише в мені? Ви, я бачу, теж нормальна людина. Адже так?

— Сподіваюся.

— Вас привезли вночі?

— Цілком правильно.

— Радий познайомитися. Як вас звати?.. Маю на увазі тутешнє ім’я, земне.

У мене холодок прокотився поза спиною. Все-таки хворий. Земне ім’я, небесне… Не інакше — якийсь Христос або пророк. Проте, не подавши виду, що я збентежений, відповів:

— Григір Бова.

— Чудово, — зрадів дід. — Григір, — повторив він, налягаючи на рокотанні літери "р". — Ніби гурко-тіння колісниці Перуна в небі. А Бова! Яка чарівна асоціація! Прізвище з казки. Ви гадаєте, що прізвища або імена випадкові? Даремно думаєте. Все в світі обумовлено. Ім’я і прізвище, назва села, де ви народилися, імена матері-батька — все це своєрідний код вашої долі. Ви й далі перебуваєте у лоні Матері… ви відчули — я під-креслив ці слова… у лоні великої Матері-Природи… просто перейшли з лона маленького — у лоно велике… але й воно не остаточне… доведеться народжуватися знову й знову. Так ось: імена, звички, настрої, прагнення — то все подробиці вашої зародкової програми.

— Тепер зрозуміло, чому ви потрапили на територію цього космодрому, — жартома сказав я. — Тут який рік? Сорок восьмий? У нас теж в ті роки було полювання на відьом.

— Де це у вас? — поцікавився дід.

— Я вже згадував. У нашій реальності. Ми з іншого просторово-часового світу. Я кажу про це просто, бо бачу, що ви маєте можливість зрозуміти.

— Я розумію! — Задумливо прошепотів дід. — Але ж яка чарівна містерія. Скільки разів мені снилася оця мить. Продовжуйте, прошу вас… продовжуйте… То який рік у вашій, як ви мовили… реальності?

— Сімдесят другий.

— Ера така сама? Християнська?

— Безумовно.

— Ну це ясно. Духовні маяки при будь-яких варіантах одні й ті самі. Розкажіть, як ви потрапили сюди? Що вас занесло до нашого часу-простору?

— У нас почалися наукові експерименти по вивченню таємниць часу-простору. Якщо ви цікавитеся — оповім, наскільки зможу.

— Неодмінно, голубчику, — простягнув кістляві руки до Григора дід, а очі його спалахнули синіми вог-нями. — Я сам все життя думав над цією проблемою. Тільки мої міркування мають скоріше містеріальний характер, окультний, а не науково-технічний. У поняттях часу-простору — безодня суб’єктивних факторів. Я не знаю, як вирішує ці проблеми ваша наука.

— Я не фахівець, але оповім усе, що знаю. До речі, ви не назвали свого ім’я й прізвища. Хоч, може, це вам не до вподоби?

— Чому ж, — доброзичливо заспокоїв мене дід. — Звати мене Сергій, прізвище — Гореница. Доктор ко-смогонії. Маю десятки філософських праць у царині проблеми походження світів, суті еволюційних процесів, значення думки і багато іншого.

Мене ніби молотком стукнуло по тім’ю. Чи можливі такі випадковості? Сергій Гореница? В іншій реаль-ності? Але набагато

раніше народився, аніж той — наш Гореница. Його цікавлять ті самі проблеми. Невже це він? А що, коли містифікація? Спецслужби використали те, що я їм сказав… і підсунули лже-Гореницю. Щоб викликати мене на відвертість. А втім, що вони дізнаються? Те, що я вже сказав.

Гаразд. Треба бути уважним. Якнайбільше витягти з цього діда. Якщо направду це Гореница, то, може, він зуміє допомогти. Поки що — уникати повної відвертості. Хай спочатку сам розкриється.

Сивий чоловік, котрий назвався Гореницею, спостеріг за дивною моєю реакцією, здивувався.

— Що вас спантеличило? Що я не дуже подібний до космогоніста? Та ще й доктора? На це є причини. Пізніше дізнаєтеся. Тим більше останніми роками я відійшов од наукових кіл, почав працювати в сільській школі. Мене зацікавила казка, легенда, фольклор. І чиста дитяча психіка зокрема.

— Я зауважив це, — признався я. — Коли прокинувся, почув, як ви промовляєте до дітей… щось про ка-зку…

— І вирішили, що я шизофренік? — Тихенько засміявся він. — Ну-ну, не треба виправдання. Те ж саме думають лікарі та мої колеги.

— Але я не розумію, до чого тут казка і наші розмови про таємниці часу-простору.

— О! — Підняв він повчально пальця вгору. — Казка, міф — то вражаючий ментальний заряд тисячо-літь. Чому ніхто не замислюється над таємницею довголіття казки? Гинуть спогади про великих діячів, істори-чні манускрипти, інформація про ті чи інші відкриття, славних людей, а якась примітивна казочка живе тисячо-літтями. Чому?

— Бо вона потрібна дітям, — сказав я. — Отже, в ній є вічна потреба. Як у воді, в шматку хліба.

— Це лише частка правди, — схвально кивнув дід. — Більш глибока істина в тому, що казка — утвір самого Логоса, ядро Божого задуму. Тому вона нерушима. Людина безсила знищити те, що сформоване Небе-сним Розумом. Але біда в тім, що ми користуємося казкою вульгарно. Приблизно так, якби самоцвітом вишкрі-бати бруд зі столу або длушпатися в зубах. У той час як самоцвіт може стати прикрасою царської корони і дати взірець краси, або розрізати найтвердіше скло. Це — віддалений приклад. Я тверджу, що казка може стати основою найвищого гнозису, найглибшої веди, бути родоначальником небувалої цивілізації. Проте це треба збагнути.

Нашу розмову перебили. Запросили до сніданку.

…За один день сталося так багато, що навіть не знаю, з чого почати. Спробую по порядку.

Нас із дідом (не повертається язик називати його Сергієм Гореницею) завели до просторої їдальні. Сані-тари показали вільні місця за столом на чотири особи. Я оглянув приміщення, всюди видно було тільки чолові-ків — старих і молодих. Жодної жінки, крім кількох санітарок, котрі розносили сніданок (горохове пюре і кава з молоком). Стало сумно. Я подумав, що моїх дівчат, можливо, не так просто буде побачити.

Довкола стояв шум, гам, за столами кипіли пристрасті, дискусії. Гореница торкнувся мого рукава.

— Сідайте. Ще встигнете надивитися на екзотичних туземців.

Я сів, почав неуважно їсти горохову страву, що, на превеликий подив, виявилася досить смачною. На-впроти мене за столом сидів

чоловік років сорока з відстороненим поглядом. Обличчя зім’яте, волосся нерозче-сане. Потім його погляд зупинився на мені, лагідна посмішка торкнулася сухих вуст.

— Новенький?

Я кивнув.

— З якої планети?

Я розгублено мовчав. Гореница підморгнув.

— Я ж казав вам. Ми на космодромі. Треба зрозуміти це і вести себе відповідно. Наш сусід досвідчений мандрівник у Всесвіті.

— Так, це правда, — ствердно озвався сусід. — Моє ім’я Олафран Гнеосій тун Домбассіад, магістр шес-тимірного Космосу двадцять сьомого посвячення.

Я звернув увагу, що він вимовляє карколомні найменння чітко, хутко, виразно: певно, давно звик до них. Раптом мені чомусь захотілося включитися до цієї божевільної гри, і я, приклавши долоню до грудей, сказав йому:

— Меркурій сіо Араиуар, до ваших послуг. Космослідчий Головного Координатора Системи Ара.

Я назвав своє повне ім’я в тій сфері, що мені снилася так часто, але не вимовив імені нашого Антагоніс-та. Щось у глибині душі стримало мене від цього. Але ж яким був мій подив, коли цей Олафрам кивнув голо-вою і з повагою сказав:

— Ого! Аріман уже сюди посилає своїх емісарів? Досі я не зустрічав тут жителів Ари.

— Ви знаєте Арімана? — Пошепки запитав я сусіда.

— Хто ж його не знає, — буденно відповів він. Ковтнувши кави, долонею витер вуста і задумливо запи-тав: — А що — якесь важливе завдання у цій сфері? Правда, я запитую наївні речі. Битви між світами тривають відтоді, як… — Олафрам замислено помовчав, ніби щось згадуючи, потім важко зітхнув. — Так, так. Давно це було. Мені пощастило дещо прочитати в бібліотеках сьомої сфери. Проте якщо ви космослідчий з Ари, то знає-те все краще, аніж я. Дозвольте, дозвольте! — Зненацька підстрибнув на стільці балакучий хворий. — Я згадую, що Меркурій (або Гермес, названий на Землі богом мудрості, Тричі Великим) разом з групою Девів-Богів став супротивником Головного Координатора, котрий має так багато імен і міняє їх, як йому забажається.

— Замовкни, Олафраме, — доброзичливо озвався Гориниця, — ти ще встигнеш розповісти новенькому про своє знання.

— Який же він новенький? — здивувався Олафрам. — Сам Гермес Тричі Великий, котрий залишив пла-неті Смарагдову Скрижаль.

— Гм, — заперечливо буркнув я, — поміж Девами, про яких ви згадали, було багато вищих від мене.

— Я знаю. Але не довелося зустрічатися. Навіть тут, на космодромі. Мабуть, вони не полюбляють Землі.

— Навпаки, — озвався Гориниця. — Земля — їхня визначальна любов і мука.

Він гостро глянув на мене. І тут я зрозумів, що Гореница теж серйозно сприймає марення нашого сусіда. Але звідки той знає про мої сни? Хто він?

І знову мене пронизав імпульс майже божевільної потреби підключитися до небезпечної тривожної гри моїх співбесідників: а що, коли натякнути їм про Горіора? Якщо вони знають про нього, тоді…

Що тоді, я не встиг додумати, тому що рішуче бовкнув, ніби стрибаючи з кручі в холодну воду:

— Ви маєте на увазі Горіора?

Мої сусіди на якусь хвилю заклякли. Ні слова. Ні поруху. Лише в очах прозорі зайчики, тепла хвиля роз-чулення, умиротворення.

— Ти знаєш Зоряного Корсара, — не запитуючи, а стверджуючи, озвався Гореница і поклав суху долоню на мою руку. — Це чудово. Отже, наша когорта збирається…

— Яка когорта? — Схвильовано прошепотів я.

— Як то яка? — здивувався Олафрам. — Та, яка вирушила на Землю в прадавності. Хіба забув, Меркурій сіо Арануар?

— Зажди, зажди, Олафраме, — урочисто мовив Гореница. — Не поспішай. А раптом це випадковість. Давай перевіримо, щоб потім не розчаровуватися. — Дід глянув глибоким зором прямо в мою душу і просто запитав: — Якщо ти так багато знаєш, тоді маєш відати моє ім’я там…

— Ти Горикорінь — керівник групи Багатомірності, — майже буденним голосом, але з внутрішнім трем-тінням сказав я. — Вас було

семеро: три чоловіки, чотири жінки. Я приєднався до вас пізніше, вже на Землі, коли Аріман доручив мені…

— Так! Все правда! — Потряс мою руку Гореница, а наш сусід радісно потирав долоні, ніби раптом йому стало холодно. — То був твій подвиг, Меркурію. Ми ніколи не думали, що ти зважишся на таке. Адже нас об’єднувала любов, а ти…

— Мене також вела любов, — заперечив я. — Така любов, що й тисячі смертей не згасили ЇЇ.

— Ти в цьому житті зустрів її? — З надією запитав дід.

— Кого?

— Ту, котру згадав? Назви її ім’я, і тоді щезнуть останні сумніви.

— Громовицю?

— О радість! Усе так. Назви ще імена всіх Космократорів, крім нас двох і Громовиці.

— Сократ, Інеса, Чайка, Владисвіт, Юліана…

— Тихо, тихо, — знеможено прошепотів дід, майже стогнучи від екстатичного розчулення. — Горіор обіцяв зустріч незабаром… і виконав свою обіцянку… Але скажи — ти сам?

— Що означає сам?

— Ти зустрів когось з Космократорів?

— Так. У своїй реальності я зустрів Громовицю. Ми знову об’єдналися любов’ю. Потім після складних перипетій виявили Юліану в попередньому столітті. Горикорінь підготував експеримент, щоб вивести її в наш час. Я вже згадував, що відбулося порушення, і ми потрапили в іншу реальність.

— Юліана теж тут? — Жваво запитав Гореница.

— Тут. І Громовиця теж.

— Сталося, — раптом озвався Олафрам, і вони переглянулися з Гореницею. — Я казав тобі, що інтуїція не обманює.

— Що сталося? — Не зрозумів я.

— Усі семеро тут, — пояснив Гореница. — Ти розумієш, що це означає? Ми можемо здійснити будь-який просторово-часовий прорив, якщо зберемо живе коло…

— Невже всі потрапили до лікарні… чи то пак — до "космодрому"? — Недовірливо запитав я.

—— Та ні. Тут лише я, Сократ, ти, твої дівчата, а Чайка, Владисвіт, Інеса — у хвилях житейського моря. Але ми вже налагодили контакт, знаємо, де вони. І можемо в разі потреби…

— Тоді хто такий Олафрам?

— Вгадай, — жартома сказав Гореница, і обидва мої сусіди лукаво посміхнулися.

— Сократ, — випалив я, навіть не замислюючись, чому я так впевнено вірю в це.

— Все, все, все, — замуркотів Олафрам, поплескуючи долонями по скатертині. — Все сходиться, завер-шується, наближається до Джерела.

— Заждіте, друзі, — занепокоївся я. — А як же інші наші вияви? В нашій реальності є ще один Горени-ця-Горикорінь… і тут, у вас, — я це знаю — народився мій двійник. І Громовиця вже є, правда, ще зовсім мале-сенька.

Гореница заспокійливо осміхнувся:

— Нас, може, безліч у розмаїтих сферах. Закон подільності духа дозволяє такі метаморфози. Та найголо-вніше, щоб у якійсь реальності зібралося ядро регенерації, синтезу. Ти збагнув? Нас розірвав Лабіринт Аріма-на… у міфах він називався Лабіринтом Мінотавра… ми ще будемо мати справу з ним. Аріман невпинно тасує свої карти, щоб відтягнути мить єдності, сподівається вигадати щось таке парадоксальне, невідоме Горіорові й нам. Якщо нам пощастить змінити течію причинності, а відтак — формування тримірної реальності, тоді Зе-мля і Ара об’єднаються, порочне творення щезне, розтане і ми зможемо здійснювати волю Великої Матері, фо-рмувати світи волі й радості…

— Нам вже сказав про це Горіор!

— Ви маєте з ним контакт? — Жваво поцікавився Олафрам.

— Це тяжко, але ми вже двічі розмовляли з ним.

— Тепер це буде легше, коли ми зберемо все коло,— запевнив Гореница, підморгуючи мені. — Веди нас до твоїх дівчат, ми зможемо зустрітися в прогулянковому дворі. Але попереджую — пильність і обереж-ність. Поміж лікарями є чимало агентів спецслужб, а вони — слуги Арімана, навіть не розуміючи цього. Маємо діяти хутко, майже блискавично. Викличемо на побачення решту Космократорів. Зустріч має бути ніби спон-танна, невинна… і тоді…

— Що?

— Ми проб’ємо канал над віками, вийдемо з Лабіринту тримірності, народимося в прадавності.

— Так, саме так він казав. Але як? Як це станеться?

— Дуже просто. Навіть тривіально. Проте нам пора. Вже йде санітар виганяти на прогулянку. Виходьмо кожен окремо, а там зійдемося ніби випадково…

Сталося. Вже п’ятеро Космократорів зустрілися в глибині Лабіринту Арімана, як називає цей світ Гори-корінь. Мої дівчата одразу пізнали і Горикореня, і Сократа. Ми плакали від щастя, танцювали, ніби п’яні. Можу уявити, що думають лікарі, котрі спостерігають за нами. Чи не підтверджуємо ми, навіть не бажаючи цього, припущення про своє божевілля? А, байдуже! Найзначніше те, що ми вже призначили день, коли зійдуться всі. Як це буде? Горикорінь запевняє, що все дуже просто. Чайка та Інеса, виявляється, в цій реальності наро-дилися сестрами, вони близькі знайомі Олафраму-Сократу, інколи передають йому передачі, зустрічаються в прогулянковому дворі. Владисвіт — відомий психіатр, керівник Республіканського Психологічного центру, він опікає Олафрама, допомагає "лікувати", отже, має право завжди відвідати хворого або прийти до нього разом з родичами та знайомими.

Що буде? Що буде?

Інколи я зненацька зупиняюсь на місці, замислююся: чи не граємо ми всі якусь химерну трагікомедію? Чи може вийти щось справді путнє з такої божевільної містерії?

Жовтень. Київ за мурами "дурдому" вдягається в святкові шати зимового спочинку. Яке буйство кольо-рів! Переінакшуючи слова Христа, можна сказати: жоден імператор не одягався багатше від оцих простих

беріз, осик, дубів, кленів. Навіть скидаючи щорічно своє пишне вбрання, рослинне царство Землі влаштовує радісний бенкет прощання з черговим циклом містерії буття. Нам ніби засвідчує сам Дух Життя, що величний будь-який етап мандрів у світі, що відсутні об’єктивно стани зла і добра, а є лише наша оцінка ситуації і можливість (або відсутність можливості) здійснити волю власної Сутності — руйнівну чи творящу, а отже — пожати відповід-ний врожай.

Завтра — неділя. У прогулянковому дворику відбудеться зустріч усіх. Хоч би щось не завадило. Нас вже викликали до головлікаря (кожного зокрема). Розпитували про нашу версію. Мої відверті оповіді (хоч і досить лаконічні) головлікар сприйняв спокійно, доброзичливо. Розпитував про механізм мандрів у часі. Я відповів, що не фахівець, а лише виконавець експерименту. На випещеному, аристократичному обличчі психіатра блука-ла дружня посмішка. Він підморгнув мені, і в холоднуватих сірих очах блиснули бісики.

— Скажіть відверто, Григоре Максимовичу, ви вже знайшли тут друзів-космонавтів?

— Яких космонавтів? — здивувався я. — Адже у вашій реальності ще не розпочалися космічні польоти людей? Наскільки я знаю — ще тільки запущено перші невеликі супутники.

— Я не про цих космонавтів кажу, — нетерпляче сказав головлікар.

— А про яких же?

— Про космонавтів духовних. Адже лікарню недарма називають космодромом.

— Чув таку назву, — признався я. — Але хіба можна серйозно ставитися до марення хворих?

— Невже ви вважаєте це маренням? Самі ж прибули бог зна звідки. Хто вам вірить про мандри в часі? Чому ж ви не вірите твердженням наших пацієнтів?

Я дивився в його очі і не міг збагнути — чи він провокує мене, викликаючи на відвертість, чи, може, й сам уже отруївся мареннями своїх пацієнтів?

Проте інтуїція підказує: обережність. Мені ввижаються за спиною психіатра постаті Горіора та Арімана. Кожен щось шепоче, наказує, щось очікує. Ми на перехресті таких вражаючих доріг, що вже не збагнеш само-стійно, куди йти, куди повернути. Краще остерегтися, зачекати, доки не відбудеться безповоротна трансформа-ція.

Так я нічого й не сказав психіатрові. Мені здалося, що він залишився невдоволений…

Надворі ніч. На вечірній прогулянці Галя сказала, що вони з Юліаною мали контакт з Горіором. Він знає про завтрашній збір, певен в успіхові, але просить бути пильними. Прорив має відбутися нагально, безповорот-но, блискавично. Дівчата запитали про механізм такого прориву, але Корсар лише натякнув, що ядро здійс-нення — Горикорінь. "Не дивуйтеся простоті реалізації, — зауважив Горіор. — Аріман ускладнив усі рішення до абсурду. Ви тисячоліттями заплутували клубочок гнозису. А віднині — будьте як діти. Я вам казав це тисячоліття тому".

І ще одне, попросив він. Не забудьте Чашу. Вина Невмирущості з неї мають випити всі Космократори. Тоді задумане станеться.

Галя заперечила, що чаша порожня.

Вона завжди повна, сказав Зоряний Корсар. Відтоді, як я вперше причащав з неї учнів, вона повна. Лише ви не завжди це бачите.

Дивно. Тривожно. Отже, це він був тоді, коли на Голгофі піднявся хрест, віщуючи Землі тисячолітню містерію Воскресіння? Хто ж тоді в і н? Як поєднати легенди Планети з реальністю Вищого Світу?

Відбулося… Відбулося.

Відбулося!

Тіло в огні. Тепер уже ніщо не зупинить його палання. Ми залишаємося ще тут, в божевільному лабірин-ті двадцятого віку, але наша свідомість, наша, як сказав Горениця, магатяма, прокотилася над віками, стала мостом всевідання. Вже не сни, не інтуїція свідчать про реальність Ари і нашої участі в ЇЇ житті, а від-крита книга Буття, вкарбована в наше єство. Арімане, тобі не вдалося зупинити процес трансформації.

Ми сиділи на лавочці під барвистими кленами. Ми — це я, Горикорінь, Сократ, Громовиця, Юліана. Ти-хо падало багряне листя на наші голови. Ми перезиралися, тривожно мовчали. Громовиця притримувала рукою келих, захований під халатом на грудях.

Довкола бродили зграйки хворих. Хтось кричав, хтось гаряче закликав до братерства і єдності, ніби на трибуні в Гайд-парку. Якась молода жіночка колихала біля грудей уявну дитину, приплакувала біля неї, поби-валася. Високий розпатланий дід з аскетичним худющим обличчям дивився в блідо-блакитне дивоколо, ніби виглядав звідти пришельців або ангелів.

— Ось мій опікун, — раптом сказав Сократ. — А з ним — друзі.

У грудях стало гаряче. Так просто? Так несподівано? Скільки мільйоннолiть ми йшли до цього дня? І що ж тепер?

Стрункий, широкоплечий чолов’яга у вишуканому сірому костюмі наблизився до нашого гурту. На пле-чах недбало накинутий халат. Погляд чорних очей охопив усіх нас водночас, зволожився ледь стриманим роз-чуленням. Двоє дівчаток — одна русява, з хвилястим волоссям, а друга — палка брюнетка з товстими заплете-ними косами, з іскристими карими очима — тремтячими руками подали Олафрамові та Гориниці кульки з пере-дачами.

— Ну, як здоров’я? — Удавано бадьоро запитав прибулець з халатом на плечах. — У вас, я бачу, нові друзі? З яких світів? З яких доріг? Олафраме, де пощастило політати? Нові дані отримав з небесного універси-тету?

— У нас нема часу для спектаклю, — ніби знічев’я, тихо промовив Горикорінь. — Познайомтеся, друзі: це — Владисвіт, з ним — Чайка та Інеса. А це — Громовиця, Юліана, Меркурій. Не скрикуйте, тамуйте радість і розчулення. Горіор велить негайно приступити до містерії прориву. Нагадую суть завдання. Ми будемо жити в епоху Трояна, коли на нашій землі став діяти троянський кінь — таємна диверсія Арімана. Маємо збагнути древнє порушення причинності і скоригувати його так, щоб пробудити весь лабіринт тримірно-сті. Контролювати вчинки своїх двійників ТАМ будемо звідси, аналізуючи їх магатямою.

— Що маємо робити тепер, щоб нагромадити енергію прориву? — запитав я.

— Створюємо ноосферне коло, — просто сказав Горикорінь. — Згадайте свою давню силу. Просто, просто, просто… Сідайте тісніше, ніби ми ведемо примітивну розмову лікаря з хворими. Владисвіте, я опові-даю тобі казочку про давній Троян. Це — ритмічний код прориву. З кожною строфою нагнітайте силу резо-нансу. Перед останнім ударом вип’ємо з Чаші вина Невмирущості. Громовице, будь готова. Зрозуміло?

— Розкажи, розкажи, друже, — поблажливо і удавано-доброзичливо згодився Владисвіт, сідаючи біля Горикореня. — Може, й ви послухаєте, дівчатка?

— З радістю, — закивали сестри. — Ми давно знаємо діда Гореницю, любимо його історії. Але невже це правда?

— Що правда? — Гнівно перепитав Горикорінь.

— Про Троян? Невже тоді, тисячі літ тому, був такий високий стрій думки, мислення, філософії?

— А чому б і ні?

— Ти розповідав, що там були літаючі кораблі, приборкування тварин і птахів, швидке вирощування овочів та живих істот; хіба примітивні прадіди могли досягти такого рівня?

— Дурні діти, — удавано-грізно рикнув Горикорінь. — Вони незрівнянно вищі від нас, бо були ближче до кореня причинності. А втім — слухайте уважно або забирайтеся геть, якщо не цікаво.

— Цікаво, цікаво! — Зацвірінькали дівчата, сідаючи навпроти Горикореня і Владисвіта на траві. — Ми — повна увага!

Я відчув, як гаряча хвиля заливає мою свідомість, прокочується від тім’я до п’ят, відлунює в грудях. Се-рце калатає, мов дзвін. Чую ритмічний речитатив Горикореня. Він оповідає, ніби старий дід на вигоні малень-ким дітям, але я відчуваю, що його слова розгойдують простір і час, руйнують тканину довколишньої реальності. Щось має статися! Але що, що?

— У дуже давнії літа

(Туди ні стежок, ні моста,

Ні слів звідтам не долина,

Не йде ні люд, ні звірина,

Лише пилюку й черепки

Подарували ті віки), —

Так от — у ті літа святі,

Що їх назвали золоті,

На землях нинішніх Трипілля

Серед веселощів, привілля,

Без лиха, горя і біди

Жили могутні Прадіди…

— Чиї Прадіди? — Ніби підігруючи Горикореневі, зацікавилася Громовиця-Галя. — Невже існували вже тоді слов’яни, русичі?

Оповідач неуважно глянув на дівчину, дивуючись, що вона перебила потік його думки, і енергійно вів далі:

— Чиї, питаєте? Та наші!

Ми теж п’ємо з тієї чаші,

Яку лишили нам вони…

Та чаша — ріки і лани,

Зірок іскристе Дивоколо,

Сади й ліси густі довкола,

Світанки й грозові дощі,

Кохання вічні радощі,

У просторі привільні птахи,

І зело буйне понад шляхом,

І Вирій вічно-таємничий,

Що нас за Пращурами кличе…

— Ти гадаєш, що Пращури ще й досі живі? — поцікавився Владисвіт, входячи в річище оповіді, а Гори-корінь природно одразу ж відповів:

— Еге ж, багато хто вважає,

Що пращурів отих немає.

Від них, либонь, одна пилюка,

Та в слові, може, їх наука.

Відсутня правда в слові тім,

Бо вічний пращуровий Дім

Й самі вони у Дивоколі,

У таємничім казок полі

Живуть і у грядуще скачуть, —

Побачить можна їх одначе!

Але зустріне їх лиш той,

Хто мудрий серцем, хто герой,

Хто осідла того коня,

Що й смерть саму переганя!..

Горикорінь на хвильку замовк і, розхитуючись, ніби в забутті, прошепотів:

— Включайтеся в менталізацію того, про що я оповідаю. Активно співпрацюйте. Хай ноосферна енергія прориву підготує вмістилища для втілення, щоб Аріман не встиг закрити щілину в континуумі. Слухайте уважно!

— Я вже сказав, що Прабатьки

Жили над водами ріки,

Яку здавен Дніпром зовуть.

У йменні тім глибока суть.

Дана — вода, Землею дана,

Що поїть вічно спрагу лану.

Вона одвічна, тому й пра,

А разом буде — ДАНА-ПРА.

Погляньте — там, над Дана-пра,

В імлі стоїть Дивич-гора.

Кумир прадавній НЕБО-ДИВ

Собі ту гору освятив.

На ній Святилище було,

Кругом і квіти, і зело,

Ну а отам, де хатки мріють,

Розташувалося село…

А втім… це ми так звикли звать,

Але для казки — інша стать:

Тоді всі селища поспіль

Чудовим словом звались ПІЛЬ.

ПІЛЬ — це і поле, й площина,

Для житла місце, і для сна,

Для сіяння, і для збирання,

Для радування і кохання.

І кожне житло, кожен піль

Стрічає вітри звідусіль, —

Від полуночі і полудня,

У дні легкі і миоготрудні, —

Ті вітри людям принесуть

І слів, і дій таємну суть.

Той піль прозвали — ТРОЯН-ПІЛЬ.

Сучасне ймення теж звідтіль…

Мені дуже захотілося дізнатися — який корінь ліг в основу тієї назви. Адже я тисячі разів проїжджав че-рез Трипілля, мандрував по тих кручах, проте ніколи не замислювався. Якось та прадавність не хвилювала сві-домості, а тому й долі моїх Пращурів залишалися абстракціями, занотованими, може, лише десь на сторінках книг археологів чи істориків. Горикорінь, певно, відчуваючи моє запитання, сам зачепив цю тему:

— То звідкіля пішло воно —

Те дивне, звучне імено?

В Дідів-Троянів був кумир —

У Вирій вірний Поводир.

Не ідол мертвий — Дух Життєвий,

Триликий — тобто Трисуттєвий.

Що перший Лик — то КИЙ і ДІЙ —

Таємний, звивистий, мов змій.

А суть — від коєння до дії,

Від божевілля до надії,

Бо КИЙ веде до каяття,

А ДІЯ рухає життя.

Покинеш КИЙ — то маєш спокій,

А ДІЯ дасть політ високий.

Двобічний був той лик в кумира:

Один бік — зло, а другий — миру.

І говорили Прадіди,

Що КИЙ веде лиш до біди,

Що відкриває тайний лик

Лиш той, хто в ДІЇ суть проник.

Хто коєнь марних пелену

Розвіє, мов примару сну.

В кумира другий лик — то ЧАХ,

Летючий він, неначе птах,

Дає здоров’я й забира,

Коли прийшла комусь пора,

Малює барви на щоках,

Смішинок іскри ув очах,

Незламну силу у руках,

І сіє передсмертний жах

Всесильний, таємничий ЧАХ…

— Дивно, — озвалася Громовиця-Галя, — але мені здається, що я все це знаю. Я вже відчуваю себе там… бачу обриси будівель, виблискує плесо великої ріки… в небі пролітають кораблики з білими вітрилами… Як це можливо?

— Тихо, — зауважив Сократ-Олафрам, обнімаючи Громовицю за плечі. — Сприймайте все як просту й логічну реальність. Наші ментальні

стереотипи звужені до смішного. Те, що оповідали казки, колись було зви-чною реальністю. Ми самі диктували ті чи інші константи Природі. Хіба забули?

Горикорінь підняв руку, мовби одсікаючи можливість дальшої дискусії, і продовжував оповідь.

— Гнівити ЧАХА — стережись!

Він підкрадається, мов рись,

Якщо здоров’я ти згубив,

То ЧАХ тебе не полюбив.

Ти станеш чахлий, наче тінь,

Ти вичахнєш, як древня лінь,

Й тебе од світу одчахнє

Веління ЧАХОВЕ страшне…

…А третій лик — ясного ХОРА,

Який пітьму щоденно боре,

Котрий об’єднує невпинно

Усе — від люду до билини, —

Дерева, райдуги, зірниці,

Мурашки, гори, звірі, птиці:

У дивоколі все живе

Його Вітцем своїм зове.

Тому Троянськії дівчата

Так люблять ХОРА величати

У плавнім диво-хороводі,

Прохаючи кохання й вроди,

І ХОР ясний дарує їм

Любов, дітей і рідний дім.

Тому хороше все, що миле,

Тому хоробрість — ХОРА сила,

Бо він щодень у Дивоколі

Життєві зерна сіє в полі,

В блакитну всеосяжну Ниву,

У Землю — буйну і вродливу.

Він — всіх великий Хоронитель,

Пастух, об’єднувач, цілитель,

Чому його звемо ще й РОД —

Трояни всі — його народ!

Отож Троян тримав сторожу

Землі цієї і ворожу

Чужинську силу нерушимо

Ламав, мов буря бадилину.

Бо знали всі діди-Трояни,

Що лише єдність нездоланна.

Хто знає тайну праці-дії,

Хто береже дідівські мрії,

Хто в Хорі-колі, в чеснім вічі

Загляне Друзям в ясні вічі,

Того ніяка вража зграя

У буйнім герці не зламає.

Діди передали онукам

Єдину вірную науку:

Щоб мати силу й волю в світі,

Троян тримайте, любі діти!..

Урочисті слова Горикореня зненацька перебив мелодійний дзвін. Громовиця стрепенулася, доторкнулася до грудей.

— Келих, — прошепотіла вона. Одгорнула полу халата і показала чарівну чашу друзям. Там уже мерех-тіла багряна рідина, іскрилася. Від неї плинув тонкий трояндовий запах.

— Пора, — сказав Сократ. — Слуги Арімана збурилися.

Біля лікарні метушилися люди в халатах. Щось кричали, з ними сварилися постаті в уніформі чекістів, показували в той бік, де зібралися Космократори. Весь майданчик, заповнений божевільними, захвилювався, ніби сколихнутий подихом незримого урагану.

— Пийте, — наказав Горикорінь. — Я тим часом докажу ритміку коду. Лишилося кілька рядків. Пийте, мої дорогі. Рушаймо в дорогу понад віками…

Галя-Громовиця енергійно відпила ковток з келиха, передала мені. Я знову відчув ураганну вогняну си-лу, коли крапля рідини скропила мої вуста, і передав Чашу Невмирущості Юліані. А Горикорінь, занепокоєно спостерігаючи за гуртом лікарів та військових, котрі бігцем рушили до нас, хутко завершував віршований код.

— Спільноті впасти не давайте,

Тримайте ХОРА всі і знайте:

Як розпадеться міць ТРОЯНА —

Господарем чужинець стане.

Від сили й слави в час такий

Для нас залишиться лиш КИЙ,

Та й то — в чужих для нас руках.

І піде вдаль могутній ЧАХ,

І від веселки Диво-Хора

Лишиться гіркота і горе.

Отож з Трояном вік живіть —

І процвіте Троянська віть!

Тепер скінчилася зав’язка,

Почнеться справжня, давня КАЗКА…

— Брама відкрита, — твердо сказав Горикорінь. — Горіор та Гледіс тримають прохід. Рушайте, за-лишаючись тут.

— Ти ще не випив, — скрикнула Громовиця, подаючи йому келиха. Він узяв його, підніс до вуст.

У небі потемніло, хмари налилися зловісною синявою. Вдарив грім, прокотився над Куренівкою.

— Стій, стій! — Закричав якийсь військовий, махаючи рукою. — Стій, падло, кому кажу?! Застрелю, як шолудивого пса!

— Пізно, Арімане! — Спокійно промовив Горикорінь і осушив келих до дна. — Горіоре, ми йдемо…

Частина третя

Яні — син зірниці

Награлася весна в просторах Троянських. Нагулялася, наспівалася. І легко зійшла на груди Геї-Матері, землиці родючої.

І затепліли гойні груди.

Зігрілися.

І задихали, затріпотіли назустріч вітодайному Ра-Дажбогу, вічно юному Синові-Данові блакитного Ди-вокола-Сварога.

Трояни готувалися до нового радісного літування, як і в попередніх віках. Та інакше склалося, аніж ба-жалося. Хвостата зірка, що встала над краєм Троянським, примарним блиском своїм віщувала тривожні дні. Старші люди згадували, що її поява в минулих віках приносила горе, руїну і злигодні, пам’ять про які передава-лася в казках і думах…

На вершині Дивич-гори, під поглядом тисячооким Дива Зоряного, зібралися магатями Трояппільські на Раду велику, на Віче старшинське. Біля підніжжя кумира кам’яного Трояна розпалено багаття з пахучих дро-вець, нарубаних в священнім Гаю. Батьки й Діди всіх родів Дажбожих повсідалися довкола високого полум’я, заглибившись у таємні тяжкі думи.

Біліють у полисках вогню святкові шати, пишні бороди й вуса, довге сиве волосся. Всі погляди обернені до темно-синього Дивокола, на грудях якого розкинула крила примарні Зоря зловіща — вісниця змін.

Мовчання пливе понад зібранням урочистим, проте відчувається в тиші грозова дума. Внизу, під горою, виблискує плесо Дана-пра іскрами зірок, з-за обрію викочується багрове коло Місяця.

Біля кумира Трояна з’являються дві постаті: Дід Ям, найстаріший магатям у Троянському Краї, і його син — воєвода Пріям, славетний кошатрій, вартовий морських рубежів землі Дажбожої. Він прибув нині вранці з якоюсь важливою вістю: верхові лелеки-велетні, викохані волхвами Діда Сварога, були знеможені до краю, завершивши свою тяжку дорогу понад Чорним морем та полуденними хащами Гілеї.

Ям підняв руку, і на його пальці засяяв самоцвіт владності — знак Старшинства.

— Магатями, кошатрії, володарі славних Родів Троян-поля, — пролунав у тиші голос Яма. Ви всі відчу-ваєте тривогу, посіяну з’явою зоряної вісниці. Сотні літ спокій і злагода обнімали рідний край. Рік у рік ми пле-кали надійну основу радості — цілість братерської єдності. Проте всі Старшини пам’ятають засторогу наших Покровителів — Діда Сварога, Діда Дажбога, Матусі Горогни і Баби Гайї, — що могутнє щастя притягує до себе могутній опір ворожої сили. Сип мій Пріям приніс жорстокі вісті. З далекого Кріту, з гір Греції, з пустель Лівії готуються до походу кораблі наших супротивників під рукою Синів Місяця. А вчора прибули посланці з Карпат — наші побратими. Повідомлено, що вже палають троянські городища й села, захоплено в полон сотні жінок та дітей, смерть забрала до себе вірних захисників-кошатріїв. Ви знаєте, що Троян-піль утримував свою вільність лише любов’ю до мирності й злагоди. Ми були відкриті всім племенам — дітям Матінки Гейї, відкри-ті для обміну, любові й братерства. Тому кошатрії наші зломлені грубою силою ворогів, а достойні заміни для опору відсутні. Ріка зла і руїни

котиться по землях Троян-поля. Маємо вирішити, славні магатями, як діяти. Ви-рішити хутко, ясно, достойно. Я сказав! Хто воліє слова?

До вогнища виступив волхв Горислав.

— Ми давно передчували, що такий день настане. Лише не відали — коли. Про це казали справіку варто-ві Троян-поля, Зоряні Діди й Баби. Маємо звернутися до них, щоб здобути ясне розуміння і добру пораду. Хай старшинська Рада спорядить повноважних слів-волхвів: одні одразу ж рушать в Рожище, до Баби Гайї, аби вона провішувала нам грядуще, а інші вкупі з усіма достойними магатями мають увійти до втаємниченої кузні Діда Сварога, заглибленої в Дивич-горі. Відкриваю вам цю таємницю, бо грізна нора настала, і без Диво-Коваля ми безсилі зупинити зловіщу руїну. Чи згодні ви зі мною, славні магатями, кошатрії та Володарі Родів?

— Згода! — Пролунало над Дивич-горою.

— Тоді обирайте вісників до Баби Гайї. І одразу ж приступимо до обряду відкриття Брами зоряної кузні.

Вісників до Баби Гайї очолив сам волхв Горислав. З ним вирушили магатям Грім-тур — славний воєвода Карпатських троянів, кошатрій Пріям, боян-співець Дивогук. Напросився до плавання син Пріама, юний воїн Гуктур. Вітець остерігався брати його для такого таємничого діла, проте хлопець наполягав — аж до сліз ув очах. Він вперше побував у серці Троянського Краю, і душі його хотілося якнайглибше зануритися в казкові сплетіння подій рідної землі. Почувши благання молодого кошатрія, волхв Горислав доброзичливо сказав Прі-ямові:

— Дарма перечиш синові, славний Пріяме. Хай приймає на серце, окрім бойового ладування, ще й муд-рість глибинної долі Троян-поля. Поглянь на нього — він весь тріпоче від любові до коханого краю. Бачу по-лум’я серця юначого і запевняю — горить воно добрим променем. Хай

пливе з нами Гуктур. Еж недарма ти дав йому ім’я покровителя Землі Раїн-ської — Тура. Гук Тура маємо почути з вуст Баби Гайї, то хай же поміж нами буде його дитя.

Пріям полегшено зітхнув, почувши таку доброзичливу раду з вуст найстарішого волхва — бесідника Сварога й Дажбога. А Гуктур вже й не відходив від Гориславa, старався щомиті бути поруч, прислухався до кожного слова мудреця, приглядався до виразу обличчя, погляду очей.

Гурт посланців до Баби Гайї, покинувши вершину Дивич-гори, попрямував до берега Дана-пра. Пролу-нав скупий наказ Гориславa, і на байдаку, що похитувався в нічних сутінках на хвилях ріки, заворушилися по-статі гребців. Сильні руки перекинули широкі сходні на піщаний берег. Першим на байдак ступив боян-співець Дивогук. Його радо привітали гребці, допомогли сісти на почесному місці під щоглою. За ним берег залишили Пріям, Грім-тур, кілька охоронців і юний Гуктур. Останній з’явився на байдаку Горислав. Гребці, вклонившись йому, зайняли свої місця біля весел.

Волхв, сівши на кормі, помовчав трохи, обнімаючи поглядом нічний дивокіл, сяючий самоцвітами зірок.

— Зловіща Зоря потроху втрачає силу, трояни. Зоряний Див прихильний до нас. Проте великі втрати і руїни грядуть для наших нащадків. Благо тому, хто матиме терпіння і збагне суть знаків таємних.

Усі з повагою прислухалися до віщих слів волхва, хоч безсилі були збагнути всю глибину його рокуван-ня.

— Гребці мої, — повагом вів далі Горислав, — маємо вельми швидко добратися до Рожища, аби Баба Гайя провішувала долю Троян-поля до світанку. Так велено. Чи встигнете, друга мої?

— Навряд, — похитав головою керманич, чухаючи потилицю. — Навіть якщо будемо гребти з усіх сил — прийдемо за годину по світанню.

— Тоді маємо звернутися до Водяного Дива — господаря Дана-пра, — урочисто мовив Горислав, встаю-чи на кормі. Він викресав вогню, запалив смолоскип, високо підняв його над головою, вдивляючись у мерехт-ливу далечінь широкого плеса ріки. — Дивогук! Ми зрідка турбуємо володаря святих вод, і лише при крайній потребі. Заграй йому величальну, прошу тебе!

Дивогук кивнув головою, торкнувся трьома складеними докупи пальцями чола і серця, поклав руки на струни гусел. Зарокотали переливи срібнотонних згуків над просторами Дана-пра, лягли до підніжжя Дивич-гори. Під зоряним склепінням почулися рокування, звернені до Водяного Дива:

— Матері Сила, тайни Дитина,

Струмінь одвічний Диво-Життя,

Радості й мудрості річка невпинна,

Просим Твого напуття.

Бийся у стінах нашого тіла,

Геть вимивай Чорнобога багно,

Щоб наше серце в Ирій летіло,

Щоб засіяло воно.

В пошуку Правди дай нам пораду,

Щоб не блукать у пітьмі навмання,

Обережи від падіння і зради,

Шлях покажи до Дажбожого Дня.

Байдак рушив з місця, набираючи ходу. Під днищем весело заспівала вода. Дивич-гора віддалялася, вог-нище на ній хутко зменшувалося.

— Тепер встигнемо, — просто сказав Горислав. — Дякувати Водяному Дивові, маємо надію на успіх. Магатяме Диво-гук! Щоб Тихозгук Дажбога супроводжував нас, заспівай нам пісню-напуття. Ти відаєш яку…

— Що це таке — Тихозгук Дажбога, татусю? — Здивовано запитав Гуктур, схилившись до батька. — Не чув про теє.

— Скоро дізнаєшся, — тихенько відповів Пріям. — Та Пісня Дажбогова лунає повсюдно, повсякчасно. Та вона надто ніжна, тихенька. І треба в собі притишити громи буденності, щоб почути. Ось надійде пора твоєї посвяти — старші скажуть про все. Слухай співця, сину. Слухай…

Дивогук поклав пальці на віщі струни, заплющив очі. На високому чолі відбилася печать задуми. Потім він оглянув усіх супутників — гребців, Пріяма, Горислава, Грім-тура, юного заморського кошатрія Гуктура.

— Почуємо, що скаже нам Баба Гайя, — мовив співець. — Проте знаю, що земля Троянська мас пробу-дитися від глибин до високості. Чує серце — сила Найвищого Вітця повинна ввійти до нашої душі, щоб

здолати силу ворожу. Хай же напуттям буде молитва до тайного Духу Прабатька.

У Гуктура аж подих перехватило, коли гуслі зарокотали дивну мелодію вступу. Здавалося, що ті згуки виникали, народжувалися поза пальцями бояна-співця, поміж лозами прибережними, під зорями усміхненими, у глибині таємничих яруг святої землі троянської, а вже потім переливалися якимсь чаклунським способом на струни і до голосу Дивогукового. Слова молитви були значущі й глибокі, проте юнак і всі його супутники сприймали суть напуття поза змістом, вродженою від батьків чутливістю.

— Понад світами погляду і слуху,

Над царствами і світла, й темноти —

Прийди до нас, преславний Отче Духу,

Прийди до нас і серце освяти.

Під громи зла, в годину надзвичайну,

Коли душа не зна, куди іти,

Зійди до нас, преславний Отче Тайни,

Зійди до нас і думу освяти.

Відкрий нам браму, де злагода дише,

Дозволь ступить на райдужні мости!

Прийди до нас, предивний Отче Тиші,

Прийди до нас і дух наш освяти.

Пісенна молитва так заворожила всіх, що довго ще супутники мовчали.

— Татку, а хто така Баба Гайя? Чому ти про неї досі мовчав?

— То Берегиня рідного краю, сипку, — шепоче на вухо юнакові Пріям. — Чим менше людей знає про неї, тим краще для долі Троянщини.

— Чому так? — Дивується син.

— Бо діти Чорнобога пантрують, аби завдати удару в серце нашої землі. А на варті серця з давніх-давен поставлена Баба Гайя. І ще — Матуся Горогна. А окрім них — Прадіди Сварог і Дажбог.

— Про них я чув, матінка оповідала. А про Бабу Гайю і Матусю Горогну в казках мовчання.

— Хто заслужить — той знатиме, — заперечив Пріям. — Ось ти віднині будеш знати. А тому й знання таке принесе, окрім радості, ще й тривогу.

— А хто ж вони — Баба Гайя і Матуся Горогна?

— Наші Зоряні Пращури. Останні з тих, хто прибув колись на Землю і просвітив людей.

— Ой-йой! — зітхнув юнак. — Татку, я вмру від цікавості. І ти міг мовчати?

— Тихо, синку. Хай вуста твої будуть замкнені. Так краще для нас, для Троян-поля, для всіх. Мовчи, си-нку. Про все знатимеш своєчасно.

За годину після полуночі нічний морок згустився, закотилася за обрій зловіща Зоря, поринули в імлистий серпанок зірки та Місяць.

— Буде гроза, — сказав Горислав.

І ніби на підтвердження його слів у Дивоколі загриміло майже одночасно із сліпучим сяйвом довжелез-ної Перунової стріли.

— Уже близенько Рожище, — вдоволено додав волхв. — Дякувати водяному Диву, ми встигаємо. Глянь-те, други, вже видно благословенну криницю Сили Землі.

Гуктур глянув туди, куди рукою вказував Горислав. Ліворуч від головного річища Дана-пра, над високим островом, мерехтів райдужний світлограй — променистий, багатоцвітний стовп, що сягав хмар і, мабуть, про-низував їх, заглиблюючись у безодні Сварогових Осель.

— Це і є Рожище? — Тихенько запитав юнак.

— Так, синку, — урочисто відповів Горислав. — То Джерело моці Землі й Зоряного Дива. Таких Джерел дванадцятеро по всій Раїні. Дід Сварог і Баба Гайя вартують ті річища Сили, щоб вічно буяло життя. Увага, вої! Беріться до весел.

Заскрипіли весла, байдак різко повернув ліворуч і ввійшов до вузької протоки. Проте вода в ній текла бурхливим потоком, і Горислав ледве встигав орудувати кормовим веслом, щоб своєчасно повертати ніс байда-ка поміж звивинами річища.

На берегах виростала стіна хащів. Замість верб з’явилися кряжисті дуби — все вищі й вищі, аж доки гус-тючий ліс закрив обрій, стало темно, хоч око виколи.

— Прибули, слава Дажбогові, — почувся голос волхва. Ніс байдака ткнувся в пісок. — Хутко виходьте на берег. Я бачу, нас уже чекають.

Справді, поміж стовбурами тисячолітніх дубів пробивалися здалека промені багаття, що палахкотіло в хащі. Біля байдака залишилися гребці, а посланці вслід за Гориславом рушили до вогню. За коротку часину во-ни вийшли на галявину, оточену стіною з могутніх стовбурів сухостою. В кам’яному кільці гоготів буйний пло-мінь, танцював на смолистих гілках, прозора живиця клекотіла, танула, додаючи ярої сили вогненній стихії. Поміж багаттям і частоколом прибульці побачили маленьку згорблену бабу у білій-пребілій сорочці. Вона сиді-ла на камені, поклавши долоні на ґирлиґу, І уважно, запитливо дивилася на гостей. Волосся у неї було прикрите білим запиналом, і лише на диво молоді очі сяяли синім вогнем. Гості схилилися перед бабою в глибокім, ша-нобливім поклоні.

— Вітаємо тебе, рідна Берегине, — розчулено сказав Гори-слав. — Я бачу — ти чекала нас.

— Атож, — просто відповіла баба сильним, низьким голосом, і Гуктурові здалося, що за старечою подо-бою заховалася молода дівчина. — Якою була б я Берегинею, аби задрімала в таку грізну годину?

— То, може, ти відаєш, чому нас прислав магатям Ям?

— Хіба він вас прислав? — здивувалася баба.

— А хто ж?

— А хто присилає весну-красну до Троянського краю? — запитала Берегиня, усміхаючись. — Хто велить ясному Хору-Сонечку сяяти людям і звірині, травам і птахам, метеликам і турам, усьому-всьому живому? Дух Життя несе всіх нас до Далекого Моря… кожної хвилинки ми чуємо

його торкання. Та й тільки що боян Тихо-згук співав молитву до нього. Хіба обманюю вас?

— Я знаю, що ти чуєш, — вдячно промовив співець, ще раз вклоняючись Бабі Гайї. — Тоді напевно зна-єш і нашу біду!

— Знаю. І вже приготувалася дати пораду. Та й не я її дам, а значніший від мене.

— Хто ж? — здивувався Горислав.

— Род, — задоволено сказала Берегиня. — Сам Правітець Троян-поля. Вічний Вартовий Дажбожого Ро-ду.

— Хіба його можна уздріти? — Схвильовано запитав волхв.

— Бач, навіть ти дивуєшся цьому. Хіба може Рідна Сила залишити своїх діток перед лихом? Хіба лише Яв стривожена нашою бідою? Нав і Прав клекоче болем Онуків Дажбога. Тому приготуйтеся, сідайте довкола святого вогнища на камені… і дивіться та слухайте…

Баба Гайя встала з каменя і випросталася. Де й поділася її скулена, безсила статура! Вона підняла вгору тонкі руки, ніби крила. В її долонях опинилися два пуки засушених квіток. Вона кинула в багаття один пук, щось прошепотіла. Потім другий. Ніжний запах поплив над галявиною. Здавалося, що в ньому поєднано всі пахощі трав і квітів — м’яти, полину, материнки, деревію, чар-зілля, рути, всесиликів, хмелю і ще безлічі ін-ших. Стало гарно, приємно, легко. Хвиля дрімоти заколисала гостей, а Берегиня дивилася на них крізь стіну вогню і ласкаво усміхалася.

Зненацька просто поміж язиками пломеню з’явилася висока постать якогось чарівного кумира. В нього довге русяве волосся, невеликі вуса й борода. Вбраний у білі вишиті шати — довгу сорочку й прегарний сріб-

листий плащ. По праву й ліву руку — дві дівчини-красуні, теж вбрані у вишиті сорочки, з вінками на голівках, з довжелезними косами.

— Хто це? — Радісно дивується Гуктур.

— Род і Роженици, — шепоче Пріям. — Ти щасливий, синку, що в юному віці уздрів наших кумирів.

— Любий Роде, — почувся дзвінкий голос Берегині. — Ти вже знаєш про лихо Троян-иоля. Мир злама-но. Морок виповзає з таємних криївок. Пора дати нашій Родині напуття на далекі шляхи. Чи правду я мовлю?

— Згода, — сумовито й ніжно сказав Род. — Я й мої доні Роженици передають вам, діти, веління й волю всіх Родів. Доля грядущого ховається в мороці далеких днів, та нині маєте здійснити ось що: хай діва Макоша народить сина від Дажбога. В цім рятунок нашого Роду. Так і передайте магатяму Яму: його донька — діва Макоша має зачати від Дажбога, і народить йому Сина, і нарече його ім’ям Ріям, що означатиме Охоплений Сонцем. Чуєте, діти? Поспішайте…

Магатям Ям самотньо прямував до втаємниченого притулку своєї доні Макоші. Вже кілька літ діви ніхто з троянів не бачив, не зустрічав. Вона обрала для себе оселю Зелен-Дива, вічносущого Кощія Безсмертного. У правічному лісі, в глибокій землянці-печері вона підтримувала вогнище Макоші — Матері Землі, як і сотні її покійних попередниць. Прийнявши святий заповіт прабатьків та праматерів, діва відмовлялася від особистого щастя в сім’ї, від подружжя, від щоденної радості спілкування з дітьми, родичами, знайомими людьми. Навіть їжу вона мала добувати сама собі: яблука-кислиці, груші-дички, гриби, поживне коріння, меди в гніздах диких бджіл — цього було достатньо для харчування юної жриці. Лише раз на рік, на Купайла, обрана група старших жінок відвідувала святу криївку. Вони здалека споглядали постать Макоші (чи жива, чи здорова?), спостерігали за прозорим димком жертовного вогнища, що прямовисно йшов у Дивоколо,

розпливаючись блакитною імлою над верхів’ям дубів. Для діви на обумовленому місці залишали сувій білого полотна для нової сорочки і ладун-ку з крихітками живиці — по крихті від кожного жителя Троян-поля: діва прилучала ті прозорі краплинки до спільного вогнища Рідного Краю, що його зобов’язана була вартувати.

А тепер Ям повинен передати рідній доні веління Рода: прийняти в чисте лоно своє сім’я Дажбога, щоб народити Сина Сонця. Чи збагне юна діва, чи згодиться? Адже від цього залежить доля рідного краю. Магатям згадував, що колись, у прадавні часи, вже сталося таке: попередня Макоша народила Сина від кумира з Диво-кола, і той посланець Найвищого Вітця захистив пращурів від орди чужинецьких напасників. Уже й забули трояни, хто вони були — ті вороги, лише в казках залишилася назва — Дванадцятиголовий Змій: певно, багато хижих воєвод збиралося пожерти щедрі простори Троян-поля, коли їхні полки здавалися чудиськом з безліччю голів.

Смуток у душі магатяма, важко на серці. Хотілося б для доні простої жіночої долі, та марно мріяти про таке: і проводир народу, і його рідні повинні відмовлятися від особистого для блага Дажбожого Роду.

Ось уже крізь чагарі видно синюватий димок, що в’ється з димаря землянки-святилища. Сонячні промені заливають широку галявину, заповнену квітами. Макоша ходить поміж ними, легко ступаючи по вузьких сте-жечках, і здається, що ЇЇ тендітна постать пливе над райдугою барв і запахів. А квіти посіяні колами: для кожної квітки — окреме коло. Всередині — сива тирса-ковила. А далі — темно-сині волошки та синьо-малинові Лади-ні очі, блакитні братики-незабудки, золотисті дажбожики, жовтогарячі зірки та нагідки, ніжно-рожеві та багряні повняки — материнські серця. Здається, що райдуга з грозової хмари зійшла на землю і спочила серед галяви-ни. Хто надоумив діву Макошу сотворите отаке диво? Саме розмаєво квіткових барв заспокоює, зцілює, нала-довує на молитву.

Макоша побачила вітця, радісно скрикнула, змахнувши руками, мов крилами. Легко стрибаючи понад квітами, мов дівча-підліток, кинулася до нього, обняла, припавши до могутніх грудей. Крізь сльози в прекрасних темно-синіх очах дивилася на рідне обличчя, цілувала бронзові руки з нап’ятими жилами.

— Таточку рідний! Таточку любий! Як я сумую за вами! Який любий Вітер-Див приніс тебе до мене в гості? Що сталося? Чи вже моя доля міняється? Я, може, погано служу Троян-полю?

— Доню кохана, — схвильовано сказав магатям Ям, пестячи голівку Макоші. — Ще більший тягар маєш взяти на себе для рідного краю. Ось чому я з’явився тут…

— Що сталося, таточку?

— Лихо над краєм, доню. Вороги із заходу й полудня напали на землю Троян-поля. Давно вже наші люди забули про криваві походи й герці. Нині знову налають оселі, вмирають матері, діти і наші вої. Магатями і вол-хви рішили звернутися до Баби Гайї та Сварога за порадою. Від Берегині вже повернулися посланці.

— І що ж? — запитала Макоша.

— Баба Гайя викликала Рода з Роженицями, — уважно дивлячись на доньку, промовив Ям. — І він ска-зав про веління всіх родів Троян-поля. Діва Макоша має народити сина…

— Таточку! — Спалахнувши рум’янцем, соромливо скрикнула діва. — Як то може бути? Адже я само-тня, без мужа. Моя доля віддана Дажбогові.

— Саме від нього… від Покровителя Троянського Роду ти маєш зачати, — суворо відповів вітець.

— Так сказав сам Род? — Серйозно-задумливо перепитала донька.

— Так, — кивнув головою Ям.

— Тоді хай діється воля Дивокола, — помовчавши, прошепотіла діва. — Аби лиш Рідний Край захисти-ти. Чим же це допоможе Троян-полю, таточку?

— Ти народиш сина і наречеш його ім’ям Ріям.

— Обійнятий Сонцем?

— Так. І він врятує наш Рід від наруги і погибелі…

— Як мені ждати? Де зустрічати Сонячного Нареченого?

— То — твоя таємниця, — розвів руками магатям Ям, зітхаючи. — Баба Гайя мовила, що діва Макоша вже підготувала пречисту постіль, зіткану з райдуги, навіть в її тямі відсутнє було розуміння, навіщо вона діє так…

— Вона так сказала? — З подивом скрикнула діва.

— Так, доню…

— Тоді я відаю, де зустріти Сонячного Посланця, — прошепотіла Макоша, оглядаючи лагідним погля-дом райдужні кола квітів. — Моє серце знало про цю благословенну мить… Моє серце знало…

Після відвідин вітця Макоша майже не спала. Блукала квітковою галявиною всю ніч, дивилася на ясні зоряні руна, думала. Серце билося в дівочих грудях схвильовано й сильно. Перед світанком вона задрімала і відчула себе у таємничому сновидінні.

Їй здавалося, що потрапила вона на Сонце. Все довкола було чимось подібне до землі — дерева, птахи, ріки, квіти, будівлі, — проте кожен предмет, річ, явище насичувалося якоюсь потужною вібруючою силою, входячи в свідомість, як щось своє, рідне, близьке. Здавалося, що блакитна плакуча верба, яка схиляла над ді-вою свої ніжні, тремтливі віти, виростає з її тіла, з її суті, як волосся або рука, а синій птах, схожий на велику ластівку, — ніби пісенний звук, котрий вихопився з її вуст, хмари — немовби думи… Макоша згадала пісні своїх пращурів: як багато там було таких таємничих образів — зірки мов Господні очі, чорні грозові хмари, як тяжкі мислі людини, хвилі на морі — наче розбурхане серце… Чи не побували творці тих дум та пісень у Соня-чнім Краю, відчувши свою родинність до всього сущого?

Роздуми дівині були зупинені появою двох велетенських постатей — чоловічої та жіночої. Макоша знала втаємниченим чуттям, що перед нею Володарі Сонця — Король і Королева. Вбрані кумири з Дивокола були просто й велично: ніжно-блакитного кольору сорочки з мерехтливим гаптуванням, що без упину мінилося, спліталося в химерних поєднаннях, творячи мереживо таємничих знаків чи письмен; і поверх усього золотисті плащі.

Діва захлинулася від хвилювання й зворушення, розглядаючи прекрасні лики. Іскристі очі Володарів Со-нця з цікавістю розглядали діву Землі. Вуста Короля розімкнулися, і громоподібний голос сколихнув тяму Ма-коші:

— Моя люба Королево, я здивований. Як могла ця земна мурашка ввійти до Сонячного Чертогу?

Королева лагідно поклала долоню на плече Володаря і сказала заспокійливим тоном:

— Мій друже і царю! Адже ти відаєш, що на Землі є край, де люди вклоняються Сонцеві, шанують його і люблять.

— Ну й що? — заперечив Король. — Я можу дозволити пити сонячний напій, мати життя від променис-того трунку, поклонятися нам, як Богам… проте проникати до Вогняної Брами? Кохана Королево, це мене бен-тежить. Щоб така мізерія знайшла шлях до Найвищого Чертогу? О-о-о!

Сонячний Володар ледве встиг завершити своє речення, як серце Макоші сповнилося вогнистим обурен-ням. Вона палко мовила:

— Світлий Царю, ти помилився, кажучи, що я ввійшла до Найвищого Чертогу.

— Он як? — здивувався Король. — Ти смієш заперечувати? Може, відаєш про значніший Чертог, аніж мій? — Велетень зневажливо й гордовито засміявся, і його громоподібний регіт покотився в Дивоколі.

— Відаю, — сміливо відповіла діва Макоша. — Щоночі, щоденно гуляю під його склепінням. Хіба зоря-не Дивоколо менше від твого Чертогу, Володарю? Коли спадає над світом благословенна ніч, зоряна Ріка пливе наді мною, і моє серце купається в ній, і дух нашого Діда Сварога обнімає мене, дозволяючи бути рідним дитям у такій дивній Оселі. А хіба ти, Царю, маєш своє володіння поза Краєм Сварога?

Збентежений Король переглянувся з Королевою, вражено мовив:

— Хто б міг подумати, що в такій маленькій голівці приховані такі величні думки?

— Коханий, — ласкаво всміхнулася Володарка Сонця, — значущість серця хіба залежить від величини? Ця прегарна посланниця Землі підтвердила нам, що любов відкриває всі брами. Адже так, дівчино? Любов під-несла тебе до Сонця? Скажи нам, чого чекаєш від Світлого Краю?

— Правду мовила, Володарко, — сміливо підтвердила Макоша. — Наш край у біді. І Баба Гайя — Бере-гиня Троянів — пророчила, що врятувати наше прийдешнє зможе лише син Сонця, Дух Дажбога. І я, Світла Матінко…

— І ти, — підбадьорливо всміхнулася Королева.

— …і я маю народити Дажбожого сина Ріяма, — майже пошепки сказала Макоша, відчуваючи, що по-лум’я зворушення й хвилювання пече її щоки.

— Ти готова до цього? — Серйозно запитала Королева. Макоша мовчки кивнула, крізь сльози дивлячись у вічі

Володарям Сонця.

— А якщо вогонь Дажбога спалить тебе? — озвався Король. — А сила мороку почне переслідувати твоє дитя?

— Хай я згину, та сонячне дитя допоможе рідному краєві, — скрикнула Макоша. — Я ждатиму Дажбога все життя.

— Навіщо ж так довго? — Лагідно засміялася Королева. — Наш Син давно покохав Землю як найкращу Квітку в зорянім Дивоколі. Жди Судженого, люба Макошо. Він вже готується зійти на Землю…

Макоша отямилася від дрімоти, схвильована й вражена яскравим видінням. Уже знала, що треба робити.

Скинувши сорочку, вийшла із землянки в світанкову прохолоду. Голісінька, як мати народила, легко збі-гла крутою стежкою до Дана-пра, пірнула в глибокий, прозорий плин. Випірнувши, вийшла на берег — оновле-на, освіжена. Піднявшись на кручу, ходила поміж хащами священної Діброви, збирала гілки для пречистого багаття. Гілки дуба,

берези, горіха, плакучої верби, яблуні, груші, терну, глоду, вільхи, осики, оливи і вишні. Всього дванадцять дерев мало ввійти до весільного вогню. І ще — дванадцять трав-зел: полин-боже дерево, полин гіркий, полин-чорнобиль, материнка, м’ята, дивосил, мандрагора, звіробій, деревій, рута, розрив-трава і папороть.

Запаливши кільцевий вогонь, ввійшла між палаючі пелюстки, тримаючи в долонях пучечки з травами, квітами та корінням.

Над лівобережними лісами викотилося багряне колесо Сонця. Стіна багаття встала довкола дівочої по-статі. Вона простягла руки до пломенистого Володаря Життя.

— О Семиярие Сонце! О великий Дух Дажбога! — Натхненно мовила діва Макоша. — Відаю, Коханий, що зухвале чекання моє! Та хто порятує Троянів — онуків Дажбожих, окрім нього самого та Найвищого Вітця Сварога?! Прийми до вогнистої жертви полин-боже дерево, бо ж ти сам посіяв зернята його в наших степах, щоб нагадувати нашу рідність з тобою. Прийми й полин гіркий, щоб гіркота ворожої руїни щезла з осель троян-ських! Забери й чорнобиль, бо з давніх-давен помістив у його зернята Чорнобог свою зловіщу силу. Прийми материнку, аби Матір Лада знову зладувала Троянські землі у братерське коло — вічносуще, тривке, вогнисте. Дарую тобі й м’яту, щоб духмяність її супроводжувала твою ходу в нашім світі. І дивосил хай припаде до серця твого, щоб всі Диви Троянського Роду охороняли своїх людей від наруги. Мандрагора завжди була твоїм втає-мниченим дарунком — візьми її, насити вогнем кохання, щоб кошатрії-воїни жадали обіймів пречистих дів, щоб дитячими голосами сповнювалася рідна Земля. А коли згидиться терен Баби Гайї ордами Чорнобога, захо-вай святу мандрагору від очей неситих, доки знову очистиш, Дажбоже, Троянські степи й ліси для сонячного плем’я! Дарую тобі, звіробій — захисток від темних духів, деревій — дух здоров’я й довговічності, руту — ча-рівницьку траву кохання! Розрив-трава присвячена тобі, ясний Володарю, бо лише тобі під силу розірвати во-роже коло, що оточує нас. А на завершення, Дажбоже, прийми зело папороті, даруй нам для душ відважних її Квітку

Купальську, щоб діти наші й онуки відали в глибині Землі й Неба правдиві скарби!

Примовляючи так, Макоша кидала пучечки названого зела в багаття, обертаючись по ходу Сонця. А коли подарувала вогню листки папороті, зненацька скрикнула від здивування й сорому. З-за тисячолітнього дуба з’явився юнак — синьоокий, русявий — і оторопіло, захоплено дивився на неї, поволі, поволі, ніби вві сні, на-ближаючись до священного багаття. Його вишита льоля — біла-пребіла — була розкрита на грудях, ніжно-золотиста шкіра мерехтіла сонячними іскрами.

— Хто ти? Чому тут? — Ледве чутно прошепотіла діва. — Хіба не відаєш, що сюди заборонено?

Юнак наближався до неї, мовби й не чув, про що вона каже, і здавалося, що дивиться він не на її чарівне личко, не на рожеві перса або стрункі ноги, тонкий стан, — що він обнімає своїми блакитними очима-безоднями всю дівочу постать.

Ось він уже біля вогню, простягає могутні долоні, бере н за руку. Невже багаття не пече його?

Солодка хвиля ллється від нього, котиться по тілу Макоші, і їй вже не соромно, вона переступає через багаття. Сонячні промені прорвалися з-за дубів, оповили постать хлопця палаючим вінцем. І раптом у свідомості діви почулися слова Сонячної Королеви, ніби відлуння грому покотилося в діброві: "Жди Судженого, люба Макошо…"

"Він прийшов, він прийшов", — співало серце діви, і вона осмілилася торкнутися пальцями його русявих кучерів.

— Я молився Дажбогові на березі Дана-пра, — вперше порушив мовчання юнак, пригортаючи її до себе. — І почув голос від Сонця: "Вийди на священну кручу, Гуктуре! Там тебе чекає та, котра врятує

твій Рід від погибелі". І я послухав веління Дажбога, Макошо! Моя любов дорівнює твоїй! Чи ти ждала мене, кохана?

— Усе життя чекала, — дзвіночком засміялася діва, і юнакові здалося, що в Дивоколі заспівали тисячі птахів. — Я приготувала для тебе найкращу у світі постелю. Ось поглянь!..

І вона повела його понад розмаїттям квітів у середину райдужного кола…

Над Троян-полем шаленіла горобина ніч.

За темно-синіми тучами гримотіли копита Перунових коней, палахкотіли примарним сяйвом стріли-блискавиці.

Трояни не спали, прислухалися до грому перунів, похитували головами: "Давно люди не бачили такої грози. Тяжко, мабуть, Дажбожим лицарям-звитяжцям!"

У цю ніч магатями приступили до відмикання брами Сварожої кузні. Було обрано трьох посланців до Сварога. Вирушили Ям, Горислав і Грім-тур.

Вони зняли із себе всю зброю, всі речі й предмети, народжені, сотворені в царстві Яви, залишившись тільки в довгих сорочках, витканих із святої кропиви, зібраної в свято Праматері Лади. Таке вбрання захищало в переходах від світу Яви до Нави і Прави.

Піднялися на Дивич-гору під сяйвом блискавиць лише посланці. Решта старшин і магатямів залишилася внизу, сотворивши в Дажбожому капищі молитовне коло.

Горислав повернувся обличчям до кам’яного кумира Тро-яна, проказав заповітні слова-закляття. Зникла, розтанула постать Прабога,

а на тім місці з’явилася мідна цямрина таємничого колодязя-криниці, мовби вику-вана якимись велетенськими ковалями. Так воно й було: давні пращурівські заповіти передавали, що диво-криниці, які вели у лоно Матері-Геї, сотворені Прадідом Сварогом та його помічниками.

Посланці приступили до цямрини і заглянули вниз. Там хлюпала, іскрилася у палахкотінні грози темна вода. Обличчя Яма й Горислава були суворі й спокійні, лише Грім-тур занепокоєно поглянув ув очі своїм супу-тникам.

— Маємо туди стрибнути? — запитав він.

— Так, — скупо одвітив Ям.

— Так, — підтвердив Горислав. — Затримуй подих, аж доки опустишся до Божої Світлиці.

— Хіба Божа Світлиця в землі? — здивовано запитав Грім-тур.

— Весь світ — Божа Світлиця, — заперечив Горислав. — Проте є втаємничені оселі Сварога, де він кує нові світи і їхнє прийдешнє. Тут, в глибині Дивич-гори, його кузня. Завдяки їй ми, ще вільні. Проте повинні шанувати це щастя, Грім-туре. Розвій страх і сумніви, лицарю! Нас уже чекають. Магатяме Ям! Тобі честь бути першим.

Ям урочисто ступив на цямрину, піднявши руки до грозового неба, попросив благословення у Дажбога і стрибнув у глибину криниці. Вода зімкнулася над магатямом без жодного хвилювання.

— Тепер ти, Грім-туре, — сказав Горислав. — Сміливіше, кошатрію!

Грім-тур збентежено вискочив на край таємничого колодязя. Його мужнє серце, що витримувало криваві січі та поєдинки, тепер бунтувало

і сполохано стукало в грудях. Проте він, зціпивши зуби, заплющив очі, в ду-мці проказав молитовне слово до Матері Лади і скочив униз.

Над ним зімкнулася прохолодна імла, довкола попливли зеленкуваті тіні. Грім-тур здивовано оглядався: складалося враження, що в прозорій стіні криниці хтось посплітав докупи безліч дерев, квітів, трав, птахів, ме-теликів, звірів, предметів, явищ, речей. Все це тріпотіло, жило, колихалося, мовби очікувало миті народження у вільне буття.

Кошатрій відчував, що дихати тут тяжко, середовище, що його він проходив, опускаючись вниз, було гу-сте, тягуче, як старіючий мед. Та потроху довколишній світ яснішав, наливався золотавою прозорістю, розши-рювався увсебіч. Зненацька кошатрій вискочив з тієї рідини, ніби випавши у вільний світ. Над ним височіло Зоряне Дивоколо, але такої глибини й краси, що зірки, видимі на землі, згадувалися як щось ледь помітне, бід-не, убоге. Сузір’я пливли, спліталися в образи звірів, людей та богів, квітів та дивних подій.

— Дажбоже, яка краса! — вигукнув Грім-тур, у захваті піднімаючи руки до тієї глибини.

Хтось його обняв за плечі. То був Ям. З другого боку з’явився Горислав. Волхв скупо усміхнувся.

— Бачу, до вподоби тобі Оселя Сварогова. Вбирай до серця те, що узрів. Маєш дітям передати красу царства, де наші Пращури живуть.

— І все це у Лоні Матері Геї? — здивувався Грім-тур.

— Так, лицарю. Те, що видиш у земному Дивоколі, лише краплинка її скарбів. У лоні Матері Землі гли-бини такі страшні, що навіть наші Зоряні Кумири не все про них відають.

— Правду мовиш, Гориславе! — Загриміло в просторі, і перед посланцями запломеніло потужне, сліпуче горно велетенської кузні. Над ковадлом, подібним до гори, нависала постать Коваля Сварога: могутні плечі, сильні руки, бородатий лик з прозорими золотисто-карими очима складали дивне враження повної зладованос-ті. Він тримав в одній руці здоровенного молотка, а в другій — кліщі, що затискували чересло до плуга. Проте який же то плуг має бути, якщо він перевершував розмірами Дивич-гору? Обабіч ковадла стояло два молотобійці, але, на відміну від людей чи богів, у кожного було тільки по одному оку над переніссям.

— Правду сказав, Гориславе, — повторив Сварог і, поклавши молотка та чересло на ковадло, підняв усіх трьох посланців і поставив на долоню. — Для сліпців Матінка Земля мов горіх. А для зрячих — її володіння сягають у вічність. Коли прийдете сюди — будете знати про теє більше. А нині — наша розмова про долю Тро-ян-поля.

— Славний Діду, — осмілився сказати Ям. — Ми посланці від усієї троянської громади. Прости, що тур-буємо тебе, проте біда наша така велика…

— Знаю, знаю, — ласкаво-сумно перехопив продовження Ямової речі Сварог. — Давно сам готуюся, щоб зарадити вашому лихові. Ось і плуга чарівного готую для тієї справи.

— А як може зарадити плуг? — здивувався Ям.

— Сам побачиш, — владно мовив Сварог. — Тяжка пора настає для вашого краю. Аби лиш свою долю шукали трояни, легше було б зарадити! Вам подаровано Камінь-Диво з далекого Світу, а той, хто прийняв його до серця, має терпіти й своє горе і взяти на власні плечі тягар світового лиха. Допоможу поки що владою Диво-кола зоряного та благословенням Матері Лади. Ваші зоряні Пращури дали згоду зупинити орду синів Мороку силою дітей Баби Гайї. Ось іду здійснити їхню волю.

Сварог махнув рукою. Затьмарилося чарівне Дивоколо, посланці троянів відчули, що вони ринуть, ле-тять, проникають крізь надра землі, піднімаються знову на поверхню сонячного краю.

Гроза над Дивич-горою тривала. Шалена злива накрила трьох посланців, проте вони стояли на місці, біля кумира Троянового, бо явище Сварога, котрий здіймався аж понад хмари на кручах Дана-пра, було таке урочи-сте й захоплююче, що дарма й думати про захисток від знегоди. Люди теж відчули присутність на рідній землі Прадіда-Коваля, бо висипали з осель і землянок, щасливо вітаючи зоряного гостя, підставляючи лиця під пото-ки небесної ріки.

А Сварог провів руками понад краєм, благословляючи онуків Дажбога, своє сонячне плем’я. Голос його вплівся до гримотіння перунів, і від його потуги колихалася земля та двигтіло небо.

— Слухай мене, свята Земле! Слухай мене, зоряне Дивоколо! Зупиніте, доки знову звелю, течію ріки До-лі. Бари-ведмеді, вовки-сіроманці, вітроногі гепарди, гірські леви, мудрі лиси, лісові коти, забудьте про своє полювання, залиште в спокої даровану вам звірину! Повстаньте на хижу орду, котра порушила кільце великого миру, покладене зоряними Пращурами довкола Троян-поля! Вікові прадуби, могутні ясени й осокори, густі те-рни, правічні чагарі, станьте стіною на шляху синів Мороку, зупиніть чорну руку, що простягнута до вічної Криниці! Мужні орли, віщі круки-ворони, грайливі ластівки, божі вісники-лелеки та журавлі, сонячні соколи і ніжні горлиці, несіте в усі краї Троян-поля наказ Дивокола й Землі-Геї: хай стане караючим громом для напасника солов’їна пісня, хай джерельна вода троянських річок та потоків втратить здатність гамувати спрагу убивць і насильників, хай жахнеться орда нашого звіра, і птаха, і гада! Розкоші смакування наших щедрих пло-дів хай втратять чужинці, залишивши собі лише гіркоту, біль та розпуку страху! Діброви затишні, позбавте во-рога притулку й спочинку! Гори високі, заступіте троянські оселі потужною вартою, буйні ріки, переповніть свої долини шаленими водами!..

Зоряний Коваль ще вів далі своє страшне закляття, а трояни з острахом та священним трепетом вже ба-чили, як воно стало діяти в царстві Яви.

Здавалося, що всі краї Троян-поля раптово наблизилися і стали видимі. На заході встали стіною Карпати. Зовсім близенько вирувало Чорне море, а за ним — бовваніли в імлі гірські кряжі Асійських країв Трояна, на сході — вилася довжелезною гадюкою священна ріка Ра, що наповнювала прозорими водами велике Ярійське море, а на півночі — чорніли страшні зачакловані хащі, де таїлися корені і джерела всіх троянських казок.

Розкрилися барлоги ведмежі в правічних пущах. І з ревом встали з них господарі троянських лісів. Вовчі зграї відчули веління Дивокола і, слухаючи наказу своїх вожаків, помчали ведунськими стежками на захід, на-бираючи в груди люті й шалу. Чорні тучі воронів та галок знялися з дерев і полів, крізь сутінки ночі, крізь ме-рехтіння грози прямуючи до західних та полуденних меж Троян-поля. Здавалося, що прокинулися, нап’ялися самі надра Матері-Землі.

Страх наповнив груди й серця напасників.

Вони зненацька зупинилися, ніби прислухаючись до внутрішнього голосу. Рука, занесена для удару ме-чем по беззахисному тілу дитини чи жінки, повисла безсило. Згасало полум’я смолоскипів, що ними ординці палили села троянські. Вожаки напасників люто кричали, погрожували, проте загони найманців збивалися в безладні зграї, над тим товпищем лунав лютий лемент, прокляття, відчайдушна лайка.

А коли з неба вдарила на орду хвиля чорного птаства, коли орли, соколи і навіть лелеки почали таранами налітати на отаманів західного війська, викльовуючи очі, коли вовчі зграї вискочили з пущі, жахаючи коней та підгризаючи їм жижки, — тоді безладдя й жах опанували

зайдами, і вони кинулися втікати, слухаючи лише всеперемагаючого почуття приреченості й смертельного страху.

На сході зажевріла зірниця. Постать Сварога почала танути в Дивоколі. Межі Трояц-поля знову стали не-видимі, відсунулися в далечінь. Гроза потроху затихала. А над луками, над водами Дана-пира, над хащами ко-тився, затихаючи, голос зоряного Коваля:

— Чарами захистило Дивоколо ваш рідний край, трояни. Та знайте, що минає пора дива, бо сили Мороку набирають потуги, і доведеться синам Сонця шукати моці й уміння в глибинах свого розуму та серця. Любі діти наші! Зоряне Дивоколо та Матінка Гея все дали вам, що буде на потребу в прийдешньому. Та чи зумієте ви від-крити ті втаємничені джерела? Ще один дарунок залишу для вас, доки відійду до правічної кузні на довгі віки. Викував я для Троян-поля чарівного плуга, якого під силу потягти лише велетням-зміям. Магатя-мл, вирощуйте оратаїв-зміїв, знайдіть силача плугатаря, котрий управить могутніми гадами. Проорете Змійові Вали довкола Троян-поля, і вони захистять ваші землі, допоки виросте син Дажбога. Він знатиме, куди пролягла стежка дітям Сонця! Плуга залишаю на Дивич-горі. Прощайте, діти!..

Вільно зітхнула земля троянська.

Згасли пожари на межах Рідного Краю.

Знову защебетали птахи і діти, засміялися діви юні й русалки у водах річкових, загомоніли бабусі по за-пічках, оповідаючи дітлахам про великий герць зоряного Коваля з синами Мороку, про таємничу любов діви Макоші до Дажбога та про чарівного плуга, залишеного Сварогом на Дивич-горі.

Тим часом кинули клич магатями: хто з плугатарів зважиться запрягти до Сварогового плуга велетенсь-ких гадів, вирощених чарами ведунськими у глибоких яругах на берегах Дана-пра?

Відгукнувся юний Микула, син плугатаря з городища Гребінського, що лежить в урочищі Янча, близень-ко від Рожища. Він приплив човном до Троян-поля в призначений ведунами та магатямами ранок для іспиту, в якому визначиться, кому під силу здійснити Заповіт Сварогів. Згодився прибути на випробування силач із сі-верських лісів — молодий звитяжець Вернидуб. Зголосився лісоруб із Карпатських плаїв Скалій.

Велелюддя оточило Дивич-гору. А на верхів’я вийшли тільки магатями, волхви-ведуни та звитяжці, го-тові для іспиту.

Микула, хоч і був кремезний та широкоплечий, видавався малосильним супроти височенного, гривастого Скалія та волохатого, чорноокого, з товстелезними ногами й руками Вер-нидуба.

Першого запросили до плуга Вернидуба. Він уважно оглянув велетенський витвір Сварогів, похитав го-ловою. Небесний плуг явно призначався для Божих плугатарів, бо перевершував звичайні земні плуги в десятки разів,

Магатям Ям підняв руку і суворо сказав:

— Синку Вернидубе, і ви, юні діти, котрі зважилися на таке діло. Самі бачите, що взятися до плуга зви-чайному плугатареві годі й мислити. Сварог попередив, що той, хто зрушить плуга з місця, обраний Дивоколом для захисту Краю. Проте він зможе запрягти гадів лише тоді, коли вип’є молока зоряної корови, виросте вдва-надцятеро і отримає силу для такої потреби. Проте він уже позбавиться можливості вернутися до звичної подо-би.

— А куди подінеться? — Тривожно запитав Вернидуб.

— На Ниви Сварогові, в інші світи, — просто відповів Ям.

Вернидуб помовчав, чухаючи потилицю. Обійшов плуга довкола, посмикав за блискуче, могутнє черес-ло. Потім підклав долоні під велетенського лемеша, напружився. Плуг залишився в спокої. Жодного коливання. Вернидуб одійшов убік, тяжко зітхнув.

— Таке хіба зоряним Пращурам під силу.

Виступив з кола присутніх Скалій. Схопивши могутніми руками чепігу, похилену набік, він нап’яв могу-тні м’язи, аж загарчавши від зусилля. Проте плуг навіть не поворухнувся.

Приступив до плуга Микула. Однією рукою взявся за чересло, і чарівний плуг, ніби пушиночка, піднявся над головами старійшин.

— Диво! — скрикнув Грім-тур.

— Диво, — згодилися магатями та волхви. — Рука Сваро-гова і Дажбожа! Минуло, тобі суджено запряг-ти гадів до плуга і проорати Змійові Вали довкола Троян-поля! Чи готовий ти випити молока зоряної корови?

Засміявся дзвінко Микула. Ясним поглядом оглянув своїх батьків та друзів.

— Навіщо мені молоко зоряної корови? Я п’ю його щодня. Матінка Гея, рідна земля дарує кожному те молоко з року в рік. Те, що попрошу в неї, — матиму. Гляньте!

Тупнув ногою Микула об верхів’я Дивич-гори і почав рости. Ось він удвічі вище звичайної людини. Ось — вчетверо. А далі — вшестеро, вдесятеро. А потім став як гора, і плуг зоряного Коваля сягав йому лише до пояса.

— Берися до справи, — схвально сказав юнакові Ям. — Направду Матінка Гея тебе благословила, що маєш чарівну силу сам по собі. Навіки залишиться пам’ять про тебе у казках троянських.

Микула легко підняв плуга на плече, кількома кроками спустився з Дивич-гори до берега Дана-пра, де в яругах ревли приковані на ланцюгах гади — велетенські ящери-змії. Троя-ни бачили, як юнак приготував мідні ярма та велетенські посторонки, прив’язав їх до Сварогового плуга, а потім вирвав паколи із землі, що на них були прикуті плазуни, і накинув упряж на потворних тварин. Вони заричали оглушливо, здибилися над круча-ми, та Микула вдарив їх здоровенним бичем по хребту і змусив виповзти на рівний степ.

Чересло врізалося в землю, рілля, мов чорна хвиля, здіймалася над полями, над дібровами, над яругами та горбами. Колихалася земля, в небі потемніло, затуманилося ясне сонце. Зміїне ревище віддалялося до полуд-ня. Зворушені, налякані, здивовані люди довго стояли мовчазні, безсилі висловити своє захоплення або жах. Мовчання порушив волхв Горислав, сказавши:

— Земля троянська віднині буде захищена. Дякуймо Сва-рогові. Готуйтеся до великих жнив, люди. В дні щедроти Дажбога та Матері Лади маємо вирішити, як діяти далі.

Микула проорав зміями-ящерами височенні вали довкола рідного краю: вони перекривали шляхи від на-пасників зі сходу і заходу, полудня й полуночі. На брамах, витесаних з вікових дубів, стала надійна варта. По-над просторами Троян-поля літали сторожові лелеки та орли із розвідниками, котрі оглядали межі рідного краю, щоб повідомити магатямам та волхвам, коли де-небудь з’явиться ворожа сила.

Тим часом наближалося Купальське Свято і день Великого Жнива. Ниви Троян-поля покрилися копами золотої пшениці. Застукотіли ціпи по широких токах. Закуріли шляхи під колесами возів та гарб, запряжених

круторогими сивими волами. Посипалося сонячне зерно у господарські засіки, віщуючи багату, забезпечену зиму. А потім, коли врожай було надійно заховано у коморах та сухих ямах, вся громада Троян-поля, як і гро-мади інших городищ та селищ рідного краю, зібралася на березі річки Красної, щоб віншувати Господаря Діду-ха — золотого кумира родючої ниви, любовно витканого руками женців із пшеничної соломи та буйного колос-ся. Його несли десятки сильних рук на носилках, засланих розкішними килимами, а дівчата й жінки дзвінкими голосами співали хвалу Богу-Хлібові:

— Сонячний хлібець.

Пошив жупанець,

Злотий колосок,

З волошок вінок.

Диво-господар

Нам приносить дар —

Теплі калачі

Кожному в печі.

З Ирію прийшла

Радість до села,

Урожайний рік —

Золотий засік.

Мати Геє — Гай!

Славимо за рай,

Вічно нам подай

Знов такий врожай!

Боже Золотий,

Владарю Святий,

Славимо за світ,

За пахучий квіт.

Славимо тебе

Й диво голубе,

Де твоя лодья

З вічності сія.

Господаря Дідуха посадили посеред вигону, перед ним урочисто поклали на вишитому рушнику веле-тенський коровай. Наперед вийшов магатям Ям, вбраний, як і решта старійшин та ведунів, у святкові білі шати, підняв угору перстень Старшинства.

— Трояни! Маю повідомити вам славні новини. Перша новина: диво-плугатар Микула завершив грома-дити Змійові Вали біля Чорного моря. Змії-оратаї потонули у хвилях, бо праця, що її здолали вони, затяжка для гадів!

Трояни радісним гомоном вітали слова Яма.

— Друга новина: за славний подвиг Пращури прийняли звитяжця Микулу до вічної Рідні. Віднині наш Рід володіє правом бути улюбленим дитям Матері Землі.

— Слава Геї! — загукали трояни. — Слава Матері Землі!

— Третя новина: діва Макоша зачала в лоні від Покровителя Роду нашого Дажбога. Віщування Баби Гайї правдиве. Наш край матиме Захисника.

Урочисте мовчання повисло над майданом. Тисячі людей підняли руки до Дивокола, палко дякуючи зо-ряній Рідні за велику ласку.

— Трояни! — Знову проголосив гучно Ям. — Потвердженням слів моїх є те, що дитя Дажбога росте в лоні діви Макоші не місяцями, не днями, а годинами. Старша повитуха Всесилея повідомила, що сонячний син народиться якраз на Купальське Свято. Радіймо, люди! Готуйтеся захистити Ріяма від мороку і зла. Ви відаєте: де з’являється син Сонця — там підкрадається поблизу син Мари. Запаліте сторожові вогні Дажбога в оселях, трояни! Захистіте від зла нашу надію!..

Купальська ніч вирувала.

Скільки око сягало, на кручах, у степах, на галявинах гоготіли веселі багаття. З гір, з горбів, по схилах яруг котилися, пирскаючи іскрами, вогнисті колеса, супроводжувані радісним сміхом та вигуками, поринали у води річок, озер та ставків. У просторі плив синюватий димок, здіймався до Зоряного Дивокола, віщуючи Пра-щурам, що онуки їхні ще пам’ятають древні звичаї, згадують своїх попередників, котрі заповідали диво-Свято Купала, як добу очищення серця від пилюки, що її набирає кожна душа, мандруючи щорічно земними шляха-ми. І ще означав цей час пору великого купчення, спільноти, єднання, коли на Дивоколі

яскраво палахкотіли вогні зоряного Віча, даючи надію всім сущим, що й вони колись прилучаться до Сварогової Оселі.

Надвечір старша повитуха Всесилея передала вість Яму і всім троянам, що діва Макоша щасливо розро-дилася, і дитя Дажбоже здоровеньке, веселе. При пологах були знаки: породілля не звідала болю, немовлятко засміялося, вийшовши з лона матері у світ Яви, а довкола його тільця палахкотіли золотисті пелюстки вогню — теплого, приємного, райдужного. Повитуха повідомила дівам троянським, щоб готували прадавній обряд ку-пальський, який мав захистити Макошу з дитям від пазурів темного Змія. Легенди й думи передавали, що в прадавності сили Мороку викрадали посланців Дивокола, а тому й водили діви щорічний хоровод, згадуючи колишнє всенародне лихо.

Для обряду зібралися старі й малі. На березі Дана-пра, на просторому майдані височіли чотири камені: на білому камені була висічена квітка, знак любові й кохання, на бурому — золотий колос, знак щастя й достатку, на сірому граніті — сухе дерево, знак вичахання вогню життя, а чорний стовповид-ний базальт дихав таємни-чою погрозою тих сил, які могли бути чим завгодно — смертю, руїною, небуттям, падінням.

Старі жінки, очолені Всесилеєю, привели діву Макошу до майдану, залишили її всередині людського ко-ла. Багатоцвітний серпанок огортав її постать і немовлятко, що його вона тримала біля грудей. На чолі молодої матері красувався вінок з пишного колосся. Обличчя ховалося в імлі серпанку, лише очі блищали тривожними вогниками.

Гуктур стояв у велелюдній юрмі біля вітця Пріяма, дивився на Макошу із сином, і все його могутнє тіло потрясали струмені таємничої сили. Він згадував казковий ранок, коли дивний голос звелів йому вийти на кру-чу, до священної Діброви, і здавалося юнакові, що те все було з кимсь іншим, що йому лише приснилося — райдужні кола квіток, рожеві перса Макоші, їхні палкі обійми і забуття знемоги. Чий же син на руках у діви? Чий? Дажбожий чи Гуктурів? А він хто, він чий? Хіба Рід розділяє

людину від людини, хіба краплі в Дана-пра відчувають себе окремо від спільного потоку?

Вдарили бубни, дзвіночки, забриніли гуслі старого бояна-співця. Макоша попливла під ті згуки по колу, почавши свій танець від білого каменя. Дівочі голоси тривожно, жалібно заголосили:

— Макоша, Макоша

Нас із Сином залиша.

Ой куди ти йдеш, куди?

Де шукать твої сліди?

Бубон затих, ледь-ледь чутно плакали струни гуслів, і всі прислухалися до печальної відповіді Макоші:

— По весняних бурчаках,

По байраках і ярах,

Поміж луків, серед нив

Син мій квіти залишив.

Ви не плачте, не тужіть,

Квіти в коси заплетіть,

Збережіть на нові весни

Вічне зело, вічну віть.

Дівчата, певно, не задовольнилися такою відповіддю, бо ще тривожніший запит поплив у вечірньому Диво-колі:

— То лиш квіти, то не ти!

Де ж тебе нам ізнайти?

Макоша, не кидай Кіш,

Жить з тобою веселіш!

Доки ти між нами ходиш —

Буде воля і розкіш…

Макоша пропливла мимо каменя з буйним колосом і наблизилася до образу сухого дерева, все нижче й нижче схиляючи голову до сина, який спокійно спав у сповиточку на її руках. її спів набрав потужної сили, голос діви чули в найдальших рядах юрми:

— Підійшла тривожна мить,

Змій-Горинич прилетить.

А мене з маленьким сином

Хто зумів захистить?

Змій убрався ясним Хором,

Засліпив пекучим зором

І розкинув цвіту сіть

Понад колесом століть!

Ви приймаєте дари

Змія з давньої пори.

Я чи зможу зупинить

Чорну мить, віщу мить?

— Щось вона заспівала інакшої, ніж учать старші магарині, — прошепотів волхв Горислав, торкаючи Яма за рукав.

— Мене теж затривожили її слова, — кивнув вітець Макоші. — І серце заболіло… щось передчуває…

Та дівчата троянські в самозабутті вели хоровод довкола Макоші, заспокоюючи засмучену діву:

— Доки з нами Макоша,

Ворог має одкоша!

Ніч минеться, хай радіє,

Хай освятиться душа!

Діва наблизилася до чорного каменя, і здавалося, що якась дивна сила притягує її туди, заважає вибрати-ся із зачарованого кола. Вона поривалася до звільнення, знемагала, відчайдушно одвертаючи сповитого сина від лиха, і посилала болісний запит до Зоряного Дивокола:

— Хто розкаже, чи мине

Віщуваннячко страшне?

Гляньте — котить Дивоколо

Море зоряне, ясне

Як те колесо спинить?

Хто зуміє те зробить?

Так і Доля — де та сила,

Щоб збороти віщу мить?

Ви здолаєте тривогу,

Ви надійтесь на Сварога,

Доки з вами він — велична

У Троян-поля дорога.

Дід укаже вам, куди

Пролягли мої сліди,

Як мене порятувати

Від великої біди.

І на новую весну

Я додому знов верну,

Щоб всі ниви пробудити

Від засніженого сну.

Ледь встигла Макоша промовити останні слова обрядової пісні, як у зоряному Дивоколі загримів грім, і велетенська чорна тінь закрила велелюдний майдан. Почулися крики, зойки, дитячий лемент. Гуктур кинувся до середини хороводу, прорвавши кільце дівчат, та було пізно: постать Макоші, схоплена в могутні обійми ящероподібної крилатої потвори, піднеслася над головами вражених людей, і тоді всі трояни вперше почули відчайдушний крик Дажбожого дитяти.

Залопотіли страшні кажанячі крила, над Троян-полем пролунав зловісний регіт, і за якусь мить у зоряно-му Дивоколі знову все було спокійно й тихо.

У самотній долині пустельних гір жила в убогій хатині стара жінка. Чоловіка в неї забрали давно-давно служити у війську царя Вавилона. Так він і загинув десь у бою, залишивши сиротами двійко дівчаток. Але таєм-нича хвороба викосила десятки селищ у горах. Дітки теж згоріли від тієї страшної пошесті.

Плакала жінка, дорікала богам і долі, та потроху заспокоїлася, збагнувши, що змагатися з веліннями не-бесних жителів — марна річ. Мала вона маленький садочок, збирала з нього персики, оливки, цитруси. Та ще тримала козу, маючи від неї трохи молока. Так і жила.

Якось на світанку вийшла жінка на перевал, щоб зібрати хмизу, сухого бур’яну та кізяків, що їх губили на гірських пасовиськах дикі тури.

На обрії зненацька з’явилася чорна цятка. Вона швидко наближалася. За нею летіла велетенська потвора з кажанячими крилами. Жінка злякано метнулася до скелястої криївки, причаїлася у заглибині, страхаючись навіть дихати. Та все ж таки побачила, що чорна цятка виросла і перетворилася на велику ластівку, яка тримала в дзьобі золотавий сповиток. Вона злякано кружляла над перевалом, ніби примірялася, куди б заховатися від потвори. Жінка здивувалася: хто б міг подумати, що десь є такі гігантські ластівки? Певна річ, то якась вісниця з неба. Бо чому зміюка переслідує святу пташку?

Ластівка, мабуть, назирала схованку, бо несподівано кинулася вниз, мов чорна стріла, і щезла з очей. Дракон трохи покружляв над горами, потім хижо і злобно крикнув, майнув понад урвищем і полетів геть.

Злякана жінка довго сиділа в своїй заглибині і пестила козу, щоб та мовчала, тицяючи їй до рота сухий шматочок коржа, що його взяла з дому.

Минали хвилини. Може, години. Все довкола затихло. Та бідна жінка страхалася поворушитися. Потім здалеку долинув дитячий плач. Саме звідти, де заховалася ластівка. Жінка уважно прислухалася: може, почуло-ся? Вщипнула себе за руку. Ні, вона не спить.

Знову плач. Вимогливий, жалісливий…

Жінка трохи повагалася. Потім пересилила себе і вийшла зі схованки. На гірському обрії загоралася зі-рниця. Тиша пливла над перевалом. Довго бродила жінка між скелями, заглядаючи в кожну щілину. Нарешті під велетенським валуном вона побачила крило чорної ластівки: воно судорожно здригалося. Птаха, мабуть, помирала. Жінка підбігла до неї. Ластівка підвела голову, чорне розумне око глянуло ще раз і заплющилося навіки; а під дзьобом стало видно жовтий згорточок. Звідти чувся дитячий плач.

— Дитя, — сплеснула долонями жінка. — Дитя з неба. Боги посилають мені дитину. О, яка радість! О Велика Матінко Ісварі, вічно буду дякувати тобі за ласку. О щастя моє! Я врятую тебе!

Вона схилилася до сповиточка, що був весь обмальований таємничими рунами. Росинки на сувої перели-валися райдужно, і дитя здавалося самоцвітом, що впав з Дивокола. Жінка стала на коліна і вознесла молитви всім богам та пращурам. У ту ж мить на обрії зійшло сонце, ласкавий рожевий промінь торкнувся личка дити-ни, яке чомусь заспокоїлося і дивилося на свою рятівницю мудро й допитливо.

— Нарікаю тебе ім’ям Яні, — прошепотіла стара жінка. — Яні — син зірниці. Хай Сонце вогнелике буде тобі вітцем. Хай захистить тебе, синку, у горах життя. Будь щасливий, Яні — син зірниці. Будь щасливий…

Книга друга. Камертон Дажбога

Громи гуркочуть — то є знак Побіди,

То віха герцю в мерехтінні літ!

Вже Колісниця Геліоса їде

По стежці Зодіака у зеніт.

І хто зупинить зоряне склепіння?

І хто закриє Дива глибину?

За хмарами перунів гримотіння —

Несе воно оновлення й весну!

Частина перша

Серп Хроноса

(Із щоденника Сергія Гореници)

Свідомість воскресла. Я знову бунтую, прагну, пишу.

Де я був? Де мандрувала моя тяма?

Дивні сновидіння. Химерні сплетіння ментальних образів. Проте найголовніше: хто мене воскресив, хто повернув до життя? Знаю достеменно, що був уже мертвий. Точнісінько так, як свідчать тисячі людей, котрі побували в стані клінічної смерті. Страшний вибух хроностанції на Місяці. Темрява. Потім спалах світла, іншо-го, надземного.

Я ширяв над зруйнованим глобусом, бачив своє розпростерте тіло за пультом. Зрозумів, що його вже ма-рно повертати до життя. Разом з тим відзначив, що Сінга в іншому кріслі не було. Промайнула думка: зрада. Низка малозначущих фактів спліталася у гостре переконання — в нашому експерименті з’явилася рука Аріма-на. Як я одразу не збагнув? Адже підозрював, навіть сам Сінг натякав, що вони вже зустрічалися. Ох, ця легко-важність гуманістів! Навіть там, на високому рівні буття Системи Ари, вона зіграла на користь Головного Координатора, кинувши в інферно безліч світів. Хіба лише Антагоніст винен, що тримірність страждає в мільйоннолітньому Лабіринті Мінотавра? Хіба можна скинути вину з кожної істоти, котра має розум і свободу волі? А тим більше вина Космократорів страхітлива, що вони віддали перевагу сентиментальним почуттям там, де по-трібна космічна пильність, гострота космоісторичного зору і навіть жорсткість вирішальних дій, коли справа стосується Долі Світобудови. Аріману вдалося переконати людей, що карма в руках твердо визначеної небе-сної бюрократії, що "без волі Отця Небесного не впаде жодна волосина з голови людини". О безмозкі

ягнята! Тоді найменша краплина крові, а тим більше — гори зла і руїни — все повинне лягти на сумління Бога, Світлої Ієрархії?! Як легко можна було в ментальному полі світу перекинути вину з Руйнатора на Творця!

Потік думки завихрився. Мене захопила потужна течія таємничої ріки, понесла у якусь темну трубу. Вдарив дзвін, потрясаючи Всесвіт до основ. Могутня сила не давала зупинитися, хоч я бачив постаті Григора Бови, свого покійного батька, знайомих учених, мою кохану дружину Риту, котра щось кричала, застережливо махаючи руками. Де зупинка? Яка субстанція несе мене? І куди?

Хвиля викинула мене на квітучу галявину. І щезла, випарувалася. Довкола пливла тиша. Благовісне мов-чання.

Переді мною зажевріла сліпуча золота іскра. Звилася спіраллю, почала малювати обриси осяйної Істоти. Від неї плинуло тепло, ніжність, спокій. Почулося запитання (в мені чи зовні — хто скаже?):

— Ти здивований?

— Я знаю про таке. Читав. Бачив у снах, у спогадах про свої минулі життя, — відповів я, чи, може, та відповідь сформувалася машинально.

— Ким вважаєш той феномен, який перед тобою? — Ласкаво-іронічно поцікавився Сяючий.

— Хіба це має значення? Хтось вважає таку постать Христом, хтось Буддою, хтось Аллахом.

— А ти?

— Навіщо вкладати зустрічні явища в психічні стереотипи? Хіба я питаю гору — хто ти? Або квітку — як тебе оцінити? Або блискавицю в грозовій хмарі хіба обов’язково назвати стрілою Перуна, Іллі-Громовика,

зброєю Зевса чи Індри? Може, навіть електричним розрядом величати це явище — пусте заняття! Тому й тебе я приймаю як зустріч таємничого Друга, остерігаючись якось назвати.

— Друга? — поцікавився Сяючий. — А якщо я прикинувся Другом?

— Можна ввести в оману розум, інтелект, — заперечив я. — Нині мій свідок — серце.

— Добре, якщо так. Ти потрапив сюди, за межу фізичного світу, саме тому, що сплів докупи веління ін-телекту і щирість серця. Хай це стане наукою. А тепер, доки струна життя ще тримається… чи готовий ти залишитися тут? Там, у тримірності, ти потрібний? Чи обійдуться без тебе?

У моїй уяві після його слів попливли образи катастрофи на Місяці, я згадав про Григора Бову, Галю Ку-рінну, про черницю Юліану-Марію, загублену в спіралях часу, про порушений експеримент — і палке бажання врятувати друзів своїх, допомогти живим потрясло моє нове єство.

— Туди, туди! — Гаряче промовив я. — Хто ж залишає друзів у біді? Ти ж відаєш — я повів їх з глибин Вищої Світобудови у страшні пекельні сфери. Як же позбавити їх віри у сенс нашої місії?

Осяйний мовчав. Але я відчув схвалення у тому мовчанні. Блискавиця засліпила мене і кинула в імлисту безодню.

…А потім — знову повільне повернення тями. Хтось вливав мені до рота дивну рідину: всього кілька крапель, але вони вибухнули в тілі гарячими іскрами, розлилися у найдальші куточки організму життєдайними струмами. Потім — операційний стіл. Сновидіння. Повернення до свідомості. І знову ритми буття й небуття. А в стані між дрімотою, сном і повним пробудженням — якісь вражаючі прозріння, відкриття. Спробую записати дещо. Пізніше розшифрую. Або

використаю для філософських осмислень. І визначальна думка: що з Григором та дівчатами? Чи повернулися вони? Чи загубилися в потоках безконтрольного часу? О, який біль! Яка страшна вина!

У палаті, окрім мене, порожньо. Лише квіти на підвіконні. Хотілося б поглянути у вікно, на краєвид, та вставати заборонено. Сестриці, коли я їх про щось запитую, кладуть палець на вуста (мовляв, цитьте, ні слова), даючи знати, що їм заборонено відповідати.

Я, зрештою, попросив блокнот, олівці та ручки. Мені їх принесли. Добре, що можу писати, бо інакше — тріснув би від ментальної напруги.

Видіння, сон чи яв?

Розмовляв з Горіором та Гледіс. Вони з’явилися після полуночі, коли десь надворі пробило дванадцяту.

Я мучився думками про долю своїх друзів, котрі потрапили в халепу з-за мене. Вирішив про себе, що за-питаю обов’язково лікарів, як тільки побачу, бо інакше — підніму бунт!

Саме в цю мить і сталося…

Попливло в просторі блакитне сяйво, ніби ніжна морська хвиля прокотилася над головою. А з того про-мінння ущільнилися (саме ущільнилися із світла, іншого образу я не можу підібрати) дві постаті. Я їх одразу пізнав: блакитна — Горіор, і лілово-фіолетова — Гледіс. їхнє сяйво було стримане, м’яке, приємне.

— Це мені сниться? — прошепотів я.

— А що таке сон? — Серйозно відповів запитанням на запитання Горіор.

Гледіс ніжно-докірливо глянула на нього.

— Любий, подалі від філософських сентенцій. Він ледь-ледь повернувся до життя, а ти…

— Байдуже, — зрадів я. — Хай буде філософія, хай буде схоластика, аби лише поряд була жива душа.

— О! — Задоволено сказав Горіор. — Раз ти вважаєш нас живими душами, тоді все гаразд. Сни кінча-ються, Горикореню, пора прокидатися. Ми тебе насилу вирвали з перехідного стану. Одна мить, і Аріман тор-жествував би. Чорний Папірус допоміг тебе воскресити. І крапля вина з Келиха Безсмертя. Його передали твої друзі.

— Де вони? — Підхопився я на постелі, аж болем віддалося в спині.

— Заспокойся, — лагідно мовив Горіор. — Тобі шкідливо різко рухатися. Після катастрофи хроностанції я відправив твоїх друзів сюди, у фронтове буття. Та Аріману, певно, вдалося переплутати ниті причинності. Вони тепер в одній з паралельних реальностей. Рік сорок восьмий…

— О, ідіот! — скрикнув я. — Знав же, що експеримент підготовлено на живу нитку, що розуміння тайни часу на гріш… поліз у пороховий льох із смолоскипом. Неук!

— Заспокойся, — тихенько засміялася Гледіс. — Хто винен, хто не винен? Як розпізнати? Ми разом роз-плутуємо клубок космоісторії. Можливо, ти більше зробив, аніж ми… бо ми ширяємо у небі ноосфери, інколи марно намагаючись осмислити актуальну мить, важливу для вашого фронтового буття.

— Це правда? — запитав я, звертаючись до Горіора.

— Правда. Ми можемо доторкнутися до вузлових моментів, там, де Аріман порушив Космічне Право, але прорвати стіну неуцтва, темряви, містифікації повинні самі люди, бо вашою ментальністю вона зіткана. Згадай Будду, згадай Христа… Які вражаючі подарунки Духа! А що люди зробили з цього? Диявольський спек-такль! Подаровано Радість, а виросли плоди жаху й ненависті!

— Що ж діяти з друзями? — простогнав я. — Як порятувати?

— Питання хіба полягає в рятуванні тіл? — Ласкаво запитала Гледіс. — Скільки тіл ми вже залишили на цій згорьованій Землі? Та хіба лише Землі? Питання в тім, як розімкнути браму обману, колапс псевдобуття, ментальну пастку, лабіринт псевдоісторії.

— Ключ? Де ключ?

— Ключ у тобі. У вас. Як у пісні одного вашого поета сказано:

Вічно суще крило

Хай не втомиться понад віками,

Путь назад замело

Ураганами літ і зірками…

— Розумієш? Декорації псевдосвіту намальовано об’єднаним думкопензлем міріад душ. Це — знамени-тий Гордіїв вузол, що його розрубав Александр Македонський.

— Де ж узяти того меча?

— У слові, в мислі. Меч двосічний, що виходить з вуст Вершника на білому коні. Пам’ятаєш Одкровення Івана? То є Логос — Слово і Мисль. Ти маєш цю зброю, Горикореню! Ми сподіваємося, що ти знайдеш щілину в мурі Хроноса. Вже багато зроблено. Ось тобі кілька добрих вісток на прощання. Там, у сусідній сфері, пощас-тило зібрати всіх Космократорів. Дуже хистке поєднання, але ж пощастило. Ми відправили їхніх ментальних двійників у епоху Троян-поля,

— Навіщо? — здивувався я.

— Для коригування Світотворення, — втрутився у розмову Горіор. — Ти це збагнеш сам. Аріман безси-лий повторно пройти ментальне конструювання космоісторії, а ми — можемо. Ми, як маркшейдери, будемо пробивати тунель деміургів з минулого і майбутнього, щоб сформувати світ-моноліт, де будуть збратані в гар-монії та любові стихії, люди, елементи, боги, тварини і флора. Знання, точне знання всіх причинностей, які по-родили сатанинську вакханалію долі Землі і Системи Ара, — ось що буде потрібне для остаточної перемоги творящого Духу. Думай, Горикореню, думай. Готуйся до нового експерименту. Ми допоможемо врятувати дру-зів із сусідньої сфери. Але від тебе багато залежить. Хоч там і є твій двійник.

— Інший я? — здивувався я.

— Чому ти вражений? Треба давно розуміти такі феномени. Ми розсипані в тисячах світів. Інакше були б всемогутні. Тільки тому Аріман має силу, що розпанахав нас на здрібнені краплі. Настав час злитися краплям в єдину ріку. Ось… я залишаю тобі Чорний Папірус. Він допоможе тобі ввійти в річище потужної мислі, в інфо-рмаційну ріку Всесвіту. Одужуй і дерзай… До зустрічі, друже! Пам’ятай, побратими й посестри чекають у всіх світах і епохах. Гроза бою гримить над віками.

Сон чи видіння? Яв чи марення?

Вони зникли так же раптово, як і з’явилися. Тільки який же це сон, коли ось біля мене на столику іск-риться фосфорично мій давній супутник — Чорний Папірус, моя казкова Грамота з козацьких часів. Треба за-питати, чи не принесли мені її лікарі або сестри? Гм, гидкий сумнів і тут просовує своє жало поміж сліпучого сяйва вищої реальності.

Тиша. Ніч. За вікнами примарне сяйво ліхтарів.

Спробую ввійти в медитативний стан з допомогою Чорної Грамоти. Горіор та Гледіс запевнили, що в мені є можливість прориву. Треба лиш згорнути докупи розсипані перлини думок, осяянь і задумів. Де ж крите-рій?

Безжальний аналіз усталених штампів думки. Перемішування наукових парадигм. Надто глибоко в боло-то вони завели пас. А що вже говорити про релігійні канони? Вони стали вартовими на брамі до духовного кос-мосу, щоб грізно гарчати на сміливих шукачів. А часом і нищити їх! Тисячі гекатомб страшних жертв в ім’я голодного бога обману. Як сильно сказав Христос про цих воротарів: "Взяли ключі від Царства Небесного, самі не входите, інших теж не пускаєте..."

— Добрий ключ до аналізу, — схвально шепоче сфера Чорного Папірусу. — Так тримай вітрило завжди. Як козаки — пам’ятаєш? їх розпинали, катували, нищили пам’ять про них, згиджували їхні ідеали, а вони, як святі, огорнулися небесною аурою і стали богоподібними у пам’яті народу. Чому? Тому, що високо здіймали вітрила під історичними грозами, зневажаючи смерть і саму думку про небуття. Тому так лютують руйнатори, згадуючи їх, тому й жадають перетворити їх у комічних танцюристів та пияків на догоду сучасним боягузам і забобонним неукам.

— Гарно, гарно, Папірусе! Тоді давай одразу до діла. В чому моя невдача? Чому сталася катастрофа, яка тепер вимагає такого велетенського коригування?

— Деякі суб’єктивні причини ти знаєш сам: ігнорування реального буття космічних сил опору. Ця думка сформована на Землі, де панує Великий Антагоніст, ось чому ти потрапив у полон псевдонаукових стереотипів, посіяних ним. Славетний Гете у "Фаусті" чудово відтворив цей лукавий тип. Проте навіть цей геніальний твір сповитий серпанком містифікації. А визначальна причина катастрофи та ж сама, що і в усіх земних обманах: окоцентризм…

— Окоцентризм? Що це?

— Догадайся.

— Ти маєш на увазі нашу давню звичку довіряти очевидності? Тому, що можна помацати, понюха-ти, почути, лизнути, побачити?

— Так.

— Ми вже розуміємо, що почуття людини сформовані для життя в обмеженій сфері буденного функціо-нування. А тепер ці майже мавпячі рецептори безсилі аналізувати потік високої космічної інформації, що плине з Таємниці. Проте ми моделюємо математичні аналоги парадоксальних можливостей, готуємося до зустрічі з Дивом.

— Цього мало. Треба інколи вірити буквально абсурду.

— Абсурду? Ти вважаєш, що наука може щось взяти від абсурдних гіпотез? Про божевільні припущення казав ще Бор, але щодо абсурду…

— А хіба саме життя — це якась узгодженість, закономірність, норма? Хіба Всесвіт не волає про анома-льність життя? Хіба ваша одвічна мука збагнути тайну свого походження відрізняється від абсурду?

— Може, ти під абсурдом розумієш щось інше, не те, що розумію я?

— Гаразд. Давай міркувати разом. Тебе цікавить причина фіаско експерименту з хрональиим прори-вом… Як ти мислив (та й хіба лише ти?) суть часу, хронопотоку буття? Минуле–сучасне–майбутнє. Так? Так. Одномірне річище подій, де суворо обумовлено розміщення тих чи інших явищ, речей, динамік, еволюцій, тво-рень, руйнацій. А насправді — глянь! — навіть проста річка у тримірності тче безліч стариць, розгалужень, озер, заток. А що ж казати про струмені часу, що визначають саму глибинність і сутність усіх змін? Спро-буй припустити, що векторів часу — безліч.

—Безліч?

—Так.

— У такій фантасмагорії можна заблукати навіки. Навіть наша модель односпрямованості приводить до розгубленості у різних фазах Хроноса. А якщо безліч векторів…

— Ось тут — твоя помилка. Навпаки. Суть у тім (я можу тобі це сказати, бо ти наблизився до такого ро-зуміння), що координата Вічності — сучасна мить. Чуєш? Суща лише сучасна мить.

— А минуле, грядуще?

— О, дивак! Де минуле? Де грядуще? Спіймай.

— Але ж мені вдалося відправити друзів у минуле. Маємо доказ, що Аріман відправив Громовицю в ми-нуле. Отже…

— То й що? Ти просто міняєш для суб’єкта, для спостерігача вектор уваги. Минуле, грядуще — це век-тори динамічної уваги для тих індивідуальностей (колективних чи осібних), котрі зацікавилися тією чи іншою реальністю. Це — нагромадження "тіла космосу", тіла творення, це те, що древні називали ЯВОЮ для акту-альної тями-свідомості.

Координата Вічності бігуча і разом з тим — монолітна з іншими митями, взаємопе-реливаючись в них. Тому мить вічна. Тому всесвіт — вічний, бо він еманує, генерується з миті.

— Чудова думка. Тоді й хронохвиля може розпливатися не лише в минуле й грядуще…

— …а й в безліч вимірів, котрі ще й не мислимі для людей Землі.

— О Папірусе! Який же я був дурень!

— Гадаєш, що одразу порозумнішаєш? Посмійся над собою, над тим, що я мовлю.

— Чому?

— Тому, що ти готовий сформувати нову парадигму в яку знову заженеш свій експеримент. Головне, пам’ятай: центральність сонця миті стане революцією в свідовідчутті і дасть важіль для всеохоплення розірваного континууму, для Воскресіння всіх минулих і грядущих поколінь в єдиній миті. Це те, що яснови-дець прадавності висловив у чудовій фразі! "І часу вже не буде…"

Коли ж і чому сталося наше страшне падіння з вершини всеосяжної миті у хитросплетений Лабіринт Хроноса?

Невже знову й знову мені розпочинати працю Сізіфа, викочуючи камінь пізнання на гору обману?

Задрімав удень. І приснився мені химерний сон. Ніби я йду луками, шукаю таємничого притулку, де мені відкриють правду про мене, про світ. І раптом бачу сліди на траві. Трава всіяна густою росою, сходить сонце, і краплинки мерехтять у променях світила розмаїтими барвами. А

сліди ті (я це добре знаю) залишені Гаутамою Буддою. З слідів складаються літери, речення. Я читаю, дивуючись, вражаючу фразу:

"Живі, що ви шукаєте поміж мертвими?"

Гледіс нагадала, що рішення — в Логосі. Думка, мисль. Разом з тим, як казали древні, "мисль речена є лжа". Цей афоризм можна висловити так: дух втілений обездушується, тобто — самозгублюється. Або — "зупинений рух самозаперечується". Рух є дух, мисль, розум, вогненне почуття. Тому мисль промовлена одягаєть-ся у вбрання тілесності і — викривлюється, стає антагоністичною.

Висновок: дух, мисль повинні жити у своїй сфері.

Тобто — у мовчанні.

Де ж вихід?

Може, в ігноруванні логічних висновків? У безстрашних рішеннях — всупереч усяким "законам" і "пра-вилам"?

Гм, гм... Щось намацується цікаве. Якби скоріше встати та до лабораторії, до співробітників...

Ми ігноруємо свідомість, увагу, спостерігача. Хоч уже ввели в космогонію антропний принцип. Це поки що так... для екзотики! А треба — для введення свідомості у всі моделювання Світобудови.

Людина — як Всесвіт.

Всесвіт — як Людина.

У кожному пристрої має відобразитися Всесвіт і Людина. В кожній мислі. В кожному законі юристів. У кожному формуванні соціуму. У всій масштабності, у всій повноті треба моделювати себе як Всесвіт, як повноту буття.

Скажуть: як це можливо? Людина мізерна, тимчасова, тлінна.

Хто це сказав? Хіба не звучить з прадавності: "Царство Небесне внутрі вас". Як можна сказати точніше, ясніше, зрозуміліше?

Проте вимагатимуть, щоб ця геніальна мисль була трансформована у квазінаукові термінологічні лахи. Наші "мудреці" скоріше загорнуться у ганчірки вчорашніх канонів, аніж вийдуть під сліпуче сонце правди.

Свідомість — сонце тілесної системи. Хіба так важко збагнути?

Тіло "обертається" довкола сонця свідомості, а не свідомість довкола тіла. (Древній Птолемеїв забо-бон). Свідомість — ядро, зоря. "Планета" чуттєвості (тіло) освітлюється світлом свідомості. Чуттєвість має цикл обертання, певний ритм, сприймаючи промені сонця свідомості (Духу). Як тільки сонце захо-дить за обрій тілесності, настає цикл "сновиду" — відкривається "тіньова" смуга буттєвості.

Дуже цікава модель Антропосистеми — із сонцем свідомості в центрі.

Гм. А Сократ, Христос, Будда, Платон, Сковорода давно збагнули це. Та біда — практична наука потра-пила в полон до "прагматиків", тобто — до найгрубіших очевидістів. Жорстокі "пахани" світової антиду-ховної банди загнуздали менталітет людства на всіх рівнях життєвої динаміки для задоволення найпримітивні-ших потреб та почуттів.

Треба рвати, рвати будь-яку павутину. Навіть найбарвистішу...

Уночі спробую знову порозмовляти з Чорним Папірусом. Добре, що Горіор та Гледіс залишили його ме-ні. Як їм вдалося взяти його в моїй квартирі? Невже вони всюдипроникаючі?

— Чорна Грамото! Ти чуєш мене?

— Всесвіт завжди чатує. А я — Всесвіт.

— Але ж Всесвіт і Людина?

— Якщо вона — Людина.

— Тоді я не повністю Людина, бо падаю в дрімоту, сплю, втрачаю свідомість.

— Свідомість не втрачається. Просто фізичний розум Сергія Гореници безсилий обняти могутній стрибок вектора уваги з орбіти на орбіту. Коли оволодієш таким всеохопленням, такою повнотою — тоді станеш Все-світом.

— Може, тут наша біда, що люди утвердили свій примат, свою "першість", ще перебуваючи далеко від стану осягнення навіть масштабів Сонячної Системи, вже не кажучи про Галактичні величини.

— Суть хіба в масштабах? Які можуть бути "масштаби" в Надмірності? Великість чи малість тчуться у дзеркалах мари, ілюзії. Давай поміркуємо про те, що ти згадав. Про ідею "примату", "першості" людини. Це дозволить тобі краще збагнути стежку до оволодіння стрибками з орбіти на орбіту атома Світобудови.

— О Папірусе! Я починаю розуміти.

— Зажди. Скажеш "гоп", як перескочиш! Здається, так гумористично кажуть у твоїх земляків? Чудовий афоризм! Там, де мене сформували, в Системі Ара, поняття "гоп" відсутнє. А жаль! Слухай же… Що сформувало Людину Мислячу? Спробуй сформулювати коротко, в одній фразі.

— Гм. Якщо коротко, то вся сукупність сил Всесвіту — Макрокосмосу і Мікрокосмосу. Власне, це гово-рили ще древні елліни: все сотворено любов’ю Геї та Урана, Землі й Неба.

— Гарно мислиш. Ти ще повернешся до проблеми Урана як животворящої сили Буття. В ній рішення су-ті прориву.

— Он як! Поясни.

— Подумаєш на самоті. Маємо завершити роздуми про примат Людини. Ти сказав, що вона зачата і ви-рощена синтезом усіх космічних потенцій. І це — правда. А відтак — Людина має (повинна мати) ключі від цих сил, тримає в руках важелі планетарного і метагалактичного впливу. Запитую далі: в єдиному потоці Біосфери що є визначальною життєдайною силою? Найближчою до Людини?

— Я певен, що флора, рослинний світ.

— Безумовно. Тоді й ідея "примату" має розглядатися вельми обережно. Бо якщо "лідерство" — то для чого, навіщо? Хіба лише для самого "лідера"? Для його насичення та амбіції? Чи можливо, щоб Космос — Ура-нічне Дивоколо, творячи Людину, ждав, щоб вона знехтувала такі могутні життєдайні фундаменти, як флора, фауна, замінивши їх штучними (штучна їжа, штучне вбрання тощо)?

— Я зрозумів тебе, Папірусе. Очевидно, саморозкриття космічних потенцій повинне йти в напрямку суб-лімації, одухотворення, Преображення всього сущого, а не самозбереження Людини ціною деградації інших стихій та сил.

— Ти знову мислиш, як Горикорінь — твій першотип із Системи Ара. Спробуємо уявити образно. Лідер блискавиці прориває канал для небесного вогню, в цьому розряді об’єднуються Земля й Небо. Так і Людина — лідер життя, прокладаючи космічні шляхи, робить це для того, щоб зелена блискавиця Біосфери, дух квітки могли об’єднати розділені часом і простором світи спільною ниткою Матері Природи. Хіба є завдання велич-ніше, аніж допомогти Матері в цій праці — сотворити вселенський Едем і доглядати його? Хіба таке завдання не синтезує в собі всі можливі потенції і задуми?

— Ти вже мені показував колись, Папірусе, Планету Квітів, я пам’ятаю їхню апологію краси і все-об’єднання. Проте невже вселенський Розум — лише апологет Квітки?

— Тобі страшно стати чиїмсь апологетом? — Іронічно запитав Чорний Папірус. — Спробуй знайти в квітах ущербність, злочинність, шкідливість. Навіть звірі (і птахи, й риби) своїми статевими, святковими бар-вами наслідують квітам. Можна сформулювати закон квітки, при здійсненні якого звір сублімується в квіт-ку, тобто — стає високодуховною Людиною.

— Який же це закон?

— Закон всевіддавання. Закон краси. Закон мовчання. Закон всеохопності. Закон жертовності. Закон лю-бові. Закон довершеності.

— О, ти наділяєш квітку атрибутами Абсолюта?

— А раптом флора і є Абсолют?

— Тобто — Бог? Вітець Небесний?

— Ти сам промовив древнє слово вітець, тобто — віта, життя. Пращури, безумовно, знали про втаємничену суть Зеленого Дива

планети. Проте це — один бік проблеми. Спробую висловити протилежну думку. А ти зумій об’єднати ці антиномії, або відкинь і те й інше.

— Про що ти?

— Слухай. Упродовж віків, окрім апологічної думки про флору, виникала й протилежна, антагоністична.

— Ти згадуєш про Драконоборців? Про фітофобів?

— Так.

— Я чув. Читав про них.

— Нагадую їхню концепцію. Флору, рослинний світ вони звуть Зеленим Драконом. Він у сукупності во-лодіє колосальним правічним розумом (інтелектом), моделює будь-який психостан, проникає в найглибші лабі-ринти людських душ. Тим більше що саме він тче наші життєві тканини, м’язи, нейрони, шкіру, серце, легені, внутрішні органи. Ми лікуємося його квітами, корінням, листям, п’ємо його розчини. Вино з нього, харчі з нью-го, тілесна тканина тваринного живлення — з нього, мед з нього, запахи з нього. При народженні — квіти. При смерті — квіти. Весілля, кохання, вишивки, орнаменти, естетичні критерії, поетичні образи, сільське господар-ство, краєвидне оточення — всюди квіти, їхній гіпнотичний погляд. Квіти заворожують нас з правіку. Хто скаже, яка глибина такої естетичної одержимості?

— Безумовно, в цій страшній думці є якийсь зловісний сенс. Проте яка мета Зеленого Дракона?

— Скажімо, він прагне розсіяння, як і всяке життя. Космічна епоха — його ініціатива. Це видно по тому, що шлях до неї — жорстокий і

безжальний: війни, зло, вимушене озброєння, техноген, якого людині не потрібно.

— Хіба квітка потребує такого жаху? Адже вона сама гине під пресом техногену.

— У цьому й хитрість Дракона. Він ховається за машкару парадоксу. Людина — підманута Духоістота з Едему, де вона була раніше. Потім, приваблена блискітками Зеленого Дракона, впала на Землю й обросла плот-тю. Піднятися можна, лише збагнувши правду і повністю відмовившись від дарунків Дракона — їжа, плоть, обманні ідеали естетики. Десь у правдивості ваші предки знали істину, склавши казку про Кощія Безсмертного. Кощій, який викрадає дів людських (тобто експлуатує ваші генотипи), — є Кошієм, Кущієм, Древодраконом, у якого замість однієї голови виростають десятки, сотні. Смерть Кощія — в яйці, яйце в зайці, в качці, в скрині, що під дубом. Вся ієрархія Життя, а всередині — яйце-ген. Хто може здолати Кощія? Згадуєш? Іван-дурник, тобто людина, позбавлена стереотипів мислення, а з ним — Булат-молодець. Булат — сталь, символ технології, науки, гострого пізнання. Ось тобі інформація древніх для роздуму.

— Страшні твої антитези. Як їх об’єднати?

— Думай. Лише безжальне зривання всіх елегійних покривал допоможе віднайти правду. А може, й правда — двосічна, як Меч Логоса, котрий сидить на білому коні Апокаліптичного Вершника?

Химерна розмова з Чорним Папірусом кинула мене у вихор тяжких роздумів. Якось несподівано я почав розуміти причину фіаско свого експерименту з часом… та й взагалі причини гносеологічного абсурду віків. Ми завжди потрапляли у заздалегідь підготовлені пастки інтелекту. Творець мозкового комп’ютера Аріман-Люцифер так сформував його алгоритми, що ми вічно ганяємося за власним хвостом, як окультний змій древніх герметиків. Сьогодні вночі мені приснився

своєрідний закон багаття, який багато чого пояснює. Я записав де-які тези. Ось вони:

Розпалене багаття кличе вогняні душі, але до нього насамперед лине найшаленіша пітьма, як, напри-клад, нічні метелики до ліхтаря.

Коли полум’я згасає — що залишається на тому місці?

Скопище лютого мороку, чорних метеликів, войовничої пітьми… тобто — зола Духу.

Тому нові шукачі повинні розпалювати на новому місці.

Майже банальний закон. Але це правило багаття ігнорується майже всіма шукачами правди. Нам жаль, нам страшно покидати ті вмістилища, де колись наші серця й розуми утверджували Древо Істини… і ми знову оживотворюємо вогнища, де запанували вороги. Це те, що казав Христос: "Коли побачите мерзоту запустіння, пануючу на місці святому…"

Матінко! Здається, я починаю звільняти свою Першосуть від павутини псевдонауки. Треба хутчіше оду-жувати, кликати співробітників. Бо хто скаже, чи діждуться мене Космократори в Лабіринті Хроноса?

Сон втікає. Тяма клекоче ураганами осмислень.

Знову думаю про фундамент майбутніх досліджень. Досить працювати й мислити методом "тику". Так можна уподібнитися мавпам, які, безладно тикаючи пальцями в клавіатуру друкарської машинки, сподіваються "випадково" створити геніальну поему чи роман. Треба мати чіткий ментальний орієнтир. Всесвіт — це своєрі-дний континуальний матеріал: якщо відсутнє знання про його характеристики (саме фундаментальне знання), то марні всі наші заміри

і мрії. Можуть бути окремі вражаючі "досягнення" (політ до інших планет, створення ядерної топки чи бомби, формування швидкодіючих обчислювальних пристроїв, генноінженерні експерименти), але вони хутко вичерпують своє призначення, стають тривіальними або навіть шкідливими, а "наука" й далі морочиться з інерцією впливу, породженого цими "відкриттями". Наприклад, теорія відносності. Постулат про обмеження швидкості світла, а отже — обмеження швидкості розповсюдження причинності. Теоретики в напівсні приймають абсурдні концепції, забуваючи трішечки поворушити мізками: як може існувати безмеж-ний Всесвіт з конечною швидкістю Променя, який, власне, повинен об’єднувати складові частки Космосу в ці-лісність?

Щось має бути в наявності, що "склеює" Світобудову в єдину оселю Буття. І це щось повинне мати миттєву швидкість. Бути всюдисущим. Це — характеристика Бога, Творця.

Що ж володіє такою динамікою?

У народній казці є запитання: що в світі найбистріше?

Відповідь: мисль, думка.

Пращури знали без зайвих "філософій" правду. Отже, знову й знову — проблема самосвідомості. Скорі-ше, проблема самоусвідомленого "Я".

Самоусвідомлення (поза всякими спекулятивними умовностями) — фундамент і основа Буття.

Ха-ха! Раніше ідеологи-теоретики одразу начепили б на мене ярличок "соліпсиста", "суб’єктивного ідеа-ліста". Проте геть всі безкрилі філософствування. Має значення лише правда про світ, про буття. Хіба дарма Христос казав: "Пізнайте правду, і правда звільнить вас"?

А ще далі — в глибині віків — прозвучала дивна заповідь: "Я — Господь Бог твій". Як банально збагну-ли цю заповідь! Буцімто Хтось, котрого бачив Аврам чи Мойсей, сказав це про себе. Що нібито це Він — "Господь Бог" наш. Але ж сама логіка речення свідчить, що Людині однозначно стверджується: твоїм Богом і володарем є "Я" — самосвідомість, самототожність. Тоді ясним є подальший імператив: "Хай не буде в тебе інших богів". "Не твори кумирів". Бо все — в тобі, в твоєму "Я". А хіба визначальна заповідь Христа інша? "Царство Небесне внутрі нас". Тобто — в твоєму "Я" і Космос, і Бог.

Чудово, чудово. Все лягає в єдиний ряд.

Отже, дорогенький Сергію, ти маніпулював з піною Хро-носа. Правдива суть часу лишилася в глибині. Тому й катастрофа, невдача. Як хлопчисько, заліз в лабораторію Природи і почав тикати пальчиком у клавіші таємничого пульту.

Жадаємо "пересунутися" з однієї місцини часу-простору в іншу, подолати "розділення", відстані, масш-таби. А що таке масштаб, що таке координати, величини, константи?

Усе це визначається лише свідомістю.

Що таке масштаб? Поза свідомістю? Квазари й метагалактики з їхніми вогняними вихорами — велетні чи пігмеї?

Якщо відсутня свідомість — їх можна віднести до категорії фантомів: щось існує, але це щось є лише при наявності того, хто приймає це щось.

Головний бій Всебуття — за свідомість. Боги, демони, володарі всіх рівнів — усі прагнуть оволодіти психоенергетикою свідомостей.

Що таке Бог без свідомості віруючих? Що таке монарх без підданих? Що таке творець, письменник без читача, без глядача? Без тих, котрі поклоняються їм? Що таке учитель без учня?

Стій, стій! Тут нитка, йдучи за якою, ми розглядаємо таємницю Ари, Арімана, всіх богів, демонів, віко-вих війн в Небесах і на Землі. Яка буде вражаюча інверсія всіх світоглядів, космогоній, теогоній та світогляд-них концепцій!

Самоусвідомлена душа — творець Всебуття.

Треба її визволити від будь-яких полонів — навіть найвишуканіших.

Братерство вільних душ — такий заповіт Матері Всебуття. Велика гра творчих сердець по закону радості — ось путь грядущої спільноти розумів Космосу.

Тут — корінь, вузол всіх тайн: у свідомості людини чи будь-якої істоти. Які ми далекі від цих механіз-мів! Силам опору вдалося спрямувати розум на розв’язання тривіальних завдань буденності.

Розімкнути Тартари душ. Розімкнути ментальний Тартар Землі, щоб знову Уран окропив своєю любов’ю замучену, зґвалтовану Планету. Бач, Горіор правду казав: я вертаюся до таємничого поняття Урана як об’єдна-ного духу всіх зоряних Еволюцій. Чи не пора розгадати Уранічний міф прадавніх еллінів?

Уран і Гея.

Їхня любов породжує перші форми Життя. Багатоликі, дивовижні, часто потворні.

Нарешті народжуються титани. Вільні, безстрашні, прекрасні. Смерть для них відсутня. Чому? Бо іс-нує повна тотожність батьків (Урана й Геї) і дітей (Титанів).

Кажучи сучасною мовою, інформаційна ріка Всесвіту породила на Землі динамічний феномен життя. На рівні титанів (тобто високорозвинутих богоподібних істот) цей феномен став тотожний Всесвітові. Кожна істота мала в собі відображення Зоряного Вітця і Земної Матері. Все у Всьому. Звідки ж тоді підкралося лихо?

Дисгармонійні первісні форми життя Ураном були замкнені в Тартарі. Очевидно, вони були відтиснуті у глибини генетики тих істот, котрі йшли за ними. Навіть титани стали спадкоємцями страшного кипіння Першостихій. Ось чому в наймолодшого з них — у Крона (Хроноса), володаря Часу, з’явилася злобна думка: усунути Урана від влади і очолити подальшу Еволюцію.

Міф розповідає, що так і сталося. Гея подарувала синові Крону серпа, і ним він оскопив Батька Урана, одрізав йому дітородні органи. Боячись такої ж долі, новий володар почав поїдати власних дітей. Символ про-зорий: час поглинає все, що народжується в його потоці, в його лоні.

З’явилася смерть. Очевидно, тоді ж виник механізм метемпсихозу як необхідність передати комплекс свідомої інформації далі, по течії Часу. Закон перевтілення почав діяти, душа стала жити багато разів, проте не вільно, а у чреві Часу, у темному лабіринті хронального абсурду, де самосвідомість уже не могла обирати шлях розвою, а, народжуючись у випадкових обставинах, засвоювала від випадкових же батьків чужі для себе ідеї, традиції, звичаї, мову, вірування.

Довкола ядра самосвідомого "Я" нав’язувалися такі абсурдні й хаотичні вузли, що покоління за поколін-ням розумні істоти втрачали інформацію свого Уранічного походження, деградували і перетворилися

в хворих монстрів, котрі генерували у ноосферу, у психосферу і навіть у духосферу потік злоби, жорстокості, відчаю, приреченості.

Ось тут — стоп!

Тут десь відбулася диверсія Арімана. Тут Ара взяла на себе тяжкий гріх опанування психодинамічним потоком Землі.

Як це трансформувати в образи сучасних космогонічних понять?

Крон — Еволюція, яка є піком Поступу (остання в поколіннях титанів). Вона піднялася так високо, що може замахуватись на закон Урана, втручатися у динаміку життєтворєння. Безумовно, це — Ара. Адже ми відчули, що вищої фази, ніж наша, нема. І тоді Головний Координатор вчинив злочин: оволодів психопото-ком нижчої еволюції, щоб добувати з нього перли стихійних першовартостей. Коротше, Ара стала канібалом, божественним людоїдом. Саме так і змалювали древні Крона.

Як практично це зроблено?

Серп — це, безумовно, Місяць. Його Аріман привів до Землі в передісторичну пору, замкнувши мате-ринську планету в ізоляційне коло. Життєтворчий вплив Урана (інформаційного поля зоряних Еволюцій) було оскоплено, відрізано. Земля почала жити у місячному лабіринті. Це і є Лабіринт Мінотавра. Мін — Місяць. Щорічні жертви найкращих юнаків та дівчат потворі, — хіба можна ясніше сказати про закон ритмічного пере-втілення душ і вічного блукання у спіралях Часу?!

Це — індуський потік Сансари. Заповіт Будди: вийти з нього в Нірвану. Вернутися до Уранічного поля. Ми збожеволіли у місячній шкаралупі. Перетворилися в зграю хворих істот, котрі нагромадили клубок історич-ного безглуздя. Так просто все пояснюється: колишні титани, теперішні обкрадені Часом люди, задихаються у планетарній

в’язниці, самопоїдаючись, бо безсилі припасти до зоряних дійок небесної кормилиці корови. Саме це мав на увазі Апостол Іван, коли бачив у грандіозному видінні образи Нової Оселі людської, яку дару-вав Бог своїм дітям: дванадцять самоцвітних брам — це дванадцять знаків Зодіака, що ведуть у зоряне Дивоко-ло. Божий Агнець закликає: ось ваша Нова Оселя, де відсутні рукотворні храми, де Бог живе з людьми, де все воєдино, де смерть відсутня, бо туди принесено честь і славу народів, тобто все найкраще, що є в Духові.

Чудово, чудово! Отже, вихід — геть з Лабіринту, як це зробив Тесей, убивши місячну потвору Мінотав-ра. Вийти по нитці Аріадни. А це — сонячна нитка. Нитка Аріїв, Оріїв. Може, тому й послав Горіор Космо-краторів у епоху Трояна, щоб там, біля першовитоків історії, скоригувати плин подій. Вражаючий задум! Та чи не є він титанічною утопією?

Хай буде утопія. Хай буде космічне донкіхотство! Зате алгоритм вселенський! При такій програмі реа-лізуються найсміливіші мрії. І визначальна мрія всіх шукачів Тайни: бути вільними! Бути направду дітьми Ура-на і Геї!

Христос заповів нам Царство Небесне. Першопредок Оріїв Сварог — Зоряний Коваль — також кував нам зоряну долю. Всі народні пісні обертають погляд до Господніх Очей — зірок. Вічні мандрівники України — козаки-чумаки залишили в нашій ноосфері вічний дороговказ — Чумацький Шлях. Шлях України, шлях На-родів Землі — Галактика. І далі, далі, далі, по щаблях зоряної драбини…

Свідомість. Чи монолітна вона?

Чи можна опертися на неї, моделюючи опанування диктатурою Часу? Адже потрібне чітке знання меха-нізму часотворення, а то може вийти так: я генерую сигнал до Альфа Центавра, а прилітають у гості представ-ники від Сіріуса. Я чекаю мислячих істот, а бачу божевільних монстрів.

Та й самі ми, люди XX віку, планети Земля… Хто МИ? Для себе — улюбленці Бога, амбітні, самозакоха-ні двоногі біоструктури. А для інших? От хоча б… хто ми для теляти, яке відправляємо на бойню? Або для сви-ні? Для кролика? Для коней, що їх змушували брати участь у жорстоких війнах? Для котів, для собак, котрих прилучали до власних комплексів мізерності й безсилля? Цілком можливо, що все це страхіття породжене саме нашою ізольованістю від єдиного потоку інформації. Працюють лише поодинокі центри самоусвідомлення. Їх дуже багато у потенційному тілі Внутрішньої Людини — цих сингулярних точок психосфери, каналів про-никнення єдиного "Я" в різні площини Буття. Проте той світ, в якому ми перебуваємо, лише одна проекція од-нієї з точок.

У сновидіннях ми бачимо фрагменти інших проекцій Все-буття, вони відрізняються від буденної реаль-ності, хоч і мають спільну пуповину. Мрії, утопії — теж проблиск інших векторів Світобудови.

Релігія, містика — фанатичне, збіднене сприйняття інших реальностей, побудоване на страху перед Тає-мницею. Ми страхаємося самі себе, своєї всеосяжної масштабності.

І ось тут — секрет сваволі Арімана. Він сів на шлюзах і брамах зоряних комунікацій. Що ж, іншого шля-ху нема. Треба шукати варіанти прориву.

Намічаються деякі практичні думки і кроки. Треба порадитися з Папірусом. І, може, спробувати налаго-дити контакт з Горіором. Чи є в нього вільний зв’язок з Космократорами?

— Чорний Папірусе! Є потреба порадитися.

— Я слухаю.

— Роздуми підвели мене до такого висновку: вся земна наука відомого історичного періоду — в апен-диксі, в тупику. Причина — перебування в космічному лабіринті. Видимий образ — місячне кільце довкола Землі, яке диктує нам ритми, стан, погоду, побудову фізіологічних рецепторів, а отже — регламентує засвоєння інформаційної ріки Всесвіту. Ми — інтелектуальні інваліди, котрі науково-технологічними протезами намага-ються прошкандибати у глибину Всебуття.

— Ого! Повне самоприниження. Гадаю, що буде правдивіше, коли ти поміняєш місцями причину й на-слідок.

— Тобто?..

— Ти вважаєш, що Місяць — причина деградації земного людства. Що, напевне, Аріман вчинив таку ди-версію, почепив супутника і запустив цикл хрональної, часової еволюції. Так?

— Скажімо, так.

— А чому б не уявити інакше. Що деградація внутрішньої Людини наклала відбиток на космогенез. Що це втрата внутрішньої "зоряності", уранічності привела до появи Місяця як ознаки вашої космічної скле-ротичності. Ви самі себе закрили в труну самоізоляції

— А як же тоді Ара? Злочин Арімана?

— А хіба Аріман поза потоком Еволюції? Хіба він прийшов з "потойбічних" сфер? Адже це ви, Космо-кратори, Деміурги та Координатори, обрали його на цей високий пост — Головного Координатора провідної Еволюції. Хіба не так?

— Гм. Усе так. Тоді де ж вірус? Звідки він взявся? Як заразив свідомість Арімана?

— Чому Арімана? Може, всіх вас? Коли хтось потрапляє у в’язницю, то хіба винен лише начальник в’язниці? Чи конвоїр? Чи суддя? Чи прокурор? Чи полісмен, що заарештував обвинуваченого? Може, насампе-ред, винен той, хто став в’язнем? Інститут в’язниці існує хіба волею адміністрації? Хіба стоматологи винні в тому, що у людей псуються зуби? Хіба священики винні в тому, що ви поспішаєте до храму замолювати гріхи?

— Аякже? Вони пропагують певну ідею, захоплюють в свій потік свідомість істоти і…

— Хай визволяється істина. Хай обминає павутину гіпнотичності, якщо та павутина страхає ЇЇ. Хто зму-шує її летіти на химерні вогники містифікацій? Згадай історію: цілі народи божеволіли, засвоївши абсурдні ідеї тих чи інших вождів, кумирів. За тим ішли війни, руїна, самогубство націй, виродження психотипу Людини. Хіба винні вожді в цьому? Хіба могли б ваші Гітлери чи Сталіни самотужки загнати вас у лабіринти страшного соціального сказу?

— Я розумію тебе. Сам тільки що думав про космічну хворобу людства. І прийшов до висновку, що ми — в зоряній самоізоляції. Ущербність інформаційна породжує ущербність у всьому іншому. Отже, треба сфор-мулювати чіткий закон виходу з порочного кола псевдобуття. Має ж бути таке правило для тих еволюцій, які потрапляють в лабіринт?

— Є таке правило.

— Ти можеш сформулювати його?

— Я можу лише підказати. Хіба забув, що я сформований Системою Ара, котра несла в собі вірус падін-ня. Отже, у мені відсутнє абсолютне знання, як ти його розумієш, а лише можливість застерігати від

порочних рішень. Спробуємо провести діалог, у якому ти сам підійдеш до розуміння правила виходу.

— Я готовий.

— Тоді я ставлю перше питання. Тебе, всіх вас уже протягом тисячоліть турбує патологічна історична "реальність". Як би ти назвав її з точки зору шукача, мандрівника, дослідника?

— Тупик Буття, Еволюції.

— А з точки зору інформатики?

— Нерозв’язний алгоритм.

— О, чудово. Це те що треба. Нерозв’язний алгоритм. Безумовно, кимсь нав’язаний. Алгоритм, який став тисячолітньою програмою багатьох народів. Практично всієї Планети. А отже — впливає і на долю інших світів. Він використовує мізерну частку сил і потенцій того, що ви називаєте тілом (тобто єства).

— Це правда. Наука вже визначила, що реалізується лише кілька відсотків потужності мозку, чуттів, ду-ховних можливостей…

— Отже, всі інші "можливості" — у розпорядженні інших векторів Буття, які ви називаєте інтуїцією, інстинктом, мріями, снами, астралом, менталом, божественними сферами, підсвідомістю, суперсвідомістю… і так до безмежжя, залежно від рівня "знання", а правильніше — сліпоти.

— І все ж таки реальність є, вона функціонує, підкоряється певним закономірностям та константам.

— Ти так гадаєш? Переглянь низку світоглядів останніх тисячоліть: плоска земля, земля на слонах, ки-тах, геоцентрична система, геліоцентрична, Всесвіт, що твориться з вибуху Першоатома, релігійні догми про формування Світу Деміургом з нічого тощо. Яким же закономірностям підкоряється Всесвіт? Індуським, чи майя, чи міфічним, чи середньовічним, чи механістичним законам Лапласа — Ньютона, чи релятивістським схемам теорії відносності?

— Згоден з твоєю іронією. Всесвіт існує на фундаменті втаємничених законів, ще невідомих людському розумові. Проте все ж таки закони є?!

— Звідки це відомо?

— З практики цивілізації.

— Саме практика цивілізації (і не лише на Землі) доводить, що відсутнє те, що ви назвали законом.

— Парадоксальна думка.

— Ваше поняття про закони — значно парадоксальніше, аніж прийняття думки про їхню відсутність.

— Дивно. Такі ідеї проповідував Зоряний Корсар та його учитель Аерас.

— Чудово. Отже, вони звільнилися від деспоти великої Химери.

— Що ж тоді керує Світобудовою, суспільствами, еволюціями?

— Обрана "історична" чи "космоісторична" реальність "склеюється" чим завгодно: релігією, нау-кою, історією, забобонами, національними чи племінними традиціями, стихійними сплесками жадань тощо. "Клей" не

має значення, колективна свідомість народів користується тим, який трапляється. Це може бути плюс, мінус, фашизм, комунізм, бандитська група, мафія, релігійний орден, поклоніння Богові, Сатані… аби тільки тримав купи учасників "реальності".

— Я зрозумів твою думку. Люди страхаються залишитися без певного "клею". їм страшно самостійно вирішувати свої проблеми, навіть формулювати їх. Хай хтось творить стратегію й тактику, а ми — підтримаємо його. Тоді й відповідальність — його. Гм, гм… Чудово! Який же вихід? Як же тоді "розклеїти" учасників апен-диксної "реальності", як визволити істот, котрі потрапили в тупик?

— Колективний вихід з космоісторичного тупика неможливий. Інерція узгодженого Всесвіту страшна. Адже його освятили всі сущі: від чутливих атомів — до гомо сапієнс, від амеб — до істот Духовних Сфер.

— Ти вважаєш, що існування Всесвіту — це узгодженість всього сущого? Це — домовленість свідомо-стей протягом Вічності про певні правила гри?

— Нарешті ти народив потрібну думку. Саме так.

— І ця узгодженість правил гри всіх учасників космічної рулетки і є закон?

— Так. Тоді ти повинен збагнути, що "вийти" з цієї вселенської в’язниці практично нема куди. Ти вихо-диш у порожнечу.

— Але ж Зоряний Корсар вийшов? І його подруга. І їхні соратники.

— А Світ дуже відчуває їхню свободу? Я певен, що вони самотні. Тому потрібен міст від понево-леного Буття — до самотнього. Майже до уявного.

— Гаразд. Тоді давай помріємо. Колективний вихід марно готували. Отже…

— Отже, потрібні мінімальні групи усвідомлення виходу. Саме — усвідомлення. Доки відсутня потреба виходу, доки вона не стала бичем свідомості, даремно нав’язувати соціуму парадоксальне рішення. Спробуй продовжити мою думку сам. Які мають бути перші кроки, щоб змінити алгоритм безвиході?

— Я гадаю, що перше завдання — визначення фрагментів інших реальностей: у мріях, у сновидіннях, у відчуттях, у міфах, у спонтанних відкриттях учених, у священних заповітах, де можуть бути захоронені в труну містики парадоксальні рішення.

— Правильно. А далі?

— Добудова цих фрагментів. Гармонізація їх. Формування в свідомості — якнайповніше — нової реа-льності, що випливає з того чи іншого фрагменту.

— Це те, що Бог Апокаліпсису говорить: "Се, творю все нове…"

— Чудовий алгоритм. Тільки так. Все нове. Бо старі латки на новій тканині Буття — абсурдні й руйнівні. Таким чином, ти вивільняєш свідомість від влади апендиксної "реальності". Ви оволодіваєте можливістю вільного переходу від реальності до реальності.

— Прекрасно. Христос казав: "У Вітця Мого осель багато".

— Бачте, Землі давно подаровано визволяючі заповіти. Йдемо далі. Ви повинні шукати перехрестя, де зустрічаються інші реальності з цією — апендиксною. Це так звані точки вибору (як у казці: направо під-еш, наліво підеш і т. д.), які не були реалізовані. Наприклад, була можливість сміливого вчинку, а ти — від-ступив: зустрів романтичну

дівчину, покохав, а одружився з багатою або знаменитою; міг би вирушити в таєм-ничу експедицію, а віддав перевагу кабінетній праці. Таких знехтуваних фрагментів — безліч.

— Я зрозумів, Чорний Папірусе. Потрібна сильна енергетична група Воїнів Пізнання, узгодженість но-вих векторів, прийнятних для всіх учасників. Діяти лише те, що воліє свідомість, що прагне виходу. Неді-яння на творення псевдо-реальності. Синтез енергоканалів у власному єстві й у Всесвіті. Оволодіння єдиним потоком Сили. А далі — через точки вибору (сингулярності) вихід до інших реальностей, тотожних з нами, тобто народження в повну свободу, в світ імпровізації.

***

Група чекістів у військовій уніформі та кілька лікарів-психіатрів у халатах хутко оточили купку Космо-краторів, замкнули їх у тісне кільце. Офіцер, який на бігу люто матюкався і репетував, схопив Гореницю за ру-ки, затряс його.

— Де бокал, падло? Куди ти заховав його?

— Який бокал, командире? — Здивовано скрикнув Гореница. — Про що ви питаєте?

— Ти з мене дурня робиш? — Люто визвірився офіцер, замахуючись на хворого. — Я дивився в бінокль за вашою бандою і бачив…

— Чому в бінокль? Яка банда? — Раптом втрутився Владисвіт, встаючи з лавочки. — Товаришу підпол-ковнику, ви втручаєтеся в процес лікування, і я не дозволю…

— А хто ти такий, щоб мені не дозволяти? — гаркнув офіцер, наливаючись гнівом. — Та я всіх вас…

— Я керівник психіатричного центру республіки Гордій Безсмертний, — спокійно відповів Владисвіт. — Член Всеєвропейської Академії Психіатрії. Маю повноваження від Політбюро партії і Міністерства безпеки бути опікуном особливо цікавих випадків у лікарнях відповідного типу. Вас задовольняє така відповідь? Чи потрібне підтвердження від товариша Сталіна?

На офіцера ніби вилили відро холодної води. Він миттю скис, розгублено оглянув своїх супутників.

— Я… я отримав завдання, — забелькотів чекіст.

— Від кого? — Суворо запитав Владисвіт, свердлячи його пильним поглядом.

— Від високого начальства… мені звелено забрати бокал… чи келих… як тільки з нього почнуть пити хворі…

— Дивно, — знизав плечима Владисвіт. — Вашому керівництву потрібен келих? Яким забавляються хворі?

— Нам повернули келих, — зауважила Галя Курінна. — Сказали, що річ повністю належить нам.

— Хто саме звелів вам захопити келих? — Вперто допитувався Владисвіт, намагаючись дивитися в очі офіцерові. Той крутив головою, бігав поглядом то по грозових хмарах, то по жовтіючих кронах дерев, проте безсилий був випручатися з гіпнотичного впливу психіатра.

— Я… я… я не можу сказати…

— І все-таки…

— Мені заборонено…

— Ким… заборонено?

— Тим, хто велів узяти келих.

— І куди ви його мали віддати?

— У мене б його взяли.

— Хто?

— Хтось узяв би одразу, як тільки…

— Як тільки…

— Як тільки я вийшов би з лікарні.

— Отже, не ваш начальник звелів таке? Чи, може, мені варто негайно зв’язатися з вищим керівництвом держбезпеки, щоб дізнатися…

— Ні, ні, не треба, — зблід офіцер. — Можливо, я неправильно зрозумів своє завдання. Можливо, це на-слідок перевтоми. Я прошу вас… забудьте прикрий інцидент. Займайтеся своїми хворими. Ми підемо. Всім іти за мною, — махнув рукою підполковник до підлеглих.

— Гаразд, ідіть, — сказав Владисвіт. — А з велінням того, хто вам дав наказ, ми розберемося.

— Справді? — засяяв чекіст. — Ви з ним знайомі?

— Дуже давно, — іронічно озвався Владисвіт. — Багато віків тому.

— Як? — розгубився офіцер. — Про кого ви? Я не розумію.

— Я пожартував. Ви вільні. А про келих забудьте… його просто не було… Вам здалося…

— Згоден. — Голос підполковника зів’яв, очі затуманилися сірою плівкою. — Справді, мені щось приве-рзлося. Будьте здорові, до побачення.

— До побачення, — дружно сказали всі Космократори, усміхаючись приязно небажаним гостям. Чекісти і лікарі в халатах зніяковіло пошкандибали через прогулянковий майданчик до центрального корпусу. Коли вони відійшли на пристойну відстань, Гореница тихо, але з притиском сказав:

— Ви зрозуміли, що сталося?

— Так, — вихопилося у Галі-Громовиці. — Аріман знову не знайшов нічого ліпшого, як захопити келих з субстанцією невмирущості в критичну мить.

— Отже, він знає про те, що сталося, — ствердив Владисвіт.

— А тому не залишить нас у спокої, — додав Григір. — Мені ясно, що офіцер безпеки психологізований. Це — натуральний зомбі. Після того як Владисвіт його розрядив, він забув, для чого здійснив свою безглузду акцію.

— Добре, це другорядна справа, — владно втрутився Горени-ця. — Нині головне — аналіз того, що від-булося в Троян-полі. Чи всі залишили своїх двійників там… у минулому? Громовиця?

— Так. Я там, — ствердно мовила Галя. — Проте ще не ввійшла в плин свідомих подій. Я нещодавно на-родилася від дружини волхва Горислава. Мене нарекли ім’ям Світа.

— Добре, добре, — вдоволено прошепотів Горениця, заплющивши очі, ніби прислухався до чогось дале-кого й нечутного, — дуже влучне попадання. Прямо в "десятку", як кажуть стрільці.

— Що це означає? Чому ти говориш так втаємничено?

— Жодної таємниці, — заперечив Горениця. — Навпаки, все має бути гранично ясно. Зрозумійте, що по-трапити у космоісторичну мішень, яка розташована за п’ять тисяч літ від нас у так званому минулому, та ще й в динамічному хвильовому розпливанні, — це майже немислима річ. І якби не корекція Горіора та Гледіс… Втім, повинні зрозуміти самі. Громовице, ти станеш улюбленою подругою славетного Ріяма… того воєводи і кшат-рія, котрого Схід величає Рамою.

— Ти мовиш про Сіту?

— Так. Протягом тисячоліть Світа перетворилася на Сіту. Та досить про те. Меркурію! Ти побачив себе там?

— Так, — сказав Григір. — Я народився Ріямом. Проте інша жінка, яка врятувала мене в горах на Близь-кому Сході, дала дитині ім’я Яні — син зірниці. І я не розумію, як може бути, щоб…

— Зажди, — махнув рукою Горениця-Горикорінь. — Містерія лише почалася. Ми будемо аналізувати плин подій там, у минулому, щоб коригувати їх відповідно до задуму Горіора. Владисвіте, хто ти?

— Магатям Ям.

— Чудово. А ти, Сократе?

— Боян Дивогук.

— Юліано?

— Я стала дівою Макошею, — ніяково й зворушено промовила Марія-Юліана. — Проте мене цікавлять деякі логічні умовиводи. Там, в минулому, логіка мовчить, усе здається природним і узвичаєним, а нині, коли я мислю розумом людини раціонального віку…

— Ти сама даєш відповідь, — засміявся Горениця. — Дисгармонія між психіками далеких епох вражаю-ча. Саме в тому й суть, щоб подолати прірву космоісторії, що розвела частки єдиного Духа так далеко. Тут корінь перемоги. В усякому разі, тимчасової перемоги Арімана. Втім, ти дарма кажеш, що у тебе розум ра-ціональної людини. Якби це було так, експеримент провалився б. Отже, всі ми ще зберегли іскри Першоцілості. Інесо? Хто ти в Троян-полі?

— Баба Гайя, — відповіла русява сестра, тихенько засміявшись, і на її рожевих щічках з’явилися звору-шливі ямочки. Дивлячись на неї, всі Космократори теж засміялися. — Диво в тому, — додала вже серйозно дів-чина, — що я пам’ятаю все, що знала та мудра Магараня Гайя. Переді мною навіть відкрилися прадавні сторін-ки космоісторії.

— Добре, добре, друзі, — вдоволено кивнув Горениця. — А ти, Чайко?

— Я — Матуся Горогна, — блиснувши палкими очима, сказала чорнява дівчина. — Володарка знання Троян-поля, покровителька острова Хора — притулку воїнів-лицарів, опікунка всіх характерників. Ахейці, ге-ракліди мене люто ненавиділи і називали Медузою Горгоною.

— Коло замкнулося, — рішуче кивнув головою Горениця. — Перший ступінь експерименту вдалий. Те-пер маємо зв’язатися з Горіором, щоб кожен крок був узгоджений з волею вищої Ноосфери. І ще… потрібна кореляція інших реальностей.

— Тобто зв’язок з іншими своїми двійниками, модифікаціями? — запитав Григір.

— Так, — кивнув Гореница. — Тоді Аріману неможливо буде імпровізувати, бо два вільні алгоритми, синтезуючись у раптових виявах, руйнуватимуть будь-яку ворожу програму. Ви збагнули?

— Так, — тихо, але дружно відповіли Космократори.

— Решта — залежить від Владисвіта, — владно мовив Гореница. — Чуєш, друже? Подумай, як нам захи-ститися від хаотичних нападів випадкових чи цілеспрямованих зомбі.

— Я зроблю ось що, — впевнено відповів Владисвіт. — Нещодавно Психіатричний Центр отримав окре-му ділянку. Там є кілька котеджів, клініка. Довкола ліс, спокій, тиша. Звичайно, буде охорона, але під моїм на-чалом, ясна річ. Я вимагатиму, щоб групу хворих передали мені. Пообіцяю держбезпеці, що зможу з певністю виявити, хто ви і звідки. Доки триватиме обсервація, досліди… ми будемо в безпеці й завершимо задум Горіо-ра. Згода?

— Згода, — трохи поміркувавши, сказав Гореница. — Та найголовніше для мене — зв’язатися з власним двійником у тій реальності, де він розв’язує таємницю мандрів у часі.

***

(Із щоденника Сергія Гореници)

…Сьогодні були гості. Мої друзі з Інституту проблем буття. Соколенко порадував новинами. Останні експерименти, де враховано невдачу катастрофічного досліду, дали дивовижні результати. Виявляється, що класичний погляд на вектор часу — минуле, сучасне, майбутнє — найпримітивніша концепція, яку лише мож-на уявити.

Векторів часу — безліч.

Вони, як віяло голок на їжакові, генерують хвилі хрональної сустанції увсебіч, даючи можливість і право кожному творящому духові обрати будь-які координати буттєвості для власної творчості. Кожен мо-же мати самостійний Всесвіт. Відкритий для інших або закритий для інших. Господар нашого світу — Аріман — знав цей закон. І злочинно сформував сферу лише по одному — найпримітивнішому — вектору.

Хлопці фантазують, радіють. Мріють прокласти стежки у кілька векторів, альтернативних існуючому, щоб відкрити для романтиків нові континенти Буття. Інші Всесвіти. Інші сфери. Інші планети. А може, навіть такі форми та вияви буттєвості, що годі їх уявити обмеженим земним інтелектом.

Настане епоха Безсмертя.

Чи не її пророчив Христос, стверджуючи: "У Вітця Мого осель багато?"

Написав ці рядки — і глибоко замислився. Перед внутрішнім зором яскраво постав образ Христа, як він запам’ятався ще з юнацьких сновидінь… чи, може, видінь? Раціональний розум дивувався тим видінням, але чому той Образ знову й знову повертався до свідомості сучасного вченого, вихованого на парадигмі матеріаліс-тичної науки?

Яке значення Великого Учителя Нового Заповіту у змаганні з Аріманом? Хто Він у містерії Космократо-рів? Чи зустрічали ми його тоді, коли Він ходив тяжкими стежинами Землі? Хто скаже про це? І чому раптом у мене виникло таке палке бажання зрозуміти суть Його Місії?

Уже засинаючи, знову сформулював у серці болісний запит: "Чи зустрічали ми Його тоді, коли Він ходив тяжкими стежинами Землі?"

А в свідомості луною прокотилася відповідь: "Коли воєвода йде на битву, друзі поспішають стати пліч-о-пліч з ним для змагання з ворогом".

Я розплющив очі. Хто це? Звідки такі владні слова?

Біля мене стояла блакитна постать Горіора. На осяйному обличчі промінилася дружня посмішка.

— Це ти, Зоряний Корсаре? — зрадів я.

— Так. Я почув твій запит. Це визначальний пункт у твоїх пошуках. Місію Космократорів ви хіба розга-даєте без розуміння Місії Христа?

— Ти хочеш сказати, що Христос… це ти?

— Христос — Вічне Слово Всесвіту, — заперечив Горіор, присідаючи біля мене на кріслі. — Дві тисячі років тому я вирішив стати Його виразником, Його вустами…

— У тілі Ісуса?

— Так.

— Тоді скажи мені, чому відсутнє Євангеліє від Христа? Чому писали Благу Вість люди другорядні, але не Він?

— Хто сказав тобі, що Він не писав? Євангеліє Вічності звучить у Всесвіті, у кожній душі. Кожен пише його так, як чує. Біда в тому, що обоготворюють посередні або сумнівні варіанти. Прийнятні для більшості. А тотожні варіанти переслідувалися й знищувалися.

— Чому?

— Така стратегія Арімана. Ким би він не був — узурпатором Космічного Права чи зрадником Вітця.

— Горіоре, ти стверджуєш, що для успіху нашої місії треба знати правдиву Вість про Христа?

— Так, Горикореню, — ласкаво відповів Зоряний Корсар. — Людство Землі тісно пов’язане з цим Обра-зом. Слово Христа формувало суть Людини Мислячої. Хай воно затемнювалося, спотворювалося, потрапляло в полон Антилогоса, але в першо-суть людей, в їхню психогенетику посіяні зерна Вічності, що їх безсилий спо-пелити весь легіон Володаря цього світу.

— Тоді я прошу тебе, доки я не приступив до остаточних експериментів прориву, розкажи мені все, що має право знати людина, втілена в цій сфері?

— Я для цього й прийшов, друже! Запитуй.

Частина друга

Євангеліє від Христа

— Учителю! Апостол Іван писав: "В Початку було Слово…"

— Течія часу спотворила правдиву суть мудрості Благої Вісті. Треба читати: "Одвіку єсьм Слово".

— Тобто інформація Всесвіту вічна?

— Так.

— З яких джерел наповнився цей Океан, який назвали Богом? Адже Слово єсьм у Бога і Слово єсьм Бог?

— Творець і Творення єдині. Хто бачив Сина — той бачив Вітця.

— Хто ж такий Вітець?

— Об’єднаний Дух всіх творящих Батьків.

— Чи був Початок у цьому потоці Буття? Адже сказано у Книзі Книг: "В Початку сотворив Бог Небо і Землю…"

— Одвіку творить Дух Вітця світи. Кожна мить такого Творення — Початок і Кінець. Я оповідав учням дві тисячі літ тому притчу про зерно, котре, зберігаючи себе, самотнім залишається, а вмираючи — багатий врожай дає. Ти розумієш суть притчі?

— Так. Це — закон трансформації. Якщо заглибитися в його зміст, то випливає страшний висновок: як-що Вітець зберігає себе — то самотнім залишиться. Якщо народжує Сина — то зникає, вмирає…

— Нарешті! Вперше я почув слово розуміння моєї простої притчі. Навіть мої учні першого євангельсько-го періоду боялися прикласти цей радісний закон до Місії Христа. Ти пам’ятаєш, що я відповів Пилипу, коли той попросив показати Вітця?

— "Хто бачив мене — той бачив Вітця".

— Який же ти висновок робиш з цієї відповіді? Чому цей закон бачиться страшним?

— Смерть Бога? Це жахливе припущення. Хіба що символічне розуміння прояснить суть?

— Навіщо символи? Настала пора говорити все, як воно є направду. Люди в полоні грубої очевидності. Навіть Голгофа їх не навчила розуміти своє значення і призначення. Сентиментальна й трагічна історія: народилося від непорочної Діви Боже Дитя, батьки зберегли його від люті земних володарів, воно виросло й збагну-ло свою спорідненість з Духом Небесного Вітця. Сповнившись Мудрості, Учитель проголосив добу Царства Небесного. Ти розумієш, що це значить?

— Тепер почав розуміти. Людина, виплекана в земному лоні, має стати птахом зоряної Безмірності. Проте хіба могли люди тієї примітивної соціальної формації зрозуміти символ "Царства Небесного"? Прості рибалки, митарі, бродяги, гулящі дівчата?

— Дивно слухати твої слова! Ти знову потрапляєш у полон часових ілюзій. Адже сказано: "у Бога один день як тисяча літ і тисяча літ — як один день". Гусінь заздалегідь обмотується шовковинкою, щоб згодом ста-ти крилатим створінням. Місія Христа передбачала пробудження в людині зоряної істоти, Божого Сина і пове-рнення його до рідної оселі. Кому ж найпершому треба сказати про суджений шлях Преображення? Тому, хто відчув тягар земного буття. Хто готовий розпрощатися з буттям у тілесній темниці. Хто розуміє марноту тлін-них вартостей. Хто прислухається до голосу Неба, що одвіку лунає в серці.

— Зажди, Учителю! Повернімося до попередньої притчі про зерно, яке повинне вмерти, щоб породити інші зерна. Отже, породивши Сина, Вітець вмирає. Куди ж тоді він возноситься, праворуч від кого він "возсідає"? Навіть я, керівник групи Космократорів, учений, котрий пробиває стіну часу, розгублено замислююся над цією тайною.

— Правда твоя. В цьому велика печаль. Павутина Арімана надто тісно сповила свідомість синів Божих. А відповідь — лежить на поверхні. Дух Вітця — Об’єднаний Дух усіх творящих Батьків. Ти вже почув це. Породивши Сина, Вітець перелився в своє продовження.

— Але ж Син сконав на Голгофі?!

— І посіяв Себе у ноосферне поле Всесвіту. В озимій ниві людства дрімають мільйони Христів, готую-чись до великого народження Нової Землі й Нового Неба. Учитель Нового Завіту направду воскрес із гробу людського тіла, бо сів одесную кожного вітця землі.

— Я зрозумів тебе, Учителю. Своїм подвигом Христос дав можливість і право кожному творящому ду-хові дорости до Синівства Божого, взявши до правої руки скіпетр Новотворення, а відтворивши в собі Образ Сина, з’єднатися з Об’єднаним Духом творящих Вітців. Тобто — вернутися до рідної оселі, подолати динаміку руйнації.

— Правильно мислиш. Саме це я мав на увазі, коли казав учням: "Пізнайте правду, і правда звіль-нить вас". Я заповідав епоху Правди.

— Гаутама Будда теж казав про страшне лихо неуцтва та ілюзії.

— Теж моя місія для підготовки Місії Христа, якого на Сході вимріювали в образі Майтрейї.

— Прекрасно. Отже, очікуваний прихід нового Спасителя — це міраж? Ілюзія? Містифікація?

— Чому ж? Адже я сказав: мільйони Христів очікують нового народження. Це гряде незабаром. Новий Заповіт — направду істинне свідчення. Прихід Христа чи інших омріяних Спасителів — це самопробудження Світу, коли кожен, хто не спопелив зерна Духа, побачить Христа в собі, вогненно преобразившись у свою правдиву сутність. Я був лише першим лелекою з Батьківського Гнізда. За мною полетить все людство.

— Яка радість, Учителю! Але як це відбудеться практично? Адже наші іскри розсіяні в безоднях розірва-них світів. Їх треба звести докупи.

Новий Заповіт стверджує, що Христос з’явиться в небі з силою і славою ве-ликою.

— Правда. Новонароджений Дух Людства окрилатіє і зіллється з Океаном Христа-Слова навіки. Прояв-лено це буде відбуватися як багатомірний вихід мислячих істот у зоряну Безмірність.

— Зажди, Учителю! Ти так високо мене підняв у мрії, але… Але я забув про Арімана, про наше падіння, про долю Землі, про так зване падіння Люцифера, про містерію земних релігій. Треба ж якось все це ввести в річище розуміння.

— Гаразд. Запитуй.

— Розпочнемо від Першоджерела. Адже тобі відома його таємниця? Сказано: "Все почало бути через Слово". А Слово тотожне з тобою у розумінні людей.

— Так, я злитий воєдино з вічним Джерелом Слова. Проте сподіваюся, що ти остережешся обвинува-чувати Слово Вічне у творенні патологічних світів?!

— Як же розв’язати цю дилему? Все — через Слово, але Слово не завжди відповідальне за патологію?!

— Один іде в поле, щоб посіяти пшеницю. Інший — щоб перестріти там подорожнього і пограбувати йо-го. Шлях один і той же, а результати різні. Притча про таланти, яку я розповів учням, просто пояснює суть справи. Вартість талантів однакова, проте один умножає їх, а інший — закопує в землю, тобто — умертвляє. Та навіть такий варіант терпимий, а коли людина, отримавши талант, тобто певні творчі можливості, спрямовує їх на руйнацію, на убивство, на деградацію — тоді вона стає виразником Антислова. Промінь Сонця напоює все живе: енергія флори, енергія нафти, вугілля, психоенергетика людства — все

від Сонця. Та хіба винне Сонце у злочинах певної частини мислячих істот?

— Тоді ми не можемо говорити про Творців у священних переказах усіх народів як про безпомилкових Архітекторів Світобудови. Тоді про них варто говорити як про певні закони природи.

— Ось тут якраз ти глибоко помиляєшся. Вітець — Дух Життя — діє безпомилково. Тільки розуміння помилки або безпомилковості у Вічності далеке від поняття, що виникло у обмеженій сфері умовного буття. Ти згадай короткі речення в першій главі Книги Книг. Там, попри всі старання теологічних мудреців, зберігся ос-новний алгоритм Божого Творення. Інформаційна стріла Слова-Світла пронизує хаос. З безвидності форму-ються світи — відповідно до веління Логоса. Перша фаза: розділяється Світло від Пітьми. Світло стає першим ваялом Божественного скульптора. В його променях народжуються сфери, планети, сонця, міріади істот. І, на-решті, Діти Божі увінчують цикл Творення. їм доручено опікунство над Світобудовою, отже — довершення і плекання прекрасного саду Буття.

— Розумію, розумію. Тоді фраза: "І спочив Бог від справ Своїх" — означає, що Вітець перелився у Дітей Своїх, у людство.

— Не лише Вітець, а всі іпостасі Джерела Буття. І Син, і Дух Святий.

— Диво дивне. Тоді роз’яснюється вся подальша історія Ветхого Заповіту і Нового Заповіту.

— Благо тобі, якщо зрозумів. Це означатиме, що Дух Віт-ця повертається з далеких мандрів і настане по-ра очищення винограднику від лукавих орендарів. Запитуй, запитуй…

— Хто ж тоді з’являється в подальших главах Книги Книг? Хто ліпить Адама з глини, а Єву з ребра Ада-мового? Адже Першолюди вже були сформовані за образом і подобою Найвищого?!

— Так, Діти Зірниці Творення отримали всю потенцію Вітця, як отримує кожне зерно всю силу й можли-вість тієї рослини, яка його породила. Проте є Об’єднаний Дух творя-щих Батьків, а є Об’єднаний Дух руйнів-них Батьків.

— Тоді ми приходимо до дуалізму? Рівноцінність зла й добра, ненависті й любові? Бога й Сатани?

— Помилкове уявлення. Творящий вектор спрямований у глибини Вічності. Руйнівний вектор, породив-ши час, сам прирікає себе на вичерпність, на конечність.

— Отже, той, хто формував людину тілесну, був Духом руйнацій?

— Суди по плодах. Я давно це сказав.

— Саме тому ти назвав цього Лжебога ЛЮДИНОВБИВЦЕЮ, який не встояв у істині?

— Так. Кожен його крок був сповнений провокування і погрози. Юне людство Землі було застрахане і стало маріонеткою узурпатора. Кожен історичний цикл заглиблював мислячих істот у все глибші лабірин-ти безтямності, а Господаря Сфери — оповивав ореолом злоби, обману і лукавства.

— Тепер розумію: Дух Вітця віддав себе для народження великої людської сім’ї любові, а дух Узурпа-тора грубо захопив владу на вселюдському кораблі і змусив поклонятися Богові зовнішньому, грізному, мстивому!

— Так.

— Тоді ти прийшов не з міфічних небесних висот, а з самої глибини Вселюдського Духу?

— Смішний мій друже! Адже це перші мої слова: "Царство Боже внутрі вас".

— О проклята інерція тужавого земного розуму! Кого ж тоді слід величати Твоїм Вітцем?

— Як і досі — Дух Вічного Життя, Об’єднаний Дух творящих Батьків.

— А чи був у тебе земний батько?

— Звичайно, як і в кожного сина людського. Дивні люди: самі засуджують покриток, а мою генеалогію спотворили до абсурду. Все було просто і прекрасно. В ту пору світ клекотів передчуттям приходу Месії, Спа-сителя. Мудрий Йосип розповідав юній Марії легенди віку про грядуще Боже Дитя. І така любов до Небесного Світу радості переповнила серце чистої дівчини, що вона покохала зрілого чоловіка, а мій Дух об’єднав чудову пару нерушимим шлюбом. Народилося земне дитя від любові земного подружжя і моєї волі — здійснити споді-вання Об’єднаного Духу Батьків. Те, що залишилося в текстах відомих переказів, — творчість обмеженого ро-зуму тих або інших фанатиків. Кожен бачить такого Бога, якого заслуговує!..

— Тепер я розумію таємницю появи в тій або іншій сфері буття Образу Грізного Бога. В інформаційно-му джерелі Всесвіту, окрім творящих потоків, є струмки руйнівного духу давніх цивілізацій. Вони намага-ються вплести себе до животворного річища нормальної Еволюції, як це роблять віруси в тілі земної людини. І тоді в ноосфері з’являється своєрідна ракова психопухлина. Вона домінує над течією життя, зупиняє всі спроби одужання. Як же одужати людям, як усунути

цю пухлину? Атеїзм пробував цілком позбавитися від ідеї Бога, але ми впали ще глибше у безодню абсурду.

— Просто ноосферна пухлина перекочувала в проявлений світ. Метастази пронизали всі рівні буття.

— Який же вихід?

— Збагнути повною силою те, що я сказав ще дві тисячі літ тому: "Царство Боже впутрі вас". Люди ще досі відчужують Бога від себе. Вони нагородили храмів, ікон, ритуалів, молитов, табу, обрядів, щоб заглушити голос Бога в собі. Вони жахаються самої думки про те, що творяща Божа Воля, як могутня пружина, напру-жена в їхньому серці, в розумі, в почутті, в інтуїції, у волі, у любові. Вони готові слухати голос Антагоніста, Антилогоса, виконують його волю невпинно, щоденно, навіть не помічаючи цього. Безперервні війни, злочини, руйнації, взаємна ненависть, жадібність до ілюзорних зовнішніх благ, сліпота до очевидних законів краси і Преображення, які демонструє їм Мати Природа, — все це несе біль, страждання, муку, але ж не зупиняє течії злоби.

— Ти сказав, що грядущий прихід Христа буде як колективне Воскресіння мільйонів Христів, посіяних тобою у ниву людства. Саме тоді спопелиться Дух Руйнівних Батьків? Тоді відбудеться великий відбір і роз-ділення?

— Так. Ти пам’ятаєш, що я сказав Івану на Голгофі? І своїй любій Матінці теж?

— Пам’ятаю. "Ось Матір твоя. Ось син твій".

— Тим самим Пречиста Діва стала Матір’ю всіх творящих людських душ через Івана. Тим самим всі творящі душі прилучаються до єдиної Божої Сім’ї. Ти розумієш, який вражаючий важіль всемогутності Ноо-

сфера передала земним поколінням? Чому ж задрімав так тяжко людський дух, чекаючи допомоги від Бога, який в глибині власного єства?! Чому захололо людське серце, яке повинне б стати іскрою Вселенського Віт-цівського Серця?

— Ти згадав про серце як про символ?

— Інакше. Серце — альтернатива інтелекту. Інформація у вашій сфері визначається як потік знання пев-ної насиченості.

— А насправді — що ж таке Логос-Слово?

— Самобуття. Саморозкриття. Простий приклад: хіба зерно, щоб зростити з себе рослину, отримує інфо-рмацію десь збоку? Хіба є якісь закони саморозвитку зерна, окрім тих, що втаємничені в генах його? А людина шукає "знання" де завгодно — у зоряних просторах, у надрах елементів, у глибинах мікросвітів, у теоретичних спекуляціях, — але не в своєму серці, тобто — у власному ядрі Буття, в Оселі Вітця.

— Ти стверджуєш, що серце не лише орган кроводинаміки, а й сингулярна точка Буттєвості?

— Думай простіше: серце — престол Бога. Серце має втаємничені артерії зв’язку з усіма сер-цями живих істот Всесвіту, з серцями елементарних часток, з серцями зірок, планет і далеких сфер існування. Через серце люди зможуть повернутися до Першобуття, здолати вікову розтерзаність Буття, об’єднати відчу-жені світи полум’ям Любові.

— І Антагоніст може бути преображений? Сили Люцифера теж зможуть увійти до Оселі Вітця?

— Якщо збагнуть суть свого падіння. Якщо спопелять у собі дух руйнації. Запитай чисту дитину: чи за-хоче вона перебувати в Едемі Радості, знаючи, що десь знемагають у муках міріади духів?

— Дитина не захоче. Це — істина. Вона пожаліє навіть Сатану.

— Тоді всім людям треба стати дітьми. Адже сказав учням своїм: якщо не будете як діти — не ввійде-те в Царство Небесне. Космічний Океан не прийме істот, сповнених бажанням помститися за власні муки. За-пам’ятай, мій друже: дух Арімана нерозривний з духом людства. Розгадайте цю загадку. І пробудіть серце. На-ближається цикл великого Воскресіння. Я приготував для людей чудовий Сад Радості. Ручаюсь: у нього ввій-де кожен, хто омиє серце вогнем любові і приготує вбрання духу, що не тліє у Вічності. Серце здолає для вас усі бар’єри Часу й Простору. Серце подарує небесну науку Істини. Серце озброїть бездонною енергією. Най-дальші світи будуть на відстані простягнутої руки. Мій улюблений учень Іван правдиво писав: "Хто воліє — хай бере воду життя задарма". Виходьте на нове чисте Боже Поле творення. Не чіпляйтеся за темниці вчора-шнього обману. Могутній Океан Буття кличе мужніх капітанів мрії. Космічні урагани прагнуть погратися з ва-шими духовними вітрилами!

Поспішайте об’єднати серця друзів у багаття Божого Братерства!..

Частина третя

Сонячний ковчег

(Із щоденника Сергія Гориниці)

…Після відвідин Зоряного Корсара не спав до ранку. Свідомість вирувала, мов потужне багаття. Всі гли-бини психіки збурилися, зриваючи архаїчні шари ментальних містифікацій, нагромаджених людством упро-довж тисячоліть історичних блукань у глибинах численних лабіринтів.

Місія Христа постає перед оком розуму велично й просто. Ми досі не збагнули поняття Великої Жертви. Ми щоденно п’ємо кров його і їмо тіло

його, а перетворили вселенську містерію в спектакль Євхаристії. Нам подаровано творящу силу Найвищого, а ми забавляємося технічними цяцьками відчужених елементів та сти-хій. Ми давно б уже могли творити Нові Світи, уподібнившись Духові Вітця, а ще й досі клепаємо консервні коробки пристроїв, ховаємося в них, ніби слимаки, прагнучи ступити на поверхню інших світів завойовниками, а тим самим — допомогти Аріманові цементувати фундамент його лабіринтного царства.

Ось тут розгадка того, що сказав Зоряний Корсар: "Дух Арімана нерозривний з духом людства. Розга-дайте цю загадку..." Так, так! Потрібен точний гнозис: хто кого породив — Головний Координатор цей тримір-ний світ чи навпаки?

Ох ти! Здається, я торкнувся найдревнішого вузла. Він так просмолений, що годі його розв’язати. Треба рубати. Виникає дивна аналогія між динамікою вірусів і динамікою психосфери. Віруси мають ключ для запус-ку процесу реплікації, отже, ДНК клітини приймає наказ вірусу як свій. Чи не те саме з велінням небесних па-разитів-богів? Чому людство слухняно виконує їхню волю, навіть персоніфіковану через примітивних жерців та священнослужителів? Отже, слуги Божі чомусь зуміли оволодіти кодом наказу, притаманним психіці людей? Як це сталося? Коли?

Христос, безумовно, перший розгадав страшну таємницю і повстав на деспотію Князя світу цього. Адже він чітко сформулював своє ставлення до Володаря, котрий узурпував владу над всією сферою: "Ось іде Госпо-дар цього світу, і в мені немає нічого". Ідеальне рішення. Відновити в собі вільний психогенокод, з’єднатися з Першовітцем, стати водночас сином людським і Сином Божим, тобто — відтворити на Землі Образ і Подобу Найвищого. І через жертву на хресті передати імпульс Преображення всім, хто відкриє серце і повірить у можливість одужання від падіння, від гріха прислужування Сатані. І цей найбільший гріх означає лише одне: ми самі виплекали Антихриста, годуємо його своєю

психікою, молимося йому, служимо і віддаємо воро-гові кров і тіло Христа, подаровані для нашого звільнення.

Гряде дивовижне повстання духу людського. Повстання на самого себе. На свого фальшивого двійника. Не принижене бурмотіння псевдовіруючих чи псевдоучених (і ті, й інші — холопи Арімана, або холопи мерт-вих "законів" речовинної сфери), а оновлення світу, народження його у вогняну Сутність.

Сьогодні мають прийти мої хлопці. Буде цікава розмова. Треба перевірити експериментальне низку при-пущень і осяянь. Оператор буде віднині в серцевині будь-яких дослідів. Його серце контролюватиме хід про-цесу. Це усуне зраду, бо не стане проміжних ланок між експериментатором і експериментом, його результатом. Енергія, можливості, знання — все випливатиме з самої людини. Нова технологія стане направду божествен-ною. Ми зможемо подолати обмеження і класичних теорій, і релятивних висновків сучасних космогоністів

Треба поспішати! Бо хто зна, що задумав Аріман. Доки Космократори розпорошені в інших реальностях, моє серце буде в тривозі. Зоряний Корсар допоможе, але ж і Головний Координатор Ари використовує весь потенціал людства, щоб ускладнити лабіринт псевдобуття до безмежності.

Задрімав на якусь годинку перед світанком. І привидівся мені яскравий сюжет. Ціла фантастична новела. Очевидно, недарма вона так чітко відобразилася в свідомості, бо в ній викристалізовано вельми цінну думку про механізм Преображення грядущої людини.

Запишу все, як запам’ятав. Хай мої хлопці прочитають. Разом подумаємо.

***

— "Капела"! "Капела"! — Звучало у просторі.

Мої руки гарячково обмацували вузли електронного мозку, намагаючись знайти пошкодження. Все мар-но! Таємничий потік радіації миттю вивів з ладу всю апаратуру квантових двигунів і радіозв’язку.

— "Капела"! "Капела"! Чому замовкли? Що з вами? — Линув турботливий поклик Землі.

Експериментальний квантовий корабель "Капела" безпомічно падав на Плутон. Вісім годин тому сталося нещастя. Двигуни замовкли. Згасли екрани радіотелезв’язку. Тільки автономний гравіоприймач ще повторював заклик рідної планети. Та я безсилий був відповісти.

Корабель летів у безвість. Якщо його не зупинити — рідна система назавжди залишиться позаду, суб-променева швидкість понесе "Капелу" до далеких зоряних скупчень. Мовчазна й безпорадна, стане вона іграш-кою міжгалактичної пустелі.

Я вирішив діяти, махнувши рукою на будь-який ризик. Увімкнув ядерно-хімічні стартові двигуни, блис-кавичний політ "Капели" сповільнився. Минали години. І ось Плутон захопив у свої гравітаційні обійми безпо-мічний корабель. Він почав падати на планету мороку й таємниці. В царство страшного Аїда — повелителя смерті.

Що жде його там? Без пального, без друзів. Без зв’язку. Без надії на визволення.

Я мимоволі усміхнувся, згадавши напис на брамі до царства Аїда: "Хто входить сюди — облиш всяку надію". Дивовижна тотожність з моєю ситуацією.

Разом з тим до свідомості лізли химерні міркування, ніби в глибині єства, окрім розуму космонавта, був ще якийсь інший інтелект, котрий холоднувато-іронічно тішився трагічною ситуацією.

"Аїд — цар мертвих? Чим це підтверджено? Чому люди механічно приймають такі твердження прадав-ніх еллінів, навіть не спробувавши проаналізувати тексти міфів? Три брати Кроніди, Сини Часу — Зевс, Посей-дон і Аїд — розподілили між собою сфери впливу і володарювання. Зевс став володарем проявленої сфери й Олімпу, Посейдон запанував над водами (це, безумовно, астральний світ тонких енергій, бо вода в древніх тра-диціях — це динамічний світ вітальності). Аїд став опікуном втаємниченого світу покійних, світу тіней. А оскі-льки таємниці нікому не пощастило відкрити, то фантазія людей нагромадила довкола цієї постаті безліч міс-тифікацій".

"У чому ж містифікація?" — здивовано запитав я в свого іронічного двійника.

"Ну хоча б у тому, що у третього брата Аїда відсутні будь-які критерії для "панування" в тіньовій сфері. Навіщо йому тіні? Користі з них жодної. Хіба може живий володарювати над мертвими? В ім’я чого?"

"А хто сказав, що Аїд — живий?"

"Сам міф це стверджує. Дружина в Аїда — Персефона — жива? Жива. Коли вона періодично поверта-ється до мужа свого, природа марніє, нидіє, вмирає. А вертається в світ — усе цвіте, оживає. Задумайся: дру-жина царя мертвих дарує землі струмінь воскресіння. Чи може життєдайна богиня бути в парі з володарем сме-рті? Тут великий обман..."

"У чому ж він?"

"У тому, щоб люди повірили в абсолютність смерті. А в глибині міфа якраз і закладено розгадку таємни-ці царства Аїда: там, де люди бачили смерть, — заховано джерело вічного життя. Що — химерна проблема? А хіба не те саме зробив Христос, подарувавши вражаючу формулу: "Смертю смерть подолав"? Шукай винуватця диверсії, який посіяв страх перед сферою Тайни, де струменить Джерело Сили й Життя..."

Що це зі мною? Позасвідомі глибини шукають утіхи у самозаспокоєнні? Чи, може, моя інтуїція знає щось таке, що недосяжне буденному розумові?

— "Капела", "Капела"! — Не вгавала Земля. — Чому мовчите? Другий квантовий корабель "Сонце" го-товий стартувати з Місяця на пошуки. Повідомте ваші координати!..

Легко сказати: повідомте! Галасувати на весь Космос? Включити телепатичний сигнал? Та я завжди ске-птично ставився до експериментів всіляких екстрасенсів та ясновидців. Я — це космонавт Буревій. Командир корабля "Капела"...

З пітьми наближалася зеленкувато-присмеркова поверхня Плутона, виростала на круговому екрані. Гост-рими жалами поблискували піки гір під променями далекого Сонця. Гадюками чорніли химерні звивини: чи то прірви, чи то річища колишніх річок.

— "Капела"! Друже Буревій! Чому мовчиш? — З болем вигукнув простір.

Це вже не просто Земля, а найближчий друг, командир групи космольотів на Місяці. Однокашник з юна-цької школи зореплавання, соратник у багатьох польотах. Звати його — Колослав. Перед внутрішнім зором виникли прозорі аквамаринові очі, рудувато-русява чуприна, вертикальна зморшка між брів. Знаю, друже, що ті зараз у відчаї, але чим маю зарадити? Прощай! Якщо моя підсвідомість не

обманює, і в царстві тіней є надія на рятунок — я знайду таку стежку. А ні — згадайте мене добрим словом!

З планети назустріч кораблю звихрилася хмара блискучих кристаликів, піднятих вибухами двигунів "Ка-пели". Зеленкувата мряка затуманила перспективу в оптичних отворах. І в ту ж мить почувся удар.

Корабель затріщав. На півслові обірвався поклик Землі. Мене жорстоко втиснуло в антигравітаційне крі-сло. Зовні долинали удари, скрегіт, потужна руйнівна вібрація.

А потім тиша й пітьма.

На якусь хвилю моя тяма вкрилася пеленою забуття. Потім до слуху, ніби крізь вату, проникло тихе ши-піння, свист. Я прислухався, відганяючи вольовим зусиллям хвилі знемоги. Свист не припинявся. Почало по-щипувати щоки й ніс, ніби на сильному морозі.

Невже виходить повітря? Я хутко закрив шолом скафандра. Ввімкнув подачу кисню, обігрівання. По що-ках потекли холодні струмки талого інею. Я розплющив очі.

Пульт, покритий памороззю, погас. Померкли вічка електронних пристроїв, індикатори навігаційного обладнання, локаторів. Серце "Капели" перестало битися. І десь у щілини виходить її останній подих.

Зціпивши зуби, затамувавши біль, я підвівся з крісла і пройшовся по каюті. Автомати не працювали — ні основні, ні дублюючі. Марно старатися зупинити агонію корабля.

Обтерши іній на дверцятах автономного управління, я відчинив їх і виключив подачу повітря в каюту. Його треба зберегти для скафандра. Сам до себе іронічно осміхнувся: "Навіщо це? Аби довше агонізувати?"

Вийшовши в коридор, я дошкандибав до реактора. Де-не-де товстелезні стіни космолайнера були розі-рвані страхітливим ударом, — крізь рани дихало морозною темрявою, блищали зірки.

Оглянувши записи автоматів, я зібрав усі касети і переніс до керівної каюти. Хай все буде разом: свід-чення комп’ютерів і мої висновки. Можливо, друзям це стане в пригоді, якщо вони знайдуть залишки "Капели".

А поки що — треба вийти назовні. Дослідити (наскільки це можливо) поверхню Плутона. Адже тут ще не ступала нога людини. Я перший. Може, знайдеться щось цікаве. Хай це буде моїм останнім внеском до скар-бниці знання.

Я рушив до шлюзів. Ліфт не працював, довелося йти спіральними сходами, вкритими інеєм. Кілька разів послизнувся і впав, боляче забившись. У шлюзах апаратура розблокування дивилася на мене мертвими екрана-ми. Розшукавши потужний домкрат, я висадив перший люк, а за ним зовнішній.

На мене посипалася хмара зеленкуватих кристаликів. Ноги потонули в крижаній каші. Звідусюд мене оточували примарні нагромадження мерехтливих скель. Корабель теж нависав наді мною, майже не відрізняю-чись від навколишніх гір. До середини він був засипаний замерзлими газами тутешньої атмосфери.

Я пройшов кількасот метрів від корабля, насилу переставляючи ноги в ковзкому місиві. Нарешті вибрав-ся на тверде. Освітив прожектором. Під ногами чорніла плавлена, суцільна, без єдиної щілини порода. Я колуп-нув її портативним електромолотком. Порода не піддавалася. Я здивовано повторив спробу. Знову марно! Ре-човина Плутона виявилася твердішою від земних алмазів. Оце відкриття! Жаль, що люди не скоро дізнаються про нього. Але що це за порода? З чого вона? Якої щільності?

Зовсім недалеко виднівся обрій. На ньому зубцями громадилися такі самі скелі, як і поблизу. В світлі яс-кравих зірок вони здавалися моторошними, загадковими. Досить невелика планета. Не більша від Марса. Але ж порода, маса? Чому така немислима щільність?

Звірившись з пеленгатором, я зафіксував на ньому координати "Капели" і пройшов ще трохи, вибираючи проходи між скелями. Гірський масив раптово обірвався. Від нього півколом розіслалася до обрію рівнина, ряс-но всіяна рівним шаром зеленкуватого інею. Захопивши жменю кристаликів, я помилувався дивними гранями. Треба проаналізувати в лабораторії: може, це вода? Тоді Плутон згодом можна буде оживотворити. І натяк ел-лінського міфа стане реальністю: цар смерті виявиться прихованим володарем джерела життя.

Я постояв, прислухався, ввімкнувши зовнішні мікрофони. На планеті панувала тиша, цілковита тиша. Ба ні! Щось вирує — глухо, бунтівливо. А-а, то моя власна кров пульсує, виконуючи свою невпинну рутинну ро-боту. Треба вчитися в неї, в кожної клітини власного тіла.

Чи голод, чи холод, а чи будь-який життєвий іспит — вони не знижують ритму життя, віддано служать своєму організму.

З-за гір випливло деформоване коло супутника, заблищало мертвотним зеленим сяйвом. А, це Харон. Супутник Плутона. Чи, може, рівноцінний компаньйон. Яке походження цих учасників древнього космічного катаклізму? Хто скаже про це? Де той зоряний детектив, котрий розгадає таємницю правічного злочину, що розтерзав цільне буття на жалюгідні уламки?

Я вибрався трохи вище, зупинився на скелястому виступі. З-за гір блиснула сліпуча зірка, заграла райду-жними променями на шоломі. На душі потепліло: це ж Сонце! Воно маленьке, майже не відрізняється від інших світил, проте серце відчуває його животворне тепло, рідні

промені. Десь там і Земля. Навіть в телескоп її не побачиш у променях Сонця.

Груди залила гаряча хвиля любові. Земле, світлице моя! Лише ось так, у пустелі далеких світів, ми пізна-ємо глибину своєї спорідненості з материнським лоном. Пориваємося за променем розуму у Безмірність, а сер-це наше, ніби пуповиною, зв’язане артерією ніжності з твоїм серцем, кохана Плането.

Хай моє тіло, мої тлінні останки проковтне чужий світ, проте я повернуся до тебе, Матінко Земле. Обні-му думкою твої небесно-сині озера, бурхливі й спокійні моря та океани, таємничі гори і пісенні ліси та гаї. Моє серце з тобою. Візьми його, передай новим синам своїм, які теж підуть шляхом Вічності, шляхом Любові.

Я заплющив очі. Стишив розбурхані думки. Перед внутрішнім зором пропливли поля золотої пшениці, квітучі сади, блакитна стрічка Дніпра. По ній пливуть біловітрильні яхти, хвиля гойдає човники рибалок — такі ж смішні й милі, як і тисячоліття тому. Сонце золотить бані прадавніх церков, вітер хитає білі та рожеві суцвіт-тя каштанів. Так було… Так було в дитинстві, в юності. Так буде для грядущих спадкоємців його мрії.

Я зітхнув, похитав головою, ніби відганяючи милі видіння. Досить сентиментів. Пора працювати. Треба поставити якийсь знак, щоб його помітили люди, щоб зрозуміли, хто тут був.

Рушивши назад до корабля, я зненацька відчув, що поряд хтось є. Хтось живий, розумний. Ніби чиїсь не-зримі руки торкнулися чола, уважний погляд зазирнув у душу.

Здивовано озирнувся. Що за мара? Довкола скелі, урвища, нагромадження криги. Раптом… в око впав дивний предмет. На

кам’яному майданчику височіло щось подібне до скульптури. Невже утвір розумних істот? Тут, серед мертвої пустелі?

Я осяяв предмет прожектором. У променях вирізьбилося неземне обличчя, висічене з чорної породи, мі-цно притулені до грудей руки. Вся титанічна постать була уособленням зібраності, зосередженості. Складалося враження, що істота оберігає долонями найбільший скарб свій. І той скарб — у грудях. А погляд, подібний до стріли духа, запущеної в глибини Світобудови, передає свою внутрішню суть далеким невідомим братам. Як вдалося таємничому творцеві висловити свій задум через мертву породу? Я ще не зустрічав на Землі такої май-стерності! Хто були творці? Пришельці чи аборигени Плутона? Чи, може, мандрівники з системи Юпітера або Урана? Мислячі істоти, про яких ми вже знаємо, але ще не зустріли.

Мовчить пустеля. Мовчить простір. Лише очі невідомого Брата заглиблені в Космос, поєднуючись з вог-нями далеких світів.

Я повертався до корабля схвильований, вражений. Тепер мені буде легше жити серед царства Аїда, бо знаю: тут побували мудрі істоти, одухотворивши творчістю холодну країну тіней…

…Минали години. Десятки. Сотні.

Я вже не відзначав їх. Це було б марною тратою часу. Завзято працював, щоб забути про тіло й час.

Полагодивши трохи каюту (я наклав на розриви пластмасові шви), наповнив її повітрям, обігрів од атом-ної батареї. Спочивши в ліжку кілька годин, знову виходив назовні — вивчати околиці, шукати знаків чужої культури. Проте, окрім статуї, мені не пощастило більше щось знайти. Плутон ніби пожартував наді мною, ви-явивши поміж мороком пустелі прекрасний фантом, щоб роздирати моє серце надіями та сумнівами.

Я приніс до корабля чимало зразків гірських порід та кристалів. Аналіз показав, що щільність речовини планети перевершує земні породи в десятки разів. Це був особливий стан елементів. Чи не є Плутон грандіоз-ним штучним ковчегом, створеним таємничою цивілізацією для мандрів у зоряних просторах. А може, й в ін-ших координатах часу-простору.

Я вирішив розширити коло досліджень. Намітив маршрути. Саме в цей час, неподалік від статуї Невідо-мого, мене чигала несподівана пригода.

Над зубцями скель зійшла зірка — Сонце. Я кілька хвилин з ніжністю споглядав ЇЇ, посилаючи в той бік свої думи, серце, найкращі почуття. Зненацька на тлі зоряного простору майнуло ніби мерехтливе крило. Не-вловима мить — і вертикальна людська постать з’явилася на шляху до скульптури. Вона була тремтлива, не-стійка і міняла інтенсивність своїх барв. Колихнувшись, постать рушила до мене.

Морозець прокотився поза спиною. Що це? Невже житель Плутона? У світлі далекого Сонця істота зда-ється напівпрозорою. Подібна до людини Землі. Граціозна жінка. В серці з’явився острах: може, галюцинація?

Постать жінки наблизилась. Обриси її імлисті, але видно яскраві очі, повні вуста. Почулися схвильовані слова:

— Друже Буревій! Нарешті ми знайшли вас. Ми врятуємо вас.

Я занімів від несподіванки. Ні, ні, це не може бути! Це гра втомленого розуму.

А жінка, простягнувши руки до мене, лагідно промовила:

— Ми пишаємося вами. Ще трохи — і ви будете на Землі. Ви чуєте мене? Ви розумієте?

Я проковтнув клубок у горлі і хрипко сказав:

— Я чую вас. Але хто ви? Тут відсутнє повітря, а ви — без скафандра. Як же я чую вас?

— Не бійтеся, — усміхнулася вона, — я не привид. Нема часу пояснювати. Майте терпіння. Я мушу зни-кати… Повідомте ваші координати. І ввімкніть прожектор через двісті годин. Чуєте? Через двісті годин!

Я продиктував координати. Хотів ще щось запитати, але постать жінки розпливлася туманом і зникла.

Долаючи сумніви й зневіру, я наступні сто п’ятдесят годин монтував на скелі біля корабля прожекторну установку. Підвівши кабелі, ввімкнув атомну батарею. Потужний блакитний сніп променів пронизав простір, загубився в безмежжі. Полегшено зітхнув. Якщо в моєму видінні є якась правда — то друзі побачать прожек-тор. Знайдуть і корабель, і мене.

Минали тягучі години.

Я виходив вартувати біля прожектора, палав на багатті надії та відчаю.

І ось… зненацька… з боку Сонця заіскрилася маленька зірочка. Сяйво її потужно посилювалося, нарос-тало.

О доле! Це ж квантовий корабель! Те видіння не було привидом. Вони своєчасно прилетіли, як і обіцяла жінка.

Зірка лягла на планетну орбіту, зникла за обрієм. У мене потемніло в очах. Невже не помітили прожекто-ра? Його видно за тисячі кілометрів у космосі. Невже промах?

"Спокійно, спокійно!" — Промовляв я сам до себе. Вони повернуться, обов’язково.

Чому так важко? Паморочиться в голові, спазми в грудях.

Я похитнувся, впав. Розкинув руки, щоб утриматися. Та прірва нездоланно тягла вниз.

"Тільки б не було пробоїни в скафандрі", — майнула остання думка.

Зірки сплелися в барвисте мереживо, закружляли, оточивши мене мерехтливою спіраллю. Тіло безвільно занурилося в шар дрібних крижинок.

Хвиля забуття заколисала мене і понесла у безвість…

Мені марилися космічні простори. Тільки були вони не чорні, а ніжно-блакитні. І зірки здавалися не да-лекими сонцями, а близькими й рідними істотами.

Я мчав між планетами й зірками в супроводі багатоголосої мелодії. Якась частка свідомості дивувалася, що не потрібно мені було ракет або іншого пристрою. Можна було летіти просто так — силою власного во-ління.

Спочатку зірки мали вигляд пульсуючих вогняних квіток у небі. А потім, коли я підлетів ближче, розпі-знав, що то знайомі люди. Ось Колослав. Ось покійна мама. Поруч — друзі по школі: Юрко, Рамат, Юріана. І в кожного в грудях палає квітка. Ба, то не квітка, а серце. Зорі — то серця людей. А я досі не відав про це. Як чу-дово! Треба неодмінно

розповісти всім про таке диво. Всі будуть раді, що зірки — не кулі розжареного газу, а рідні, теплі людські серця.

Десь із простору підпливла ще одна зірка-серце. Це дівчина. Звідки вона знайома мені? Нібито ніколи не зустрічалися, проте її серце здавалося дуже близьким, невіддільним від мого.

Дівочі очі заглянули глибоко в мою душу, почулися ніжні слова:

— Як довго я чекала тебе. Хоч і прекрасно в небі, поміж інших зірок, але ж ти один-єдиний. Колись нас розлучили, і ми вже тисячоліттями шукаємо свою долю. Хочеш знову бути спільним серцем?

Я щасливо засміявся. Так ось в чому таємниця кохання? Так просто? Злити два серця в одне?

Я розкрив обійми, кинувся до рідного серця. Але зненацька загуркотів оглушливий грім. Навстріч мені наїжачилися чорні кам’яні громаддя і зелені вістря гострих кристалів. Таємниче дівоче серце зникло. Замість нього випливло з імли титанічне темне обличчя. Де я його бачив?

Гори. Широка рівнина. Далеке Сонце. Пустеля, і над нею байдуже сяйво світил. І статуя. Статуя таємни-чого Брата. Погляд його занурений у безодню Космосу, шукає розгадки віковічної тайни Буття. Вуста його во-рушаться, і чути суворі слова:

— Не поспішай, брате. Щоб стати єдиним серцем, треба забути ті віки, коли ти був розділеним серцем. Самозречення й подвиг — ось твій шлях. Чи знайдеш у собі силу, щоб ввійти добровільно в озеро вогняне?

Вістря кристала пронизало моє серце. Гострий біль блискавично змів з поля свідомості все — зірки, сер-ця, гори, статую. Я застогнав. Поворухнувся. І одразу ж почув грубувато-ніжний голос:

— Нарешті отямився. Вставай, вставай! Нема часу кабанитися.

Я розплющив очі. Наді мною схилилося знайоме обличчя. Хто це? Невже Колослав? Як, звідки? Він же на Місяці. А тут Плутон… Ба, мабуть, не Плутон. Бо я без скафандра, довкола стіни невеликої каюти, за широкою спиною Колослава у оптичних отворах мерехтіння зоряних сузір’їв. Ми в польоті? Отже, я врятований?

— Проспав, — сміється Колослав, і рудувате волосся смішно майорить над високим чолом, ніби язички полум’я. — Ех ти, ледащо! Скільки з тобою мороки. Шукай тебе серед снігів Плутонових! Витягай, неси. Гада-єш — легко?

— А ти все такий же, — радісно озвався я, вже цілком прийшовши до тями. Потім, згадавши, де я був недавно, я поторсав товариша за руку. — Послухай… А як ви дізналися, де я? Хто вам повідомив?

— Як хто? — здивувався Колослав. — Ти сам.

— Я?

— А хто ж іще?

— Як?

— А тобі це краще знати. Тут я нічого не розумію. Суцільна містика. Прискакали з Інституту Думки по-сланці до Космоцентру. Ваш Буревій, кажуть, на Плутоні. Негайно посилайте квантовий корабель туди. Дають координати. Ми засумнівалися. Вони продемонстрували відеозапис. Туманно, нечітко… проте там записано контакт з тобою… серед скель Плутонових. Всякі там сентиментальні думки. Ну, а далі — ти знаєш. Ми рвону-ли в Космос. І забрали тебе.

Я зачудовано вислухав друга, а потім сказав:

— Неймовірно. Я теж був свідком такого дива, що свідомість відмовляється вірити. Раптом серед криги, поміж мертвих скель — привид жінки.

— Не привид, — пролунав іронічний бас за спиною Колослава, — а мій асистент, співробітник Інституту Думки Ріона. Чудова дівчина. Не має жодного зв’язку з привидами.

— О, — відсунувся вбік Колослав, — шановний академік тобі все пояснить. Керівник Інституту Думки Багрян. Сам побажав летіти до тебе на Плутон.

— До мене? — здивувався я. — Чим я заслужив?

— Заслужив, заслужив, — махнув рукою Багрян, схиляючись до мене. Академік був невисокий, повно-видий, але погляд його пронизував наскрізь. Очі прозорі, холодні, ніби криниці з іскристою водою. Дуже дивна людина.

— То скажіть же мені, чим я вас зацікавив?

— По-перше, навіть дитина могла б зрозуміти, що експерименти з передачею думки краще ставити в ко-смічних масштабах, а по-друге…

— Заждіть, — скрикнув я, — невже видіння, яке я бачив там, на Плутоні… телепатичний сигнал із Зем-лі?

— Саме так, — кивнув Багрян. — Заспокойтесь. Для вас хіба це дивина? Пам’ятаєте наші давні супереч-ки? Між Космоцентром та Інститутом Думки? Ви твердили — кванти підкорять простір. А ми наполягали — думка.

— Пам’ятаю, — пробурмотів я. — Це було давно. Років сім тому. Я серйозно не сприймав ту суперечку.

— Тим гірше, — іронічно заперечив Багрян. — Смішно те, що найкращі докази на нашу користь дав ко-смонавт.

— Хто ж?

— Ви. Саме ви. Тільки завдяки нашим експериментам ви врятовані, здобуто цінні відомості про Плутон, підтверджено можливість міжпланетного та міжзоряного зв’язку на принципово нових засадах.

— Гаразд, — не здавався я, — хай у вас ведуться експерименти, щось там виходить, але зі мною домов-леності не було? Факт. Я перебував за шість мільярдів кілометрів від Землі.

— То й що? — ласкаво підхопив Багрян. — Відстань у телепатії не має значення. Тут діють інші законо-мірності й константи. В хвилини відчаю (а у вас були саме такі хвилини, спробуйте заперечити!) конденсується колосальна психічна енергія, могутнім розрядом генерується у простір. По закону тотожності цей розряд при-ймається психічно близьким суб’єктом. Саме так відбулося тут. Ми одразу виявили двох...

— Кого двох?

— "Психодвійників". Індивідів, психічний резонанс яких вібрує в одній частоті. Працівник, про якого я казав, — дівчина. Ви знаєте вже її ім’я. Ріона. Дуже талановита. Правда, розхристана, недисциплінована. Саме вона прийняла ваш заклик.

— Я жодного заклику не робив, а просто внутрішньо прощався з Землею.

— От-от! — засміявся Багрян. — Це якраз і є наш метод — внутрішнє звертання, яке їй пощастило від-творити через оптичний психоінвертор.

— А я? Чому я побачив дівчину там, на Плутоні?

— То — особливий експеримент, — радісно потер долоні Багрян. — То ефект створення особливого… Е-е, зачекайте. Я вам відкриваю наші секрети, а ще не запитав основного: чи підете ви до нас?

— Куди? Звідки?

— З Космоцентру. До Інституту Думки.

— Мене забрати від космосу? Це нереально.

— Навпаки, — сердито замахав руками Багрян. — Не забрати вас від космосу, а дати вам космос по-справжньому. Вже півжиття я воюю з ученими-техніцистами, доводячи їм, що космос неможливо опанувати ракетами.

— Дивлячись якими ракетами, — ревниво заперечив я. — Квантові пристрої не мають меж для проник-нення в глибини Світобудови.

— Дурниці. Квантові, суперквантові, мезонні, фотонні, навіть тахіонні — всім їм одна ціна. Тягти у про-стір мільйони тонн речовини, посилати людей на страшенний ризик, ждати їх через тисячі або й мільйони ро-ків, враховуючи парадокс часу. Не годиться така перспектива. Не кажучи про те, що ви ніколи ракетами не пе-рескочите квантову межу — швидкість променя.

— Перескочимо. Кожна межа — умовна!

— Ха-ха! — весело підхопив Багрян. — Ось ми й руйнуємо вашу межу. І не колись, а сьогодні. Тільки на принципово новій основі.

— Думка?

— Так. Тільки не розумійте примітивно. Мовиться не про зв’язок між космонавтами або з іншими мис-лячими істотами за допомогою парапсихологічного уміння. Все набагато грандіозніше! Я кажу про мандри між планетами, між зорями, між сферами, про вивчення інших світів, систем, галактик. Нема межі для вивчення світу за допомогою думки. Чому? — запитаєте ви. Тому, що швидкість розповсюдження думки — миттєва. Це — динаміка Логоса, це характеристика Всюдисущого Бога. Думка не вкладається в просторово-часові аспекти. Вона вбирає їх в себе. Ви розумієте? Саме думка — творець всіх констант Світобудови. Посилаючи мандрівни-ків до інших галактик чи метагалактик, ми не будемо їх чекати через мільйони років. Для цього досить буде кілька хвилин, секунд, годин. Та, власне, вони нікуди й не літатимуть.

— Літатимуть — не літатимуть, — знизав я плечима. — Як це зрозуміти?

— Чудовий діалектичний горішок, — кумедно поворушив кудлатими бровами Багрян. — Проте ви не відповіли: чи підете до нас? Можу сказати відверто: таких, як ви, на Землі, може, десяток, а може, й менше. Та й тих ми не знаємо. Ваш перехід до Інституту Думки підніме досліди на небачену висоту.

Я весело засміявся.

— То дозвольте ж спочатку узнати все як слід. Перед таким натиском хіба втримаєшся? Якщо це не за-бере від мене космос, то…

— Я знав, що ви мудра людина, — скрикнув Багрян. — Я знав!

— Коротше, я завітаю до вас, а там поговоримо.

— От і добре. Лягайте відпочивати. А то ми вас одразу від непритомності до суперкосмічних проблем…

— Найкращі ліки. До речі, вам теж пора в крісло, бо незабаром — фініш. Я бачу за бортом Місяць. Стан-ція!

Минуло кілька днів. Завершилися урочистості з приводу мого рятунку, виступи по телемережі. Я провів десятки прес-конференцій, дав сотні інтерв'ю журналістам, ученим, космологам. Потім рейсова ракета принес-ла мене на рідну Землю. І в той же день міжконтинентальний аеробус дав мені можливість попрямувати на пів-день, до Непалу.

У Катманду пересадка на потужний вертоліт, курс якого до високогірної долини в Гімалаях. Там, на ви-соті більше трьох кілометрів, розташовано Інститут Думки. Туди й пролягає мій шлях.

Внизу пливуть гряди титанічних гір. В'юняться білосніжні хребти, клубочаться хмари, ховаючи в глибо-ких ущелинах вікові таємниці. Вертоліт пірнає в імлисту пелену, пробиває її. По схилах збігають донизу зарості високих дерев, вирують пінисті водоспади, темніють масиви скель.

Машина зупинилася на березі невеликого озера, схожого за формою на гігантське око. Навіть острівець з групою ялин посередині нагадує зіницю. Ніжно-зелене плесо завмерло, не колихнеться. Древній ліс стоїть мов сторожа. Урочисто димляться вершини, ніби хтось там запалив багаття.

Я вийшов з вертольота, глибоко вдихнув прохолодне, пахуче повітря гір. Просто, велично, спокійно. Як у Космосі. Хіба дивно, що саме тут учені пробують розкривати таємниці людської психіки. Ураганні вихори людських свідомостей мчать далеко поза цими хребтами, не зачіпаючи спокою казкової долини.

Пілот — чорноокий, задумливий юнак з Бенгалії — мовчки показав у бік скель. Там, за верхів'ям ялин і кедрів, блищало склепіння якоїсь

екзотичної споруди. Туди вела ледь помітна стежечка між густим високо-трав’ям.

Я рушив по ній. Розгортав трави, вдихав п’янкий запах квітів. Кров шумувала у скронях, тонко поколю-вало в серці. Чари, справжні чари! Ніби й не було тисячоліть технічної цивілізації. Повернулися предковічні епохи, коли в цих ущелинах ріші Вед шукали істину, розтираючи власне єство, кидаючи виклик вічному мов-чанню Неба. А довкола були примітивні первісні стійбища, грубі звичаї, забобони, деспотія жерців, страх перед таємницями буття.

А втім — сучасному людству теж не варто хизуватися своїм статусом космічної цивілізації. Може вияви-тися, що ми — всього-на-всього полонені барвистої павутини, зітканої власним самообманом у глибині істори-чного лабіринту.

Я ступив під покриття велетнів деодарів. Вони мене привітали ледь чутним дзвоном, зачарували спокій-ною величавістю. Поміж вкритими мохом валунами, через вузлуваті звиви змієподібного коріння я добрався до широкої галявини. Звідси починалася алея, посилана білим піском, що вела до таємничої сферичної будівлі.

Біля входу мою увагу привернула статуя жінки, висічена з темно-лілового каменю. Я замилувався легки-ми лініями, тонкою символікою творця. Граціозні дівочі форми були вкриті прозорим серпанком. Я не міг зро-зуміти, як митцеві вдалося досягти такого ефекту, працюючи з грубим матеріалом. Дівоче обличчя зосередже-не, брови зсунуті докупи з виразом запиту. Погляд спрямований в зоряний простір! У долонях, біля грудей, во-на обережно, як найбільший скарб, тримає прозору чашу з серцем. Воно сяє блакитним полум’ям, кидаючи відблиск на юне обличчя.

Насилу відірвавшись од споглядання статуї, я рушив до входу. На стіні побачив мерехтливий напис сан-скритськими письменами: ІНСТИТУТ ДУМКИ.

Двері тихо відчинилися. Я ступив у коридор. Стіни випромінювали м’яке сяйво, в овальні вікна привітно зазирали ялини. Я озирнувся. Жодної душі.

Ще одні двері. Вони нечутно відкриваються. На мене дивилася юна жінка. Я її одразу пізнав. Це була та, котра з’явилася біля мене на далекому Плутоні. Та, яка врятувала мене від смерті.

Жінка схожа на статую, поставлену при вході. Така ж тендітна, дивна, таємнича. Великі чорні очі з-під густих вій дивляться на мене запитливо й тривожно.

"Яка чарівна", — подумав я.

— Яка чарівна, — діловито повторив чийсь голос збоку.

Я отетерів від несподіванки й ніяковості. Хтось дружньо засміявся. Дівчина зашарілася.

Біля нас несподівано з’явився Багрян, жартома сказав:

— У нашому інституті навіть думати треба обережно. Не варто жінкам одразу говорити компліменти. Апаратура записує, потім ваші думки зміняться — буде конфуз. А втім, гадаю, щодо Ріони зміни думок не буде.

— Багряне, — благально промовила дівчина.

— Мовчу, мовчу. Знайомтеся: Буревій, а це — Ріона. Та ви вже знайомі без мене. Серед снігів Плутона зустрілися. Пробачте, друже, що я не зустрів вас. Якраз триває важливий експеримент. Я знову покину вас. За-лишиться тільки Ріона. Проте саме вона вам і потрібна. Важка артилерія, як казали наші войовничі предки. Ми її пускаємо в дію, щоб завоювати вас.

— Багряне…

— Мовчу, мовчу, — блимнув веселим оком на дівчину вчений. — Але ж я анітрохи не перебільшую. Рі-она — ентузіаст парапсихології та її нових відділів. Вона вам про все розкаже. Ріоно, доручаю вам цього космі-чного вовка, опрацюйте його. Ну-ну, не гнівайтеся, вам не личить. Звільняю вас до вечора. Гуляйте, сперечай-теся. Але пам’ятайте: участь Буревія у наших експериментах — першорядне завдання.

Багрян похапцем зиркнув на хронометр, махнув рукою і зник.

Я несміливо глянув на дівчину. Мені якось ніяково було дивитися їй в очі після того, як мої думки про-звучали у просторі.

Проте Ріона дивилася дружньо, хоча й тривожно. Подала вузьку руку з довгими музикальними пальцями. Я взяв її, легенько потиснув. Гарячий струмінь пройшов по тілу, проник до серця. Вона заплющила очі, забрала руку. Потім знову глянула на мене. Щоки Ті поблідли. Вона тихо сказала:

— Ходімо. Ходімо в гори. Я вам покажу свої улюблені місця. Вам сподобається у нас. Ви будете з нами працювати. Я знаю.

— Я теж знаю, — зачаровано зітхнув я.

Вона йшла гірською стежиною повільно, легко, ніби пливла. Між нагромадженням багатобарвних скель, між заростями деодарів і ялин,

понад бурхливими потоками по хистких місточках-колисанках. Зрідка оглядала-ся, і тоді ясні блискавиці чорних очей обпікали мене.

Ріона зупинилася біля водоспаду. Гімалайські кедри-деодари стрімко здіймалися в небо, створюючи по-добу казкового палацу. В просвітах між ними біліли високі вершини, вгорі той палац прикривало небо — тем-но-блакитне, спокійне. Водоспад напинав прозорі ниті між скелями, невидимий музикант торкався тих струн пальцями, грав ледь чутну мелодію вічності.

Дівчина, схилившись, почала збирати сухий хмиз. Я, зрозумівши задум, почав допомагати. Ріона вказала місце біля водоспаду. Ми склали купку гіллячок і запалили.

Вогонь весело затанцював на дровах.

Ми сіли біля нього на широке, плескате каміння. Нас розділяло багаття. Язики полум’я здіймалися вище й вище. Міріади веселих урочистих іскор здіймалися на потоці могутнього пломеню в дивоколо і з’єднувалися з простором.

Коли багаття посилилося, я підклав кілька товстих гілляк кедра до вогнища і тихо сказав:

— Мені здається, що це вже було.

— Було, — ніби луна, відгукнулася Ріона. — Звичайно, було.

— Коли? — Мов у сні, запитав я.

— Завжди.

Я сприйняв її втаємничену відповідь як найвищий аргумент. Мені цього було достатньо. І знову тиша, яку порушував лише тріск іскор, що багряним річищем плинули у небесний океан. Ріона зітхнула. Пригладила волосся на скронях, відкинула за спину важку косу.

— Слухайте… Хай буде наша розмова казкою. Не треба аналізу. Суперечки теж зайві. Спробуймо розга-дувати низку таємниць, що хвилюють нас, з допомогою легенди, міфа, інтуїції, мрії, з допомогою серця. Так, зернина, доки вона не проросла, здається мізерною поряд з важкими скелями, речами, машинами, людьми, да-лекими світами. Але дайте зернині простір і умови… і вона трансформує світ. Заколосяться масиви хлібів, за-шумлять густі ліси, мільярди людей отримають їжу і вбрання, будівлі й машини, папір для книг і музичні ін-струменти для вияву гармонії.

Так було і досі ще є з думкою. Хоч думка завжди була ведучою в еволюції (згадайте віще Платонове: "Думка правує світом"), та її майже не помічали. Більше звертали увагу на зовнішні прояви, не розуміючи, що то лише грубі вбрання думки. Чи стілець, чи ракета, комп’ютер або пісня, хліб чи прекрасна іграшка для дитини — все це творчість вогняної думки. Навіть пантеони всіх богів — древніх і сучасних — хіба не думкою створе-ні? А наші руки, інструменти, машини, пристрої та гігантська споруда соціуму — лише зброя думки, якою вона перебудовує світ.

Проте вже тисячоліття тому з’являлися люди, котрі замислювалися над суттю думки. Вважалося, що ене-ргія думки передається в просторі й часі, що вона конденсується, розсіюється, що вона незнищенна, як і все в Космосі.

Проте пробачте. Я захопилася і сповзаю до філософії. Ви, певна річ, самі достатньо знаєте про факти, по-в’язані з маніфестацією енергії думки.

— Знаю… Читав… Проте захоплювався іншими напрямками наукових досліджень. А тепер, коли Баг-рян… коли ви… коротше, сподіваюся, що світ думки, який ви хочете мені відкрити, такий же реальний, як і той, до якого я звик.

— Вищий, — підхопила Ріона. — Значніший, могутніший, глибинніший. Я люблю афоризм одного з древніх гімалайських учителів: "Думка стихійна і безмежна". Вона — ваяло Бога-Творця.

— Говоріть, говоріть. Мені радісно вас слухати.

— Я скажу коротко. Решту має здобути ваша воля, ваше бажання. Наука вже десятки літ нагромаджує статистичні дані і експериментує. Проте мало здібних людей. Мало довір’я до нового напряму в пізнанні. Сте-реотипи жахливі. Проте основні тенденції визначені. Ми можемо концентрувати і конденсувати енергію думки. Нам пощастило у мікродозах скристалізувати цю енергію, здобути її субстрат. Про це вам розповість Багрян.

А щодо конкретних прикладів… Ми з вами — найкращий приклад. Проводячи експеримент з аналізом інформаційного поля Всесвіту, я сприйняла потужну телепатему, побачила вас, краєвид Плутона, почула ваші думки, адресовані людям Землі, почуття. Мої враження були записані на відеоплівку. Знаючи, що вашою долею стурбований Космоцентр, ми негайно передали це ученим на Місяці. Вони підготували рятівну експедицію. А наш інститут тим часом попередив вас.

— Як? — вражено запитав я. — Невже ви володієте такою потужною думкою?

— Ні, не володію, — заперечила Ріона. — Мою телепатему посилили енергією, сконцентрованою в крис-талі. На цей імпульс було витрачено майже весь запас. У чому суть експерименту? Створення в просторово-

часовому континуумі так званого психодвійника. З віртуальних часток вакууму. Цей "двійник" не має інерції, властивої утворам з масою спокою і навіть квантам. Отже, він може пересуватися дією нашої волі, нашої думки миттєво у будь-який пункт простору й навіть часу, у будь-яку сферу чи світ.

— Миттєво? — недовірливо перепитав я.

— Так. Вам це здається неможливим?

Я поворушив палицею багаття. Воно спалахнуло сильніше. Очі Ріони у відблисках вогню здавалися отворами у тривожний, невідомий світ. Я не міг одвести погляду від них і заворожено відповів:

— Мені тепер нічого не здається неможливим. Але розум…

— Ага, — дзвінко засміялася Ріона, і луна повторила той кришталевий сміх у горах. — Розум вперто ви-магає логічних висновків. Хай так. Наша гіпотеза ось яка: думка передається не в електромагнітному, не в ме-зонному чи нейтринному, не в гравітаційному чи ще якомусь там полях, що підлягають законам часу. Вона пов’язана з Полем Цілості (це умовна назва). Час і простір є лише аспектами цього творящого поля. Будь-яке збурення в цьому Полі миттю відчувається в іншому місці та часі де завгодно і коли завгодно.

— Ого, — захоплено сказав я. — Тоді це своєрідний телефон Бога. Це засіб всюдисущості, всечуття.

— Чудове визначення, — захоплено вигукнула Ріона. — Я щаслива, що ви так блискавично збагнули те, що я хотіла передати. І ще одне. Це вже мої спостереження. Найпотужніше діє в цьому Полі серце.

— Серце? — перепитав я. — Що це означає?

— Те, що почули. Мозкова телепатема досить слабка. Вона без посилення згасає швидко. А сигнал, гене-рований серцем, практично не втрачає потужності на будь-якій відстані.

— Ох ти! Це ж чудово. І дозволяє зробити несподівані висновки.

— Не треба наївності, — зітхнула Ріона. — Давні мудреці та святі зробили це відкриття тисячоліття то-му. Казали: "Бог живе в серці". Ми можемо сформулювати так: серце є провід до ядра буття. Мозок лише сек-ретар, а серце — господар. Основний герць віків тривав між мозком і серцем. Інтелект як алгоритм мозку формував світогляд, концепції буття, соціальні моделі, суб'єктивні сфери, структуру держав та ідеологічні про-грами за суворими правилами лабіринтного мислення. Ми ще й досі в полоні цих штампів далекого падіння Люцифера-Світоносця. А серцю було дозволено лише іграшки міфів, казок, мрій та любовних спектаклів. Лю-бов як Енергія Творення була замінена ущербними імпульсами холодної думки. Скоріше це була псевдодумка. Бо правдива думка — це синтез почуття і пізнання. О друже! Дозвольте вас так віднині називати. Перспек-тиви вивчення Світу з допомогою сердечної думки всеосяжні. Ми зможемо посилати психодвійників куди за-вгодно: на планети, до інших зірок, в невидимі сфери, до найдальших галактик, в минуле, майбутнє. Все залежатиме лише від енергії. А енергія залежатиме від любові.

— Від любові? — Заворожено перепитав я.

— Так. Глибина любові визначає потужність субстанції, яку люблячий Творець зачерпує з Океану Цілості. Христос казав: "За вірою вашою буде дано вам". А віра — це воля серця. Нам не треба буде посилати гігантські ракети, ризикувати людьми, ждати їх тисячоліттями. Ми ввійдемо в контакт з розумними, любля-чими братами. Сердечна думка з'єднає Безмежжя. Вона не відкине технічну цивілізацію, а любовно трансфор-мує її. І в основі кожної трансмутації буде серце людини, думка любові.

Згодом навчимося ущільнювати "психодвійників". Там, на далеких планетах, будемо ходити ми, точніше — наші заступники, виконуючи нашу волю, волю нашого розуму, любові, пізнання. Ви збагнули, до яких висот приведе вивчення енергії думки?

На гори спадали сутінки. Темніло небо, на дивоколі спалахували великі, яскраві зірки. А водоспад все дзвенів свою пісню, і Ріона вела мене широкою стежиною свого серця у світи легенди і сміливого пошуку.

Я залишився в Інституті Думки.

У Космоцентр повідомили про моє рішення. На моє ім’я надійшла радіограма з поздоровленням "живцем похованому". Я прочитав її разом з Ріоною. Ми посміялися над чорним гумором друзів, та в моєму серці не во-рухнулося ні жалю, ані сумніву. Все було чудово, все було як слід.

Минуло два роки.

Раніше, в іншій ситуації, в інших умовах, цей час здався б мені нескінченним. А тут все було якось інак-ше. Розмаїтим вихором подій та явищ промайнула та благословенна пора.

І ось знову я сиджу на плескатому камені, біля співучого водоспаду. Слухаю мелодію гір. І чекаю її. Вона незабаром прийде.

Між двома каменями товстий шар попелу. Скільки разів — влітку, восени, взимку та навесні — сходили-ся ми до улюбленого місця? Скільки дум передав нам казковий водоспад, скільки чарівних таємниць нашептали горді деодари, величні гори? Скільки снаги влило до серця тріпотливе рідне багаття?

Купка хмизу знову чекає її. Прийде вона — і затанцює вогонь, вітаючи свою господиню химерним древ-нім танком.

Я заплющую очі. Прислухаюся до простору. Згадую. Знову мчить, відновлюється в свідомості ланцюжок подій цього року. Вражає своєю незвичайністю, а разом з тим простотою.

Я гадав, що почнеться щось казкове, окультне. Та почалася дивна, на перший погляд, дитяча робота. Скоріше — гра.

Наприклад, переді мною розкладали багато речей, просили за кілька секунд оглянути їх, а потім, не див-лячись, розповісти те, що запам’ятав.

Або називали одне слово, а по ньому веліли відновити всю фразу, яку задумувала, в основному, Ріона. Або мені треба було щодня в певні години уявою будувати речі, постаті, будівлі, деталі обличчя, тіла, досягаю-чи в цьому великої чіткості. Контролювалися мої успіхи або невдачі спеціальним апаратом, який записував ми-сленні утвори на відеоплівку.

Незабаром я збагнув суть цих вправ. І вже не іронізував над власними "пустощами", як спочатку сам на-зивав такі заняття, а старанно виконував завдання Ріони. Треба було відточити здібність зосередження, концен-трації думки, навчитися мислити чисто, ясно. І щиро, як завжди додавала Ріона. А щирість досягалася лише тоді, коли думку проводили крізь серце. Для мене в перші дні це поняття плавало десь у хмарах абстракцій, проте коли я дивився в очі моєї наставниці, то відчував, поза всяким сумнівом, що серце справді не лише центральний орган кровоносної системи, а таємничий індуктор глибинного єства, центр ще не відкритого нами буття.

— Можна послати потужний промінь гарної думки, — говорила Ріона, — а вслід за тим засмітити прос-тір зграєю вороння, яке своїм ґвалтом зіпсує попередній сигнал. А якщо думка захищена серцем, вона набуває урочистості і значущості.

Я з радістю згоджувався з нею і старався не пускати в простір "вороння". Ріона була задоволена. А ще більше Баг-рян.

Потім наступили дні суворих екзаменів. Мені необхідно було створити у просторі психодвійника — своєрідний інформаційний дубль. У цьому допомагав екзотичний прилад ЦПК (церебропсихоконцентратор) — винахід Багряна та його помічників. На голову одягався вінець із датчиків, у ньому збуджувалося потужне Х-поле, яке спрямовувало енергію думки суб’єкта вузьким концентрованим променем в обраному напрямі, допо-магало зосередитися, щоб створити необхідну форму психодвійника. Саме так Ріона відвідала Плутон тоді, ко-ли я зазнав катастрофи.

Враження від перших спроб перевершили мої мрії. Надівши вперше вінець ЦПК, я зосередився, як зав-жди. Згідно з домовленістю послав думку у простір, спрямувавши її до вершини сусідньої гори. Там ждали аси-стенти Багряна — співробітники інституту.

Я миттю вийшов із стін лабораторії, майнув понад озером, понад лісом. У грудях солодко похололо, зда-лося, що моя свідомість охопила незміряні простори. Я метнув себе незначним зусиллям волі до призначеної гори. Зупинився біля намету асистентів. Мене побачили, радісно привітали. Весело засяяли вічка відеокамер, реєструючи появу психодвійника. Але найбільше дивувався я, бо знав, що тіло моє лежить у експериментальній камері інституту, а разом з тим почуття наочно стверджували, що я також знаходжусь на горі, біля моїх товаришів.

Інститут тріумфував. Багрян готувався впритул підійти до заповітних дослідів — до вивчення Космосу, щоб відкрити новий шлях мандрів між зірками. І, звичайно, покласти на лопатки прихильників квантових кора-блів у завоюванні простору.

Ще кілька пробних польотів. А потім — ривок на Місяць. Мій психодвійник з’явився поміж співробітни-ками Космоцентру. Спочатку

всі були вражені, вважали мою появу якимось фокусом, та, коли переконалися в разючому успіхові ідеї Багряна, щиро побажали мені успіхів, прохаючи об’єднати зусилля "космачів" та "пси-хів", як ризиковано називали вони працівників Інституту Думки.

Минали дні, місяці. Незабаром почнуться польоти до інших планет. А потім — до інших зірок. Багрян вірить, що за життя нашого покоління вони зможуть майнути до інших галактик.

…Мої думки збурилися, майнули врозтіч. Серце відчуло її наближення. Ніби випереджаючи обличчя, ле-тять попереду двоє зірок-очей. Мов промені, простягнуті мені назустріч руки. Я беру їх в долоні, з серця до се-рця посилаю свою радість. Ми сідаємо мовчазно, тихо на камені. Дівчина обіцяла сьогодні розповісти свою та-ємницю. Я знаю, що ЇЇ таємниця така ж прекрасна, як вона сама.

Розпалюю вогнище. Пломінь вирива́ється на волю, кидає полиски на задумливе личко Ріони.

— Мій друже… Ти читав про екзотичну гіпотезу Матакрішни? Про походження Сонця? Про його будо-ву?

— Не довелося. Це стосується твоєї таємниці?

Вона кивнула схвально. Затихла на якусь хвильку, вдивляючись у багряні пелюстки полум’я. Потім зві-льна почала говорити:

— Матакрішна говорить так: чому ми дивимося на Сонце та інші зірки так, як далекі предки? Вони при-пустили в своїх гіпотезах перше, що спало їм на думку: Сонце й зірки — великі кулі плазми, розжареного газу. Що вони кулі — це видно простим оком. Що газу — показує спектроскоп і низка інших приладів. А далі? Далі — лише домисли, припущення, натяки, до яких пристосовують математичні розрахунки моделей — термоядер-них, гравітаційних, нейтринних та інших. А чому

б, каже Матакрішна, не подумати про Сонце та зірки з інших позицій? Такі думки не нові, в казковій формі вони висловлювалися раніше.

Сучасна наука тримається припущення двадцятого віку, що Сонце й зірки — саморегулюючі термоядер-ні системи, де відбувається процес синтезу елементів легких у тяжчі, — наприклад, водню в гелій і так далі, — з виділенням певної енергії. Цю гіпотезу прийняли майже як догму.

Матакрішна стверджує, що зірки — не природні утвори, а штучні. Справді, який механізм природного формування Сонця? Одразу таке гігантське тіло не може виникнути, а народжуються з туманностей первісні глобули — планети. Вони гуртуються в своєрідну сім'ю на чолі з планетою типу Юпітера. Якщо в надрах небе-сного тіла нагромаджено достатньо сировини — водню, дейтерію чи інших легких елементів — і розпочнеться термоядерна реакція, то неминучий титанічний вибух, ланцюгова реакція, яка розшматує планету. Ні про яку зірку не може бути й мови. Матакрішна каже: Сонце й зірки — утвори мислячих істот.

— Всі? — здивувався я.

— Учений певен, що всі, — ствердно мовила Ріона. — Я переконана, що він каже правду.

— А як же тоді виникають попередні мислячі істоти? Ті, що творять сонця, зірки? Хіба не в променях Сонця виникла наша біосфера, наше життя, наші людські тіла, зрештою?

— Зачекай, друже, я все поясню. Матакрішна каже: окрім видимого проміння, є безмежний спектр інших радіацій, цілий океан вібрацій. Якщо раніше не було зірок з видимою радіацією (відзначимо, що "видимою" для нас), то хіба це означає, що Безмежжя було таємним, що в небесах панував вічний морок? Виникали істоти під іншими променями, життя зачиналося в інших лонах, ніж наші, сягало розумного рівня, еволюціонувало, гар-монізувало Світобудову.

Припустимо, що на якійсь планеті (чи, може, в просторі) життя сягнуло суперкосміч-ного рівня. І ті мудрі істоти розширили спектр свого буття, запаливши вогняну зірку, яку ми тепер назвали Со-нцем.

— Навіщо? — здивувався я.

— Чому ми дивуємося? Навіть діти з цікавістю заглядають у печери, щілини, прагнуть мандрувати за об-рій, а тут ідеться про божественний Розум, котрий має можливість подарувати буттю, всесвіту, Природі небу-валі, грандіозні шляхи Еволюції, народити нових істот. Може, це саме сонячні жителі, оточивши свою сферу потужними енергополями, дали поштовх нашому життю? Може, саме вони є ті, кого пращури називали Богами, Аватарами, Девами, Кумирами? Хто скаже, які масштаби їхньої дії, творчості? Ми, люди, може, лише краплина їхнього всеохопного експерименту Світотворення?

— Отже, Матакрішна вважає, що там... живуть...

— Живуть, — урочисто підхопила Ріона. — Живуть і творять наші вогняні брати, учителі, друзі. І дають приклад нашого прийдешнього.

— У мене паморочиться в голові. Все це несподівано. Ми ж ніколи не зможемо їх побачити. Жоден ко-рабель не проникне на Сонце. Тим більше якщо це химера, якщо Сонце — плазмова куля, а не такий світ, про який каже Матакрішна.

— Саме для цього я й почала розмову з тобою, друже. Ми повинні перевірити гіпотезу Матакрішни. Екс-периментально. Справді, жодні апарати не проникнуть у Сонце. В прадавній криптограмі про Матір Світу стве-рджується, що Сонце — твердиня її. Те ж саме говорить Одкровення Івана про "Жону в обіймах Сонця". Всі пророки запевняли, що ніхто не зійде за нею на сонячну вершину, окрім тих, хто стане її дитям. Ти розумієш, що це означає?

— Ти хочеш, щоб психодвійник…

— Так. Я хочу, щоб ми помчали на Сонце. І ти знаєш, що цього неможливо досягти, якщо вогонь Любові не очистить нас.

Я мовчав. Проте, напевне, промовляли мої очі, бо в них Ріона прочитала все: я готовий був піти з нею куди завгодно — в безодню смерті, на Сонце, в пекло, навіть туди, куди неможливо проникнути.

— Але це дуже небезпечно, — прошепотіла дівчина, торкнувшись моєї руки.

— То й що? — Просто запитав я.

— Можуть бути несподіванки, ускладнення.

— Це ти мені кажеш, Ріоно?

— Так, так, — ніжно засміялася вона. — Я забула, що розмовляю із славетним Буревієм, тигром Космо-су.

— Тигр чи ні, але й не заєць. Та що нам заспіває Багрян?

— Йому ні слова, — твердо сказала Ріона. — Я натякала про можливості "промацати" корону Сонця, по-бувати в його околицях, але він оскаженів, закричав, що таке можливе тільки через його труп, що ми не нале-жимо собі, а людству, що наші двійники згорять, а разом з тим і тілесні носії будуть паралізовані. Ні, ні, він не дозволить.

— Тоді що ж?

Ріона повернулася до мене, глибоко глянула в очі. Щоки її запаленіли, і я відчув усім тілом, як вулканіч-но вирує її серце.

— Буревію…

— Я готовий, — зірвалося з моїх вуст.

— Ти віриш?

— Вірю, кохана.

Вона стрепенулася від цього слова… Заплющила очі.

— Ще раз… скажи…

— Кохана… Єдина…

— До Сонця, Урагане мій?

— До Сонця, кохана…

На світанку наступного дня ми прийшли до інституту. Там ще нікого не було. Основні експерименти й заняття розпочнуться через чотири години. В головній лабораторії панував морок — віконниці були зачинені. Ріона підійшла до стіни, натиснула кнопку. Віялоподібні фіранки плавно розійшлися, рожеві барви світанку м’яко попливли до приміщення. Дівчина поглянула на мене уважно, ніби вимірювала глибину моєї певності.

Обрій над горами розгорівся багрянцем. Запломеніли вершини. Між зубцями скель викотився палаючий диск Сонця. Його промені сяйнули у простір, відбилися в тривожних очах дівчини. Здавалося, що світило здри-гається, пульсує, напружується у зусиллі відірватися від Землі. Нарешті сліпуча куля піднялася над хребтами гір, легко й урочисто покотилася у Безмежжя дивокола.

— Пора, — зітхнула Ріона.

Ми переступили поріг експериментальної камери. Двері зачинилися. Тепер зовні, на стіні, палахкотить червоний напис: УВАГА, ЕКСПЕРИМЕНТ!

Жодна жива душа не зайде до лабораторії, не потривожить нас. Все, що станеться, залежить від нашої волі.

Ріона вказала на глибоке, зручне крісло. Я сів.

Вона наділа на моє чоло вінець ЦПК. Перевірила функціональну систему. Те ж саме зробила для себе. Вимкнула світло. Сіла в крісло.

— Пора, — почувся її голос.

У ту ж мить ми опинилися в просторі.

Будівля інституту блищала срібним склепінням внизу. Потоки хмар рожевіли між спокійними ніжно-фіолетовими вершинами. Сонце піднялося височенько над нами.

Я побачив поряд з собою Ріону. Крізь неї просвічувалися гори. У променях ранку "психодвійник" здава-вся райдужним.

— Ти ніби істота з казки, — промовив я, і сам здивувався, що мої слова звучать у просторі.

— Ти також, — відповіла Ріона. Вона по-дитячому дзвінко засміялася, повернулася до Сонця. — Що ж, хай поки що це буде сновидінням. Навіть для нас. Дай руку, мій любий. До Сонця!

Я простягнув їй руку. Вона торкнулася мене. І одразу ж в моїх грудях відчувся стук її серця. Це було тривожно, незвично, солодко.

— Спочатку до Меркурія, — мовила вона. — Там зосередимося, а потім…

Я поглядом відповів, що все зрозумів. Ми зосередилися. Метнули себе в простір, до Сонця. Земля блис-кавично танула в дивоколі, перетворювалася в слабеньку зелену зірочку. Навально виростало світило, закрива-ло велику частину видимого неба. Перед нами з’явився світло-оранжевий диск планети.

— Меркурій, — сказала Ріона.

Ми спрямували політ до нього. Пробили димуючу атмосферу і зупинилися на пустельному плоскогір’ї. Де-не-де блищали озерця блискучої, сріблистої рідини, з титанічних щілин виривалися хмари газів. Сонце крізь хмари проглядало багряною, зловісною кулею.

— Тут, мій друже, — мовила Ріона, — нам треба з’єднатися в спільного психодвійника.

— Хіба це можливо? — здивувався я. — Адже ми ще не тренувалися.

Вона глянула на мене, як прадавній дух всього земного жіноцтва — ніжно і трохи іронічно.

— Закохані віками зливають свої серця в спільне серце. Адже ти сказав мені, що любиш? Хіба можеш уявити себе без мене?

— Не можу, — щасливо всміхнувся я. — Я розумію. Я готовий!

— Тоді я жду!

Я ступив до неї. Торкнувся руки. Рука ввійшла в руку. Груди в груди. Серце торкнулося серця. І тоді та-ємничий блакитний вогонь спалахнув у наших грудях, з’єднавши два серця у потужне багаття.

Не було мене. Не було її. Народилося спільне бажання, спільна свідомість, єдине серце.

І те бажання, та воля, сила і прагнення, відчувши свою всемогутність, підняли об’єднаного психодвійни-ка над планетою і жбурнули його до Сонця. Просто в центр палаючого диска.

…Вогняний океан закрив Космос. Двійник був оточений лютуючою плазмою звідусюди. Наша об’єднана свідомість відчула, що оптильйони ергів сонячної потужності шматують нашу духовну броню, намагаючись знищити, спопелити зухвалого пришельця з маленької темної планети.

Проте, ламаючи бар’єри вируючої матерії, психодвійник пірнав глибше й глибше в надра сонячної атмо-сфери.

Десь далеко-далеко, в глибинах свідомості, дзвеніло застереження. Воно кликало назад, на квітучу, спо-кійну, улюблену Землю, де не треба змагатися з космічними силами, де не загрожує знищення. А що, коли гіпо-теза Матакрішни — химера? А що, коли Сонце ущільнюється до центру і ми потрапимо у такі надра, де темпе-ратура сягає мільйонів градусів, де страхітлива енергія ядерного синтезу знищить нас, як хмаринку, навіть не помітивши.

Проте той голос був ледь чутним. То був голос тіла, котре залишалося далеко на Землі. А посланець сер-ця і розуму — спільний психодвійник — всепереможною стрілою мчав крізь протуберанці, крізь потоки радіа-ції, крізь пружні енергополя далі й далі.

Напруга наростала. Здавалося, що ще трохи — і годі буде витримати опір немислимих стихій.

Та зненацька вогняний вихор обірвався. Залишився позаду. Перед нами виник неосяжний вільний прос-тір. Там, звідки ми прилетіли тільки що, де клекотіла стихія вогню, — блищала блакитна спокійна сфера. А внизу, скільки оком кинь, майоріли райдужні обриси таємничого світу: велетенські гори, дерева, будівлі. Все це формувалося з плинних барв і променів, ніби в казковому сновидінні.

Я почув захоплену мову Ріони в собі. Чи, може, це було наше об’єднане Слово:

— Наші пращури знали правду. Недарма назвалися синами Світовида, Онуками Дажбога. Тут Джерело нашого Буття, тут наші Батьки, сюди пролягає й наша дорога.

Ми метнули свого психодвійника униз, на поверхню сонячного царства. Та невидима, плавна, але вра-жаюча за своєю потужністю сила зупинила нас, забороняла ступати туди, де мали право жити лише повністю трансформовані вогнем істоти.

Почуття жалю задзвеніло в грудях. Невже Світ Полум’яний залишиться лише фантомом? Лише маревом в пустелі?

Зненацька гігантська блакитна постать метнулася до нас з глибини сонячного простору. Доброзичливий погляд титанічних очей зазирнув у наші душі, ми відчули радісну дружню енергію брата і родича. Він вітав наш дерзновенний успіх, вірив у відновлення райдужного моста, що колись поєднував усі світи,

— Відроджуйте Серце, — пролунало останнє напуття Брата. — Ми чекаємо вас!

І тоді свідомість об’єднаного психодвійника не витримала граничної напруги Сонячного Світу. Нас ки-нуло назад, до блакитної сфери.

Замерехтів полум’яний океан. Протуберанці. Чорний Космос з міріадами зірок. Зелений ореол Землі.

А потім легка тінь забуття покрила нашу свідомість.

Ми мовчки стояли перед Багряном. Він зі сльозами на очах кричав:

— Ніколи не прощу цього! Як ви могли? А що — якби нещастя? Як ви сміли?

Що нам було казати? Мабуть, на наших лицях Багрян бачив лише блаженно-радісні усмішки, бо раптово махнув рукою і сам засміявся.

— Бачу, що від юродивих нічого не доб’юся. Ви втратили від радості здатність розмовляти. Хоч скажіть словечко: є там життя? Матакрішна правду казав?

— Є, Багряне, — прошепотіла Ріона. — Є Світ любові й вічності. Це дає нам певність, що й ми — не примхлива гра природних стихій, а справді спадкоємці безмірної Сили. Нам треба багато думати… і відчувати… Ми втратили уміння відчувати Серцем.

Я теж хотів щось сказати, але відомі слова здавалися сірими, марними. Проте серце мені владно підказу-вало, що вогняна епоха людства гряде. Бо якщо бодай одна пара, об’єднавши серця, змогла піднятися до Сон-ця, то те саме зробить згодом і об’єднане людство. Воно повернеться до Вітцівської та Материнської Світлиці, щоб стати такими, як ті, котрі народили нас для славетної долі.

Головне — прислухатися до Камертону Дажбога, пломенистого Світовида, який щоденно розпочинає невмирущу симфонію життя у Дивоколі Всесвіту. Прислухатися… і прагнути до творящого Вогню.

Бо піднятися до Вогню — це означає стати ВОГНЕМ.

Частина четверта

Екзамен для Арімана

(Із щоденника Сергія Гореници)

…Ось-ось мають прийти мої хлопці. А я все не можу розвіяти враження від мандрів до Сонячного Ков-чега. Звідки це видіння, як воно могло утворитися в моїй психіці? Хіба Ріона — вигадка підсвідомості? Вона настільки реальна, рідна, близька, що без неї вже неможливо жити й мислити, почувати і кудись прагнути.

Може, вона вже десь тут, у цій часовій сфері? Може, вона — це втілення якоїсь з дівчат-Космократорів? Кого ж? Чому мій розум не має жодної інформації?

Та головне — сновидіння вирізьбило найактуальніше завдання нового циклу: визволити серце від за-силля інтелекту. Тут — вузол трагедії Землі. Люцифер-Світоносець — батько інтелекту. Він знав радість всеохопної творчості, він у самозабутті творив світи й еволюції, але ревниво усунув серце на другорядну пра-цю. І Світобудова, сформована володарем Думки, потьмяніла, почала вироджуватися. Животворна кров любові перестала омолоджувати старіючий організм Космосу. А здавна сказано: як вгорі — так і внизу. Кожен атом, кожна клітина, кожна цятка буття відчули падіння основи.

Тепер — лише воля людини може знайти вихід з Лабіринтру. Христос сказав: "Коли піднесете Си-на Людського, тоді збагнете, що це Я". Не принижені молитви і биття в груди, а піднесення Сина Людського. Возвеличення його розуму й серця. Регенерація Першолюдини розпочне регенерацію Світобудови. Такий за-дум Вітця Сущого.

Так просто. Просто. Науку, технологію, освіту, стосунки між людьми й світами оперти на серце. О Бо-же, яка чарівна думка! Треба негайно

дати завдання хлопцям: готувати експеримент для побудови серцеру-шія. Першоімпульс дає серце, його треба ввести в резонанс із пульсацією великого серця Космосу. Тоді можна ігнорувати примітивні джерела енергоносіїв, добутих з нафти, ядерного палива і навіть сонячного пото-ку. Кожен носить із собою безмежний океан сили. Треба лише знайти шлях для його реалізації. Але чорне серце, жорстоке серце не полетить, не сотворить, не подарує людям Світ Радості. Воно лише може руйнувати… і то — з допомогою проміжних ланок технології. А серце Творця буде діяти безпосередньо. І вся Світобу-дова допоможе йому. Бо безмежне Поле Неба з прадавності чекає повернення правдивого сіяча і господаря — Сина Людського, Сина Божого.

Були хлопці в гостях. Ми раділи, мов діти. Всі з півслова збагнули суть задуму. Особливо — Соколенко. Він казав: "Ех, якби ми знали про таке трохи раніше… не допустили б до експерименту ворога…"

Усе тіло моє тремтить. Ніби в передчутті казкових подій. А хіба не так? Новий хронокомплекс, поєдна-ний з серцем оператора, допоможе проникнути в будь-який час, простір, будь-яку сферу.

Ми зможемо проникнути в сусідні реальності. Визволити полонених Космократорів з павутини демоніч-ного світу. Зібрати докупи всю нашу древню команду, щоб вернути первісні сили. Тоді під нашим контролем буде весь історичний ланцюг — від Троянської доби донині.

І можливо, можливо… А чому б і не помріяти? Можливо, Аріман та його прихильники замисляться над подальшою долею Буття і знайдуть снагу для трансформації? Хто сказав, що це неможливо? Адже він був на вершині могутності? Адже він брав участь у формуванні Хартії Єдності? Хіба все це розвіялося на косміч-них вітрах ненависті та безнадії? Зоряний Корсар сказав, що Аріман — таємниця людська. А що, коли ми поми-лилися у визначенні вектора творящої Еволюції? А що, коли це Земля сотворила Вищу Систему Ари, а не на-впаки? Адже давно люди догадувалися, а дехто й стверджував, що боги — людське породження.

Сотворивши їх, ми потім стали їхніми холопами. Страшна ідея, але тут — можливість інверсії. І визволення також.

Що ж… Якщо логічна розробка такої гіпотези не буде суперечливою, тоді треба знайти засоби для сві-домого контакту з Аріманом.

Іще одна — остання дружня пропозиція.

Зупинити руйнівне колесо Еволюції.

Стерти, мов брудні письмена з листка паперу, порочне, зіпсоване творення.

Вернути Прабатькам Безсмертя. І самим віддати себе в їхнє розпорядження. Приборкати власну амбі-цію "Богів". Збагнути себе як частку спільного потоку Буття й Радості.

Він почує. Можливо, він уже чує. І тоді ми побачимо, чи залишилися в його Серці іскри Любові? Чи там на віки вічні поселилася предковічна пітьма?

Що ж — це екзамен.

Екзамен для Арімана.

Екзамен для людини.

Останній…

***

…Перед Ягу — космослідчим Головного Координатора Ари — розімкнулося незриме поле особистого Тартару Арімана. Почувся втомлений голос:

— Зайди. Я чекаю.

Ягу переступив просторовий бар’єр, одразу ж відчувши дивний стан Арімана. Головний Координатор сидів у глибокому кріслі і навіть не повернув голови, коли Ягу ступив до Тартару. Перед ним сяяв темно-фіолетовий клуб просторового телезв’язку, там пливли рядки якихось прадавніх письмен. Екран згас. Аріман махнув рукою, показуючи на крісло перед собою.

— Сідай.

Ягу виконав його наказ і пильно глянув у очі володаря Ари. Погляд Головного Координатора блукав десь далеко-далеко, в ньому з’явилася дивна дитяча прозорість, нехарактерна для демонічного образу, сформованого тисячоліттями.

— Що сталося, Арімане? Ти не схожий сам на себе.

— Он як? Ти помітив?

— Не лише помітив, а й відчув якусь психологічну інверсію. З тобою відбувається дивна трансформація. Поясни мені…

— Зажди, Ягу. Спочатку я прослухаю твою інформацію. Які вісті з Землі?

— Не дуже втішні. Зоряний Корсар допоміг Космократорам осідлати часовий потік Еволюції. Тепер вони зможуть коригувати моделювання різних варіантів реальності. Вони руйнують наш космоісторичний алгоритм, а в інший ввести багатоваріантну реальність нам уже не

пощастить. Ти розумієш, що це означає? Ми по-терпіли поразку. Це — повна катастрофа!

— Не лише для нас, Ягу, — печально зауважив Аріман, і на його чолі позначилася тяжка задума. — І для них також. І для Зоряного Корсара з його проектом Нового Творення.

— Ти вперше говориш про такі драматичні речі, — вражено прошепотів Ягу, і в його крижаному погляді пропливла хвиля тривоги. — Звідки такі висновки? Ти отримав якусь принципово нову інформацію?

— Хіба суть в інформації? — Трохи іронічно запитав Координатор. — Ми самі наповнили Космічний Океан численними потоками розмаїтих інформаційних варіантів. Ми заплуталися у власних легендах Творення. І я раптово... а може, й не раптово збагнув цю просту правду. Я відчув, що вертаюся в далекі-далекі дні, в дитя-чу пору буття... коли все було так ясно і просто, гарно і щасливо...

— Ти мене дивуєш, — нетерпляче заворушився в кріслі Ягу, відкинувши за спину вогняну гриву волос-ся. — Згадай, що я свого часу пропонував тобі шукати примирення з Космократорами, а ти тоді що сказав? "Зрушено з місця космічні сили. Ми вже не носії свободи волі, а раби тієї дії, причина якої посіяна давно..." І ще ти сказав, що ненавидиш тих, котрі стали жертвою вільного буття.

— Казав, казав, — елегійно згодився Аріман. — Тільки все те — помилка. Трагічне непорозуміння. У па-стку псевдорозуму потрапили і ми, і вони. Все Буття...

— Ти поясниш мені, що ж сталося? Об чім річ?

— Поясню, Ягу. І не лише тобі. Маємо скликати Верховний Конгрес Ари у головному Тартарі.

— Секретний?

— Навпаки. Хай мене і всіх нас слухає вся Система. Мова йтиме про долю всіх сфер життя у Всесвіті.

— Ти мене інтригуєш.

— Жодної інтриги, Ягу. Все дуже просто. І в суті своїй — радісно, якщо…

— Якщо…

— Якщо у всіх нас вистачить мудрості та волі знову стати дітьми.

— Арімане! — Спантеличено скрикнув Ягу. — Ти повторюєш слова того, чиє ім’я у нас — табу.

— Так, — згодився Аріман. — Він збагнув цю істину ще тоді, коли ходив по Землі. Що ж… Правда ніко-ли не буває застарілою чи новою. Вона вічна. Проте зажди… Перед тим як сказати основне, я хочу продемонст-рувати тобі просторові записи думок, що несподівано стали каталізатором моєї трансформації і відкрили стра-шну таємницю еволюції Ари.

— Он як! Я з нетерпінням чекаю.

— Зажди. Втримайся від емоцій. Уважно вчитуйся в те, що я покажу на екрані. Це фрагменти вражень та міркувань простих земних людей. Але я проаналізував, що такі парадоксальні ноосферні імпульси буквально роз’їдають фундамент традиційного Космосу. Я мовчав досі, хоч і бачив, що Ара буквально тане, мов іній під сонцем на деревах Землі. Але далі мовчати злочинно, назріває вибух сфери Буття, згортання спектаклю творення. Дивися, Ягу, і аналізуй.

Заіскрився темний куб просторового бачення. Ягу прочитав написані універсальними рунами рядки по-етичної строфи:

Те, що мріється, все відбудеться,

Бо такий у Життя закон:

Що досягнуто — не забудеться

В глибині таємничих лон…

— Чудово! — Вихопилося у Ягу.

— Ти розумієш, чому я показав тобі ці рядки? — Тихо запитав Аріман.

— Мені здається, що я збагнув. Я завважив, що очі в тебе стали якісь дитячі. Отже, ти під впливом цієї строфи повернувся до своєї юної пори, коли ми вчилися в школах першого циклу, коли захоплювалися Хартією Єдності і вірили, що в корені Буття — радість.

— Так воно і є, Ягу, — серйозно промовив Аріман. — Енергія радості вічна. Ми з тобою переконалися, що енергія ненависті безсила щось сотворити для безсмертного буття.

— Я вражений, — задумливо сказав Ягу. — Той, кого в глибині земного інферно вважають Генієм Зла, заговорив про радість. Таке враження, ніби ти проковтнув золоте зернятко з іншого світу… І воно проросло…

— Ти ж сам згадав, Ягу, — докірливо заперечив Аріман, — що ми з юності були носіями таких зерен. Просто зернята були в панцирі енергії ненависті, а нині починають проривати стіни полону. Проте заждімо дискутувати. Дивися ще просторові записи. І думай, думай.

Знову на екрані замерехтіли рядки роздумів. Чиї вони були, якою психікою породжені — це не мало зна-чення. Ягу розумів, що ті письмена синтезували визначальну тенденцію Землі, інакше Аріман хіба звертав би його увагу на порожню риторику? Треба напружити все своє вміння аналізу.

***

"Насильно розв’язати проблему Безсмертя — абсурдно навіть мислити таке.

Якщо проблема реальна — то вона вже розв’язана, тобто має розв’язання, але в такому вияві, який на цьому етапі мислення і діяння — втаємничений.

Тобто проблема поставлена, дебатується, розв’язується, а це і є доказ того, що алгоритм розв’язки вже в дії. Комп’ютер Психосфери вже сформував програму для своєчасної реалізації завдання.

Очевидно, що головна ідея надвмирущості (саме надвмирущості, бо поняття безсмертя — абсурд) полягає в періодичній метаморфозі — із стану в стан з естафетою головного потоку свідомос-ті, тобто із збереженням стріли вісті, котру ми несемо з Вічності у Вічність.

Можливо, у Природи й відсутня будь-яка тайна, і виявиться, що надвмирущість уже давно є, і кожен з нас її має.

Хіба не доказується це тим, що ми несемо в собі міріади чуттів, думок, прагнень, традицій, порухів душі, які жодним чином не придбані в цій реальності, в цій тілесності? Ми вже носії Вісті небувалої, і кожен вияв-ляє (так чи інакше), яка його вість.

Усі ми Янголи-Вісники і, як бджоли, несемо по тропі Вічності до божого вулика свій взяток. Тому й ска-зано здавна: донесіть чашу, не розплескавши.

Так, надвмирущість вже є, і не треба жодних містифікацій. Просто ми ще мало знаємо про чудес-ність власного життя й місії. Треба розкрити очі всіх чуттів…"

"…Фетишизм давньої форми життя — інерція ума: консерватизм самозберігаючої структури.

Життя набагато глибше поринає в безодню Субстанції, ніж ми уявляємо. Ми бачимо навіть не поверхню айсберга життя, а плівку його поверхні, що тане на сонці часу. А сам айсберг ще повністю втаємничений.

Пора покінчити з містифікацією смерті. Життя всеосяжне.

Не життя з Матерії, а Матерія — одяг Життя, його тілесність…

Все, що перейдено, те залишається

В серці, у думці, у світі таємному,

Все розшукається, все розпізнається

В погляді віку якогось недремного.

Тому, рушаючи в дальнії обрії,

Киньте усе, що сумління обтяжує,

І забирайте лиш прагнення добреє,

Що на верхів’я надхмарні виважує.

Звідти простори вже видно празоряні,

Звідти, братове, вільніше злітається.

Серце, стражданнями й муками зоране,

Радістю вічною там окриляється…"

"…Рівні усвідомлення реальності пов’язані з пунктами "народження" й "смерті". І те, й те — є обов’язкові моменти трансформації, очищення від баласту попередніх проходжень, "одягання" в нові, дина-мічні тіла, енерговияви.

Піднімаючись на вищі ментально-чуттєві щаблі (сфери), ми зобов’язані усунути інерцію буденних виявів даної сфери, бо як же з "багном земним" пройти над безоднею небуття до іншого ступеня?

Це — визначальний екзамен: всеохопне очищення чуття, розуму, творящої суті душі, серця від тлінного, марного, мізерного, ілюзорного. Мати з собою лише те, що перейде у Вияв Надземний…"

"…Одна з диверсій Князя світу цього (тобто — структурного комп’ютера консерватизму) — це прикла-дати зміни, ідею трансформації до існуючого ступеня реальності, хоч він і знає, що до гусені крил не приче-пиш, що метелик може народитися з самоліквідації гусені, бо вона добровільно повинна ввійти в саркофаг метаморфози і навіть — підготувати її…"

— Зверни увагу, Арімане, — іронічно озвався Ягу, — як тебе називають по-науковому: структурний комп’ютер консерватизму. Вже недостатньо поетичних кличок — диявол, чорт, сатана, князь пітьми, демон… Тепер вже й комп’ютер.

— Не ковзай на поверхні думки, Ягу, — суворо зауважив Аріман, нахмуривши брови. — Мене не зачіпає емоційний бік явищ. Ти зверни увагу, як глибоко заглядає ноосферна стріла Землі у таємницю Еволюції. На-пруж увагу, ми підходимо зараз до основною, в ім’я чого я покликав тебе. Дивися, читай і думай.

"…Прагнення безсмертя слід продумати серйозніше, ніж це робили попередні покоління.

Якщо життя є безупинна зміна, динаміка, то що означає безсмертя цієї динаміки?

Наприклад, як зробити безсмертною хвилю? Або циклон? Пустити по замкненому колу? А навіщо?

Адже життя має сенс як реалізація певного імпульсу. Наприклад, народжується людина, зростає, стає учасником якогось успішного процесу, виконує в ньому певну роботу. А якщо вичерпано цикл (алгоритм) про-цесу, то що означає "обезсмертити" особу? Що вона діятиме? Адже їй треба переучуватися, ставати цілком ін-шою істотою, стирати пам’ять. Бо кожен цикл поколінь — практично інша програма, інші інтереси.

Несумісність епох та циклів — страшна справа.

А Природа, очевидно, давно розв’язала цю дилему: смерть, нове народження, вічна метаморфоза стиран-ня пам’яті попередніх проходжень (і лише відкладання їх в Чаші Пам’яті у підсвідомості чи надсвідомості). Десь, колись, в інших життях та пам’ять проросте в небувалому синтезі, а нині вона може навіть заважати сво-єю несвоєчасністю.

Ясно одне: те, що можна було зробити, — зроблено. Те, що можна буде зробити, — зробиться! Су-джене буде — і єсмь!"

"…Пора зрозуміти світові релігії як тисячолітні мафії духу й тіла. Як би страшно не було промовляти таке, але кристалізується жахливе прозріння серця й розуму: людство потрапило в полон до мафіозі духу.

Це — глобальні, космічні банди спіритуалістичної експансії, це — штурмовики небесного Тирана з Психосфери.

Ми страхалися появи агресивних пришельців з далеких зоряних світів. А виявилося, що давно вже заво-йовані паразитами, втаємниченими в найглибшу сутність власного єства.

Ці мафіозі — хитрі, всеозброєні, знавці психіки, бо самі ЇЇ формують, паразити етики, естетики, духовно-сті. Для них годиться будь-яка форма світогляду — теїзм, атеїзм, фанатична віра, цинізм, прагматизм, забобони. їм підходить апологія єдиного Бога, многобожжя, суха наука матеріалізму, визнання Сатани, заперечення його. Бо все знаходиться в руках цієї нещадної космічної організації.

Людству ще тільки належить усвідомити неймовірний за змістом факт: всю містерію буття впродовж останніх тисячоліть здійснюють одні й ті самі містифікатори. Боги і антагоністи богів — це права й ліва рука одного й того ж диктатора. Хто б яку дорогу не обрав — він опиниться у пащі того ж небесного Хижака.

Потрібно збагнути їхню реальність у всій Космічній Масштабності. Не "доказувати" їхню "ненауко-вість", а визначити страхітливу злочинність як зброю космоісторичних змовників супроти Еволюції, краси і братерства.

Припинити "полеміку" і поставити їх поза законом.

Істинна релігія і пізнання — в серці людини. Христос навіки сформулював цю істину і утвердив її своїм життям. Це — молитва життя: духом, радістю, творчістю, занням, любов’ю. Це — зв’язок з Вітцем

Буття, з творящим потоком Батьків — безпосередньо. Я — у Вітці, а Вітець — у Мені!"

"…Духовні вампіри перехопили всі комунікації Логоса у Всесвіті. Пустили потоп вигадок — релігійних, наукових, окультних, мистецьких. Ми самі помагали їм, самі мурували власну в’язницю, давній Лабіринт Міно-са. де засіло всепожираю-че чудисько. Ми вихваляли жорстоких богів, курили їм фіміам, утверджували у воло-дінні Вищими Світами. Відмовилися від Вітцівського спадкоємства. Одягли робу рабів.

Гряде повстання духовних гладіаторів. Досить арени для втіхи богів. Хіба не прозоро говорив про це Гомер? Хіба не вирує й досі троянська війна в ім’я зрадливих, непостійних, підступних Гелен, ким би вони не були?

Для "олімпійців" — це шахова гра. А для нас?

Кривава історія. Чим завершуються всі історичні спектаклі?

Бенкетом Кронідів.

А потім — нова партія в шахи.

На часі — точний гнозис. Жорстокий і безжальний.

Тим більше що це ми породили космічну банду узурпаторів. У цьому факті — визначальна містерія грядущого циклу Буття.

Чим завершиться "Битва в Небесах"?

Торжество Архистратига Михайла над воїнами Люцифе-ра — що це таке? Де результати тієї перемоги?

Грядуще розділення Світобудови на вічність блаженства і вічність муки — невже в цьому розум Лю-дини може знайти своє завершення?

Вогняний міст над прірвою, що розколола Буття, — чи не тут лежить рішення?

І та прірва — у серці.

Зупинімось у шаленім бігу до ефемерної перемоги, прислухаймося до тихого стуку в грудях. У Небі. В Безмежжі.

Серцю Неба теж болить.

Страшно болить.

Жителі Неба, ви чуєте?.."

***

Ягу й Аріман довго мовчали, прослухавши жорстокий аналіз Буття, висловлений психікою Землі. Наре-шті, після тривалої паузи, почувся глухий голос Координатора:

— Це ще не все, Ягу. Я отримав телепатему Горикореня, якому Корсар допоміг воскреснути й одужати.

— І що ж?

— Лідер Космократорів розгадав прадавню загадку. Отже, ноосфера Землі невблаганно, неухильно зро-щуватиме це знання: Бог і Сатана — вітки єдиного Древа. Коли це розуміння стане монолітним, стихійним — Ара перестане отримувати психоенергію живого світу. Вона деградує і згасне.

— Але ж ти запевняв, що намічаються нові, незалежні шляхи для самодостатнього існування Ари.

— Це була ілюзія, — зітхнув Арімап. — Ми були певні в первинності Ари, нашої Еволюції. Недавно в секретному Архіві Першоциклів я знайшов страшні записи. Виявляється, що наша сфера породжена духовною динамікою Землі.

— Як це може бути? — скрикнув Ягу, благально дивлячись на Координатора. — Адже ти сам запевняв, що група Деміургів під твоїм проводом сформувала сферу тримірності, запрограмувала її Еволюцію.

— Це була напівправда, — неохоче озвався Аріман. — А точніше — брехня. Ми втратили знання про справжнє походження сфери Землі. Вважали її якимось реліктом, апендиксом. Коли настала криза для Ари, я вирішив інтенсифікувати цей "апендикс", щоб дати імпульс певності жителям нашої сфери. Це був своєрідний психологічний спектакль. Ти розумієш?

— Так, — похилив голову Ягу. — Зерно обману почало бурхливо рости. І тепер — розплата.

— Зажди, — підняв руку Аріман. — Суть не в етичних категоріях. Суть у тім, що ми, вся Ара — поро-джені ноосферою Землі. Ми — діти людства, які забули про Батьків, знехтували їхніми інтересами, загордилися, стали Богами для власних убогих предків.

— Як це могло статися?

— Десь відбувся розрив естафети, — задумливо сказав Аріман. — Законно повинне було зростати все — корінь, крона і квіти. Тоді у Всесвіт піднімалося б усе древо Життя. А ми зажадали освятити лише квіти, знехтувавши коренем. Почав засихати корінь, а за ним отруйними стали й квіти, породжені в Небі ноосфери. Народилися боги, демони,

антагоністи, і всі жорстоко експлуатували любов і ненависть людей, перетворюючи їх в арену вічної битви.

— І ти все це знайшов у записах секретного фонду?

— Так. Там було й попередження: не допускати до критичної межі протистояння. Прислухатися до волі Землі, де має визріти розуміння причин падіння.

— Хіба нашого розуміння не достатньо, щоб здійснити поворот Еволюції?

— Це неможливо, Ягу, — блиснув вогненними очима Арі-ман. — Зрозумій: ми всі — я, ти, інші боги й демони — породжені людьми, хоч і не хотіли цього збагнути. Хіба може породження змінити своє джерело? Це джерело повинне очиститись, щоб весь потік став знову прозорим. Але нині, коли від Землі йде генерація цієї ідеї, — пора настала. І нам є потреба замислитися...

— Якщо коротко, — сказав Ягу, — то це завдання можна вкласти в формулу: зцілити світобудову, лік-відувати біполярність.

— Так, Ягу, — схвально озвався Координатор. — Нам треба спуститися вниз. Тисячоліттями люди прагнули піднятися до богів. Тепер боги повинні спуститися до людей, ввійти в них, віддатися їм, пока-ятися перед ними за страшний гріх відчуження.

— Це — неймовірно тяжко, Арімане! Небо стало горою гордині. А якщо врахувати, що небо й пекло ке-руються з єдиного Центру, то як здійснити такий немислимий синтез? Чи є у Матері-Субстанції така можли-вість, така пластичність, щоб вогненно змінити Реальність?

Аріман встав з крісла, підійшов до пульта, увімкнув систему поля Тартару. Зникли енергостіни, над ними засяяло зореносне склепіння

Безмежності. Головний Координатор махнув рукою, ніби обмальовуючи тим ру-хом урочистий небесний краєвид.

— Ти питаєш, чи має Природа достатню пластичність для зміни Реальності? Глянь, Ягу, на це вічне диво. Адже це породили наші предки, ті убогі істоти, що досі блукають у лабіринті Землі. Знайшлася ж у них сила для такого титанічного космоформування. Будьмо мужніми: там, у глибині людських сердець, втаємничена Си-ла Першовітця. Він заховався в простих людях. Така розгадка Місії Христа. Я з жахом і надією промовляю ці слова. А зміна Реальності? Вона можлива… Якщо нагромадиться критична величина деміургічної енергії. З боку людей… і з нашого боку… з боку богів… і демонів… Два полюси цілості повинні зімкнутися.

— Зустріч Батька й Сина, — прошепотів Ягу, піднімаючи просвітлений погляд у космос. — Так ти вже вирішив остаточно, Арімане? Від твого рішення залежить доля Світобудови…

— Ми скликаємо Собор усіх Світів, — владно сказав Аріман. — Хай сигнал Собору прокотиться громом по всіх сферах. Тепер доля Буття в руках Людини. І Зоряний Корсар, і я — лише персонажі Книги Буття Всесві-ту. Як повернеться трагічний і величний сюжет — хто скаже?

Що ректиме грядуща Книга — Кінець чи Початок?..

1979–1995 рр.